

Stora Enso Oyj

Bokslut och verksamhetsberättelse 1.1. –31.12.2017

Innehållsförteckning

Verksamhetsberättelse	1
Koncernredovisning	
Koncernredovisning	35
Koncernens totalresultat	36
Koncernens rapport över finansiell ställning	37
Koncernens kassaflödesanalys	39
Förändringar i eget kapital	42
Noter till koncernredovisningen	43
Moderbolagets bokslut	
Moderbolagets resultaträkning	142
Moderbolagets balansräkning	143
Moderbolagets kassaflödesanalys	144
Noter till moderbolagets bokslut	146
Styrelsens förslag om disponering av vinstmedel i balansräkningen och förslag om utdelning	166
Revisorernas yttrande	167

Verksamhetsberättelse

Verksamhetsberättelsen och koncernredovisningen på svenska är inofficiella översättningar. I händelse av variationer i innehållet mellan versionerna äger den finska versionen företräde.

Stora Ensos icke-finansiell information enligt den finska bokföringslagen redovisas i avsnitt Presentation, Personal, Hållbarhet och Riskhantering.

Stora Enso – presentation

Stora Enso (koncernen eller företaget) är en ledande global leverantör av förnybara lösningar inom förpackningar, biomaterial, träprodukter och papper och med detta en del av bioekonomin. Bland våra kunder finns förpackningstillverkare, varumärkesägare, kartong- och pappertillverkare, förläggare, detaljhandlare, tryckerier, konverterare, snickerier och byggföretag. Med basen i träbaserade material och produkter har Stora Enso en god position för att driva utveckling i linje med globala trender och skapa värde för kunder och slutkonsumenter i bioekonomin. Vi anser att allt som tillverkas av fossilbaserade material i dag kan tillverkas av träd i morgon.

Våra material är förnybara och kan återanvändas och återvinnas. De utgör byggstenar i en rad innovativa lösningar inom förpackningar, träprodukter och biomaterial som kan bidra till att ersätta produkter baserade på fossila material och andra icke-förnybara material. Vår strävan är att använda 100 % av trädet till kartong, virke, papper och andra produkter samt till produktion av bioenergi. I produktionen minskar vi användningen av fossila bränslen och försöker att bli så koldioxidneutrala som det är tekniskt och kommersiellt möjligt. Vi arbetar med och för ett hållbart skogsbruk och försöker säkerställa att fler träd än som avverkas ersätts av nyplanteringar.

Stora Enso har cirka 26 000 medarbetare. Omsättningen uppgick år 2017 till 10 miljarder EUR och det operativa rörelseresultatet till 1 miljarder EUR. Stora Ensos aktier är noterade på Nasdaq Helsinki Oy (STEAV, STERV) och Nasdaq Stockholm AB (STE A, STE R).

Marknadsläge och leveranser

Efterfrågan på kartong ökade med 2,1 % i Västeuropa och i Östeuropa var tillväxten fortsatt stark och slutade på 3,7 % för 2017. Efterfrågan på kartong i Nordamerika ökade med 0,6 % medan efterfrågeökningen i Asien- och Stillahavsregionen fortsatte, i något lägre takt än tidigare, för att ändå nå 2,8 % för 2017.

Efterfrågan på wellpappråvara fortsatte att vara god under 2017. Den genomsnittliga tillväxttakten ökade till över 3 % till följd av den positiva ekonomiska utvecklingen i allmänhet. Efterfrågan på wellpapp steg kraftigt: i genomsnitt ökade efterfrågan på Stora Ensos viktigaste europeiska marknader och i Kina med över 4 % under 2017.

Efterfrågan på marknads massa i världen ökade med ungefär 2,3 % under 2017. Efterfrågan på barrvedsmassa steg med 2,1 % och på lövvedsmassa med 2,7 % jämfört med 2016. Den globala efterfrågan ökade under 2017 i alla regioner utom i Latinamerika och Europa där efterfrågan var oförändrad eller minskade något. Den globala tillväxten på utbudssidan gällde främst lövvedsmassa.

Massakapaciteten i världen steg med ungefär 3,2 % motsvarande 2,1 miljoner ton under 2017. Lövvedsmassakapaciteten ökade med 4,7 %, främst i Asien och Latinamerika. Barrvedsmassakapaciteten ökade med 1,5 %, främst i Europa. Totalt sett låg balansen mellan efterfrågan och kapacitet på 91 %, en minskning med 1 %-enhet jämfört med 2016.

Redan starka massamarknader förstärktes av låga lagernivåer och många oväntade avbrott på utbudssidan under året, särskilt när det gäller lövvedsmassa.

Efterfrågan på sågade barrträvaror låg kvar på en bra nivå under 2017 med en mindre ökning i Europa och en stabil ökning i Nordamerika. Den allmänna efterfrågan var god på alla stora marknader med undantag för Mellanöstern och Nordafrika där regeringen i länder som Egypten och Algeriet hanterade importörernas problem med finansiering. Den australiska marknaden för sågade trävaror var fortsatt aktiv och priserna

ökade under året. Den japanska marknaden för bostadsbyggande var oförändrad med sjunkande priser på grund av en svagare yen och för stora lager av vissa produkter. Den europeiska produktionen av sågade barrträvaror ökade något på grund av växande konsumtion i vissa områden och ökande export till andra kontinenter.

Den strukturella nedgången i efterfrågan på papper i Europa och Nordamerika fortsatte under 2017. Efterfrågan på papper i Europa var 2017 3 % svagare än 2016. Balansen mellan utbud och efterfrågan i Europa var dock bättre, särskilt för tidningspapper och obestruket journalpapper, till följd av betydande kapacitetsminskning genom nedläggningar och ökande export utanför Europa. I Nordamerika minskade efterfrågan med 6 % jämfört med 2016. Efterfrågan i Asien var stabil. Papperskonsumtionen i världen var 2 % lägre 2017 än 2016. Variationen mellan olika papperskvaliteter är dock stor. Den globala efterfrågan på obestruket finpapper var oförändrad medan den för tidningspapper minskade med 7 %.

Leveranser och produktion

	2017	2016	Förändring % 2017–2016
Leveranser av konsumentkartong, 1 000 ton	2 816	2 507	12,3 %
Produktion av konsumentkartong, 1 000 ton	2 871	2 554	12,4 %
Externa leveranser av wellpappråvara, 1 000 ton	1 023	869	17,7 %
Produktion av wellpappråvara, 1 000 ton	1 333	1 221	9,2 %
Leveranser av wellpappförpackningar, milj. m ²	1 103	1 082	1,9 %
Externa leveranser av marknadsmassa, 1 000 ton	2 135	2 068	3,2 %
Leveranser av träprodukter, 1 000 m ³	5 097	4 814	5,9 %
Leveranser av papper, 1 000 ton	4 713	5 141	-8,3 %
Produktion av papper, 1 000 ton	4 672	5 155	-9,4 %

Uppskattad konsumtion av kartong, papper, massa och sågade barrträvaror 2017

Milj. ton	Europa	Nordamerika	Asien och Oceanien
Konsumentkartong	11,0	9,2	27,9
Wellpappråvara	32,4	31,7	80,6
Wellpapp (miljarder m ²) ¹	10,0	n/a	75,9
Kemisk marknadsmassa	17,9	7,9	31,1
Sågade barrträvaror (milj. m ³)	94,4	97,8	n/a
Tidningspapper	6,0	3,0	10,3
Obestruket journalpapper	3,2	1,4	0,2
Bestruket journalpapper	4,7	2,5	3,1
Bestruket finpapper	5,1	3,7	11,7
Obestruket finpapper	7,5	7,5	20,5

¹ Europeiska huvudmarknader (Baltikum, FI, PL, RU, SE) och Kina
Källa: Pöyry, ICCA, RISI, Euro-Graph, PPC, Stora Enso, UNECE

Koncernen levererade under 2017 totalt 2 816 000 ton konsumentkartong, vilket är 309 000 ton eller 12 % mer än året innan, främst på grund av att produktionen nu är i gång vid konsumentkartongbruket i Beihai. Leveranserna av wellpappråvara ökade med 18 %, från 869 000 ton till 1 023 000 ton, främst beroende på inkörningen av kraftlinerbruket i Varkaus och högre externa leveranser från flutingbruket i Heinola. Wellpappleveranserna ökade något till 1 103 000 m². Leveranserna av massa, externt, ökade med 67 000 ton eller 3 % till 2 135 000 ton på grund av ökade leveranser från fristående massabruk i synnerhet från Montes del Plata. Leveranser av träprodukter ökade med 283 000 m³ eller 6 % till 5 097 000 m³. Pappersleveranserna var totalt 4 713 000 ton, en minskning med 428 000 ton eller 8 % jämfört med 2016, främst på grund av avyttring av bruken i Kabel, Arapoti samt Suzhou.

Operativa nyckeltal, jämförelsestörande poster och andra icke IFRS-baserade nyckeltal

En lista med Stora Ensos icke IFRS-baserade nyckeltal och information om hur de olika nyckeltalen beräknas finns i slutet av verksamhetsberättelsen. Se även avsnittet *Icke IFRS-baserade nyckeltal* i slutet av verksamhetsberättelsen.

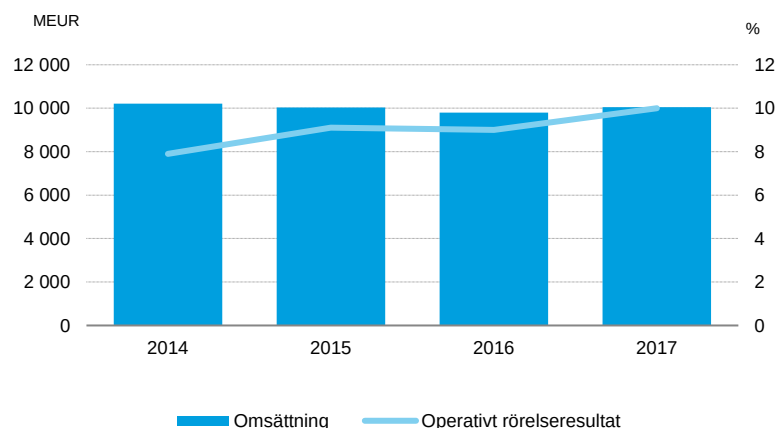
Ekonomiskt resultat – koncernen

Omsättningen ökade med 2,5 % till 10 045 (9 802) MEUR jämfört med året innan, främst beroende på större volymer i alla divisioner utom Paper, fördelaktiga massapriser för alla kvaliteter och fördelaktiga försäljningspriser även i divisionerna Packaging Solutions och Wood Products. Valutakursförändringar påverkade omsättningen negativt med 55 MEUR. Exklusive pappersverksamheten ökade omsättningen med 8,5 %. De högre volymerna beror främst på att produktionen kommit i gång vid konsumentkartongbruket i Beihai, sågverket i Murów och anläggningarna för kraftliner och LVL (fanerlaminatträ) i Varkaus samt en effektivare massaproduktion och operativa förbättringar i China Packaging. Utöver detta ökade andelen nya produkter och tjänster avsevärt.

I juli 2017 meddelade Stora Enso att minoritetsägandet på 35 % i intressebolaget Bulleh Shah Packaging (Private) Ltd i Pakistan avvecklas vilket slutfördes i september 2017. I oktober avyttrade Stora Enso hela sitt aktieinnehav i avyttrats Puumerkki Oy i Finland och Puumerkki AS i Estland.

Det operativa rörelseresultatet nådde en viktig milstolpe med 1 004 (884) MEUR och ökade 13,6 %, främst tack vare högre volymer, högre försäljningspriser och bättre produktutbud. Nettot av valutakursförändringar samt högre rörliga och fasta kostnader påverkade det operativa rörelseresultatet negativt. De högre kostnaderna kompenserades till stor del av effektiv kostnadskontroll i samband med resultatförbättringsprogrammet.

Omsättning och operativt rörelseresultat

Den operativa rörelsemarginalen förbättrades till 10,0 (9,0) %. Högre volymer förbättrade det operativa rörelseresultatet med 155 MEUR och fördelaktiga försäljningspriser och ett bättre produktutbud med 166 MEUR. Högre rörliga kostnader för transporter, kemikalier, energi och fibrer minskade det operativa rörelseresultatet med 83 MEUR. Högre fasta kostnader påverkade det operativa rörelseresultatet negativt med 67 MEUR, främst beroende på investeringar i innovationsprojekt inom division Biomaterials, högre underhålls- och personalkostnader på grund av inkörning av nya anläggningar och större tillverkningsvolymer. Effekten från valutakurser på omsättning och kostnader minskade det operativa rörelseresultatet med 50 MEUR, efter säkring. Avskrivningarna var 3 MEUR högre.

Andelar av rörelseresultatet i intressebolag uppgick till 89 (80) MEUR, av vilket största delen kom från Bergvik Skog och Tornator.

Rörelseresultatet enligt IFRS inkluderar en negativ nettoeffekt på 7 MEUR (negativ 5 MEUR) vid värdering till verkligt värde av aktierelaterade ersättningar, Total Return Swaps (TRS) och utsläppsrätter. Dessutom inkluderar rörelseresultatet enligt IFRS en negativ nettoeffekt på 6 MEUR (negativ 121 MEUR) från värdering av skog enligt IAS 41 i dotterbolag och samägda bolag samt en negativ nettoeffekt på 3 MEUR (positiv 59 MEUR) från Stora Ensos andel av finansnetto, skatter samt värdering av skog enligt IAS 41 i intressebolag.

Nedskrivningar av anläggningstillgångar uppgick till 27 (92) MEUR.

Koncernen redovisade jämförelsestörande poster som påverkar rörelseresultatet enligt IFRS negativt med cirka 84 MEUR (negativt 34 MEUR) och inkomstskatten positivt med cirka 11 MEUR (negativt 22 MEUR).

De jämförelsestörande posterna hänför sig till nedläggningen av pappersmaskin 8 vid Kvarnsvedens bruk (negativ påverkan med 17 MEUR), nedskrivningen av värdet på gröna energicertifikat (negativ 10 MEUR), avyttring av minoritetsägandet på 35 % i Bulleh Shah Packaging Ltd (negativ 20 MEUR), avyttringen av Puumerkki Oy och Puumerkki AS (negativ 9 MEUR). Dessutom finns en negativ jämförelsestörande post på 24 MEUR hänförlig till ökade avsättningar för miljöåtgärder vid flera anläggningar som påverkar segmentet Övriga samt divisionerna Consumer Board och Paper.

Rörelseresultatet enligt IFRS var 904 (783) MEUR.

Segmentens andel av operativt rörelseresultat, jämförelsestörande poster, värdering till verkligt värde, icke operativa poster och rörelseresultat

MEUR	Räkenskapsår					
	Jämförelsestörande poster, värdering till verkligt värde och icke operativa poster				Rörelseresultat	
	Operativt rörelseresultat					
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Consumer Board	285	254	-32	-187	253	67
Packaging Solutions	170	64	-4	-22	166	42
Biomaterials	264	224	-10	-13	254	211
Wood Products	111	88	-9	-	102	88
Paper	128	211	-22	78	106	289
Övriga	46	43	-23	43	23	86
Totalt	1 004	884	-100	-101	904	783
Finansnetto					-162	-242
Vinst före skatt					742	541
Inkomstskatt					-128	-134
Nettovinst					614	407

Operativt rörelseresultat utgörs av segmentens rörelseresultat exklusive jämförelsestörande poster och värdering till verkligt värde samt Stora Enso's andel av rörelseresultatet exklusive jämförelsestörande poster och värdering till verkligt värde av investeringar redovisade enligt kapitalandelsmetoden.

Jämförelsestörande poster är extraordinära transaktioner som inte kan relateras till den löpande affärsverksamheten. De vanligaste jämförelsestörande posterna är reavinster, extra nedskrivningar eller återföring av nedskrivningar, avsättningar för planerad omstrukturering samt vitesförelägganden. Jämförelsestörande poster som överstiger en eurocent per aktie redovisas vanligen för sig.

I värdering till verkligt värde och icke-operativa poster ingår aktierelaterade incitamentsprogram och därmed förenad risksäkring, utsläppsrätter för koldioxid, värdering av biologiska tillgångar och koncernens andel av skatter och finansnetto i investeringar redovisade enligt kapitalandelsmetoden.

Jämförelsestörande poster, värdering till verkligt värde och icke-operativa poster

MEUR	Räkenskapsår	
	2017	2016
Nedskrivningar och återföring av nedskrivningar av immateriella tillgångar, fastigheter, maskiner och inventarier samt biologiska tillgångar	-8	-133
Omstruktureringsskostnader exklusive nedskrivningar av anläggningstillgångar	-14	-19
Avyttringar	-28	144
Övriga	-34	-26
Jämförelsestörande poster	-84	-34
Värdering till verkligt värde och icke operativa poster	-16	-67
Totalt	-100	-101

Segmentens andel av operativa tillgångar, operativa skulder och operativt kapital

MEUR	Räkenskapsår					
	Operativa tillgångar		Operativa skulder		Operativt kapital	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Consumer Board	2 477	2 486	537	513	1 940	1 973
Packaging Solutions	1 100	1 027	223	173	877	854
Biomaterials	2 578	2 880	253	195	2 325	2 685
Wood Products	789	766	238	235	551	531
Paper	1 561	1 629	811	653	750	976
Övriga och elimineringar	2 339	2 267	389	636	1 950	1 631
Totalt	10 844	11 055	2 451	2 405	8 393	8 650

Nyckeltal

	2017	2016	2015
Omsättning, MEUR	10 045	9 802	10 040
Operativt rörelseresultat, MEUR	1 004	884	915
Operativ rörelsemarginal	10,0 %	9,0 %	9,1 %
Rörelseresultat (IFRS), MEUR	904	783	1 059
Rörelsemarginal (IFRS)	9,0 %	8,0 %	10,5 %
Avkastning på eget kapital (ROE)	10,3 %	7,2 %	14,6 %
Avkastning på sysselsatt kapital (ROCE)	11,9 %	10,2 %	10,6 %
Skuldsättningsgrad	0,38	0,47	0,60
Resultat per aktie, EUR	0,79	0,59	1,02
Resultat per aktie exkl. jämförelsestörande poster, EUR	0,89	0,65	1,24
Utdelning per aktie ¹ , EUR	0,41	0,37	0,33
Utdelningsandel, exkl. jämförelsestörande poster	46,1 %	56,9 %	26,6 %
Utdelningsandel (IFRS)	51,9 %	62,7 %	32,4 %
Utdelning och direktavkastning (R-aktie)	3,1 %	3,6 %	3,9 %
Börskurs/resultat (R-aktie), exkl. jämförelsestörande poster	14,9	15,7	6,8
Eget kapital per aktie, EUR	7,62	7,36	6,83
Börsvärde 31 dec, MEUR	10 422	8 085	6 618
Slutkurs 31 dec, A/R-aktie, EUR	13,20/13,22	10,40/10,21	8,40/8,39
Snittkurs, A/R-aktie, EUR	11,93/11,54	8,50/7,88	8,87/8,70
Antal aktier 31 dec (1000-tal)	788 620	788 620	788 620
Omsatt antal A-aktier (1000-tal)	6 768	1 254	1 641
% av totala antalet A-aktier	3,8 %	0,7 %	0,9 %
Omsatt antal R-aktier (1000-tal)	571 717	765 122	798 507
% av totala antalet R-aktier	93,4 %	125,0 %	130,5 %
Genomsnittligt antal aktier, före utspädning (1000-tal)	788 620	788 620	788 620
Genomsnittligt antal aktier, efter utspädning (1000-tal)	790 024	789 888	789 809

¹ Se Styrelsens förslag om utdelning.

De finansiella nettokostnaderna på 162 MEUR var 80 MEUR lägre än motsvarande period för ett år sedan. Minskningen berodde främst på det positiva valutakursresultatet på 34 MEUR (negativt 43 MEUR) avseende omräkning av kassa- och banktillgångar och räntebärande tillgångar och skulder i utländsk valuta samt därtill hörande säkringar. Räntenettet minskade med 2 MEUR på grund av betydligt minskade skuldnivåer, vilket delvis motverkades av lägre kapitaliserad ränta och lägre ränteintäkter från lånefordringar. Nettot av övriga finansiella poster var 1 MEUR lägre.

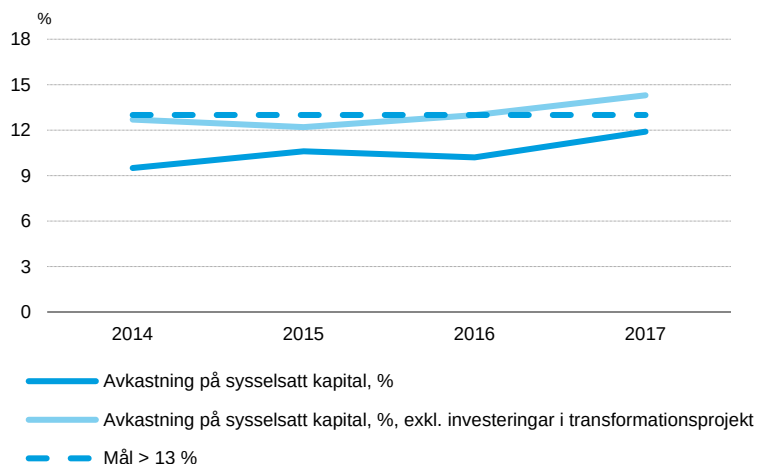
Nettoskattekostnaden uppgick till 128 MEUR (134 MEUR) vilket motsvarar en effektiv skattesats på 17 % (25 %). Mer detaljerad information om detta finns i Not 9, *Inkomstskatt* i Koncernens årsredovisning.

Förlusten hänförlig till innehav utan bestämmande inflytande var 11 MEUR (56 MEUR) vilket ger en vinst hänförlig till bolagets aktieägare på 625 MEUR (463 MEUR).

Resultat per aktie exklusive jämförelsestörande poster var 0,89 EUR (0,65 EUR) och resultat per aktie

inklusive jämförelsestörande poster var 0,79 EUR (0,59 EUR). Den operativa avkastningen på sysselsatt kapital var 11,9 % (10,2 %).

Operativ avkastning på sysselsatt kapital

Den 31 december 2017 var koncernens sysselsatta kapital 8 308 MEUR, en minskning med 286 MEUR jämfört med året innan.

Analys av förändring i sysselsatt kapital

	Sysselsatt kapital
31 dec 2016, MEUR	8 594
Investeringar efter avdrag för avskrivningar	126
Nedskrivningar och återföring av nedskrivningar	-21
Värdering till verkligt värde av biologiska tillgångar	-6
Kostnader för odling och skötsel av biologiska tillgångar	-66
Tillgängligt för försäljning: operativt (främst PVO)	66
Investeringar redovisade enligt kapitalandelsmetoden	52
Nettoskuld i förmånsbestämda planer	56
Operativt rörelsekapital och andra icke räntebärande poster, netto	-69
Skatteskuld, netto	-34
Omräkningsdifferens	-394
Övriga förändringar	4
31 dec 2017, MEUR	8 308

Finansiering

Kassaflödet från den löpande verksamheten var 1 492 (1 633) MEUR, kassaflödet efter investeringar var 825 (834) MEUR. Rörelsekapitalet minskade med 37(283) MEUR. Leverantörsskulderna ökade vilket påverkade rörelsekapitalet positivt med 170 MEUR och kortfristiga fordringar ökade vilket påverkade rörelsekapitalet negativt med 128 MEUR. Utbetalningar hänförliga till gjorda avsättningar för omstruktureringar och miljöåtgärder uppgick till 35 MEUR.

Operativt kassaflöde

MEUR	2017	2016
Operativt EBITDA ¹	1 587	1 463
Jämförelsestörande poster i operativt EBITDA	-76	-61
Övriga justeringar	-56	-52
Förändring i rörelsekapital	37	283
Kassaflöde från verksamheten	1 492	1 633
Investeringar i anläggningar och biologiska tillgångar	-658	-798
Investeringar i intressebolag	-9	-1
Kassaflöde efter investeringar	825	834

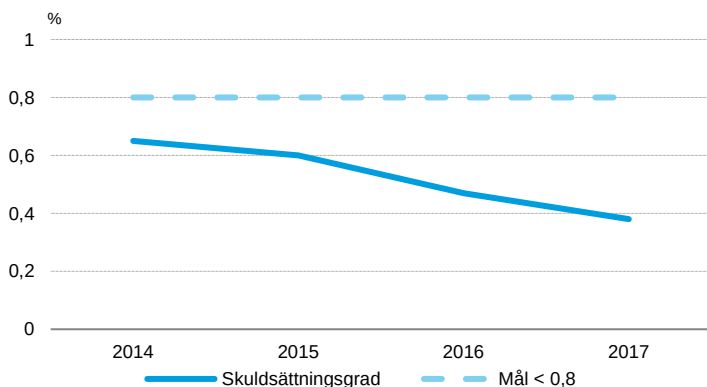
¹ Omräknat efter en ändring i koncernens definition av operativt EBITDA till att inkludera operativt EBITDA i koncernens investeringar redovisade enligt kapitalandelsmetoden. Se avsnittet *Förändring i definitionen av operativt EBITDA* i slutet av verksamhetsberättelsen.

Vid periodens slut var koncernens räntebärande nettoskuld 2 253 (2 726) MEUR. Kassa- och banktillgodohavanden, netto efter utnyttjade checkräkningskrediter uppgick till 603 (949) MEUR.

Under fjärde kvartalet 2017 tecknade Stora Enso avtal om ett nytt syndikerat stående lån med hållbarhetsinriktning på 600 MEUR med ett syndikat bestående av 13 banker för refinansiering av det befintliga lånet på 700 MEUR. En del av priset för lånet baseras på Stora Ensos forskningsbaserade mål för att bekämpa den globala uppvärmningen genom att minska utsläpp av växthusgaser som koldioxid. Det nya lånet förfaller i januari 2023 och kommer att utgöra en reserv för upplåningsbehov på kort sikt. Lånet har inga finansiella kovenanter. Därutöver har Stora Enso tillgång till olika långfristiga finansieringskällor för upp till 950 (1 000) MEUR.

Per den 31 december 2017 var skuldsättningsgraden 0,38 (0,47). Efter säkring av omräkningsrisker som främst hänför sig till försvagning av den amerikanska dollarn, den brasilianska realen, den svenska kronan, den kinesiska renminbin och den ryska rubeln var nettovalutakurseffekten på det egna kapitalet negativ med 256 MEUR (positiv 115 MEUR).

Skuldsättningsgrad

Värderingen till verkligt värde av kassaflödessäkringar och investeringar tillgängliga för försäljning redovisade under övrigt totalresultat ökade det egna kapitalet med 69 MEUR (ökning med 148 MEUR), främst på grund av högre elpriser som resulterat i ett högre verkligt värde för koncernens ägande i Pohjolan Voima.

Kreditbetyg för Stora Ensos obligationer vid årsskiftet:

Kreditbetyg 31 december 2017

Kreditinstitut	Lång-/kortfristigt betyg	Giltigt fr.o.m.
Standard & Poor's	BB+ (stabilt) / B	21 augusti 2017
Moody's	Ba2 (positiv) / NP	4 augusti 2016

Ekonomiskt resultat – Segment

Division Consumer Board

Divisionen Consumer Boards ambition är att vara den globala föregångaren inom högkvalitativ nyfiberkartong och förstahandsvalet för kunder och varumärkesägare i premiumsegmentet för förpackningar och grafiska lösningar. Vårt breda urval av kartong och barriärskikt lämpar sig mycket väl för design och optimering av förpackningar för vätskor, livsmedel, läkemedel och lyxvaror.

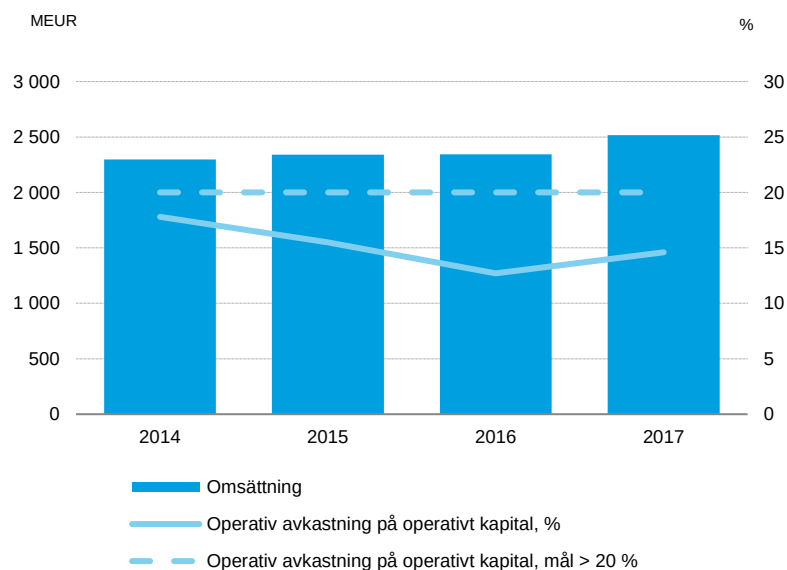
MEUR	2017	2016
Omsättning	2 516	2 342
Operativt EBITDA ¹	477	452
Operativ EBITDA-marginal ¹	19,0 %	19,3 %
Operativt rörelseresultat	285	254
Operativ rörelsemarginal	11,3 %	10,8 %
Operativ avkastning på operativt kapital (ROOC)	14,6 %	12,7 %
Kassaflöde från den löpande verksamheten	458	453
Kassaflöde efter investeringar	218	40
Leveranser av kartong, 1 000 ton	2 816	2 507
Produktion av kartong, 1 000 ton	2 871	2 554

¹ Omräknat efter en ändring i koncernens definition av operativt EBITDA till att inkludera operativt EBITDA i koncernens investeringar redovisade enligt kapitalandelsmetoden. Se avsnittet *Förändring i definitionen av operativt EBITDA* i slutet av verksamhetsberättelsen.

Omsättningen i division Consumer Board ökade med över 7 % till 2 516 (2 342) MEUR på grund av inkörning av konsumentkartongbruket i Beihai. Levererade volymer från de europeiska bruken ökade något men volymökningen motverkades av lägre försäljningspriser för kartong och negativ valutakurseffekt.

Det operativa rörelseresultatet ökade med över 12 % till 285 (254) MEUR på grund av inkörning av konsumentkartongbruket i Beihai. Det operativa rörelseresultatet påverkades negativt av lägre priser på kartong och högre kostnader för massa, kemikalier, energi och transporter. De fasta kostnaderna var också högre, främst beroende på inkörningen av samt första året med full produktion vid konsumentkartongbruket i Beihai.

Omsättning och operativ avkastning på operativt kapital (ROOC) Consumer Board

Division Packaging Solutions

Divisionen Packaging Solutions tillhandahåller fiberbaserat kartongmaterial samt wellpappprodukter och tjänster för många olika användningsområden. Våra förnybara förpackningslösningar av hög kvalitet används av ledande konverterare, varumärkesägare och detaljister inom olika branscher i syfte att driva innovation och optimera resultat.

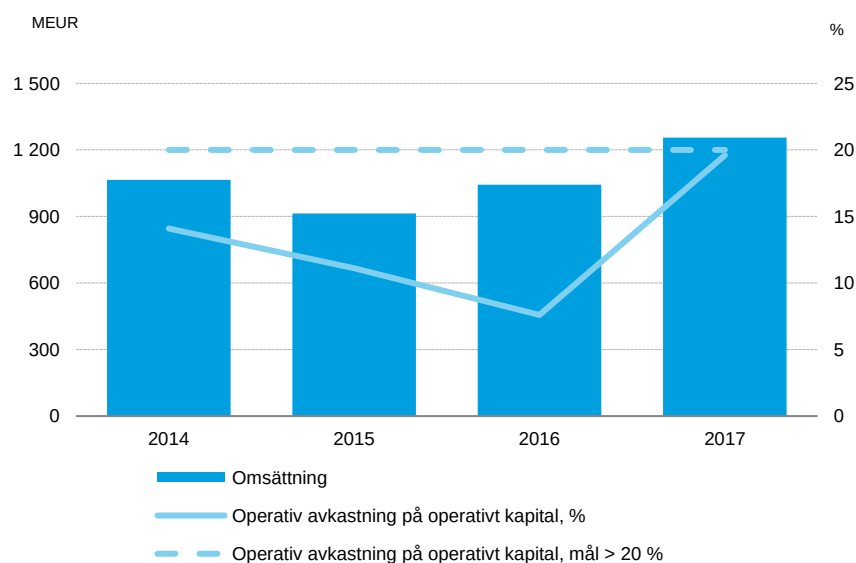
MEUR	2017	2016
Omsättning	1 255	1 044
Operativt EBITDA ¹	240	131
Operativ EBITDA-marginal ¹	19,1 %	12,5 %
Operativt rörelseresultat	170	64
Operativ rörelsemarginal	13,5 %	6,1 %
Operativ avkastning på operativt kapital (ROOC)	19,6 %	7,6 %
Kassaflöde från den löpande verksamheten	249	132
Kassaflöde efter investeringar	156	63
Leveranser av kartong, 1 000 ton	1 023	869
Produktion av kartong, 1 000 ton	1 333	1 221
Leveranser av wellpappförpackningar, milj. m ²	1 103	1 082
Produktion av wellpappförpackningar, milj. m ²	1 102	1 073

¹ Omräknat efter en ändring i koncernens definition av operativt EBITDA till att inkludera operativt EBITDA i koncernens investeringar redovisade enligt kapitalandelsmetoden. Se avsnittet *Förändring i definitionen av operativt EBITDA* i slutet av verksamhetsberättelsen.

Omsättningen för division Packaging Solutions ökade med 20 % till 1 255 (1 044) MEUR jämfört med 2016. Ökningen berodde främst på inkörning av kraftlinerbruket i Varkaus, högre volymer vid alla anläggningar och en fördelaktig prisutveckling.

Det operativa rörelseresultatet ökade med 166 % till 170(64) MEUR jämfört med föregående år, främst på grund av inkörning av kraftlinerbruket i Varkaus, starka resultat, i China Packaging, samt högre priser. Högre priser för wellpappråvara påverkade dock det operativa rörelseresultatet för wellpappverksamheten negativt. Eftersom verksamheten växte ökade de fasta kostnaderna.

Omsättning och operativ avkastning på operativt kapital (ROOC) Packaging Solutions

Division Biomaterials

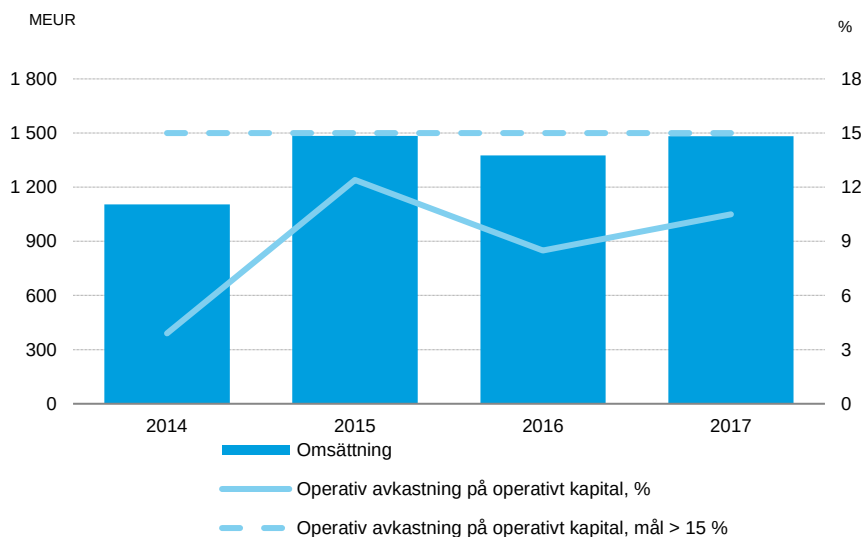
Divisionen Biomaterials erbjuder flera olika massakvaliteter för att möta efterfrågan från tillverkare av papper, kartong, mjukpapper, textil och hygienprodukter. Vi utvecklar också nya sätt att maximera det värde som kan utvinnas ur trä och andra typer av lignocellulosisk biomassa. Utvunna sockerarter och lignin har potential för många olika tillämpningar.

MEUR	2017	2016
Omsättning	1 483	1 376
Operativt EBITDA	409	361
Operativ EBITDA-marginal	27,6 %	26,2 %
Operativt rörelseresultat	264	224
Operativ rörelsemarginal	17,8 %	16,3 %
Operativ avkastning på operativt kapital (ROOC)	10,5 %	8,5 %
Kassaflöde från den löpande verksamheten	404	419
Kassaflöde efter investeringar	271	278
Leveranser av massa, 1 000 ton	2 597	2 508

Omsättningen för division Biomaterials ökade med 8 % till 1 483 (1 376) MEUR jämfört med 2016 på grund av högre volymer och högre försäljningspriser för alla massakvaliteter.

Det operativa rörelseresultatet ökade med 18 % till 264 (224) MEUR jämfört med föregående år. Det operativa rörelseresultatet påverkades negativt av högre kostnader för transporter, massaved och kemikalier. De fasta kostnaderna var högre på grund av investeringar i innovationsprojekt. Valutakursförändringar hade en negativ påverkan på det operativa rörelseresultatet, främst hänförligt till en svagare USD.

Omsättning och operativ avkastning på operativt kapital (ROOC) Biomaterials

Division Wood Products

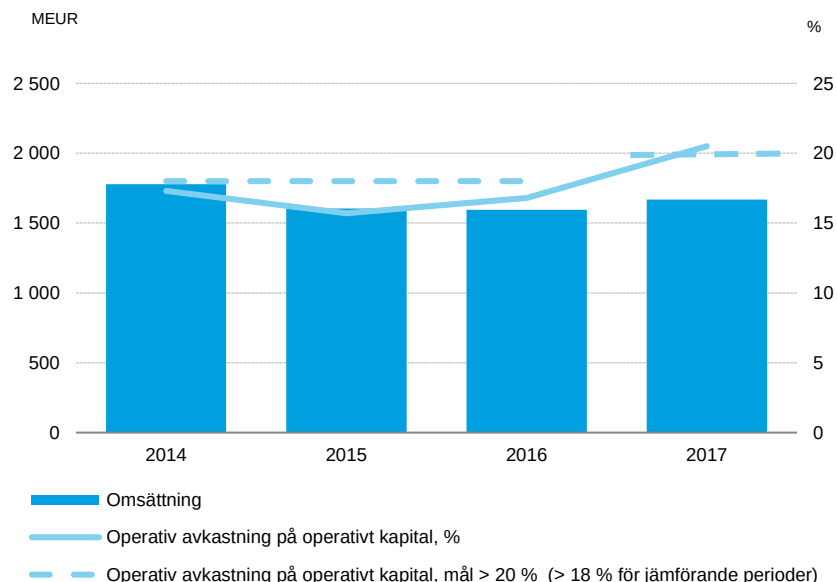
Divisionen Wood Products levererar en bredd av träbaserade lösningar till bygg- och bostadsbranschen. Vårt produktutbud täcker alla områden inom byggnation, bland annat massiva träelement och träkomponenter. Vi erbjuder också ett urval av sågade trävaror samt pellets för hållbar uppvärmning. Våra kunder är huvudsakligen grossister och detaljister, byggföretag och industriella förädlare av träkomponenter.

MEUR	2017	2016
Omsättning	1 669	1 595
Operativt EBITDA	147	118
Operativ EBITDA-marginal	8,8 %	7,4 %
Operativt rörelseresultat	111	88
Operativ rörelsemarginal	6,7 %	5,5 %
Operativ avkastning på operativt kapital (ROOC)	20,5 %	16,8 %
Kassaflöde från den löpande verksamheten	152	142
Kassaflöde efter investeringar	90	75
Leveranser, 1 000 m ³	4 926	4 643

Omsättningen för division Wood Products ökade med 5 % till 1 669 (1 595) MEUR jämfört med 2016, främst beroende på inkörning av LVL-anläggningen (fanerlaminatträ) i Varkaus och moderniseringen och utbyggnaden av sågverket i Murów. Omsättningen påverkades också positivt av högre försäljningspriser och av tillväxten inom förädlade produkter, särskilt CLT. Omsättningen för byggkomponenter ökade med 14 %. I november 2017 avyttrade Stora Enso hela sitt aktieinnehav i finska Puumerkki Oy och estniska Puumerkki AS. I och med delårsrapporten för andra kvartalet 2017 överfördes också den baltiska virkesförsörjningsverksamheten till segmentet Övriga. En jämförbar omsättningsökning skulle ha varit 7 %.

Det operativa rörelseresultatet ökade med 26 % till 111 (88) MEUR jämfört med föregående år, främst beroende på större volymer, högre försäljningspriser och tillväxt inom förädlade produkter. Det operativa rörelseresultatet påverkades negativt av högre kostnader för råmaterial, särskilt massaved, samt valutakursförluster.

Omsättning och operativ avkastning på operativt kapital (ROOC) Wood Products

Division Paper

Divisionen Paper tillhandahåller förstklassiga papperslösningar för tryckta medier och kontorsbruk. Det breda urvalet omfattar papper som tillverkats av såväl ny som återvunnen träfiber. Kunderna är i första hand förlag, detaljister, tryckerier, grossister, konverterare och leverantörer av kontorsvaror. Vi skapar värde för våra kunder genom att erbjuda konkurrenskraftiga produkter och tjänster som svarar mot deras krav på kvalitet och hållbarhet.

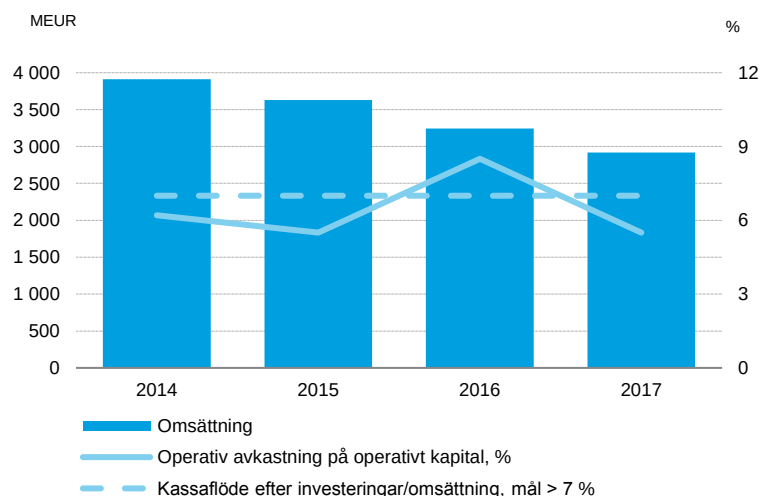
MEUR	2017	2016
Omsättning	2 920	3 245
Operativt EBITDA ¹	239	327
Operativ EBITDA-marginal ¹	8,2 %	10,1 %
Operativt rörelseresultat	128	211
Operativ rörelsemarginal	4,4 %	6,5 %
Operativ avkastning på operativt kapital (ROOC)	14,8 %	19,4 %
Kassaflöde från den löpande verksamheten	259	351
Kassaflöde efter investeringar	160	277
Kassaflöde efter investeringar/omsättning	5,5 %	8,5 %
Leveranser av papper, 1 000 ton	4 713	5 141
Produktion av papper, 1 000 ton	4 672	5 155

¹ Omräknat efter en ändring i koncernens definition av operativt EBITDA till att inkludera operativt EBITDA i koncernens investeringar redovisade enligt kapitalandelsmetoden. Se avsnittet *Förändring i definitionen av operativt EBITDA* i slutet av verksamhetsberättelsen.

Omsättningen för division Paper minskade med 10 % till 2 920 (3 245) MEUR jämfört med 2016, främst på grund av omstrukturering och avyttringar. Valutakursförluster påverkade omsättningen negativt med 33 MEUR. Dessutom var försäljningspriserna, särskilt för träfritt bestruket papper (WFC), betydligt lägre än under 2016. Volymerna i den löpande verksamheten var lägre, främst på grund av olyckan i PM2 vid bruket i Veitsiluoto i augusti 2017. Arapoti-bruket i Brasilien avyttrades i slutet av 2015 och affären var genomförd i mars 2016. Avyttring av anläggningen i Suzhou i Kina tillkännagavs och pappersproduktionen upphörde i juni 2016. Stora Ensos ägande motsvarande 33,33 % i det svenska återvinningsföretaget IL Recycling AB avyttrades i juni 2016. Avyttringen av det tyska journalpappersbruket Kabel slutfördes i september 2016.

Det operativa rörelseresultatet minskade med 39 % till 128 (211) MEUR jämfört med 2016, främst på grund av lägre volymer, lägre priser, särskilt för WFC, negativ valutakurseffekt och högre rörliga kostnader för kemikalier, energi och returpapper. De fasta kostnaderna påverkade det operativa rörelseresultatet positivt.

Omsättning och kassaflöde efter investeringar/omsättning Paper

Det finansiella målet för division Paper uttrycks i kassaflöde efter investeringar i förhållande till omsättning (icke IFRS), eftersom divisionens mål är att generera kassaflöde så att koncernens transformation till ett tillväxtföretag inom förnybara material kan fortsätta.

Segmentet Övriga

I segmentet Övriga ingår nordiska skogsägande intressebolag, Stora Ensos aktieinnehav i energibolaget Pohjolan Voima, virkesförsörjning till de nordiska och baltiska bruken, plantager som inte är knutna till något bruk samt koncerninterna tjänster och administration.

MEUR	2017	2016
Omsättning	2 490	2 477
Operativt EBITDA ¹	75	74
Operativ EBITDA-marginal ¹	3,0 %	3,0 %
Operativt rörelseresultat	46	43
Operativ rörelsemarginal	1,8 %	1,7 %
Kassaflöde från den löpande verksamheten	-30	136
Kassaflöde efter investeringar	-70	101

¹ Omräknat efter en ändring i koncernens definition av operativt EBITDA till att inkludera operativt EBITDA i koncernens investeringar redovisade enligt kapitalandelsmetoden. Se avsnittet *Förändring i definitionen av operativt EBITDA* i slutet av verksamhetsberättelsen.

I segmentet Övriga ökade både omsättningen och det operativa rörelseresultatet något jämfört med föregående år, omsättningen till 2 490 (2 477) MEUR och det operativa rörelseresultatet till 46 (43) MEUR.

Investeringar

Under 2017 uppgick tillägg till anläggningar och biologiska tillgångar inklusive ränta och interna kostnader till 640 (729) MEUR. Totalbeloppet inkluderar tillägg till biologiska tillgångar med 80 (91) MEUR.

Inkörningen av Beihai-bruket fortsätter att gå snabbare än planerat. Konsumentkartongmaskinen beräknas nå full produktionskapacitet under första halvåret 2018 och break-even för operativt EBITDA nåddes under fjärde kvartalet 2017. Den nya PE-beläggningseenheten vid Beihai-bruket stod färdig under fjärde kvartalet 2017. I januari 2017 inledde Stora Enso en process med regionledningen i Guangxi i syfte att återkalla den del av investeringstillståndet som gäller byggandet av ett massabruk för kemisk lövvedsmassa.

Investeringarna på sammanlagt 70 MEUR i en ny anläggning för extrusionsbeläggning med polyetylen (PE) och ett nytt automatiskt rullager (ARW) vid Imatra-bruket i Finland slutfördes under fjärde kvartalet 2017. Investeringarna förbättrar Stora Ensos möjligheter att möta den ökande efterfrågan på livsmedels- och vätskekartong.

Under första kvartalet 2017 inleddes verksamheten i den nya pannan och enheten för produktion av pellets vid sågverket Ala i Ljusne efter en investering på 16 MEUR. Under tredje kvartalet blev den nya pannan vid sågverket Honkalahti i Finland färdig efter en investering på 10 MEUR.

Investeringen i en demoanläggning för utvinning av xylos i Raceland i Louisiana i USA har nu kommit till bemanningsfasen och anläggningen beräknas kunna inleda kommersiella leveranser under 2018.

Investeringen på 19 MEUR i sammanslagning av tillverkningen av wellpappförpackningar i Lahtis i Finland beräknas vara genomförd i slutet av första kvartalet 2018.

Investeringen på 27 MEUR i utökning av fluffmassakapaciteten vid massabruket i Skutskär för att kunna möta den växande efterfrågan på hygienmarknaden fortgår enligt plan och beräknas vara slutförd under andra kvartalet 2018.

I januari 2017 meddelade Stora Enso att man investerar 9 MEUR i sina konsumentkartongbruk i Imatra och Ingerois i Finland samt i Fors i Sverige för att fortsätta kommersialiseringen av mikrofibrillär cellulosa (MFC) och driva på produktutvecklingen. Med de nya investeringarna kommer Stora Enso att öka takten i utvecklingen av nya användningsområden för MFC, till exempel i barriärskikt som står emot fett och syre som ett biologiskt nedbrytbart alternativ till aluminiumskikt i förpackningskartong.

I januari 2017 meddelade Stora Enso att man investerar 12 MEUR i byggandet av en ny anläggning för produktion av biokompositgranulat vid det svenska bruket Hylte. Biokompositgranulat gör det möjligt att

ersätta en stor del av det fossilbaserade materialet i produkter som vanligtvis tillverkas av plast med förnybart trä. Produktionen beräknas starta under första kvartalet 2018. Produktionen kommer att uppgå till cirka 15 000 ton per år.

I februari 2017 meddelade Stora Enso att man investerar 28 MEUR i sin flutinganläggning i Heinola i Finland för att möta en ökad global efterfrågan. Investeringen förbättrar kvaliteten och ökar produktionskapaciteten för företagets AvantFlute SC-produkter. Projektet beräknas vara slutfört under andra kvartalet 2018. AvantFlute SC är halvkemisk fluting tillverkad av nyfiber och har utvecklats särskilt för att klara krävande förhållanden. Produktionskapaciteten för AvantFlute SC kommer att öka med 15 000 ton när investeringen är helt implementerad. Nuvarande produktionskapacitet vid Heinola Fluting är 300 000 ton fluting per år.

I juli meddelade Stora Enso att man investerar ungefär 45 MEUR i en ny produktionsenhet för korslimmat trä (CLT) i anslutning till Gruvöns bruk i Värmland. Investeringen kommer ytterligare att stärka Stora Ensos ställning som global leverantör av byggelement i trä av hög kvalitet och som marknadsledande inom CLT. Produktionen beräknas starta under första kvartalet 2019. Kapaciteten för den nya produktionslinjen kommer efter en inkörningsperiod att bli cirka 100 000 m³ per år.

I oktober meddelade Stora Enso att man kommer att investera 94 MEUR för att växa inom förnybara material och för att öka konkurrenskraften i inom konsumentkartong och biomassa. 52 MEUR investeras för att utöka produktionskapaciteten för dissolvingmassa vid Enocell-bruket och 42 MEUR för att förbättra tillgängligheten av kemitermomekanisk massa (CTMP) vid Imatra bruk. Båda bruken ligger i Finland. Enocell-bruket, som ingår i division Biomaterials, kommer att konverteras till att enbart producera dissolvingmassa. Produktionen av barrvedsmassa kommer stegvis att upphöra efter investeringen. Bruket får en totalkapacitet på 430 000 ton dissolvingmassa per år, varav 185 000 ton lövved och 245 000 ton barrved. Investeringen beräknas vara slutförd under andra kvartalet 2019. Investeringen vid Imatra bruk, som ingår i division Consumer Board, inkluderar en ny tork- och balmassalinje för CTMP samt en utökning av massalagret. Syftet är att förbättra tillgängligheten av CTMP och främja kommersialiseringen av mikrofibrillär cellulosa (MFC). Projektet beräknas vara genomfört under första kvartalet 2019.

Forskning och utveckling

Stora Ensos kostnader för Forskning och utveckling (F&U) under 2017 var 127 (132) MEUR vilket motsvarade 1,3 (1,3) % av omsättningen.

Företaget fokuserar på fem F&U-teman (Biokemi, Materialteknik, Processlösningar, Skogsbruk och förnybara råvaror samt Internet of Things (IoT) och industriell digitalisering). Exempel på aktiviteter inom dessa teman är biobaserade barriärskikt, mikromaterial, kompositmaterial, bioteknik (biobaserade kemikalier), tryckt intelligens och byggprodukter i trä.

Immateriella tillgångar är ett allt viktigare verktyg för att genomföra Stora Ensos strategi och för att skilja företaget från dess konkurrenter. Under 2017 fortsatte Stora Enso att stärka sin patentportfölj med 49 prioriterade grundläggande patentansökningar och över 220 godkända patent världen över.

Det intensiva arbetet med att ersätta fossilbaserade kemikalier och polymerer med effektiva biobaserade kemikalier fortsatte under 2017 med fokus på att skapa kundvärde i utvalda ingångssegment. Demoanläggningen i Raceland har inlett sin verksamhet och producerar nu rå xylos. Raffineringen är på gång. Allt som produceras vid anläggningen säljs till xylitoltillverkare.

Dessutom har den flytande xylosen laborietestats av potentiella köpare på den amerikanska kontinenterna och godkänts för produktion av biobaserade kemikalier. Inkörning av produktionen kommer att fortsätta under hela 2018.

Innovationscentret i Sickla i Stockholm är ytterligare ett viktigt steg i Stora Ensos transformation till ett företag för förnybara material. Det bygger vidare på företagets långa och världsomspännande tradition inom skogsbruk som – i kombination med tillgången till miljövänliga råmaterial och expertkunskaper inom fiber – ger en utmärkt utgångspunkt för att skapa lösningar som är till nytta för kunder och slutanvändare inom olika branscher och på olika marknader. Centret fokuserar på förbättrade egenskaper hos massan, regenererad cellulosa & MFC, lignin och biobaserade kemikalier.

Innovationscentret för förpackningar, som finns i anslutning till koncernens huvudkontor i Helsingfors, har visat sig vara en utmärkt mötesplats för att identifiera nya möjligheter och utveckla nya produkter i förnybara

material. På innovationscentret kan Stora Enso tillsammans med kunder och andra intressenter utveckla innovativa och miljövänliga förpackningskoncept. Centret erbjuder bland annat en inspirerande miljö för samarbete, en utställningslokal där företagets bästa produkter kan visas och ett designlabb för förpackningar. Under år 2017 organiserades mer än 250 möten, workshoppar och events vid innovationscentret.

Fokus under 2017 har legat på att inlemma innovationsprocesserna i organisationen som helhet och harmonisera de befintliga idéplattformarna. Det koncerntäckande verktyget för insamling och utvärdering av idéer, WeNovate, är nu i gång. Under 2017 genomfördes sju kampanjer och 175 idéer genererades, varav vissa skickades vidare till "Stage Gate-processen" i berörda divisioner.

De medel som avsattes för investering i innovation och digitalisering 2016 används i divisionerna och förbättrar processen att gå från idé till värdeskapande.

Utvecklingen av en testanläggning för mikrofibrillär cellulosa (MFC) vid Imatra-bruket fortsatte under 2017 med fokus på anpassning av produkten. Stora Enso har investerat 9 MEUR i ny MFC-produktion för att ytterligare förbättra produktionen av både MFC och lättviktskartong. Efter en inkörningsperiod på 3–5 år motsvarar den nya kapaciteten 500 000 ton kartong av MFC.

Utvecklingen av intelligenta förpackningslösningar fortsätter med inriktning på integrering av RFID (Radio Frequency Identification) i förpackningar, både för att möjliggöra interaktion med konsumenterna och förenkla leverantörskedjan men också för att förbättra varumärkesskydd och intrångsskydd. De första pilottesterna med varumärkesägare har gjorts.

I linje med Stora Ensos innovationsstrategi pågår ett antal samarbetsprojekt med olika forskningsorganisationer och akademiska institutioner. Syftet är att skapa bättre förståelse för hur Stora Ensos behov och universitetens kunskaper kan mötas, först och främst med forskning kring Stora Ensos forskningsteman och divisionernas långsiktiga forskningsbehov. Det andra syftet är att vidga företagets nätverk. För det tredje vill vi identifiera områden där Stora Enso har särskilda intressen vad gäller universitetens kandidat- och masterprogram och även rekrytera talanger till företagets anläggningar och forsknings- och utvecklingscenter.

Bland Stora Ensos samarbetspartner finns Aalto-universitetet i Finland, Chalmers tekniska högskola i Göteborg, Kungliga tekniska högskolan i Stockholm, Statens tekniska forskningscentral VTT i Finland, SweTree Technologies Ltd och Wallenberg Wood Science Center. Stora Enso är medlem i nationella och europeiska handelsorganisationer med fokus på bioekonomi och skog, bland andra Confederation of European Paper Industries (CEPI), Forest Technology Platform (FTP) samt Skogsstyrelsen i Sverige och i Finland. Stora Enso är också medlem i EU:s Biobased Industries Consortium (BIC) och i Bio-Based Industries Initiative Joint Undertaking, ett nytt samarbete inom EU:s ramprogram för forskning och innovation, Horizon 2020.

Personal

Den 31 december 2017 hade koncernen 25 700 (25 400) anställda. Medelantalet anställda under 2017 var 26 200, vilket var ungefär 100 färre än medelantalet anställda under 2016. Siffrorna inkluderar 50 % av de anställda på Veracel i Brasilien och Montes del Plata i Uruguay.

I februari meddelades att pappersmaskin 8 vid Kvarnsvedens bruk läggs ner. Nedläggningen slutfördes under september och påverkade ungefär 120 människor. I november avyttrades finska Puumerkki Oy och estniska Puumerkki AS med ungefär 170 anställda. I november tillkännagavs också avyttringen av arkningsanläggningen i Baienfurt. Avyttringen slutfördes under första kvartalet 2018. Antalet anställda var cirka 60.

Personalkostnaderna uppgick till 1 331 (1 334) MEUR eller 13,3 % av omsättningen. Löner och ersättningar uppgick till 999 (1 006) MEUR, pensionskostnader till 166 (165) MEUR och övriga personalkostnader uppgick till 158 (163) MEUR.

Vid slutet av 2017 var de tre största länderna avseende antalet anställda Finland, Kina och Sverige. 26 % (26 %) av de anställda var kvinnor.

Personalomsättningen 2017 var 14,6 % (22,9 %). Den minskade personalomsättningen beror främst på en

kombination av förändringar vid China Packagings enheter, som tidigare hade en mycket hög personalomsättning. Frånvaro på grund av sjukdom uppgick till 3,1 % (2,9 %) av det totala teoretiska antalet arbetstimmar.

Frånvaron på grund av olyckor, LTA-frekvensen (antal olyckor per en miljon arbetstimmar) var (för egna anställda exklusive Veracel och Montes del Plata) 5,3 (4,4), vilket är en ökning med 20,5 % jämfört med föregående år. Delvis kan ökningen i LTA-frekvens förklaras med förändrade rapporteringsrutiner. Under året ändrades 2017 års mål för LTA-frekvensen från 3,8 till 4,0 baserat på tidigare resultat. Måttet för antal registrerade incidenter, TRI-frekvensen, var 7,7 (11,7).

Stora Ensos ledarskapsindex mäter hur de anställda uppfattar sina chefer. Det baseras på den årliga medarbetarundersökningen. Målet var att nå ett index på 80/100 innan 2018. Målet nåddes redan 2016 och förbättrades 2017 till 81.

Medarbetarrelaterad information samt personalstrategin tas upp mer i detalj i koncernens [Sustainability Report 2017](#) på engelska och i [Progress Book 2017](#), som publiceras under veckan 9.

Ersättningar till styrelse och ledningsgruppen beskrivs i Not 7 i koncernens årsredovisning.

Hållbarhet

Hållbarhet är en viktig del av Stora Ensos bolagsstyrning som betonas av styrelse, VD och koncernledning. VD har yttersta ansvaret för en framgångsrik implementering av koncernens hållbarhetsstrategi. Hållbarhetsarbetet leds av hållbarhetschefen som rapporterar direkt till VD. Implementeringen av Stora Ensos hållbarhetsstrategi och etik- och efterlevnadsstrategi övervakas av Kommittén för hållbarhets- och etikfrågor. Kommittén hade fyra möten under 2017.

Mer information om Stora Ensos förhållningssätt till hållbarhet och om vad koncernen uppnått vad gäller hållbarhetsmål redovisas separat i [Sustainability Report 2017](#).

Mänskliga rättigheter

Stora Ensos engagemang för mänskliga rättigheter sträcker sig från anställda och leverantörer på alla anläggningar via externa leverantörer av material och tjänster och företagspartners till lokalsamhället där koncernens verksamhet bedrivs. Förutom att Stora Enso följer FN:s riktlinjer för företag och mänskliga rättigheter omfattar koncernens hållbarhetsagenda de tio principerna i FN-initiativet Global Compact, inklusive dem om mänskliga rättigheter. Stora Enso respekterar och följer också rapporteringskraven i UK Modern Slavery Act.

Risikfaktorer avseende mänskliga rättigheter ska tas med i beräkningen i all verksamhet, från beslut om framtida investeringar i samband med sammanslagningar och förvärv till avyttringar. Riktlinjerna för koncernens investeringar föreskriver att miljömässiga och sociala risker och påverkansfaktorer, inklusive de som har med mänskliga rättigheter att göra, måste identifieras, bedömas och åtgärdas inför alla investeringar i projekt som kan påverka verksamheten.

Stora Enso håller på att utarbeta en strategi för mänskliga rättigheter som kommer att ytterligare förfinas under 2018. Strategin kommer att definiera de prioriterade mänskliga rättigheter som är mest relevanta för Stora Enso på lång sikt.

Under 2017 låg fokus på att slutföra implementeringen av handlingsplanen för mänskliga rättigheter som var ett resultat av den koncernomfattande människorättsutvärdering som genomfördes 2014 och vidhängande rapport som publicerades 2015. Under året har man kontrollerat att alla åtgärder genomförts korrekt och att allt finns dokumenterat.

I slutet av 2017 var 88 % av de förebyggande och korrigerande åtgärderna genomförda och 100 % av åtgärderna var avslutade. Åtgärderna utgår från FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter och de kriterier som tagits fram i samarbete med Danish Institute for Human Rights. 9 % av åtgärderna bedömdes som avslutade och 3 % bedömdes kräva kontinuerlig översyn. Eftersom alla punkter på olika sätt har avslutats under 2017 kommer rapporteringen om handlingsplanen för mänskliga rättigheter att upphöra.

Leverantörer

Stora Ensos nyckeltal för ansvarsfull anskaffning av resurser mäter hur stor andelen av totala leverantörsutgifter som omfattas av Stora Ensos uppförandekod för leverantörer är. I slutet av 2017 omfattades 95 (92) % av Stora Ensos utgifter för material och tjänster av koncernens uppförandekod för leverantörer, vilket uppfyller årets mål.

Affärsetik

Under 2017 identifierades 61 (58) av de rapporter som mottogs via Stora Ensos olika kanaler för klagomål som potentiella regelbrott. Bevisade förseelser som lett till disciplinära och/eller rättsliga åtgärder, och/eller förbättringar i processer och rutiner, konstaterades i 14 (18) av de genomförda utredningarna, medan 22 (5) klagomål visade sig befogade utan att involvera någon förseelse. Inga av de bevisade fallen hade med barnarbete, tvångsarbete eller diskriminering att göra.

Med hjälp av företagets uppförandekodsindex följer man upp och utvärderar de anställdas uppfattning om Stora Ensos arbete inom de områden som täcks av uppförandekoden och indexet baseras på resultatet av den årliga medarbetarundersökningen. 2017 förbättrades indexet till 83 (81). Målet är att utvecklingen ska fortsätta i denna positiva riktning.

Skogs- och plantagevård samt markanvändning

Framstegen inom hållbart skogsbruk följs upp med hjälp av nyckeltal som mäter hur stor andel av marken som ägs och brukas av Stora Enso som är certifierad. Målet var att nå en certifierad andel på 96 % till slutet av 2017. För 2017 var den certifierade andelen 92 (90) %. Nyckeltalet kommer att omdefinieras under 2018 och ett nytt mål som återspeglar detta kommer att sättas. Vid årsskiftet ägde eller brukade Stora Enso mark omfattande en yta på totalt 972 600 hektar.

2017 uppgick den totala mängden virke (rundvirke, flis och sågspån) som levererades till våra bruk till 37,5 miljoner m³ (massivt exklusive bark) (37,6 miljoner m³ 2016). Andelen certifierad skog när det gäller koncernens totala virkesförsörjning var 85 (83) %.

Markarrendeavtal i Guangxi, Kina

Stora Enso arrenderar totalt 82 591 hektar mark i fyra regioner i Guangxi, där 29 581 (30 500) hektar, motsvarande 36 (37) %, utgörs av samhällsägda mark som hyrs av bykollektiv, enskilda hushåll och lokala skogsägare. I många fall hade denna samhällsägda mark redan hyrts ut, ibland flera gånger, vilket gjorde att det fanns kedjor av underarrendatorer. På grund av dessa kedjor kunde de ursprungliga ägarna sällan tillgodogöra sig höjda arrendepreiser.

Stora Enso har gått igenom och korrigerat markarrendeavtal i Guangxi sedan 2009 då oegentligheterna i kontraktskedjorna först upptäcktes. I slutet av 2017 hade 66 (66) % av arrendekontrakten inte längre några avtalsmässiga ottydligheter vilket motsvarar 16 267 (16 480) hektar samhällsägda mark. I oförenliga fall avslutar vi arrendena på ett ansvarsfullt sätt med hänsyn till alla potentiella påverkansfaktorer. Att kontrakt inte har några avtalsmässiga ottydligheter innebär att ägandet av marken är tydligt eller utrett, och att upphandlingen har befunnits vara laglig, autentisk och giltig.

Enligt tillkännagivande den 19 januari 2017 omprövar Stora Enso sina planer på att bygga ett bruk för kemisk massa i Beihai och minskar därmed den skogsareal man arrenderar i Guangxi-regionen. Som en del i denna process strävar Stora Enso efter att endast arrendera mark utan någon form av kontraktsavvikelse. Stora Enso korrigerar inte längre några avtal utan använder sig av normala avtalsrutiner varför rapporteringen om framsteg i korrigeringen av avtal kommer att upphöra.

Mark ockuperad av jordlösa i Bahia i Brasilien

I Bahia i Brasilien har arbetet fortsatt med det Sustainable Settlement-initiativ som presenterades 2012 för att se till att det finns jordbruksland och stöd till utbildning för lokala familjer bland de jordlösa som ockuperar mark.

I slutet av 2017 var nya områden av Veracels produktiva mark omfattande totalt 3 043 (3 499) hektar ockuperade av grupper av jordlösa som inte är engagerade i Sustainable Settlement-initiativet. Under året fortsatte Veracel att ansöka om återtagande av dessa områden via rättsprocesser och företaget återupptog skogsbruk på 456 hektar jämfört med situationen i slutet av 2016. I slutet av 2017 ägde Veracel totalt 213 500 hektar mark, varav 75 000 hektar upptas av eukalyptusplantager för massaproduktion.

Koldioxid

Sedan 2007 har Stora Ensos mål varit att till slutet av 2025 minska företagets koldioxidutsläpp per säljbart ton kartong, massa och papper med 35 % från 2006 års nivåer. Stora Enso ligger bättre till än målet för 2025. Under 2017 var koncernens koldioxidutsläpp per säljbart ton kartong, massa och papper 40 % lägre än riktvärdet från 2006 (40 % lägre 2016). Det innebär att Stora Enso redan har nått målet trots att koncernens koldioxidutsläpp påverkats negativt av den kolbaserade energikonsumtionen vid Beihai-bruket i Kina. Stora Enso har börjat undersöka långsiktiga möjligheter att gradvis gå från kol till biomassa och andra icke fossila bränslen.

I december 2017 godkändes Stora Ensos vetenskapligt förankrade klimatmål för att bekämpa global uppvärmning av Science Based Targets Initiative. Målen innebär att Stora Enso ska minska sina utsläpp av växthusgaser från verksamheterna med 31 % per tillverkat ton massa, papper och kartong till 2030 jämfört med utgångsåret 2010. För att minska utsläppen i hela värdekedjan har Stora Enso förbundit sig att se till att 70 % av företagets leverantörer av icke fiberbaserade produkter samt nedströms transportleverantörer ska fastställa sina egna mål för att minska utsläppen av växthusgaser till 2025 i syfte att dessa leverantörer ska kunna anta klimatmål för minskade utsläpp av växthusgaser till 2030. Dessutom kommer företaget att utbilda all säljpersonal i fördelarna med att sätta vetenskapligt förankrade klimatmål till 2020. Stora Enso planerat att kunna rapportera framsteg i de vetenskapligt förankrade klimatmålen under första kvartalet 2018 och samtidigt kunna avveckla de ovan angivna gamla målen.

Miljöinvesteringar och miljöskulder

Stora Ensos miljöinvesteringar uppgick 2017 till 65 (41) MEUR. Dessa investeringar bestod framförallt i att förbättra luft- och vattenkvalitet, effektivisera resursanvändningen, bli mer självförsörjande på energi och minimera risken för oavsiktliga utsläpp.

Stora Ensos miljökostnader för 2017 exklusive ränta men inklusive avskrivningar uppgick till 170 (172) MEUR. Kostnaderna består av skatter, avgifter, återbetalningar, tillståndsrelaterade kostnader och reparations- och underhållskostnader samt kemikalier för spillvattenbehandling och vissa andra material.

Avsättningar för miljöåterställande åtgärder uppgick den 31 december 2017 till 108 (100) MEUR, för detaljer se Not 22 *Övriga avsättningar* i koncernens årsredovisning. Det finns för närvarande inga aktiva eller oavslutade legala krav avseende miljöfrågor som skulle kunna väsentligt påverka koncernens finansiella ställning. Kostnader relaterade till miljöåterställande åtgärder uppgick till 11 (9) MEUR.

Risker och riskhantering

Företagets förhållningssätt till riskhantering

Risktagande är en naturlig del av all affärsverksamhet där risker hela tiden vägs mot möjligheter. Stora Enso strävar efter att se till att risker och möjligheter hanteras på ett systematiskt, holistiskt och proaktivt sätt och att detta är en kärnkompetens och utgör en integrerad del av all verksamhet inom koncernen och att allt beslutsfattande omfattas av en företagskultur som präglas av riskmedvetenhet. Genom konsekvent tillämpning av en dynamisk riskanalys hanterar vi risker för att öka möjligheterna och minska hoten och därmed få vår konkurrensmässig fördel.

Riskhantering

Stora Enso definierar risk som den påverkan osäkerhet har på vår förmåga att uppnå värden och mål i organisationen. I koncernens Risk and Internal Control Policy, som godkänns av styrelsen, finns en beskrivning av grunden för styrning och hantering av risker som baseras på ramverket COSO (Committee of Sponsoring Organizations) och överensstämmer med ISO 31000-standarderna.

Styrelsen har det yttersta ansvaret för den övergripande riskhanteringsprocessen och för att besluta om en lämplig och acceptabel risknivå. Styrelsen har inrättat Finans och revisionskommittén som stöd för styrelsen när det gäller att följa upp att riskhanteringsprocessen inom Stora Enso är adekvat, särskilt gällande hantering och rapportering av finansiella risker. Kommittén för hållbarhets- och etikfrågor är ansvarig för övervakning av att företaget följer riktlinjer gällande hållbarhet och affärsetik, företagets strävan att vara ett företag som tar samhällsansvar och att bidra till en hållbar utveckling.

Den ansvarige för Enterprise Risk Management rapporterar till finansdirektören och är ansvarig för utformning, utveckling och uppföljning av implementeringen av koncernens ramverk för riskhantering i hela organisationen. Alla divisionschefer är, tillsammans med sina respektive ledningsgrupper, ansvariga för

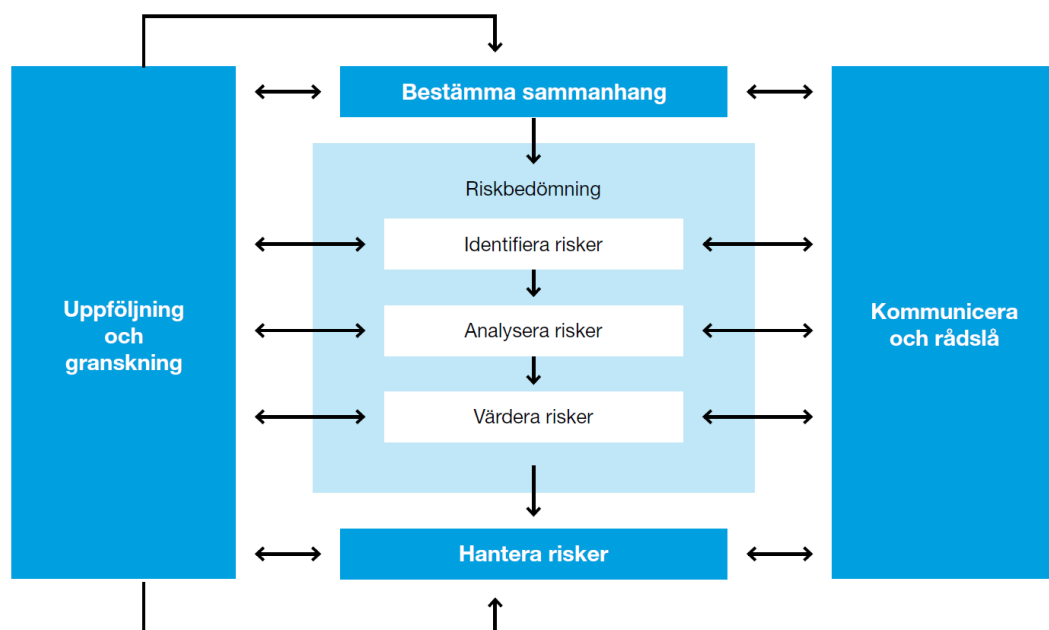
genomförande och för att sprida ramverk och riktlinjer vidare ner i respektive organisation. Enheten för internrevision utvärderar riskhanteringsprocessens effektivitet och användbarhet.

Riskhanteringsprocess

I samband med den årliga strategiprocessen gör alla divisioner samt, koncerttjänster och andra supportfunktioner en holistisk grundskattning av risk i förhållande till de viktigaste målen. Riktlinjer för riskhanteringsprocessen finns i företagets riskhanteringsinstruktioner som distribueras tillsammans med de årliga strategiriktlinjerna.

Affärsenheter och funktioner identifierar riskkällor, dvs. händelser som innebär förändrade förhållanden och deras orsaker och möjliga konsekvenser. Stora Ensos riskmodell beskriver huvuddragen i den övergripande samling av risker som används som stöd för en holistisk identifiering och konsolidering av risker samtidigt som riskterminologin blir både systematisk och konsekvent. Risknivån bestäms utifrån huvudriskkategorier på divisionsnivå.

Riskhanteringsprocess

I riskanalysen ingår att utveckla en förståelse för risken för att kunna bidra med underlag för en riskvärdering. Syftet med riskvärderingen är att bestämma riskens storlek till stöd för beslut om vilka risker som behöver hanteras/åtgärdas. Risker bedöms efter påverkan och sannolikhet att de inträffar samtidigt som hänsyn tas till hur effektiv existerande riskminimering är för att bestämma kvarstående risknivå. Med hjälp av fördefinierade mått beaktas effekter på ekonomi, människor och företagets anseende, i både kvantitativa och kvalitativa termer.

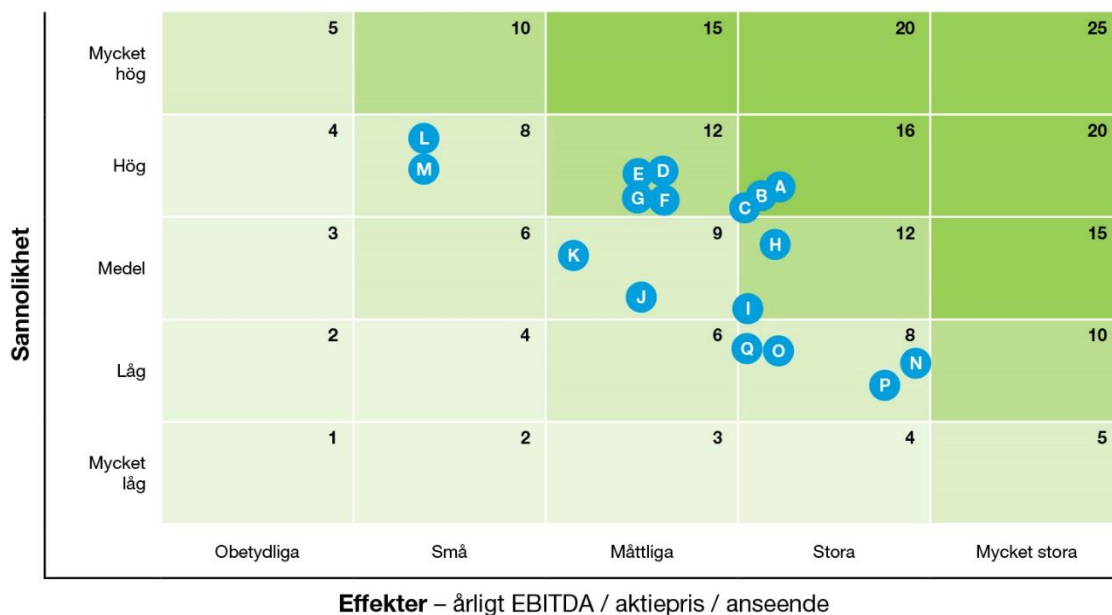
Riskhantering innebär också att välja ett eller flera sätt att hantera risken, som att undvika, minska, dela eller behålla den. Det fastställs också hur risker som ligger utanför beslutad risknivå ska hanteras innefattande ansvarsfördelning och upprättande av tidsplan för riskbegränsande åtgärder.

Efter den årliga grundbedömningen granskas prioriterade och nyuppkomna risker samt vilka riskbegränsande åtgärder och planer för att undvika avbrott i verksamheten som finns i samband med dessa risker vid kvartalsvisa uppföljningsmöten i divisionerna.

Trots de åtgärder som vidtas för att hantera och begränsa effekten av olika risker och eftersom vissa risker ligger utanför ledningens direkta kontroll, går det aldrig att garantera att risker, om de materialiseras, inte har substantiell negativ påverkan på Stora Ensos verksamhet, finansiella ställning, rörelseresultat eller förmåga att fullfölja finansiella åtaganden.

Huvudsakliga riskfaktorer

Riskkarta

Huvudrisker 2017

Risk	Risk-klassificering	Tidsspann	Jämförelse med 2016	Ledningens möjlighet att påverka
Stora effekter – hög sannolikhet*				
A. Global uppvärmning	E/S	LT	Ökat	Låg
B. Makroekonomi och valutakurser	E/S/F	ST/LT	Stabil	Låg
C. Anskaffning av råmaterial och andra varor och tjänster	I/S/O	LT	Ökat	Medel
Måttliga effekter – hög sannolikhet*				
D. Ändring i lagar och förordningar	E/S/C	ST/LT	Stabil	Låg
E. Produktsäkerhet	M/O/C	ST	Stabil	Hög
F. Relation till lokalsamhället och samhällsansvar	I/O/C	ST	Stabil	Medel
G. IT och IT-säkerhet	I/O	ST	Ökat	Medel
Stora effekter – medelsannolikhet*				
H. Etik och efterlevnad	M/C	ST	Minskat	Medel
I. Strategiska investeringar	M/C	ST/LT	Stabil	Medel
Måttliga effekter – medelsannolikhet*				
J. Personal och personalutveckling	I/O	ST/LT	Stabil	Hög
K. Konkurrens och efterfrågan	E/S	ST/LT	Stabil	Låg
Små effekter – hög sannolikhet*				
L. Arbetshälsa och -säkerhet	I/O	ST	Ökat	Hög
M. Fysiska tillgångar	I/O	ST/LT	Ökat	Hög
Små effekter – liten sannolikhet*				
N. Rättstvister	I/S	ST	Minskat	Medel
O. Skogsvård och markanvändning	I/O/C	ST/LT	Ny	Medel
P. Digitalisering	I/S	ST/LT	Ny	Hög
Q. Fusioner, förvärv och avyttringar	M/I/O/C	ST	Stabil	Hög

* Kvarstående risk = risk som finns kvar efter riskhantering

Förkortningar

M = tvingande förpliktelser
E = externa faktorer
I = interna förmågor

S = strategisk
O = operativ
C = efterlevnad
F = finansmarknad och rapportering

ST = kortsiktig
LT = långsiktig

Strategiska risker

Makroekonomi och valutakurser

Stora Enso verkar i över 30 länder och påverkas av världsekonomin. Förändringar i det allmänna ekonomiska läget, kraftiga förändringar på marknaden, ökad oro på valutamarknaderna, bestående obalanser i skattesystemet kan ha en negativ och väsentlig effekt på koncernens resultat, kassaflöde och finansiella ställning. En utsträckt global recession kan ha negativ och väsentlig påverkan på Stora Ensos resultat och finansiella ställning. En recession kan också väsentligt påverka koncernens kunder, leverantörer och andra parter som man har handelsutbyte med. Förändringar i växelkurser kan ha väsentlig effekt på det redovisade resultatet både i form av transaktionsrisk och i form av omräkningsdifferenser.

En betydande och varaktig nedgång i ekonomin eller liknande händelse kan ha en väsentlig negativ effekt på koncernens operativa resultat och finansiella ställning. Koncernens redovisade resultat och nettotillgångar kan fluktuera i takt med förändringar i växelkurserna.

Stora Enso är exponerat för flera finansmarknadsrisker som ska hanteras enligt de riktlinjer som beslutats av styrelsen. Målet är att uppnå kostnadseffektiv finansiering i koncernens bolag och hantera finansiella risker med hjälp av finansiella instrument för att minimera svängningar i resultatet. Vid sidan av valutakursrisken är de stora riskerna ränterisk, finansieringsrisk, råvaruprisrisk och kreditrisk.

Finansiella risker tas upp i detalj i Not 24, Hantering av finansiell risk.

Policyprinciper och riskbegränsande åtgärder

Koncernen har en diversifierad verksamhet vilket gör att exponeringen är begränsad för förändringar i ett särskilt land eller produktsegment. Omvärldsbevakning sker kontinuerligt och vid planering tas hänsyn till hur viktiga drivkrafter påverkas av makroekonomiska faktorer på kort, medel och lång sikt. Regelbundna uppföljningar görs av specifika finansiella mått så att den av styrelsen beslutade risknivån hålls och cash flow och likviditet hanteras aktivt. 50 % av prognostiserade större nettokassaflöden i de viktigaste valutaparen tolv månader framåt terminssäkras. Valutakursrisken minskas genom att, om ekonomiskt möjligt, finansiera tillgångar i tillgångens egen valuta. Divisionerna följer regelbundet upp orderflöden och, i förekommande fall, även andra viktiga indikatorer för att kunna agera snabbt om villkoren för verksamheten försämras. Vid eventuell kraftig nedgång i ekonomin kommer företaget att identifiera och implementera kostnadssänkande åtgärder för att minska effekterna av försämrade marginaler vid minskad försäljning.

Möjligheter

- Verksamhetsmässig och geografisk diversifiering, stark konkurrenskraft och en robust balansräkning minskar koncernens riskexponering.
- I en valutamässigt och makroekonomiskt föränderlig omvärld finns strategiska möjligheter.

Global uppvärmning

Förändringar i nederbörds mängder, tyfoner och frostperioder i subtropiska områden kan orsaka allvarlig skada på trädplantager. Höjda medeltemperaturer kan leda till förändringar i skogarnas artsammansättning. Mildare vintrar kan påverka avverkning och transporter i nordligt belägna skogar och därmed följande kostnader. Större efterfrågan på odlingsmark och bränslen baserade på biomassa kan begränsa tillgången på mark för fiberproduktion och påverka priset på biomassa. Den ökade globala efterfrågan på vatten kan på lång sikt påverka koncernens verksamhet i hela leveranskedjan.

Policyprinciper och riskbegränsande åtgärder

Stora Enso ska bidra till att begränsa klimatförändringarna genom att aktivt arbeta för att minska koncernens koldioxidutsläpp. Risker relaterade till klimatförändringar hanteras genom att försöka hitta rena, ekonomiskt rimliga och säkra energikällor för produktion och transporter samt att minska energikonsumtionen. Bland övriga åtgärder finns initiativ för energieffektivisering, användning av koldioxidneutral biomassa som bränsle, att maximera användningen av kombinerad värme- och energiproduktion samt att utnyttja det faktum att skog och därmed skogsprodukter absorberar koldioxid. Vid planering av nya plantager ser man till att undvika frostkänsliga områden och använda vedertagna odlingsprogram utformade så att trädens möjligheter att tåla extrema temperaturer förbättras. Stora Enso brukar olika skogstyper och skogsstrukturer och arbetar för en breddad bas för virkes- och massavedförsörjning. För avverkning på mjuka marker finns riktlinjer för hur detta bäst ska göras. Skogsbrukskoncept har införts för samverkan mellan olika former av markanvändning för att minska konkurrensen om odlingsmark och effekten av stigande matpriser.

Möjligheter

- På kort sikt bedöms att möjligheterna vid global uppvärmning uppväger riskerna.
- Produkter baserade på förnybara material ger ett litet ekologiskt fotavtryck och hjälper våra kunder och samhället i stort att minska koldioxidutsläppen genom att erbjuda ett alternativ till fossilbaserade produkter och andra icke förnybara material.

Fusioner, förvärv, avyttringar och omstruktureringar

Om förväntade fördelar eller förväntat värde av förvärv, befintliga tillgångar eller försäljning av rörelse uteblir kan det få allvarliga ekonomiska konsekvenser. Vid förvärv kan koncernen finna sig stå ersättningsskyldig för sådant som inträffat före förvärvet eller som har dolts, utan att ha rätt till gottgörelse. Koncernens finansiella ställning kan dessutom påverkas om förväntade intäkter från försäljning av tillgångar inte infrias eller om de levererade tillgångarna betingar ett högre värde än den förväntade betalningen. I samband med ett förvärv kan tidigare verksamhet när det gäller till exempel föroreningar, efterlevnad av konkurrenslagor eller korruption medföra extra kostnader för Stora Enso och orsaka skador på företagets anseende. Avyttringar kan medföra extra kostnader till följd av gamla ej bokförda skulder. Omstrukturering av verksamheten kan också påverka företagets anseende.

Policyprinciper och riskbegränsande åtgärder

Mycket noggranna riktlinjer vid fusioner och förvärv, bland annat med ett obligatoriskt due diligence-förfarande, för värdering och genomförande av alla förvärv som kräver styrelsens godkännande. Vid beslut om omstruktureringar finns en strukturerad styrmodell och policyer som till exempel policyn för ansvarsfulla nedskärningar att följa.

Möjligheter

- En stark balansräkning och ett starkt kassaflöde möjliggör värdeförbättrande fusioner och förvärv när möjligheter öppnar sig och tillfället är rätt.

Strategiska investeringar

Stora Ensos strategi är att transformera företaget från en traditionell pappers- och kartongtillverkare till ett kundfokuserat företag inom förnybara material. Hur framgångsrik denna transformation blir beror på koncernens förmåga att rätt förstå kundernas behov och hitta bästa sättet att förse kunderna med rätt erbjudande och ha rätt produktionstillgångar för detta. Att inte fullfölja ett strategiskt projekt enligt beslutad tidsplan, budget eller specifikationer kan allvarligt påverka koncernens finansiella ställning. Betydande, oförutsedda kostnadsökningar eller oförmåga att sälja de volymer eller till det pris man räknat med kan hindra företaget från att nå sina affärs mål.

Policyprinciper och riskbegränsande åtgärder

Risktagandet begränsas genom att göra djupgående och detaljerade förstudier och andra studier före varje större investering. I koncernens riktlinjer för investeringar finns föreskrifter om process, ledning, riskhanteringsåtgärder och uppföljning av strategiska projekt. Miljömässiga och sociala konsekvensanalyser, så kallade ESIA:s (Environmental and Social Impact Assessments) genomförs för alla nya projekt som skulle kunna leda till betydande negativa effekter i lokalsamhället. Alla stora investeringsprojekt granskas efter slutförande.

Möjligheter

- Att ersätta fossilbaserade material genom att skapa och utveckla nya produkter och tjänster som bygger på trä och andra förnybara material.

Konkurrens och efterfrågan

Fortsatt konkurrens och bristande balans mellan utbud och efterfrågan på marknaderna för råvaror, energi och produkter kan påverka lönsamheten. Branschen för papper, massa, förpackningar och träprodukter är mogen, kapitalintensiv och mycket konkurrensutsatt. Bland Stora Ensos viktigaste konkurrenter finns såväl ett antal stora internationella skogsföretag som många regionala och mer specialiserade företag. Faktorer som det allmänna ekonomiska läget och lagernivåer påverkar kundernas efterfrågan som i sin tur påverkar försäljningspriset. Försäljningspriset, som i branschen ofta varierar med konjunkturen, påverkas av kapacitetsutnyttjandet som sjunker i tider av ekonomisk nedgång. Prisförändringarna varierar mellan produkter och geografiska regioner.

I tabellen nedan visas hur rörelseresultatet påverkas av en förändring med +/- 10 % av pris eller volym för olika segment baserat på siffror för 2017.

Operativt rörelseresultat: Påverkan av förändring +/- 10 %, MEUR

Segment	Pris	Volym
Consumer Board	240	89
Packaging Solutions	121	51
Biomaterials	146	71
Wood Products	164	42
Paper	269	67

Policyprinciper och riskbegränsande åtgärder

Förmågan att reagera på förändringar i efterfrågan på företagets produkter och på konsumenternas preferenser och utveckla nya produkter på ett konkurrenskraftigt och ekonomiskt sätt kräver innovation, kontinuerlig kapacitetsstyrning och strukturell utveckling. Risker i samband med faktorer som efterfrågan, pris, konkurrens och kunder följs regelbundet upp av varje division och enhet som en naturlig del av ledningsarbetet. Samma risker följs också kontinuerligt upp och utvärderas på koncernnivå för att få perspektiv på koncernens totala tillgångsmassa och den övergripande lönsamhetspotentialen på lång sikt.

Möjligheter

- Med stor kompetens inom trä och andra biomassaprodukter fokuserar Stora Enso på att möta behoven från kunder och konsumenter i en ständigt föränderlig värld.

Digitalisering

Digitaliseringen fortsätter att förändra organisationers sätt att arbeta. Digital förmåga genomsyrar alla aspekter av både verksamhet och arbetsmodeller och förändrar företags och funktioners sätt att generera värde. Därför omfattar digitaliseringen även potentiellt förstörande krafter. Dessutom förväntar sig kunder, myndigheter och andra intressenter att företag ska förstå vilken information de har eller skulle kunna ha, vilka risker det innebär och att planer för att hantera detta finns på plats.

Erodering av affärsprocesser, underlåtenhet att utnyttja de fördelar som tekniken erbjuder eller oförmåga att utnyttja synergieffekter skulle allvarligt kunna försämra Stora Ensos konkurrenskraft.

Policyprinciper och riskbegränsande åtgärder

Stora Enso har ett omfattande digitaliseringsprogram med målet att utveckla en konkurrensfördel genom att fullt ut utnyttja möjligheterna att få större intäkter och öka den interna effektiviteten. Stora Enso har inlett ett samarbete med externa partner för att finna nya möjligheter till teknikutveckling med tydligt verksamhetsfokus. Det är projekt som med experimentell och snabb framtagning av prototyper kommer att bidra till identifiering och vidareutveckling av initiativ som kommer att snabba på Stora Ensos digitala utveckling genom att utforska nya teknologier och möjligheter.

Möjligheter

- De möjligheter som digitaliseringen ger överträffar klart därmed sammanhängande risker.
- Nya tekniker ger stor potential för processoptimering och automatisering på en högre nivå, nya affärsmodeller och bättre erbjudanden för kunder och konsumenter.

Operativa risker

Inköp och transport

Brott mot uppförandekoden för leverantörer kan leda till avtalsbrott, ekonomisk skada, skada på företagets anseende och förlorad försäljning om Stora Enso skulle bli svartlistad av sina kunder. På samma sätt kan dåliga arbetsförhållanden hos våra underleverantörer skada vårt anseende. Ökade kostnader för insatsvaror eller tillgången på material, varor och tjänster kan på motsvarande sätt påverka Stora Ensos lönsamhet. Att säkra tillgång till pålitliga leveranser till låg kostnad och ha en proaktiv hantering av kostnader och produktivitet är av största vikt. Koncernen är beroende av externa leverantörer av naturgas, olja och kol, torv och nästan hälften av elkonsumtionen, vilket innebär sårbarhet vid förändringar i energipriser och störningar i leveranskedjan.

I tabellen nedan redovisas de viktigaste kostnadsposterna för Stora Enso.

Fördelning av kostnader 2017

Operativa kostnader	% av totala kostnader	% av omsättning
Frakter och kommissioner	11 %	10 %
Tillverkningskostnader		
Fiber	34 %	31 %
Kemikalier och fyllnadsmedel	9 %	9 %
Energi	7 %	6 %
Material	7 %	6 %
Personal	14 %	13 %
Övriga	12 %	11 %
Avskrivningar	6 %	5 %
Totala kostnader och omsättning	100 %	91 %
Totala operativa kostnader och omsättning, MEUR	9 130	10 045
Investeringar redovisade enligt kapitalandelsmetoden, operativa		
		89
Operativt rörelseresultat		1 004

På många områden är Stora Enso beroende av leverantörer och deras förmåga att leverera en produkt eller tjänst vid rätt tidpunkt och av rätt kvalitet. De viktigaste produkterna är fibrer, kemikalier och energi samt maskiner och utrustning till investering i anläggningar. Den viktigaste tjänsten är transporter och olika administrativa tjänster som läggs ut externt. För vissa av dessa insatsvaror utgör det begränsade antalet leverantörer en risk.

Policyprinciper och riskbegränsande åtgärder

Kostnadsläget för insatsvaror bevakas noga på enhets-, divisions- och koncernnivå. Koncernen hanterar energiförsörjningsrisken på lång sikt. Risker vad gäller pris och utbud begränsas med större egen energiproduktion, ägande i konkurrenskraftiga kraftbolag som PVO/TVO samt långsiktiga kontrakt och optionskontrakt. Koncernen terminssäkrar prisrisker på råmaterial- och slutproduktmarknader och stödjer utvecklingen av finansiella marknader för terminssäkring. Koncernen använder ett brett utbud av leverantörer och följer deras utveckling för att undvika situationer som skulle kunna äventyra kontinuerlig produktion, affärstransaktioner eller utvecklingsprojekt.

Leverantörer och underleverantörer måste också leva upp till Stora Ensos hållbarhetskrav eftersom de är en del av Stora Ensos värdekedja, och ett dåligt hållbarhetsarbete från deras sida kan skada Stora Enso och dess anseende. Stora Ensos hållbarhetskrav på leverantörer och därmed sammanhängande granskningsscheman täcker anskaffning av råmaterial och andra varor och tjänster. Leverantörerna får själva besvara enkäter och granskas också utifrån för bedömning av vilka risker som finns i deras miljömässiga, sociala och affärsmässiga rutiner. Det som uppdagas i sådana bedömningar följs upp kontinuerligt och om nödvändigt kan leverantörer svartlistas.

Att ta miljö- och samhällsansvar vid vedanskaffning och vid skogsbruk är ett grundkrav från företagets intressenter. Att inte kunna visa att den ved som används har ett acceptabelt ursprung skulle kunna få allvariga konsekvenser på marknaden. Stora Enso hanterar denna risk genom en policy för hållbar anskaffning av ved och fibrer och en policy för hållbar markanvändning, där grundkraven för all virkes- och vedanskaffning hos Stora Enso specificeras. Spårbara system används för att dokumentera att all ved och alla fibrer kommer från legala och acceptabla källor.

Möjligheter

- Att skapa värde och innovationer i verksamheten globalt genom att bygga starka och mätbara förhållanden med de bästa leverantörerna.
- Att upprätthålla harmoniserade inköpsprocesser för att öka kunskapen, öka kvaliteten på anbudsförfarandet för att minska kostnaderna och utveckla hållbara leverantörer för att minska riskerna.

Produktsäkerhet

Vissa av Stora Ensos produkter används för att förpacka konsumentprodukter som dryck och livsmedel, där möjlig defekt kan påverka människors hälsa eller förpackningens funktion och leda till kostsamma

reklamationer. Träprodukterna används i byggnader, vilket kan leda till skadeståndsansvar om produkten inte håller måttet när det gäller strukturell form, produktval eller installation. Ej säkerställd produktsäkerhet kan medföra reklamationer med betydande kostnader, som kompensation för kunders indirekta kostnader, samt skada på företagets anseende.

Policyprinciper och riskbegränsande åtgärder

Vid bruken som tillverkar produkter som kommer i kontakt med livsmedel har certifierade hygiensystem baserade på gjorda riskanalyser upprättats. För att säkerställa att företagets produkter är säkra deltar Stora Enso aktivt i de arbetsgrupper om säkerhet för produkter och kemikalier som finns inom CEPI (Confederation of European Paper Industry). Alla Stora Ensos bruk har också ISO-certifierade kvalitetssystem. Kontrakt med ansvarsbegränsningar och försäkringar är ytterligare sätt att begränsa Stora Ensos riskexponering.

Möjligheter

- Differentiering och värdeskapande genom att hålla en överlägsen produktkvalitet och en mycket hög grad av överensstämmelse.

Relation till lokalsamhället och samhällsansvar

Samhällsrisker kan skada nuvarande verksamhet och genomförandet av investeringar, särskilt i tillväxtländer. Oförmåga att hantera relationerna till lokalsamhället och till icke-statliga organisationer kan hindra produktionen och påverka koncernens anseende negativt. Koncernen har verksamhet i länder där äganderättsförhållandena kring land och resurser fortfarande är osäkra, vilket kan ge upphov till dispyter.

Möjlig påverkan innefattar påverkan på företagets anseende och negativ publicitet, skada för samhällen och rättighetsinnehavare, hindrad verksamhet och förlorade tillstånd.

Policyprinciper och riskbegränsande åtgärder

Stora Enso strävar efter att identifiera och minimera risker som har med sociala frågor att göra i god tid, för att rätt beslut ska fattas både vad gäller investeringsprocesser och den löpande verksamheten. Med verktyg som utvärdering av hållbarhetsrisk, due diligence-program för mänskliga rättigheter och Environmental and Social Impact Assessments (ESIA) säkerställs att inga projekt som inte är hållbara påbörjas och att alla inom företaget är införstådda med alla typer av risker och möjligheter. Med dessa verktyg kan projektplaner och verksamhetsmodeller också anpassas för att passa lokala förhållanden. Dessutom utgör dialog med icke-statliga organisationer en del av koncernens engagemang i sina olika intressenter. Mer information om samhällsengagemang finns i Stora Ensos Sustainability Report.

Möjligheter

- Att se till att lokalsamhället kring våra anläggningar blomstrar både ekonomiskt, socialt och miljömässigt är av största vikt för Stora Ensos framgång och fortlevnad.
- Fokus på socialt ansvar utgör en klar affärsmässig fördel för Stora Enso eftersom kunder, affärspartner, investerare och potentiella medarbetare i allt högre grad dras till företag som tar ett socialt ansvar.

Arbetshälsa och -säkerhet

Bristande säkerhetsarbete kan leda till skada för koncernens anställda eller leverantörer, för samhällen i närheten av våra anläggningar samt för miljön. Förutom fysiska skador, hälsoeffekter och miljöpåverkan kan följderna bli skadeståndsansvar gentemot anställda eller tredje part, negativ påverkan på koncernens anseende samt försämrade möjligheter att anställa och behålla kunniga medarbetare. Dessutom kan myndigheter besluta om att tillfälligt stänga våra anläggningar.

Det går aldrig att kompromissa med personalens säkerhet och därför måste Stora Enso vara medveten om de säkerhetsrisker som finns och se till att det finns adekvata riktlinjer för att hantera risker vid till exempel resor, arbete och boende i länder med hög kriminalitet eller andra säkerhetsproblem. Säkerheten för nyckelpersoner är också viktig för att undvika avbrott i verksamheten.

Policyprinciper och riskbegränsande åtgärder

Resultatet av arbetsmiljöarbetet mäts i form av faktiskt antal olyckor och incidenter och mål utifrån observationer. Målet är att inte ha några olyckor men ambitiösa mål för olycks- och incidentfrekvens har också satts upp. Stora Enso använder en vanlig modell för hantering av säkerhetsfrågor med en uppsättning verktyg som alla enheter måste implementera i sin verksamhet. Implementeringen av verktygen följs upp och rapporteras kvartalsvis och enheterna får hjälp i form av utbildning, coachning och spridning av goda exempel. Huvudansvaret för att identifiera och hantera säkerhetsrisker ligger på enheterna. På

anläggningsnivå utvärderas risker i arbetsmiljön i samarbete med företagshälsovården. Globala arbetsmiljörisker följs upp och utvärderas av koncernens arbetsmiljöenhet.

Stora Enso följer kontinuerligt upp alla arbetsmiljörisker, som olika hälsoproblem, och all information på företagets intranät vidarebefordras till medarbetare på resa. Vid medicinska eller säkerhetsmässiga kriser agerar i första hand en extern tjänsteleverantör enligt riktlinjer från Stora Ensos krisledningsgrupp.

Möjligheter

- Ett högklassigt arbetsmiljöarbete stärker företagets anseende som arbetsgivare.
- Engagemang, effektivitet och produktivitet förbättras.

Personal och personalutveckling

Att anställa, behålla och utveckla en kompetent personalstyrka och hjälpa nyckelmedarbetare att utvecklas i Stora Ensos globala organisation är avgörande för framgång. Konkurrenten om arbetskraften är stor och koncernen kan misslyckas med att attrahera eller behålla kvalificerad personal. En stor del av Stora Ensos anställda är medlemmar i fackföreningar och det finns en risk för att koncernen kan hamna i arbetsmarknadskonflikter, särskilt i samband med omstruktureringar och avskedanden på grund av avyttringar och nedläggningar.

Förlust av nyckelmedarbetare, oförmåga att attrahera nya eller adekvat utbildade medarbetare eller förseningar vid rekrytering av nyckelmedarbetare skulle allvarligt kunna skada koncernens verksamhet och hindra koncernen och dess divisioner från att nå sina strategiska mål. Arbetsmarknadskonflikter och strejker skulle kunna ha allvarlig negativ effekt på verksamhet, finansiell ställning och lönsamhet.

Policyprinciper och riskbegränsande åtgärder

Stora Enso hanterar dessa risker och förlust av nyckelmedarbetare med en kombination av olika åtgärder. Bland annat genom att se till att ha överblick över hela koncernens personalstyrka, stärka Stora Ensos varumärke ur ett arbetsgivarperspektiv både externt och internt, delvis samordna lönepraxis globalt samt bli bättre på att upptäcka och utveckla talanger. Slutligen fokuserar koncernen aktivt på bedömning av talanger och ledarskap, inklusive planering för efterträdare på nyckelpositioner. Majoriteten av de anställda representeras av fackföreningar under flera kollektivavtal i olika länder där Stora Enso har verksamhet varför relationerna med fackföreningarna är mycket viktiga för att hantera risken för arbetsmarknadskonflikter.

Möjligheter

- Kunniga och dedikerade medarbetare är avgörande för företagets framgång.
- Engagerade högpresterande medarbetare möjliggör implementering av transformationsstrategin och affärsmässig framgång.

IT- och informationssäkerhet

Koncernen är beroende av sina IT-system för både intern och extern kommunikation och för den dagliga hanteringen av verksamheten. Koncernens informationssystem, personal och utrustning är utsatta för risker i samband med internetanvändning. Att inte utnyttja digitaliseringsteknik och kognitiv teknik skulle kunna försämra Stora Ensos konkurrenskraft. Bland övriga IT-relaterade risker kan nämnas avbrott på grund av den mänskliga faktorn, skadad hårdvara i datahallar och datacentraler, nätverksanslutningsproblem och att leverantör inte uppfyller sitt åtagande enligt serviceavtal.

Oavsiktligt avslöjande av konfidentiell information på grund av att riktlinjer för hantering av information inte har följts eller på grund av olycka eller kriminell handling kan leda till ekonomisk skada, vitesförelägganden, avbruten eller försenad lansering av ny produkt eller nytt samarbete, förlorat förtroende hos kunder och på marknaden, avslöjande av forskningshemligheter och annan för verksamheten avgörande information. Ytterligare risker är bland annat förlust av backupmedier och brott mot regler för behandling av personuppgifter.

Policyprinciper och riskbegränsande åtgärder

Riskhanteringen bedrivs aktivt med hjälp av ett system för hantering av informationsrisk och man använder de bästa metoderna för förändring och projekthantering. Ett antal säkerhetskontroller har införts för att stärka skyddet av konfidentiell information och underlätta efterlevnaden av internationella regler. Bland specifika åtgärder kan nämnas en noggrann upphandlingsprocess vid val av leverantör av tjänster med avgörande betydelse för verksamheten, granskning av leverantörer, årliga kontroller, förläggning av datacentraler till lågriskområden, backupuppkopplingar för tjänster av avgörande betydelse, katastrofplaner, riktade skanningar och utredningar, kryptering av kommunikation, information och enheter, fjärrstyrt skydd av tekniska enheter samt utbildning i informations- och säkerhetsmedvetande.

Möjligheter

- Effektiv verksamhet, resultatoptimering, innovativa produkterbjudanden och nya kundtjänster med hjälp av digitalisering och sofistikerade IT-system.

Fysiska tillgångar och avbrott i verksamheten

I de fysiska tillgångar som utgör grunden i produktionsanläggningarna finns risk för akuta stopp, men också att de inte fungerar som de ska vilket kan leda till en undermålig produkt, lägre produktion eller ökande produktionskostnader. Förutom risken för akuta stopp måste ledningen också beakta varje tillgångs relativa betydelse för anläggningens förmåga att leverera enligt slutna avtal och affärsplaner. Ibland är riskerna en följd av fel i tillgångens design, fel i arbetsmetod eller handhavandefel. För Stora Enso finns den största tillgångsrisken i integrerad (men även icke integrerad) massa- och energiproduktion.

Policyprinciper och riskbegränsande åtgärder

För Stora Enso är det mycket viktigt att skydda produktionstillgångar och affärsresultat för att klara målet att undvika alla oväntade produktionsstopp. Detta uppnås genom strukturerade metoder för att identifiera, mäta och kontrollera olika typer av risk och exponering. Processen drivs av riskspecialister inom divisionerna tillsammans med försäkringsbolag och andra specialister på att förebygga skador. Varje år genomförs ett antal riskinspektioner vid produktionsenheterna. Man har interna verktyg för rapportering och riskbedömning med vilka man hanterar planer för förbättrad riskhantering och kostnads- och lönsamhetsanalyser för föreslagna investeringar. Det finns också riktlinjer för skydd av interna och externa fastigheter, för bedömning av brandskyddsrisiker och maskinrisk samt speciella handlingsplaner för skadeförebyggande.

Planerade underhållsstopp och andra arbeten är viktiga för att hålla maskinerna i trim. Det finns planer för förebyggande underhåll och analyser av nödvändiga reservdelar för att säkerställa att man alltid har tillgång till effektiv maskinutrustning. Det viktiga är att hitta rätt balans mellan att acceptera risker och att undvika, hantera eller dela risker.

Möjligheter

- Väl kontrollerade planer för optimerat underhåll och skadeförebyggande arbete.
- Genom att förbättra produktivitet och bli allmänt effektivare finns möjlighet till konkurrensfördelar.

Naturkatastrofer

Stora Enso måste tillstå att naturkatastrofer som orkaner, översvämningar, jordbävningar eller vulkanutbrott kan påverka koncernens anläggningar och verksamhet. Dock befinner sig huvuddelen av koncernens tillgångar i områden där risken för översvämningar, jordbävningar och vulkanutbrott är liten.

Policyprinciper och riskbegränsande åtgärder

Följderna av sådana katastrofer kan minskas med proaktiva planer för hur nödlägen ska hanteras och verksamheten drivas vidare utformade i samarbete med berörda myndigheter.

Risker kopplade till lag- och regelefterlevnad

Etik och lag- och regelefterlevnad

Stora Enso verkar inom ett mycket reglerat affärsområde och är därmed exponerat för risker i samband med brott mot lagar och förordningar (t.ex. reglering av kapitalmarknader, bolags- och skattelagar, tullregler och säkerhetsregler) och brott mot koncernpolicyer, som uppförandekoden, uppförandekoden för leverantörer, Stora Ensos affärspolicy med avseende på bedrägeri, konkurrens, korruption, intressekonflikter och andra liknande områden. Stora Enso kan ställas inför höga kostnader för att inte ha följt miljölagar och förordningar eller för återställning av mark enligt dessa. Se även informationssystem och informationssäkerhet. Bland möjliga effekter märks åtal, böter, straffavgifter samt avtalsbrott, ekonomisk skada och skador på företagets anseende.

Policyprinciper och riskbegränsande åtgärder

Stora Ensos program för etik och lag- och regelefterlevnad som omfattar policybeslut, värdegrundsarbete, utbildning och kunskapsutbyte samt rutiner vid överklaganden uppdateras och utvecklas löpande. Andra efterlevandemekanismer har att göra med koncernens interna kontrollsystem och internrevision, uppförandekoden för leverantörer i leverantörsavtal, riskbedömning av leverantörer, utbildning och revision av leverantörer och rutiner vid svartlistning. I enlighet med regleringar av kapitalmarknaden betonar Stora Enso i sin informationspolicy vikten av transparens, trovärdighet, ansvar samt att vara proaktiv och interagera.

Miljörisker minimeras med hjälp av miljöstyrningssystem och due diligence-förfarande även ur miljösynpunkt vid förvärv och avyttringar samt med avtal om skadeersättning och ett effektivt och skäligt återställande när så krävs. Särskilda återställandeprojekt i samband med verksamhetsnedläggningar genomförs utifrån de riskbedömningar som görs.

Möjligheter

- Att fokusera på etiska ämnen i ett vidare perspektiv i stället för att endast titta på regelefterlevnad leder till en framgångsrik verksamhet, främjar ansvarstagande och ger företaget ett gott anseende.

Skogsbruk och markanvändning

Trä är vår viktigaste råvara. Negativa förändringar i växtförhållanden och naturliga hinder orsakade av till exempel klimatförändringarna kan leda till betydande ekonomiska förluster för Stora Enso. Att inte kunna motsvara intressenternas förväntningar eller kunna säkerställa spårbarhet och ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar skötsel av skog och mark för koncernens ved- och virkesförsörjning kan också allvarligt skada både Stora Ensos ekonomi och anseende. Dessutom kräver globala utmaningar som befolkningsökning, ökande efterfrågan på jordbruksmark och det växande gapet mellan tillgång och efterfrågan på ved och virke att vi alla använder naturresurserna på ett ännu effektivare sätt.

Policyprinciper och riskbegränsande åtgärder

Koncernens policyer för anskaffning av virke och fibrer samt för markanvändning, stabila spårbarhetssystem och att aktivt arbeta för skogsbrukscertifiering är olika sätt att säkerställa att ved och fibrer från oacceptabla källor inte kan komma in i leveranskedjan. Vid anskaffning av skogsavfall och annan biomassa följer Stora Enso dessutom de särskilda riktlinjer som tagits fram för utvinning av skogsenergi med bland annat strikta miljöföreskrifter.

Möjligheter

Eftersom träd absorberar koldioxid från atmosfären och – tillsammans med träbaserade produkter – fungerar som så kallade kolsänkor är trä från skogar som brukats på ett hållbart sätt ett koldioxidneutralt, förnybart alternativ till många icke förnybara material. Med ett hållbart skogs- och plantagebruk kommer nya generationer träd att ersätta de som avverkas och ta upp ytterligare koldioxid från atmosfären. Skogar som brukas på ett hållbart sätt kan göra hela ekosystem mer motståndskraftiga mot negativ påverkan och mer mottagliga för positiv påverkan.

Rättstvister

Den internationella inriktningen på koncernens verksamhet innebär en risk att hamna i tvist med tredje part. Många av koncernens aktiviteter skulle kunna leda till omfattande rättstvister. Många rättstvister i vår bransch har huvudsakligen handlat om större kontrakt och aktieägaravtal. Förvärv och avyttringar och omstrukturering av verksamheter som inte presterar fullt ut kan också ge upphov till tvister. För ytterligare information om specifika tvister och rättsfall som påverkar koncernen, se Not 29, *Ansvarsförbindelser*.

Policyprinciper och riskbegränsande åtgärder

Antalet rättstvister övervakas noggrant. Samtliga affärsenheter sammanställer regelbundet en rapport över potentiell exponering för rättstvister och befintliga rättstvister, som granskas av koncernens chefsjurist. Avtalsrutiner granskas och förbättras fortlöpande enligt ett ramverk som används av alla Stora Ensos affärsenheter.

Se även under Produktsäkerhet.

Möjligheter

- Att besluta om sammanhängande strategier för rättstvister fall för fall för att driva fram ett önskat resultat kan leda till betydande ekonomiska ersättningar och återvinning av kostnader.

Ändringar i lagar och förordningar och politiska risker

Koncernens verksamhet kan påverkas av förändringar i politiska eller andra regelverk i alla länder och jurisdiktioner där koncernen har verksamhet, till exempel förändringar i skatte- och miljölagstiftning. Det kan till exempel gälla ökade löpande kostnader och investeringar för att motsvara nya miljökrav, expropriering av tillgångar eller påförande av licensavgifter eller andra skatter riktade mot branschen och nya regler för lokalt ägande eller förädlande. Särskilt EU:s energi- och kolpolitik skulle kunna påverka tillgången och priset på träfibrer. Dessutom kan politisk instabilitet medföra social oro eller ogiltigförklaring av existerande avtal, avverkningstillstånd och arrenden. Oförutsedda förändringar i villkoren för de olika skogsbrukscertifieringarna kan begränsa tillgången på certifierad råvara.

Policyprinciper och riskbegränsande åtgärder

- Aktiv uppföljning av den politiska och finansiella utvecklingen i alla länder där koncernen har verksamhet.
- Deltagande i utveckling av policydokument, främst via branschorganisationer.

Möjligheter

Ändring i lagar och förordningar kan innebära en tillväxtpotential för hållbara produkter. En effektiv resursanvändning, den cirkulära ekonomin och förnybarhet är allt viktigare konkurrensfördelar.

Bolagsstyrning inom Stora Enso

Stora Enso följer den finska koden för bolagsstyrning som utfärdats av Värdepappersmarknadsföreningen i Finland ("Koden"). Koden finns på cgfinland.fi. Stora Enso följer också Svensk kod för bolagsstyrning ("Den svenska koden") med de undantag som listats i Appendix 1 i Corporate Governance Report. Undantagen har gjorts på grund av skillnader i svensk och finsk lagstiftning och i regler och praxis inom bolagsstyrning. I dessa fall följer Stora Enso praxis där man har sitt säte. Den svenska koden är utfärdad av Kollegiet för svensk bolagsstyrning och finns på corporategovernanceboard.se.

Rättsprocesser

Ansvarsförbindelser

Stora Enso har de senaste åren genomfört omfattande omstruktureringar som bland annat inneburit avyttring av hela företag, försäljning av tillgångar och nedläggning av fabriker. Dessa transaktioner innebär risk för miljömässiga eller andra förpliktelser som i dagsläget inte är kända men som kan visa sig i framtida händelser som inte helt kan kontrolleras av koncernen.

Stora Enso är part i rättsprocesser som uppkommer i den löpande verksamheten och som i första hand handlar om olika affärsrättsliga problem. Företagsledningen anser inte att det är sannolikt att krav i samband med sådana processer före eventuella försäkringsersättningar kommer att väsentligt påverka koncernens ekonomiska situation eller verksamheten i stort.

Rättsprocesser i Latinamerika

Veracel

Fibria och Stora Enso äger 50 % vardera i Veracel. Samägandet regleras genom ett aktieägaravtal. I maj 2014 inledde Fibria ett skiljedomsförfarande mot Stora Enso där man hävdade att Stora Enso hade brutit mot vissa bestämmelser i aktieägaravtalet. Fibria har uppskattat att räntebetalningar i samband med tvisten skulle uppgå till cirka 54 MUSD (45 MEUR). Stora Enso avvisade kraven. I december 2017 beslutade skiljedomstolen till Stora Ensos fördel. Stora Enso kommer därför inte att rapportera mer om detta fall.

I juni 2017 mottog Veracel underrättelse om skatteförseelse avseende år 2012 motsvarande totalt 224 MBRL (56 MEUR) inklusive ränta och straffavgifter. Tvisten gäller bara räkenskapsåret 2012 för vilket skattemyndigheterna använt en annan metod för internprissättning efter att ha tolkat en övergångsbestämmelse på annat sätt. Veracel agerar helt i enlighet med de brasilianska internprissättningsbestämmelserna och har i juli 2017 lämnat in en protest mot skattekravet. Vid årsskiftet uppgick skattekravet till 228 MBRL (57 MEUR) inklusive ränta till den 31 december 2017. Stora Ensos andel av det krävda beloppet är 114 MBRL (29 MEUR). Inga avsättningar för skattetvisten har gjorts, varken i Veracels eller Stora Ensos redovisning.

Den 11 juli 2008 meddelade Stora Enso att en federal domare i Brasilien i ett domslut yrkat att tillstånd som beviljats av delstaten Bahia avseende Stora Ensos gemensamma bolag Veracels verksamhet är ogiltiga. Veracel ådömdes även att vidta vissa åtgärder, däribland att omplantera ursprungliga träarter på en del av Veracels plantager samt att betala ett möjligt vite om 20 MBRL (5 MEUR). Veracel bestrider domen och har överklagat den. Veracels verksamhet bedrivs helt i enlighet med brasiliansk lagstiftning och företaget har alla erforderliga miljö- och drifttillstånd för sin industri- och skogsbruksverksamhet från berörda myndigheter. I november 2008 beslutade en federal domstol att effekterna av domslutet skulle upphävas. Varken Veracel eller Stora Enso har gjort några avsättningar för omplanteringen eller för det möjliga vitet.

Rättsprocesser i Finland

Skadeanspråk avseende rundvirke

I december 2009 ålade den finska marknadsdomstolen Stora Enso en konkurrensskadeavgift för överträdelse av konkurrenslagen inom marknaden för rundvirke i Finland mellan 1997 och 2004. Stora Enso överklagade inte domen. I mars 2011 inledde finska Forststyrelsen (Metsähallitus) en rättsprocess mot Stora Enso, UPM och Metsäliitto, i vilken Forststyrelsen yrkade ersättning för skador man anser sig ha åsamkats med anledning av överträdelser av konkurrenslagen. I domen som meddelades i juni 2016 ogillade Helsingfors tingsrätt Forststyrelsens yrkande om skadestånd från Stora Enso, Metsäliitto och UPM. Forststyrelsen har överklagat domen. Efter minskningar av Forststyrelsens yrkande uppgår det totala ersättningskravet gemensamt och enskilt mot Stora Enso, UPM och Metsäliitto nu till cirka 125 MEUR och andrahandsyrkandet mot Stora Enso till cirka 68 MEUR.

Därtill har några finska kommuner och privata skogsägare inlett liknande rättsprocesser mot Stora Enso, UPM och Metsäliitto. Hösten 2017 avvisade Helsingfors tingsrätt kraven från 486 privata skogsägare och 32 kommuner. Totalt uppgår kraven för vilka Stora Enso, UPM och Metsäliitto är solidariskt ansvariga till ungefär 7 MEUR och kraven mot Stora Enso ensamt till ungefär 3 MEUR. Stora Enso tillbakavisar påståendet att kärandena ska ha lidit någon som helst skada och kommer att bygga ett starkt försvar. Stora Enso har inte gjort några avsättningar för dessa rättsprocesser.

Rättsprocesser i Sverige

Försäkringsskada

I juli och augusti 2016 lämnade sex svenska försäkringsbolag in stämningar mot Stora Enso till Mark- och miljödomstolen och Falu tingsrätt på grund av skador som uppstått vid skogsbranden i Västmanland 2014. Stämningsbeloppet uppgår till cirka 300 MSEK (30 MEUR). Stora Enso förnekar ansvar.

I en dom i oktober 2017 dömde Mark- och miljödomstolen till fördel för Stora Enso. Försäkringsbolagen har överklagat domen. När det gäller målet i Falu tingsrätt har stämningen avvisats på grund av procedurfel vilket upphävts i andra instans men Stora Enso har i Högsta domstolen begärt att fallet ska avskrivas.

Förändringar i koncernledningen

Den 1 maj 2017 blev Annica Bresky divisionschef för Consumer Board och medlem i koncernens ledningsgrupp. Hon var tidigare VD för Iggesund Paperboard AB som ingår i Holmen-koncernen.

Den 1 juni 2017 blev Markus Mannström divisionschef för Biomaterials. Tidigare var han koncernens Chief Technology Officer (CTO) och har varit medlem av koncernledningen sedan 2015.

Juan Carlos Bueno, divisionschef för Biomaterials ingick i koncernledningen tills den 31 maj 2017.

Aktiekapital

Stora Ensos Oy:s aktier är indelade i A- och R-aktier. Ägare till A- och R-aktier har rätt till samma utdelning men olika rösträtt. Varje A-aktie och varje post om tio R-aktier har en röst vid årsstämman. Dock har varje aktieägare minst en röst.

Under 2017 registrerades konvertering av totalt 114 770 A-aktier till R-aktier i det finska handelsregistret.

Den 31 december 2017 hade Stora Enso 176 392 320 A-aktier och 612 227 667 R-aktier utestående i Stora Enso. Bolaget innehade inga egna aktier. Det totala antalet utestående Stora Enso-aktier var 788 619 987 och det totala antalet röster var minst 237 615 086.

Styrelsen är för närvarande inte bemyndigad att utfärda, förvärva eller avyttra aktier i bolaget.

De största aktieägarna per den 31 december 2017

Efter röststyrka	A-aktier	R-aktier	% av aktier	% av röster
1 Solidium Oy ¹	61 255 036	35 792 540	12,3 %	27,3 %
2 FAM AB ²	63 123 386	17 000 000	10,2 %	27,3 %
3 Finska folkpensionsanstalten (FPA)	23 825 086	1 279 062	3,2 %	10,1 %
4 Ömsesidiga arbetspensionsförsäkringsbolaget Varma	9 913 018	140 874	1,3 %	4,2 %
5 MP-Bolagen i Vetlanda AB, (Werner von Seydlitz dödsbo)	4 803 000	3 087 000	1,0 %	2,2 %
6 Ömsesidiga pensionsförsäkringsbolaget Ilmarinen	3 492 740	15 231 189	2,4 %	2,1 %
7 Erik Johan Ljungbergs Utbildningsfond	1 780 540	2 336 224	0,5 %	0,8 %
8 Swedbanks Robur-fonder	-	10 454 540	1,3 %	0,4 %
9 Statens pensionsfond	-	7 900 000	1,0 %	0,3 %
10 Bergslagens vård- och hälsostiftelse	626 269	1 609 483	0,3 %	0,3 %
11 Nordeas investeringsfonder	-	7 242 182	0,9 %	0,3 %
12 Unionen (fackförening)	-	5 297 200	0,7 %	0,2 %
13 Keva (Kommunalt pensionsförsäkringsbolag)	-	5 251 101	0,7 %	0,2 %
14 SEB Investment Management	-	5 231 079	0,7 %	0,2 %
15 Investeringsfond OP Finland	-	4 253 482	0,5 %	0,2 %
Totalt	168 819 075	122 105 956	37,0 %³	76,1 %³
Förvaltarregistrerade aktier	74 491 298	467 494 861	68,7 % ^{3 4}	51,0 % ^{3 4}

¹ Helägt av finska staten.

² Enligt vad som bekräftats till Stora Enso.

³ Eftersom visst ägande på listan är förvaltarregistrerat blir summan inte 100 %.

⁴ Enligt Euroclear Finland.

Listan har sammanställts av Stora Enso och är baserad på aktieägarinformation från Euroclear Finland, Euroclear Sweden och en databas som hanteras av Citibank N.A (Citi). Informationen omfattar endast direktregistrerade innehav, vilket innebär att innehav (som kan vara stora) som är förvaltarregistrerade eller registrerade på mäklarkonton inte kan räknas med. Listan är därför inte komplett.

Fördelning av aktier, 31 december 2017

Efter innehavets storlek, A-aktier	Aktieägare	%	Aktier	%
1–100	3 385	43,79 %	168 947	0,10 %
101–1 000	3 721	48,13 %	1 383 342	0,78 %
1 001–10 000	588	7,60 %	1 366 647	0,78 %
10 001–100 000	31	0,40 %	639 562	0,36 %
100 001–1 000 000	0	0,00 %	0	0,00 %
1 000 001–	6	0,08 %	172 833 822	97,98 %
Totalt	7 731	100,00 %	176 392 320	100,00 %

Efter innehavets storlek, R-aktier	Aktieägare	%	Aktier	%
1–100	7 570	23,60 %	454 486	0,07 %
101–1 000	18 133	56,54 %	7 920 267	1,29 %
1 001–10 000	5 797	18,07 %	15 381 103	2,51 %
10 001–100 000	481	1,50 %	13 064 030	2,13 %
100 001–1 000 000	70	0,22 %	20 141 107	3,30 %
1 000 001–	21	0,07 %	555 307 384	90,70 %
Totalt	32 072	100,00 %	612 268 377	100,00 %

Enligt Euroclear Finland.

Fördelning av ägande, 31 december 2017

	% av aktier	% av röster
Solidium Oy ¹	12,3 %	27,3 %
FAM AB ²	10,2 %	27,3 %
Förvaltarregistrerade aktier (ej finska/ej svenska aktieägare)	48,7 %	16,3 %
Finska folkpensionsanstalten (FPA)	3,2 %	10,1 %
Finska institutioner (exkl. Solidium och FPA)	11,1 %	9,0 %
Svenska institutioner (exkl. FAM)	5,7 %	4,9 %
Finska privata aktieägare	3,8 %	2,3 %
Svenska privata aktieägare	3,1 %	2,2 %
Innehavare av amerikanska depåbevis (ADR)	1,9 %	0,6 %
Totalt	100,0 %	100,0 %

¹ Helägt av finska staten

² Enligt vad som bekräftats till Stora Enso.

Utsikter och risker på kort sikt

För första kvartalet 2018 väntas omsättningen bli i nivå med eller något högre än fjärde kvartalets 2 511 MEUR, och det operativa rörelseresultatet något högre än det resultat på 280 MEUR som redovisas för fjärde kvartalet 2017. Det finns inga planer på stora underhållsstopp under första kvartalet 2018.

Resultatförbättringsprogrammet på 50 MEUR fortskrider enligt plan och full effekt beräknas till slutet av 2018.

Ökande konkurrens och balans mellan utbud och efterfrågan på marknaderna för papper, massa, förpackningskartong, sågade trävaror och rundvirke kan påverka marknadsandelar och lönsamhet. Förändringar på både det ekonomiska och politiska området globalt sett, kraftiga förändringar av marknaden, ökad volatilitet på valutamarknaderna och försämrade ekonomiska villkor på de viktigaste marknaderna är faktorer som kan ha effekt på Stora Ensos resultat, kassaflöde och finansiella ställning.

Fortsatt extremt milda vintrar med mer regn, mindre snö och kortare tjalperioder skulle kunna påverka avverkning och transport av virke och därmed påverka tillgången på råmaterial och öka kostnaden för det för de nordiska bruken. Rysslands policy att leverera till sin egen skogsindustri istället för att exportera virket kommer sannolikt att fortsätta. Eventuella begränsningar av export av björkplywood kan även orsaka störningar i exporten av massaved.

Känslighetsanalys, energi: en ökning med 10 % av marknadspriset på el, värme, olja och andra fossila bränslen skulle påverka det operativa rörelseresultatet negativt med cirka 13 MEUR de kommande 12 månaderna, netto efter säkringar.

Känslighetsanalys, virke: en ökning med 10 % av marknadspriset på virke skulle påverka det operativa rörelseresultatet negativt med cirka 182 MEUR de kommande 12 månaderna.

Känslighetsanalys, massa: en ökning med 10 % av marknadspriset på massa skulle påverka det operativa rörelseresultatet positivt med cirka 105 MEUR de kommande 12 månaderna.

Känslighetsanalys, kemikalier och fyllnadsmedel: en ökning med 10 % av priset på kemikalier och fyllnadsmedel skulle påverka det operativa rörelseresultatet negativt med cirka 64 MEUR de kommande 12 månaderna.

En prisminskning på energi, virke, massa eller kemikalier och fyllnadsmedel skulle ha motsatt effekt.

Känslighetsanalys avseende valutakursförändringar under de kommande tolv månaderna: en förstärkning med 10 % av den amerikanska dollarn, den svenska kronan och det brittiska pundet mot euron skulle påverka det operativa rörelseresultatet positivt med 126 MEUR, negativt med 96 MEUR respektive positivt med 36 MEUR per år. Vid motsvarande försvagning av valutorna skulle effekten bli den motsatta. Siffrorna är före valutarisksäkring och förutsatt att inga ändringar utöver valutakursförändringen förekommer.

Koncernen har årliga osäkrade kostnader motsvarande ungefär 120 MEUR i brasilianska real (BRL) i sin verksamhet i Brasilien. För dessa flöden skulle en förstärkning med 10 % av brasilianska realen påverka det operativa rörelseresultatet negativt med 12 MEUR.

Händelser efter balansdagen

I januari begärdes papperstillverkaren Feldmuehle Uetersen GmbH i konkurs. Uetersen-bruket ägdes av Stora Enso till 2015. I slutet av 2017 hade Stora Enso obetalda fordringar på Feldmuehle Uetersen på 9 MEUR. Om Uetersen-bruket läggs ner ska Stora Enso enligt avtal stå för kostnaderna för eventuella miljöåterställande åtgärder.

Avyttringen av arkningsansläggningen för konsumentkartong i tyska Baienfurt till den finska konverteraren Pyroll slutfördes i januari. Affären hade ingen betydande påverkan på koncernen.

Den 26 januari 2018 inledde åklagaren vid tingsrätten ett åtal där det påstås att Stora Enso och en underleverantör på grund av oaktsamhet orsakat skogsbranden i Västmanland 2014. Åklagaren yrkar att Stora Enso och underleverantören ska erlägga 5 MSEK (0,5 MEUR) var i företagsböter. Stora Enso förnekar ansvar och bestrider yrkandet.

Styrelsens förslag om utdelning

Styrelsen föreslår för årsstämman att en utdelning om 0,41 EUR per aktie utbetalas för år 2017.

Utdelningen betalas ut till aktieägare som på avstämningsdagen för utdelning den 3 april 2018 står med antingen i bolagets aktieägarförteckning som förs av Euroclear Finland Ltd eller i fråga om Euroclear Sweden-registrerade aktier i avstämningsregistret som förs av Euroclear Sweden AB. Euroclear Sweden AB ombesörjer utbetalningen till aktieägare som är registrerade i Euroclear Sweden AB:s avstämningsregister och utbetalningen sker i svenska kronor. Utdelning till innehavare av amerikanska depåbevis (ADR) förmedlas av Citibank N.A. och betalas i US-dollar.

Styrelsen föreslår för årsstämman att utdelningen betalas ut runt den 10 april 2018.

Årsstämma 2018

Stora Ensos årsstämma hålls kl. 16.00 (finsk tid) onsdagen den 28 mars 2018 på Marina Congress Center, Skatuddskajen 6, Helsingfors, Finland.

Icke IFRS-baserade nyckeltal

Koncernens viktigaste icke IFRS-baserade nyckeltal är det operativa rörelseresultatet som används för att utvärdera verksamheten i de rörelsedrivande segmenten och fördela resurserna mellan dem. Operativt rörelseresultat utgörs av segmentens rörelseresultat exklusive jämförelsestörande poster och värdering till verkligt värde i segmenten samt Stora Ensos andel av rörelseresultatet i investeringar redovisade enligt kapitalandelsmetoden, också exklusive jämförelsestörande poster och värdering till verkligt värde.

Jämförelsestörande poster är extraordinära transaktioner som inte kan relateras till den löpande affärsverksamheten. De vanligaste jämförelsestörande posterna är reavinster, extra nedskrivningar eller återföring av nedskrivningar, avsättningar för planerad omstrukturering samt vitesförelägganden. Jämförelsestörande poster som överstiger en eurocent per aktie redovisas vanligen för sig.

I värdering till verkligt värde och icke-operativa poster ingår aktierelaterade incitamentsprogram och därmed förenad risksäkring, utsläppsrätter för koldioxid, värdering av biologiska tillgångar och koncernens andel av inkomstskatter och finansnetto i investeringar redovisade enligt kapitalandelsmetoden.

Kassaflöde från den löpande verksamheten (icke IFRS-baserat) är ett koncernspecifikt sätt att presentera operativt kassaflöde före säkringar från operativt totalresultat och utgående från operativt EBITDA i stället för från rörelseresultatet.

Kassaflöde efter investeringar (icke IFRS-baserat) beräknas som följer: kassaflöde från den löpande verksamheten (icke IFRS-baserat) före investeringar i immateriella tillgångar, fastigheter, maskiner och inventarier och biologiska tillgångar samt förvärv av intressebolag.

Förändring i definitionen av operativt EBITDA (icke-IFRS baserat)

Från och med fjärde kvartalet 2017 inkluderar Stora Enso operativt EBITDA för sina intressebolag (investeringar redovisade enligt kapitalandelsmetoden) i koncernens operativa EBITDA. Tidigare har Stora Enso bara inkluderat intressebolagens operativa rörelseresultat i koncernens operativa rörelseresultat.

Den nya definitionen för det icke IFRS-baserade måttet operativt EBITDA är: rörelseresultat exklusive operativ minskning i värdet av biologiska tillgångar, av- och nedskrivningar av anläggningstillgångar, jämförelsestörande poster samt värdering till verkligt värde. I definitionen ingår dessa poster i dotterbolag och samarbetsarrangemang samt i investeringar redovisade enligt kapitalandelsmetoden.

Förändringen kommer att påverka följande nyckeltal: operativt EBITDA, operativ EBITDA-marginal samt kvoten nettoskuld/operativt EBITDA för de senaste 12 månaderna.

Historiska siffror räknas om enligt den nya redovisningsmodellen och redovisas i Stora Enso Oyj:s börsmeddelande som publicerades den 7 november 2017.

Det operativa rörelseresultatet, delsummorna i koncernens resultaträkning i sammandrag och koncernens övriga IFRS-mått kommer inte att påverkas.

Uträkning av nyckeltal

Operativ avkastning på sysselsatt kapital, ROCE (%)	100 x	$\frac{\text{Operativt rörelseresultat}}{\text{Sysselsatt kapital}^{1\ 2}}$
Operativ avkastning på operativt kapital, ROOC (%)	100 x	$\frac{\text{Operativt rörelseresultat}}{\text{Operativt kapital}^2}$
Avkastning på eget kapital, ROE (%)	100 x	$\frac{\text{Periodens nettoresultat}}{\text{Eget kapital, totalt}^2}$
Räntebärande nettoskuld		Räntebärande skulder – räntebärande tillgångar
Skuldsättningsgrad		$\frac{\text{Räntebärande nettoskuld}}{\text{Eget kapital}^3}$
Resultat per aktie		$\frac{\text{Periodens nettoresultat}^3}{\text{Genomsnittligt antal aktier}}$
Utdelningsandel, exkl. jämförelsestörande poster, %	100 x	$\frac{\text{Utdelning per aktie}}{\text{Resultat per aktie exkl. jämförelsestörande poster}}$
Utdelning och avkastning, %	100 x	$\frac{\text{Utdelning per aktie}}{\text{Aktiens slutkurs}}$
Börskurs/resultat (P/E), exkl. jämförelsestörande poster		$\frac{\text{Aktiens slutkurs}}{\text{Resultat per aktie exkl. jämförelsestörande poster}}$
Operativt rörelseresultat		Segmentens rörelseresultat exklusive jämförelsestörande poster och värdering till verkligt värde samt Stora Ensos andel av rörelseresultat exklusive jämförelsestörande poster och värdering till verkligt värde i investeringar redovisade enligt kapitalandelsmetoden
Operativt EBITDA		Rörelseresultat exklusive operativ minskning i värdet av biologiska tillgångar, av- och nedskrivningar av anläggningstillgångar, jämförelsestörande poster samt värdering till verkligt värde. I definitionen ingår dessa poster i dotterbolag och samarbetsarrangemang samt i investeringar redovisade enligt kapitalandelsmetoden.
Nettoskuld/operativt EBITDA senaste 12 månaderna		$\frac{\text{Räntebärande nettoskuld}}{\text{Operativt EBITDA för senaste 12 månaderna}}$
Fasta kostnader		Underhåll, personal och andra administrativa kostnader, exklusive jämförelsestörande poster och värdering till verkligt värde
Senaste 12 månaderna		12 månader före balansdagen

¹ Sysselsatt kapital = operativt kapital – nettoskatteskuld

² Periodens genomsnitt

³ Hänförligt till moderbolagets aktieägare

Lista över icke IFRS-baserade nyckeltal

Operativt EBITDA	Avskrivningar och nedskrivningar exkl. jämförelsestörande poster
Operativ EBITDA-marginal	Avkastning på sysselsatt kapital (ROCE)
Operativt rörelseresultat	Resultat per aktie exkl. jämförelsestörande poster
Operativ rörelsemarginal	Nettoskuld/operativt EBITDA senaste 12 månaderna
Resultat före skatt exkl. jämförelsestörande poster	Fasta kostnader/omsättning
Investeringar	Operativ avkastning på operativt kapital (ROOC)
Investeringar utom de i biologiska tillgångar	Kassaflöde från den löpande verksamheten
Sysselsatt kapital	Kassaflöde efter investeringar

Koncernredovisning

Koncernredovisning

MEUR	Not	Räkneskapsår	
		2017	2016
Omsättning	3	10 045	9 802
Övriga rörelseintäkter	5	147	123
Förändringar i lager av färdiga varor och produkter under tillverkning		28	9
Material och tjänster		-5 945	-5 833
Frakter och försäljningskommissioner		-968	-920
Personalkostnader	6	-1 331	-1 334
Övriga rörelsekostnader	5	-551	-561
Resultatandel i investeringar redovisade enligt kapitalandelsmetoden	13	66	156
Förändring i nettovärdet av biologiska tillgångar	12	-72	-261
Avskrivningar och nedskrivningar	10	-515	-398
Rörelseresultat	3	904	783
Finansiella intäkter	8	38	44
Finansiella kostnader	8	-200	-286
Resultat före skatt		742	541
Inkomstskatt	9	-128	-134
Årets nettoresultat		614	407
Hänförligt till:			
Moderbolagets aktieägare	18	625	463
Innehav utan bestämmande inflytande	19	-11	-56
Årets nettoresultat		614	407
Resultat per aktie (EPS)			
Resultat per aktie före/efter full utspädning, EUR	32	0,79	0,59

Koncernens totalresultat

MEUR	Not	Räkneskapsår	
		2017	2016
Årets nettoresultat		614	407
Övrigt totalresultat (OCI)			
Poster som inte omklassificeras till resultatet			
Aktuariella förluster/vinster på förmånsbestämda planer	20	61	-62
Inkomstskatt hänförlig till poster som inte omklassificeras	9	-10	15
		51	-47
Poster som kan omklassificeras till resultatet			
Andel av övrigt totalresultat av investeringar redovisade enligt kapitalandelsmetoden som kan omklassificeras	27	5	-
Omräkningsdifferenser hänförliga till nettoinvesteringar i utlandsverksamhet (CTA)	28	-288	124
Omräkningsdifferenser hänförliga till innehav utan bestämmande inflytande	19	-3	-3
Säkring av nettoinvesteringar	28	40	-11
Kassaflödessäkring	27	32	13
Investeringar tillgängliga för försäljning	14	39	138
Inkomstskatt hänförlig till poster som kan omklassificeras	9	-10	-1
		-185	260
Totalresultat		480	620
Hänförligt till:			
Moderbolagets aktieägare		494	679
Innehav utan bestämmande inflytande	19	-14	-59
Totalresultat		480	620

Tillhörande noter är en integrerad del av koncernredovisningen.

Koncernens rapport över finansiell ställning

MEUR		Not	Per 31 december	
			2017	2016
Tillgångar				
Goodwill	O	11	237	238
Övriga immateriella tillgångar	O	11	229	180
Materiella anläggningstillgångar	O	11	5 310	5 611
		11	5 776	6 029
Biologiska tillgångar	O	12	448	489
Utsläppsrätter	O		12	14
Investeringar redovisade enligt kapitalandelsmetoden	O	13	1 600	1 594
Noterade värdepapper tillgängliga för försäljning	R	14	21	42
Operativa investeringar tillgängliga för försäljning	O	14	318	253
Långfristiga lånefordringar	R	17	55	7
Uppskjutna skattefordringar	S	9	154	214
Övriga långfristiga tillgångar	O	15	50	57
Anläggningstillgångar			8 434	8 699
Varulager	O	16	1 321	1 346
Skattefordringar	S	9	9	9
Rörelsefordringar	O	17	1 319	1 273
Räntebärande fordringar	R	17	80	46
Kassa- och banktillgodohavanden	R		607	953
Omsättningstillgångar			3 336	3 627
Tillgångar, totalt			11 770	12 326
Eget kapital och skulder				
Aktiekapital		18	1 342	1 342
Överkursfond			77	77
Verkligt värde-reserv		27	210	136
Ackumulerad omräkningsjustering		28	-288	-32
Fond för fritt eget kapital			633	633
Balanserade vinstmedel			3 409	3 187
Årets nettoresultat			625	463
Eget kapital hänförligt till moderbolagets aktieägare			6 008	5 806
Innehav utan bestämmande inflytande		19	47	62
Eget kapital, totalt			6 055	5 868
Avsättningar för pensioner och övriga pensionsförmåner	O	20	377	436
Övriga avsättningar	O	22	111	114
Uppskjutna skatteskulder	S	9	166	203
Räntebärande långfristiga skulder	R	26	2 046	2 655
Övriga icke räntebärande rörelseskulder	O	23	52	61
Långfristiga skulder			2 752	3 469
Kortfristig del av långfristiga skulder	R	26	370	552
Räntebärande skulder	R	26	596	563
Checkräkningskrediter	R	26	4	4
Övriga avsättningar	O	22	23	20

Övriga icke räntebärande rörelseskulder	O	23	1 888	1 774
Skatteskulder	S	9	82	76
Kortfristiga skulder			2 963	2 989
Skulder, totalt			5 715	6 458
Eget kapital och skulder, totalt			11 770	12 326

Poster med beteckningen "O" ingår i operativt kapital, poster med beteckningen "R" ingår i räntebärande nettoskuld, poster med beteckningen "S" ingår i nettoskatteskulder.

Tillhörande noter är en integrerad del av koncernredovisningen.

Koncernens kassaflödesanalys

MEUR	Not	Räkneskapsår	
		2017	2016
Kassaflöde från den löpande verksamheten			
Årets nettoresultat		614	407
Resultat från Övrigt totalresultat		-	-1
Justering och återföring av icke kassaflödespåverkande poster			
Skatter	9	128	134
Avskrivningar och nedskrivningar	10	515	398
Förändring i värdet av biologiska tillgångar	12	72	261
Förändring i verkligt värde av aktietilldelningar och TRS		10	-1
Resultatandel i investeringar redovisade enligt kapitalandelsmetoden	13	-66	-156
Resultat vid försäljning av anläggningstillgångar och investeringar	5	7	15
Finansnetto	8	162	242
Övriga justeringar		-7	-8
Utdelning från investeringar redovisade enligt kapitalandelsmetoden	13	20	58
Erhållen ränta		3	12
Betald ränta		-143	-144
Övriga finansiella poster, netto		-53	-48
Betald inkomstskatt	9	-97	-92
Förändring av rörelsekapital, netto efter förvärv/avyttringar		37	283
Kassaflöde genererat från den löpande verksamheten		1 202	1 360
Kassaflöde från investeringsverksamhet			
Förvärv av andelar i investeringar redovisade enligt kapitalandelsmetoden	13	-9	-1
Förvärv av investeringar tillgängliga för försäljning	14	-8	-2
Avyttring av andelar i dotterbolag och affärsverksamheter, netto efter avyttrade kassa- och banktillgodohavanden	4	-4	40
Avyttring av andelar redovisade enligt kapitalandelsmetoden	13	5	26
Avyttring av investeringar tillgängliga för försäljning	14	-	10
Avyttring av immateriella tillgångar och materiella anläggningstillgångar	11	45	220
Betald inkomstskatt på avyttring av fastighet		-15	-13
Investeringar i immateriella och materiella anläggningstillgångar	3, 11	-578	-707
Investeringar i biologiska tillgångar	12	-80	-91
Förändring i långfristiga fordringar, netto		-52	64
Nettokassaflöde från investeringsverksamhet		-696	-454
Kassaflöde från finansieringsverksamhet			
Intäkter från emission av nya långfristiga lån		425	368
Långfristiga låneskulder, betalningar		-1 034	-781
Förändring i kortfristiga låneskulder		76	-46
Betald utdelning		-292	-260
Uppköp av andelar i dotterbolag från innehav utan bestämmande inflytande	19	-	-46

Kapitaltillskott från innehav utan bestämmande inflytande, netto efter utdelning	19	-1	-2
Återköp av egna aktier		-3	-2
Nettokassaflöde från finansieringsverksamhet		-829	-769
Nettoförändring av kassa- och banktillgodohavanden		-323	137
Omräkningsdifferens		-23	5
Kassa- och banktillgodohavanden vid årets början, netto		949	807
Kassa- och banktillgodohavanden vid årets slut, netto		603	949
Kassa- och banktillgodohavanden vid årets slut¹		607	953
Utnyttjade checkräkningskrediter vid årets slut		-4	-4
Kassa- och banktillgodohavanden vid årets slut, netto		603	949

¹ Kassa- och banktillgodohavanden omfattar kassabehållning, omedelbart tillgängliga banktillgodohavanden samt övriga likvida investeringar med ursprunglig löptid understigande tre månader. Utnyttjade checkräkningskrediter ingår i kortfristiga skulder.

Tillhörande noter är en integrerad del av koncernredovisningen.

Koncernens kassaflödesanalys
Kompletterande kassaflödesinformation

MEUR	Not	Räkneskapsår	
		2017	2016
Förändring i rörelsekapital består av:			
Förändring i varulager		-25	-11
Förändring i icke räntebärande fordringar:			
Kortfristiga		-137	56
Långfristiga		1	11
Förändring i icke räntebärande skulder:			
Kortfristiga		200	184
Långfristiga		-2	43
Förändring i rörelsekapital, netto efter förvärv/avyttringar		37	283
Kassa- och banktillgodohavanden består av:			
Kassabehållning och banktillgodohavanden		592	621
Övriga likvida medel		15	332
Kassa- och banktillgodohavanden		607	953
Icke kassaflödespåverkande investeringsverksamhet			
Investeringar, totalt		560	638
Utbetalt belopp		-578	-707
Icke kassaflödespåverkande del av nyinvesteringar i immateriella och materiella anläggningstillgångar		-18	-69
Avyttringar			
Kassaflöde från avyttringar			
Kassaflödespåverkande del av köpeskillingen	4	-	41
Kassa- och banktillgodohavanden i avyttrade bolag	4	-7	-1
Nettokassaflöde från avyttring		-7	40
Icke kassaflödespåverkande del av köpeskillingen		1	4
Totalt avyttringsbelopp, netto efter kassa- och banktillgodohavanden i avyttrade bolag		-6	44
Mottagen betalning för föregående års avyttringar		3	-
Avyttrade nettotillgångar			
Kassa- och banktillgodohavanden		7	1
Övriga immateriella tillgångar och materiella anläggningstillgångar	11	3	39
Rörelsekapital		1	6
Räntebärande tillgångar och skulder		-1	3
Innehav utan bestämmande inflytande	19	-	-4
Avyttrade nettotillgångar, totalt		10	45

Tillhörande noter är en integrerad del av koncernredovisningen.

Förändringar i eget kapital

Verkligt värde-reserv													
MEUR	Aktiekapital	Överkurs- & reservfond	Fond för fritt eget kapital	Egna aktier	Värdeökning av successiva förvärv	Investeringar tillgängliga för försäljning	Kassaflödes säkring	OCI i investeringar redovisade enligt kapitalandels metoden	CTA och säkring av nettoinvesteringar	Balanserade vinstmedel	Hänförligt till moderbolagets aktieägare	Innehav utan bestämmande inflytande	Totalt
Balans 31 december 2015	1 342	77	633	-	4	27	-24	-19	-147	3 495	5 388	125	5 513
Räkenskapsårets resultat	-	-	-	-	-	-	-	-	-	463	463	-56	407
OCI före skatt	-	-	-	-	-	138	13	-	113	-62	202	-3	199
Inkomstskatt hänförlig till komponenter i OCI	-	-	-	-	-	-3	-	-	2	15	14	-	14
Totalresultat	-	-	-	-	-	135	13	-	115	416	679	-59	620
Utdelning	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-260	-260	-	-260
Förvärv och avyttringar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-1	-1	-4	-5
Återköp av egna aktier	-	-	-	-2	-	-	-	-	-	-	-2	-	-2
Aktiebaserade ersättningar	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	2	-	2
Balans 31 december 2016	1 342	77	633	-	4	162	-11	-19	-32	3 650	5 806	62	5 868
Räkenskapsårets resultat	-	-	-	-	-	-	-	-	-	625	625	-11	614
OCI före skatt	-	-	-	-	-	39	32	5	-248	61	-111	-3	-114
Inkomstskatt hänförlig till komponenter i OCI	-	-	-	-	-	4	-6	-	-8	-10	-20	-	-20
Totalresultat	-	-	-	-	-	43	26	5	-256	676	494	-14	480
Utdelning	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-292	-292	-1	-293
Återköp av egna aktier	-	-	-	-3	-	-	-	-	-	-	-3	-	-3
Aktiebaserade ersättningar	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	3	-	3
Balans 31 december 2017	1 342	77	633	-	4	205	15	-14	-288	4 034	6 008	47	6 055

CTA = Ackumulerad omräkningsjustering

OCI = Övrigt totalresultat

Noter till koncernredovisningen

Not 1 Redovisningsprinciper

Huvudverksamhet

Stora Enso Oyj ("företaget") är ett finskt aktiebolag registrerat enligt finsk lag, med registrerad säte Kanavaranta 1, 00160 Helsingfors. Företagets aktier är noterade på NASDAQ i Helsingfors och Stockholm. Verksamheten i Stora Enso Oyj och dess dotterbolag (gemensamt kallade "Stora Enso" eller "koncernen") är organiserad i följande divisioner: Consumer Board, Packaging Solutions, Biomaterials, Wood Products, Paper och segmentet Övriga. I segmentet Övriga ingår de nordiska skogsägande intressebolagen, Stora Ensos aktieinnehav i Pohjolan Voima, virkesförsörjningsverksamhet till de nordiska och baltiska bruken, plantager som inte är knutna till något bruk samt koncerninterna tjänster och koncernadministration. Koncernens huvudsakliga marknad är Europa med en växande närvaro i Asien och Sydamerika.

Den finska versionen av detta bokslut godkändes den 8 februari 2018. Bokslut på svenska är inofficiella översättningar. I händelse av variationer i innehållet mellan versionerna äger den finska versionen företräde.

Redovisningsprinciper

Stora Enso Oyj:s koncernredovisning har upprättats i enlighet med International Financial Reporting Standards (IFRS), antagna av Europeiska Unionen, inklusive International Accounting Standards (IAS) och tolkningar utgivna av International Financial Reporting Interpretations Committee (IFRIC). Stora Enso Oyj:s koncernredovisning har upprättats i enlighet med anskaffningsvärdesprincipen, utom i de fall som redovisas under redovisningsprinciper. Redovisningsprinciperna förklaras i detalj i respektive not med undantag för några principer som behandlas i denna not. Koncernredovisningen är upprättad i euro som är moderbolagets funktionella valuta.

Nya och ändrade standarder och tolkningar som antagits 2017

Koncernen har tillämpat följande ändringar som gäller från och med 1 januari 2017:

- Ändringar i upplysningskraven i IAS 7. Ändringarna ska göra IAS 7 Rapport över kassaflöden tydligare för att förbättra informationen om en enhets finansieringsverksamhet och möjliggöra bedömning av förändringar i de skulder som uppkommer i finansieringsverksamheten. Ändringarna ska tillämpas för räkenskapsperioden som inleddes den 1 januari 2017. Ändringen hade ingen avgörande inverkan på koncernredovisningen eftersom det mesta av den nya information som krävs redan ingår i Not 26 Skulder.
- Ändringar i IAS 12 Inkomstskatter om redovisning av uppskjutna skattefordringar på orealiserade förluster. Ändringarna i redovisning av uppskjutna skattefordringar på orealiserade förluster klargör hur man ska redovisa uppskjutna skattefordringar hänförliga till skuldinstrument redovisade till verkligt värde. Ändringarna ska tillämpas för räkenskapsperioden som inleddes den 1 januari 2017. Ändringen hade ingen inverkan på koncernen.

Konsolideringsprinciper

I koncernredovisningen ingår moderbolaget Stora Enso Oyj och alla bolag som kontrolleras av koncernen. Kontroll definieras som när koncernen

- har makt över det ägda bolaget
- drabbas, eller har rätt till, varierande intäkter från sitt engagemang i det ägda bolaget
- har möjlighet att använda sin makt för att påverka sina intäkter.

Om fakta och omständigheter indikerar att det kan finnas förändringar i de tre kontrollelement som listats ovan görs en ny bedömning om huruvida koncernen kontrollerar det ägda bolaget eller inte. Förvärvade bolag redovisas enligt förvärvsmetoden, enligt vilken de ingår i koncernredovisningen från och med den dag koncernen får kontroll över bolaget, medan avyttrade bolag redovisas fram till den dag koncernen förlorar sin kontroll. De största dotterbolagen och samägandeprojekten listas i Not 30 Koncernbolag per 31 december 2017.

Alla koncerninterna transaktioner, fordringar, skulder och icke-realiserade vinster samt koncernbidrag elimineras. Där så varit nödvändigt har redovisningsprinciperna för dotterbolag, samägandeföretag och alla investeringar redovisade enligt kapitalandelsmetoden justerats för att säkerställa att redovisningen följer de policyer som Stora Enso tillämpar. Innehav utan bestämmande inflytande redovisas separat under eget kapital.

Intressebolag i vilka Stora Enso har ett betydande inflytande redovisas enligt kapitalandelsmetoden, vilket innebär att koncernens andel av intressebolagens resultat redovisas i koncernens resultaträkning efter avdrag för eventuell goodwillnedskrivning. I dessa företag har koncernen ett betydande inflytande, men inte kontroll. Med betydande inflytande menas makten att delta i policybeslut om finansiering och verksamhet i företaget utan att ha kontroll eller delad kontroll över dessa policyer. De största av dessa bolag listas i Not 13. Investeringar redovisade enligt kapitalandelsmetoden.

Koncernens innehav i ett intressebolag tas upp i koncernbalansräkningen till ett belopp som motsvarar koncernens andel av intressebolagens nettotillgångar tillsammans med eventuell återstående förvärvsgoodwill. När koncernens andel av eventuella ackumulerade förluster överstiger anskaffningsvärdet på en investering, sätts bokfört värde till noll och redovisningen av fortsatta förluster upphör, om inte koncernen är bunden av garantier eller andra åtaganden i förhållande till det bolag som avses.

Ett samägandeföretag, eller joint venture, är ett samägt företag där delägarna som har gemensam kontroll över företaget eller projektet har rätt till nettotillgångarna i den samägda verksamheten. Gemensam kontroll är den delade kontroll som avtalats i det samägda företaget och som endast existerar när beslut som ska fattas kräver enighet hos de parter som delar kontrollen över företaget.

Samägandeprojekt är gemensamma projekt där delägarna som har gemensam kontroll över projektet har rätt till de tillgångar, och ansvar för de skulder, som hör till projektet. Gemensam kontroll är den delade kontroll som avtalats i det samägda företaget och som endast existerar när beslut som ska fattas kräver att de parter som delar kontrollen över företaget är eniga.

Koncernen har två samägandeprojekt: Veracel och Montes del Plata. I samband med koncernens intressen som delägare i samägandeprojekt redovisas tillgångar, skulder, intäkter och kostnader enligt rad för rad-principen.

- Veracel är ett bolag i Brasilien som samägs (50/50 %) av Stora Enso och Fibria i Brasilien. Massabruket producerar 1,2 miljoner ton blekt eukalyptusmassa per år och de båda ägarna har rätt till varsin hälft av brukets produktion. Eukalyptusråvaran kommer i första hand från företagets egna skogsplantager. Bruket började producera massa i maj 2005 och koncernens andel av massaleveranserna går i första hand till Stora Ensos bruk i Europa och Kina.
- Montes del Plata är ett bolag i Uruguay som samägs (50/50 %) av Stora Enso och Arauco. Montes del Plata-bruket producerar 1,4 miljoner ton blekt eukalyptusmassa per år och hela Stora Ensos andel, 650 000 ton, säljs som marknadsmassa. Eukalyptusråvaran kommer i första hand från företagets egna skogsplantager. Bruket inledde sin verksamhet i juni 2014.

Redovisning av intäkter

Försäljning innefattar produkter, råvaror och tjänster, exklusive indirekt skatt och lämnade rabatter, och justeras för växelkursdifferenser vid försäljning i utländsk valuta. Försäljning redovisas efter att koncernen har överfört risker och nytta förenade med äganderätten till köparen och ingen dispositionsrätt eller möjlighet till faktisk kontroll över överlåtet gods kvarstår. Vanligen innebär detta att försäljning redovisas vid leverans av produkter till kund i enlighet med överenskomna leveransvillkor.

Stora Ensos leveransvillkor är baserade på Incoterms 2010, som är den av Internationella Handelskammaren (ICC) utgivna samlingen med definitioner av leveransvillkor. De viktigaste villkorskategorierna avseende koncernens försäljning är:

- "D"-villkor, enligt vilka säljaren är skyldig att leverera varan till köparen på överenskommen plats så som den specificeras i vald regel, där försäljningstidpunkten, "point of sale", är då leverans sker till köparen.
- "C"-villkor, enligt vilka säljaren arrangerar och betalar externa transporter och vissa andra kostnader, men där koncernens ansvar för varan upphör när den lämnats över till fraktföraren i enlighet med

tillämpliga villkor. Försäljningstidpunkten är således då varan lämnas över till den fraktförare som kontrakterats av säljaren för transport till överenskommen destination.

- "F"-villkor, enligt vilka köparen arrangerar och betalar för transporten och där försäljningstidpunkten är då varan överlämnas till den fraktförare som kontrakterats av köparen på avtalad plats.

I händelse av att lokala bestämmelser medför att fakturor upprättas i förväg, kvantifieras och justeras effekten av dessa förskottsintäkter.

Intäkter från försäljning av tjänster redovisas när tjänsten har utförts.

Leverans- och hanteringskostnader

I de fall då Stora Enso ansvarar för att arrangera transporten för sålda varor faktureras inte sådana kostnader separat utan ingår i det varuvärde som faktureras kunderna. De uppkomna transportkostnaderna redovisas under material och tjänster.

Transaktioner i utländsk valuta

Transaktioner i utländsk valuta redovisas till den valutakurs som rådde på transaktionsdagen, men vid slutet av månaden omräknas fordringar och skulder i utländsk valuta till den då gällande kursen.

Valutakursdifferenser hänförliga till operativa poster redovisas på respektive resultaträkningsrad ingående i rörelseresultatet och differenser hänförliga till finansiella tillgångar och skulder redovisas bland finansiella poster i koncernens resultaträkning, utom när de gäller säkringar av valutarisker i investeringar som redovisas under eget kapital. Omräkningsdifferenser avseende icke-monetära finansiella tillgångar, exempelvis aktier som klassificeras som tillgängliga för försäljning, redovisas under eget kapital.

Omräkning av utländsk valuta

Koncernens verksamhet är internationell och är därför utsatt för valutakursrisker som uppkommer vid omräkningar av nettoinvesteringar i dotterbolag och intressebolag som inte har euro som funktionell valuta. Resultaträkningarna i dotterbolag som inte har euro som funktionell valuta eller redovisningsvaluta räknas om för att ingå i koncernredovisningen till den genomsnittliga växelkursen under året, medan dessa dotterbolags balansräkningar räknas om med utgångspunkt i den växelkurs som rådde på rapporteringsdagen. Växelkursdifferenser som härrör från omräkningar av nettoinvesteringar i utländska enheter, dvs. utländska dotter- och intressebolag och samägda bolag utanför euroländerna, samt av finansiella instrument som betecknas och risksäkras som sådana investeringar, redovisas direkt under eget kapital som omräkningsdifferenser (CTA) under koncernens totalresultat. Se även not 28 Ackumulerade omräkningsdifferenser och säkring av eget kapital. Den ackumulerade omräkningsdifferensen vid avyttringar och likvidationer redovisas tillsammans med den vinst/förlust som transaktionen ger upphov till. Ackumulerad omräkningsdifferens används även i koncernens resultaträkning vid återbetalning av aktiekapital, investeringsvinst samt vid alla delavyttringar av en affärsenhet.

Framtida förändringar av standarder som godkänts av EU men som inte trätt i kraft under 2017

- IFRS 15 Intäkter från avtal med kunder. Den nya standarden specificerar hur och när en intäkt ska redovisas och ökar upplysningskraven. Standarden föreskriver att en och samma principbaserade femstegsmodell ska användas för alla typer av kundkontrakt. Den nya standarden bygger på principen att intäkt redovisas när kontrollen av en vara eller tjänst övergår till kunden. Den nya standarden ersätter de nuvarande IAS 18 och IAS 11 och därtill hörande tolkningar. Standarden gäller från och med 1 januari 2018.

Stora Enso är en ledande global leverantör av förnybara lösningar inom förpackningar, biomaterial, träprodukter och papper. Bland våra kunder finns förlag, detaljhandlare, varumärkesägare, tryckerier, grossister, konverterare, snickerier och byggföretag.

Koncernen har som en del i ett projekt under 2015, 2016 och 2017 utrett vilken påverkan IFRS 15 skulle ha vad gäller belopp och tidpunkt för intäktsredovisningen. Alla divisioners största kundkontrakt har gått genom utifrån ett standardfrågeformulär som följer femstegsmodellen för intäktsredovisning.

Först gällde det att bedöma om existerande kontrakt överensstämmer med definitionen av kundkontrakt enligt IFRS 15. IFRS 15 riktar in sig på följande: att kontraktsparterna har godkänt kontraktet, att det går att

utläsa båda parter rättigheter avseende den vara eller tjänst som överförs, att betalningsvillkoren är tydliga, att kontraktet har en kommersiell innebörd och att man kan förvänta sig att kunden kommer att betala det kontrakterade priset. Stora Enso's kundkontrakt bygger i allmänhet på kundens beställning där villkor och pris tydligt framgår och därmed kommer inga betydande förändringar i intäktsredovisningen att behöva göras.

Det andra steget handlade om vilka prestationsåtaganden som finns i kontrakten. Stora Enso säljer huvudsakligen varor och i begränsad omfattning tjänster som transporter och skogsbrukstjänster. Prestationsåtagandena är vanligen tydligt definierade eftersom varorna och tjänsterna levereras utifrån tecknade kundkontrakt. Inga tillkommande separata prestationsåtaganden som i väsentlig grad skulle kunna påverka intäktsredovisningen enligt IFRS 15 jämfört med nuvarande rutiner för intäktsredovisning har hittats i kundkontrakten. Inga betydande kontrakt där koncernen handlar i egenskap av agent på uppdrag av en annan part har hittats. Vissa obetydliga poster för försäljning av transport- och skogsbrukstjänster som för närvarande redovisas under övriga rörelseintäkter kommer enligt IFRS 15 att flyttas till raden för omsättning i koncernens resultaträkning.

Det tredje och fjärde steget hade att göra med fastställande och fördelning av transaktionspriset. Transaktionspriset är det belopp som säljaren förväntar sig att få i utbyte för uppfyllande av ett prestationsåtagande. Koncernens nettoförsäljningspriser före moms och eventuella andra skatter delas upp i en fast och en rörlig del och innefattar inga betydande finansiella delar. Den rörliga delen består av olika rabatter, till exempel kassa- och volymrabatter. Ett uppskattat belopp motsvarande de rabatter kunden är berättigad till dras av från försäljningsbeloppet. I vissa fall betalas serviceavgifter till företag inom kundens organisation som fungerar som förhandlingspart för att underlätta olika former av ramavtal. Dessa serviceavgifter visas för närvarande som en del av operativa kostnader. I de fall då avgiften enligt IFRS 15 inte kan hänföras till en viss tjänst behandlas den som en rabatt och dras av från försäljningsvärdet. En väsentlig del av koncernens försäljningskontrakt består av prestationsåtaganden som lätt kan identifieras och där varje prestation har ett fastställt pris. Därför innebär IFRS 15 inga väsentliga förändringar i koncernens principer för fastställande och fördelning av transaktionspriset.

Det femte steget hade att göra med om intäkten ska redovisas i den period när kontrollen över varan eller tjänsten övergår till kunden. De leveransvillkor som koncernen använder i sina försäljningskontrakt fastställer vid vilken tidpunkt kontrollen över varan övergår till kunden. Redovisning av intäkter för försäljning av tjänster sker vid leverans av tjänsten till kunden (t.ex. skogsbrukstjänster). Principerna för intäktsredovisning och de leveransvillkor som koncernen använder beskrivs närmare i avsnittet Redovisning av intäkter och kommer i stort sett inte att påverkas av införandet av IFRS 15.

Slutsatsen är att införandet inte kommer att ha någon avgörande inverkan på de principer som koncernen använder för vid vilken tidpunkt och med vilket belopp intäktsredovisningen görs.

Koncernen avser att införa den nya tillämpningen av IFRS 15 retroaktivt från och med den 1 januari 2018 utan justering av tidigare rapporteringsperioder. Det innebär att de nya riktlinjerna endast kommer att gälla för kontrakt som inte hade avslutats vid datum för införandet. Inga justeringar av ingående balanser för balanserade vinstmedel förväntas eftersom tidpunkten för intäktsredovisning inte påverkas av införandet av IFRS 15.

- IFRS 9 Finansiella instrument kommer att ersätta IAS 39, Finansiella instrument: Redovisning och värdering. Standarden innefattar krav på redovisning och värdering, nedskrivning, borttagande från balansräkningen och säkringsredovisning. Den version av IFRS 9 som publicerades i juli 2014 ersätter alla tidigare versioner och koncernen avser att tillämpa den från och med den 1 januari 2018 utan att presentera omräknade jämförelsetal enligt IFRS 1, paragraf E1 och E2. Ett undantag från detta är att Stora Enso när det gäller tidsaspekten för valutaoptioner i sin säkringsredovisning kommer att tillämpa IFRS 9 retroaktivt för de optioner som redan fanns i koncernens böcker den 1 januari 2018.

Koncernen avser att redovisa sitt aktieinnehav i Pohjolan Voima, för närvarande redovisat som investeringar tillgängliga för försäljning enligt IAS 39, till verkligt värde via övrigt totalresultat enligt IFRS 9. Den huvudsakliga skillnaden mellan investeringar tillgängliga för försäljning och verkligt värde via övrigt totalresultat är att vinster och förluster som redovisats som övrigt totalresultat inte återförs till resultaträkningen vid nedskrivning eller avyttring utan endast intäkt av utdelning redovisas i resultaträkningen.

Enligt IFRS 9 kommer förändringar i tidsaspekten för valutaoptioner som används som säkring av försäljning av utländsk valuta att redovisas under Övrigt totalresultat i den utsträckning som de kan hänföras till säkrade poster, och kommer att omklassificeras från eget kapital till resultaträkningen för den period eller de perioder som det förväntade framtida kassaflödet kommer att påverka resultatet. Jämfört med IAS 39 kommer resultatredovisningen att bli jämnare över tiden.

Den nya nedskrivningsmodellen för finansiella tillgångar innebär att reserveringar för osäkra fordringar måste göras baserat på förväntade kreditförluster i stället för endast på inträffade kreditförluster som enligt IAS 39. Koncernen påverkas främst när det gäller kundfordringar som inte innehåller någon väsentlig finansieringskomponent och för vilka, enligt vad som tillåts enligt IFRS, koncernen kommer att använda en förenklad modell där den ursprungliga avsättningen för kreditförlust är det belopp som redovisas för hela denna fordrans livstid. Vid beräkningen av förväntad kreditförlust kommer kundens förmåga att uppfylla sina skyldigheter att bedömas utifrån tidigare betalningshistorik, aktuell situation och kreditbedömningar. Den nya nedskrivningsmodellen i IFRS 9 kommer att leda till en mindre ökning i reserveringar för osäkra fordringar. Införandet av IFRS 9 kommer inte att ha någon betydande inverkan på koncernens redovisade siffror.

- Förändringar i IFRS 4: Tillämpning av IFRS 9 Finansiella instrument tillsammans med IFRS 4 Försäkringsavtal. Förändringarna har att göra med problem som kan uppstå vid implementering av den nya standarden IFRS 9 Finansiella instrument innan man implementerar IFRS 17 Försäkringsavtal som kommer att ersätta IFRS 4. Ändringarna ska tillämpas för räkenskapsperioder som inleds den 1 januari 2018. Ändringen saknar betydelse för koncernen.
- IFRS 16 Leasingavtal. Denna standard ersätter de nuvarande riktlinjerna i IAS 17 och innebär en betydande förändring i framför allt leasetagarens redovisning. Enligt IAS 17 skulle leasetagaren skilja mellan finansiell leasing (i balansräkningen) och operationell leasing (utanför balansräkningen). IFRS 16 föreskriver nu att leasetagaren ska redovisa en leasingsskuld som återspeglar framtida betalningar och en "right of use-asset" för i princip alla leasingavtal. Det finns möjlighet att undanta vissa kortfristiga leasingavtal och leasing av tillgångar av mindre värde men sådana undantag kan bara användas av leasetagare. Servicetjänster i leasingavtalen behöver inte tas upp i balansräkningen. Enligt IFRS 16 är ett kontrakt ett leasingavtal om kontraktet överför rätten att kontrollera användningen av en specifik tillgång för en viss tidsperiod i utbyte mot betalning. Denna standard ska tillämpas för räkenskapsperioder som inleds den 1 januari 2019.

Effekterna av denna standard på koncernens ekonomiska rapportering utreds för närvarande. Förmodligen kommer rörelseresultatet att förbättras något eftersom räntedelen i avgifter för operationell leasing kommer att flyttas från övriga rörelsekostnader till finansiella kostnader. Samtidigt kommer rörelsetillgångar och finansiella skulder att bli större i och med införandet av nya redovisningsregler. Närmare information om värderingen av aktuella avtal avseende operationell leasing finns i Not 29 Åtaganden och ansvarsförbindelser.

Framtida förändringar av standarder som ännu inte gäller och som inte har godkänts av EU under 2017

- Förändringar i IFRS 2: Aktierelaterade ersättningar. Dessa mycket specifika förändringar klargör hur vissa typer av aktierelaterade ersättningar ska redovisas. Ändringarna ska tillämpas för räkenskapsperioder som inleds den 1 januari 2018. Ändringen har ingen avgörande inverkan på koncernens bokslut.
- Ändringar i IAS 40: Förvaltningsfastigheter. Förändringarna klargör hur överföring av fastigheter till eller från förvaltningsfastigheter sker. Ändringarna ska tillämpas för räkenskapsperioder som inleds den 1 januari 2018. Ändringarna har ingen avgörande inverkan på koncernens bokslut.
- Ändringar i IAS 28: Innehav i intresseföretag och joint ventures. Enligt ändringarna ska en enhet tillämpa IFRS 9 Finansiella instrument på ett långsiktigt innehav i ett intresseföretag eller joint venture som utgör del av nettoinvesteringen i intresseföretaget eller det samägda företaget men som inte redovisas enligt kapitalandelsmetoden. Ändringarna ska tillämpas för räkenskapsperioder som inleds den 1 januari 2019. Ändringarna har ingen avgörande inverkan på koncernens bokslut.
- IFRS 17 Försäkringsavtal: Denna standard ersätter IFRS 4 som i dagsläget tillåter en rad olika sätt att redovisa försäkringsavtal. Ändringarna ska tillämpas för räkenskapsperioder som inleds den 1 januari 2021. Denna standard saknar betydelse för koncernen.
- Övriga publicerade standarder eller tolkningar förväntas inte ha någon väsentlig påverkan på koncernens bokslut eller annan information.

Not 2 Betydelsefulla redovisningsmässiga bedömningar

Uppskattningar och bedömningar

För att kunna upprätta koncernredovisningen i enlighet med IFRS måste företagsledningen göra bedömningar och antaganden som påverkar de redovisade beloppen, eventualtillgångar och eventualförpliktelser vid tidpunkten för årsredovisningen och periodens redovisade intäkter och kostnader. Dessa bedömningar baseras på historisk erfarenhet och andra antaganden som anses vara rimliga, även om det faktiska utfallet och tidpunkten kan avvika från antagandena. Koncernledningen bedömer att nedanstående redovisningsprinciper representerar de delar där skillnader i antaganden kan resultera i de största differenserna i redovisat resultat.

Immateriella tillgångar och materiella anläggningstillgångar

Vid ett förvärv engageras en utomstående värderare för att göra en marknadsvärdering av förvärvade immateriella tillgångar och materiella anläggningstillgångar och för att hjälpa till att bedöma deras återstående nyttjandeperioder. Koncernledningen anser att de bedömda värdena och nyttjandeperioderna, liksom de antaganden de grundar sig på, är rimliga, även om andra antaganden och bedömda nyttjandeperioder skulle kunna få en betydande inverkan på de redovisade beloppen.

De bokförda värdena på anläggningstillgångarna granskas vid varje bokslutstillfälle och närhelst händelser eller förändrade omständigheter indikerar att det bokförda värdet på någon tillgång är missvisande. En tillgångs återvinningsvärde uppskattas till det högre av det verkliga värdet minus kostnaderna för avyttring och bruksvärdet, varvid en nedskrivning redovisas så snart det bokförda värdet överstiger återvinningsvärdet. Bruksvärdet beräknas med en diskonterad kassaflödesanalys som är mest känslig för diskonteringsräntan samt de förväntade framtida kassaflödena. De viktigaste antagandena som använts vid nedskrivningsprövningen, inklusive känslighetsanalys, förklaras vidare i Not 10 Avskrivningar och nedskrivningar.

Goodwill

Goodwill provas per kassagenererande enhet (KGE) eller per grupp av KGE:er minst en gång varje år. Eventuella nedskrivningar beräknas med en diskonterad kassaflödesanalys. Denna metod bygger på projiceringar av kassaflöden från varje rapporterande enhet i en kassaflödesgenererande enhet eller grupp av enheter, inklusive bland annat projiceringar av framtida prissättning av produkter, produktionsnivåer, produktkostnader, relationen utbud/efterfrågan på marknaden, projicerade underhållsinvesteringar samt antaganden om den vägda genomsnittliga kapitalkostnaden. En diskonteringsränta exklusive skatt används för att beräkna nuvärdet av framtida kassaflöden, vilket återspeglar den vägda genomsnittliga kapitalkostnaden (WACC).

Koncernen har utvärderat vilka de mest känsliga antagandena är som kan få en betydande inverkan på det verkliga värdet på tillgångar eller goodwill, och därigenom medföra en nedskrivning. Dessa antaganden gäller förväntade försäljningspriser, förväntad inflation som påverkar produktkostnaderna och diskonteringsräntan. De viktigaste antagandena vid nedskrivningsprövningen, inklusive känslighetsanalys, förklaras vidare i Not 10 Avskrivningar och nedskrivningar.

Utvärdering av samägda bolag och intressebolag

Not 1 Redovisningsprinciper beskriver Veracel och Montes del Plata som samägda bolag. Stora Enso äger 50 % i båda bolagen. Samägandet regleras genom ett aktieägaravtal som ger Stora Enso rätt till en del av avkastningen och gör koncernen indirekt ansvarig för skulderna, eftersom vår förmåga att betala för massan används för att finansiera skulderna. Samägda bolag konsolideras proportionerligt i enlighet med post för post-principen.

Skogsbolagen Bergvik Skog AB och Tornator Oyj är intressebolag (redovisas enligt kapitalandelsmetoden). Stora Enso kontrollerar inte företagen, varken ensamt eller gemensamt med andra parter, och bibehåller därmed sitt betydande innehav utan bestämmande inflytande som intressebolag. Intressebolag redovisas enligt kapitalandelsmetoden. Dessa bolag presenteras i Not 13 Intressebolag.

Verkligt värde på finansiella instrument

När det verkliga värdet på finansiella tillgångar och skulder inte kan härledas direkt från offentligt noterade marknadspriser används andra värderingstekniker, till exempel diskonterad kassaflödesanalys,

transaktionsmultiplar, Black and Scholes-modellen och Gordon-modellen. De viktigaste bedömningarna omfattar framtida kassaflöden, kreditrisker, volatilitet, samt förändringar i antagandena om dessa faktorer som kan påverka de finansiella instrumentens redovisade verkliga värde. Investeringar i fordringar och onoterade aktierelaterade värdepapper, till exempel Pohjolan Voima Oy (PVO), utgör en betydande del av koncernens tillgångar som kräver kompetent bedömning från ledningen. Detta förklaras utförligare i Not 14 Investeringar tillgängliga för försäljning och 24 Finansiell riskhantering.

Inkomstskatt

Skattefordringar och skatteskulder granskas regelbundet och saldon justeras vid behov. Med grund i aktuella fakta, omständigheter och aktuell skattelagstiftning anser koncernledningen att tillräcklig avsättning har gjorts för framtida skattekonsekvenser. Detta kan emellertid påverkas av eventuella förändringar i rådande skattepositioner som skulle kunna få en betydande inverkan på de belopp som redovisas i koncernredovisningen.

Pensionsförmåner

Koncernens skuld och utgifter för pension fastställs med hjälp av vissa antaganden som används av aktuarier för att räkna ut beloppen. Några exempel är: diskonteringsränta, förväntad avkastning på förvaltningstillgångar, årlig ökningstakt i framtida ersättningsnivåer och beräknad livslängd. Beloppen i resultaträkningen fastställs av oberoende aktuarier. Eventuella skillnader mellan de faktiska resultaten och de ursprungliga uppskattningarna redovisas, tillsammans med effekten av eventuella förändringar i antaganden eller andra faktorer, direkt i Eget kapital i Totalresultat. Mer information om de antaganden som använts för att beräkna pensionsskulden finns i Not 20 Pensionsförmåner.

Biologiska tillgångar

Koncernen har biologiska tillgångar i intressebolag, samägda bolag och dotterbolag. Biologiska tillgångar, i form av skog på rot, redovisas i enlighet med IAS 41, vilket kräver att tillgångarna värderas till verkligt värde minus försäljningskostnader. Verkligt värde fastställs med hjälp av diskonterade kassaflöden från kontinuerlig verksamhet baserad på planer för hållbart skogsbruk med hänsyn till tillväxtpotentialen i en cykel. För att metoden med diskonterade kassaflöden ska fungera krävs uppskattningar av tillväxt, skörd, försäljningspris och kostnader. Förändringar i dessa premisser inkluderas i koncernens resultaträkning för direktägda intressen och för samägda bolag under Förändring i nettovärdet på biologiska tillgångar. Förändringar i Investeringar redovisade enligt kapitalandelsmetoden under koncernens rapport över finansiell ställning ingår i Resultatandel i investeringar redovisade enligt kapitalandelsmetoden. Därför är det viktigt att koncernens, de samägda bolagens och intressebolagens respektive ledningar gör rimliga uppskattningar av framtida prisnivåer och trender för försäljning och kostnader. De ska även utföra regelbundna inspektioner av skogen för att fastställa volymen av träd som är redo att avverkas samt den nuvarande tillväxttakten. Mer information finns i Not 12 Biologiska tillgångar.

Avsättningar för miljöåtgärder

Koncernen har gjort avsättningar för kända miljöskulder, där rättsliga eller informella förpliktelser föreligger, utifrån ledningens bästa uppskattning av kostnaderna för korrigering åtgärder. Eftersom det råder viss osäkerhet om tidpunkten för och storleken på dessa kostnader kan den slutliga skulden skilja sig avsevärt från den ursprungliga uppskattningen.

Not 3 Segmentinformation

Stora Ensos rapporteringssegment består av fem divisioner: Consumer Board, Packaging Solutions, Biomaterials, Wood Products, Paper och segmentet Övriga.

Rapporteringssegmenten har följande verksamhet:

Consumer Board

Divisionen Consumer Boards ambition är att vara den globala föregångaren inom högkvalitativ nyfiberkartong och förstahandsvalet för kunder och varumärkesägare i premiumsegmentet för förpackningar och grafiska lösningar. Vårt breda urval av kartong och barriärskikt lämpar sig mycket väl för design och optimering av förpackningar för vätskor, livsmedel, läkemedel och lyxvaror.

Packaging Solutions

Divisionen Packaging Solutions tillhandahåller fiberbaserat kartongmaterial samt wellpappprodukter och tjänster för många olika användningsområden. Våra förnybara förpackningslösningar av hög kvalitet används av ledande konverterare, varumärkesägare och detaljister inom olika branscher i syfte att driva innovation och optimera resultat.

Biomaterials

Divisionen Biomaterials erbjuder flera olika massakvaliteter för att möta efterfrågan från tillverkare av papper, kartong, mjukpapper, textil och hygienprodukter. Vi utvecklar också nya sätt att maximera det värde som kan utvinnas ur trä och andra typer av lignocellulosisk biomassa. Utvunna sockerarter och lignin har potential för många olika tillämpningar.

Wood Products

Divisionen Wood Products levererar en bredd av träbaserade lösningar till bygg- och bostadsbranschen. Vårt produktutbud täcker alla områden inom byggnation, bland annat massiva träelement och träkomponenter. Vi erbjuder också ett urval av sågade trävaror samt pellets för hållbar uppvärmning. Våra kunder är huvudsakligen grossister och detaljister, byggföretag och industriella förädlare av träkomponenter som till exempel modulhus.

Paper

Divisionen Paper tillhandahåller förstklassiga papperslösningar för tryckta medier och kontorsbruk. Det breda urvalet omfattar papper som tillverkats av såväl ny som återvunnen träfiber. Kunderna är i första hand förlag, detaljister, tryckerier, grossister, konverterare och leverantörer av kontorsvaror. Vi skapar värde för våra kunder genom att erbjuda konkurrenskraftiga produkter och tjänster som svarar mot deras krav på kvalitet och hållbarhet.

Övriga

I segmentet Övriga ingår nordiska skogsägande intressebolag, Stora Ensos aktieinnehav i energibolaget Pohjolan Voima, virkesförsörjning till de nordiska och baltiska bruken, plantager som inte är knutna till något bruk samt koncerninterna tjänster och koncernadministration.

Omsättning per segment

MEUR	Räkenskapsår					
	Externt	Internt	Totalt	Externt	Internt	Totalt
	2017			2016		
Consumer Board	2 501	15	2 516	2 331	11	2 342
Packaging Solutions	1 230	25	1 255	1 019	25	1 044
Biomaterials	1 096	387	1 483	981	395	1 376
Wood Products	1 573	96	1 669	1 488	107	1 595
Paper	2 857	63	2 920	3 175	70	3 245
Övriga	788	1 702	2 490	808	1 669	2 477
Eliminering av internförsäljning	-	-2 288	-2 288	-	-2 277	-2 277
Totalt	10 045	-	10 045	9 802	-	9 802

Omsättning inkluderar extern försäljning av tjänster om 86 MEUR (76 MEUR).

Andel av rörelseresultat per segment

MEUR	Räkenskapsår	
	Rörelseresultat	
	2017	2016
Consumer Board	253	67
Packaging Solutions	166	42
Biomaterials	254	211
Wood Products	102	88
Paper	106	289
Övriga	23	86
Totalt	904	783
Finansnetto	-162	-242
Resultat före skatt	742	541
Inkomstskatt	-128	-134
Nettoresultat	614	407

Immateriella tillgångar och materiella anläggningstillgångar, avskrivningar, nedskrivningar och återföringar, vinst och förlust vid avyttring och investeringar per segment

MEUR	Räkenskapsår					
	Immateriella tillgångar och materiella anläggningstillgångar		Avskrivningar/Nedskrivningar/Återföringar/Vinst och förlust vid avyttring		Investeringar i immateriella och materiella anläggningstillgångar	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Consumer Board	1 611	1 639	160	158	187	312
Packaging Solutions	783	746	68	85	92	56
Biomaterials	1 825	2 108	109	109	90	92
Wood Products	429	403	35	30	58	72
Paper	951	945	114	-7	101	73
Övriga	177	188	29	23	32	33
Totalt	5 776	6 029	515	398	560	638

Goodwill per segment

MEUR	Räkenskapsår			
	Goodwill		Nedskrivning	
	2017	2016	2017	2016
Consumer Board	-	-	-	-
Packaging Solutions	19	19	-	11
Biomaterials	28	32	-	-
Wood Products	107	104	-	-
Paper	83	83	-	-
Övriga	-	-	-	-
Totalt	237	238	-	11

Medelantal anställda

Segment	Räkenskapsår		Land	Räkenskapsår	
	2017	2016		2017	2016
Consumer Board	4 168	4 118	Österrike	939	912
Packaging Solutions	7 901	7 372	Baltikum	1 211	1 203
Biomaterials	1 768	1 797	Belgien	525	536
Wood Products	4 031	3 937	Tjeckien	875	810
Paper	5 022	5 786	Finland	6 675	6 667
Övriga	3 316	3 259	Frankrike	42	45
Totalt	26 206	26 269	Tyskland	1 063	1 465
			Polen	2 033	1 930
			Ryssland	1 088	1 093
			Spanien	16	15
			Sverige	5 127	5 091
			Övriga Europa	216	221
			Europa totalt	19 810	19 988
			Brasilien	421	475
			Kina (inkl. Hongkong)	5 341	5 156
			Indien	-	-
			USA	96	88
			Uruguay	327	344
			Övriga länder	211	218
			Totalt	26 206	26 269
Antal anställda vid årets slut	25 657	25 447	Totalt	26 206	26 269

Extern försäljning per destination och ursprung

MEUR	Räkenskapsår					
	Försäljning per destination		Försäljning per ursprungsland		Handelsbalans	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Österrike	278	279	375	357	97	78
Baltikum	243	237	273	266	30	29
Belgien	144	160	265	257	121	97
Tjeckien	151	146	257	243	106	97
Danmark	134	138	26	21	-108	-117
Finland	699	730	3 634	3 694	2 935	2 964
Frankrike	465	467	14	8	-451	-459
Tyskland	1 282	1 378	455	626	-827	-752
Italien	343	326	-	-	-343	-326
Nederländerna	261	240	-	23	-261	-217
Polen	528	498	492	421	-36	-77
Ryssland	300	280	209	180	-91	-100
Spanien	284	295	-	-	-284	-295
Sverige	965	981	2 733	2 704	1 768	1 723
Storbritannien	456	510	15	18	-441	-492
Övriga Europa	879	808	91	101	-788	-707
Europa totalt	7 412	7 473	8 839	8 919	1 427	1 446
Australien/Nya Zeeland	156	175	18	21	-138	-154
Brasilien	62	72	300	276	238	204
Kina (inkl. Hongkong)	918	712	478	272	-440	-440
Japan	303	284	-	-	-303	-284
Mellanöstern	238	240	-	-	-238	-240
Uruguay	28	28	399	306	371	278
USA	236	128	7	2	-229	-126
Övriga länder	692	690	4	6	-688	-684
Totalt	10 045	9 802	10 045	9 802	-	-

Summa tillgångar, sysselsatt kapital samt eget kapital per land

MEUR	Per 31 december					
	Summa tillgångar		Sysselsatt kapital		Eget kapital	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Österrike	171	169	99	99	106	104
Baltikum	106	106	87	76	169	160
Belgien	256	276	167	182	188	208
Tjeckien	158	150	132	122	125	108
Finland	3 552	3 663	2 279	2 169	1 281	1 358
Tyskland	369	406	21	31	63	77
Polen	588	548	455	450	306	267
Ryssland	174	178	94	99	141	133
Sverige	2 743	2 783	1 795	1 814	1 372	879
Övriga Europa	112	110	64	46	221	211
Europa totalt	8 229	8 389	5 193	5 088	3 972	3 505

Brasilien	455	530	433	502	391	462
Kina (inkl. Hongkong)	1 326	1 386	1 100	1 143	400	480
Uruguay	1 556	1 781	1 473	1 703	1 106	1 181
USA	138	145	105	114	118	127
Övriga länder	66	95	4	44	21	51
Totalt	11 770	12 326	8 308	8 594	6 008	5 806

Totalt sysselsatt kapital utgörs av operativt kapital minus nettoskatteskulder.

Avstämning av operativt kapital mot totala tillgångar

MEUR	Per 31 december	
	2017	2016
Operativt kapital	8 393	8 650
Rörelseskulder	2 451	2 405
Räntebärande fordringar	763	1 048
Skattefordringar	163	223
Tillgångar, totalt	11 770	12 326

Operativt kapital (med beteckningen "O" i koncernens balansräkning) är summan av immateriella tillgångar och fastigheter, maskiner och inventarier, biologiska tillgångar, utsläppsrätter, onoterade aktier, övriga långfristiga tillgångar, varulager, kortfristiga rörelsefordringar och -skulder, avsättningar och övriga långfristiga rörelseskulder.

Immateriella tillgångar och materiella anläggningstillgångar, investeringar och avskrivningar, nedskrivningar och återföringar, vinst och förlust vid avyttring per land

MEUR	Räkenskapsår					
	Immateriella tillgångar och materiella anläggningstillgångar		Avskrivningar/Nedskrivningar/Återföringar/Vinst och förlust vid avyttring		Investeringar	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Österrike	107	107	6	6	5	5
Baltikum	42	45	6	6	3	4
Belgien	202	222	25	50	5	12
Tjeckien	115	111	5	5	3	3
Finland	1 320	1 227	178	175	279	214
Tyskland	296	314	28	35	10	12
Polen	423	409	33	27	20	21
Ryssland	67	67	8	7	14	7
Sverige	787	765	103	181	150	82
Övriga Europa	4	12	-	-6	1	-1
Europa totalt	3 363	3 279	392	486	490	359
Brasilien	248	306	30	24	13	11
Kina (inkl. Hongkong)	823	890	49	-157	38	218
Uruguay	1 227	1 426	40	41	13	15
USA	113	126	3	3	5	35
Övriga länder	2	2	1	1	1	-
Totalt	5 776	6 029	515	398	560	638

Not 4 Förvärv och avyttringar

Redovisningsprinciper

Förvärvade företag redovisas enligt förvärvsmetoden och ingår i koncernredovisningen från det datum då kontrollen över dotterbolaget förvärvas. För avyttringar gäller omvänt förhållande, då de ingår fram till det datum då kontrollen förloras.

Stora Enso har inte förvärvat några bolag eller affärsverksamheter år 2016 eller 2017.

Avyttring av koncernbolag och affärsverksamheter

MEUR	Räkenskapsår	
	2017	2016
Sålda nettotillgångar		
Kassa- och banktillgodohavanden	7	1
Immateriella tillgångar och materiella anläggningstillgångar	3	39
Rörelsekapital	1	6
Räntebärande tillgångar och skulder	-1	3
Innehav utan bestämmande inflytande	-	-4
Nettotillgångar i avyttrade bolag och verksamheter	10	45
Totalt avyttringsbelopp i form av kontanter eller naturaförmåner	1	45
Nedskrivningar som redovisats 2015 ¹	-	-34
Nedskrivningar som redovisats 2016 ²	-	-11
Ackumulerad omräkningsjustering	-	-22
Transaktionskostnader	-	-4
Total nettovinst/nettoförlust	-9	-71
Hänförligt till moderbolagets aktieägare	-9	-64
Hänförligt till aktieägare med innehav utan bestämmande inflytande	-	-7

¹ Hänförligt till avyttringen av Arapoti-bruket den 31 mars 2016. Nedskrivningen redovisades vid undertecknandet i december 2015.

² Hänförligt till avyttringarna av bruken i Arapoti och Kabel.

Den 1 november 2017 sålde Stora Enso hela sitt aktieinnehav i finska Puumerkki Oy och estländska Puumerkki AS till det globala investmentbolaget Mimir Invest AB. Puumerkki är en grossist specialiserad på byggvaror i trä. Transaktionen resulterade i en förlust på 8 MEUR. I och med avyttringen kan Stora Ensos division Wood Products koncentrera sig på sin tillväxtstrategi och fortsätta att stärka portföljen av förstklassiga produkter och tjänster.

Den 5 juli 2017 undertecknade Stora Enso ett avtal om att avyttra verksamheten och tillgångarna i sitt svenska dotterbolag Stora Enso Re-board AB, en producent av styv kartong för utställningar och skyltmaterial, till Culas AB. Transaktionen hade inte någon betydande inverkan på koncernen.

Den 24 mars 2017 avyttrade Stora Enso aktierna i fastighetsbolaget Sunilan Kesäniemi Oy. Transaktionen hade inte någon betydande inverkan på koncernen.

Den 2 januari 2017 avyttrade Stora Enso sitt finska dotterbolag Formeca Oy, en leverantör av högkvalitativa maskiner för automatiserade förpackningslinjer, till Amitec Oy, ett Finlandsbaserat bolag specialiserat inom teknik och maskinbyggnad. Transaktionen hade inte någon betydande inverkan på koncernen.

Den 1 juni 2016 undertecknade Stora Enso ett avtal om avyttring av sitt pappersbruk i Kabel i Tyskland till Kabel Premium Pulp & Paper GmbH som ägs av ett Tysklandsbaserat investmentbolag. Transaktionen genomfördes som en försäljning av affärsverksamhet och köpeskillingen för de sålda tillgångarna var 30 MEUR. Efter slutliga justeringar uppgick realisationsförlusten till 9 MEUR där 5 MEUR är hänförliga till rörelsen och 4 MEUR till skattekostnad. Avyttringen slutfördes den 1 september 2016. Större delen av Kabel-brukets cirka 540 anställda överfördes till den nya ägaren. Kabel-bruket ingick i divisionen Paper.

Den 31 december 2015 undertecknade Stora Enso ett avtal om att sälja hela sitt 80-procentiga aktieinnehav i pappersbruket Arapoti i Paraná i Brasilien till den chilenska papperstillverkaren Papeles Bio Bio. Den slutgiltiga köpeskillingen för aktierna var 15 MEUR, vilket innebar en förlust på 62 MEUR inklusive ackumulerade omräkningsdifferenser och transaktionskostnader. Av den totala negativa effekten var 7 MEUR hänförliga till aktieägare med innehav utan bestämmande inflytande. Avyttringen av Arapoti-bruket slutfördes under det första kvartalet 2016. 34 MEUR av den totala förlusten redovisades vid undertecknandet under det fjärde kvartalet 2015, medan 4 MEUR redovisades för sedvanliga justeringar i anskaffningspris under de första tre kvartalen av 2016. Den ackumulerade omräkningsförlusten uppgick till 22 MEUR. Transaktionskostnaderna uppgick till 2 MEUR. Arapoti-bruket ingick i divisionen Paper.

Not 5 Övriga rörelseintäkter och rörelsekostnader

Redovisningsprinciper

Forskning och utveckling

Forskningskostnader kostnadsförs när de uppstår under övriga rörelsekostnader i koncernens resultaträkning. Även utvecklingskostnader kostnadsförs när de uppstår, såvida det inte är troligt att de kommer att generera framtida intäkter. I så fall kapitaliseras de som immateriella tillgångar och skrivs av under den tid de genererar kassaflöde.

Statsbidrag

Statsbidrag som hänför sig till inköp av fastigheter, maskiner och inventarier dras av från tillgångens bokförda värde och nettokostnaden kapitaliseras. Övriga statsbidrag redovisas systematiskt som löpande intäkter under den period som krävs för att uppväga dem mot de kostnader de är avsedda att kompensera.

Utsläppsrätter och handel

Koncernens deltagande i det europeiska systemet för handel med utsläppsrätter, enligt vilket koncernen har fått tillstånd att släppa ut ett visst antal ton koldioxid under en viss tidsperiod, ger upphov till immateriella tillgångar i form av utsläppsrätter, ett statsbidrag och en förbindelse att lämna in utsläppsrätter motsvarande de utsläpp som gjorts under den tid begränsningen gäller. Koncernen redovisar utsläppsrätterna som immateriella tillgångar och värderar dem till verkligt värde på nivå 1 den dag de blir tillgängliga. Om marknadsvärdet på utsläppsrätter sjunker betydligt under det bokförda värdet, och om nedgången bedöms som permanent, redovisas en nedskrivning för de utsläppsrätter som koncernen inte kommer att utnyttja internt. Förpliktelsen att lämna in utsläppsrätter redovisas på basis av de faktiska utsläppen. Denna förpliktelse tillgodoses främst med innehavda rättigheter, värderade till bokfört värde, och eventuella outnyttjade utsläppsrätter värderade till marknadsvärde vid periodens slut.

Koncernen kostnadsför i resultaträkningen, under rubriken Material och tjänster, utnyttjade utsläppsrätter som antingen tilldelats koncernen eller förvärvats, värderade till verkligt värde vid tilldelningstidpunkten respektive till anskaffningspris. Sådana kostnader kvittas under rubriken Övriga rörelseintäkter mot intäkterna från den ursprungliga tilldelningen av utsläppsrätter, värderade till verkligt värde vid tilldelningstidpunkten, tillsammans med intäkter från överlåtelse eller försäljning av outnyttjade utsläppsrätter. Resultaträkningen påverkas således inte av konsumtionen av ursprungligen tilldelade utsläppsrätter. En eventuell nettoeffekt uppstår antingen i form av en kostnad för förvärv av ytterligare utsläppsrätter för att täcka utsläpp utöver de tillåtna eller i form av en intäkt från försäljning av outnyttjade utsläppsrätter, alternativt i form av nedskrivning av utsläppsrätter som inte behövs till eget bruk.

Gröna certifikat

Stora Enso är en del av det lokala gröna energiproduktionssystemet, där utvalda anläggningar i Sverige, Belgien och Polen är berättigade till gröna certifikat utifrån hur många megawattimmar grön energi de producerar. Gröna certifikat representerar det miljömässiga värdet i den genererade förnybara energin. Certifikaten kan säljas och köpas oberoende av energin som produceras. Flera länder använder gröna certifikat för att stödja grön energiproduktion på ett sätt som ligger närmare marknadsekonomi istället för med ett mer byråkratiskt investeringsstöd och inmatningspriser. Certifikaten delas vanligen ut utan kostnad och kan säljas på den lokala marknaden för att väga upp en del av produktionskostnaden. Gröna certifikat säljs ofta till kvotpliktiga elleverantörer som förbundit sig att en viss procent av energin de köper ska komma från förnybara källor. Gröna certifikat är ett bevis för att energin kommer från förnybara källor.

Alla mottagna certifikat redovisas endast till marknadsvärdet vid tilldelningstidpunkten i balansräkningen. Certifikat redovisas som Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter, medan en motsvarande skuld redovisas i Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter. Fluktuationer i marknadspriser påverkar inte resultatet. Intäkten redovisas endast när certifikatet säljs.

Övriga rörelseintäkter och kostnader

MEUR	Räkenskapsår	
	2017	2016
Övriga rörelseintäkter		
Tilldelade utsläppsrätter och vinst vid avyttring	13	13
Försäljning av gröna certifikat	18	36
Reavinster vid försäljning av immateriella tillgångar och materiella anläggningstillgångar	4	3
Utdelning och vinst vid försäljning av onoterade aktier	3	6
Försäkringsersättningar	25	2
Frakter, hyra och övrigt	76	52
Statsbidrag	8	11
Totalt	147	123

Övriga rörelsekostnader omfattar		
Betalda hyror	98	102
Forskning och utveckling	85	80
Kreditförluster	-7	11
Akkumulerad omräkningsjustering	-	23
Material och tjänster omfattar		
Utsläppsrätter som ska lämnas in och förluster vid avyttring	10	12

Koncernen redovisar 13 MEUR (13 MEUR) hänförliga till utsläpp under Övriga rörelseintäkter. En kostnad på 10 MEUR (12 MEUR) hänförliga till koldioxidutsläpp från produktion redovisas under Material och tjänster. Den faktiska vinsten uppgick till 3 MEUR (5 MEUR) från avyttring av outnyttjade utsläppsrätter. 2 MEUR (1 MEUR) är värdet för outnyttjade utsläppsrätter vid årets slut.

Koncernen har även andra intäkter från sin produktion av förnybar el i Belgien. Elen produceras från biomassa, så koncernen är berättigad till gröna certifikat som kan säljas vidare till kvotpliktiga elleverantörer. Intäkterna från försäljning av gröna certifikat uppgick till 18 MEUR (36 MEUR).

År 2017 redovisades en försäkringssättning på 25 MEUR (2 MEUR) huvudsakligen till följd av incidenten i pappersmaskin 2 vid Veitsiluoto-bruket.

År 2016 redovisade koncernen ackumulerade omräkningsförluster på 23 MEUR, huvudsakligen till följd av avyttringen av Arapoti-bruket i Brasilien.

Total försäljning av extra fraktkapacitet uppgick till 66 MEUR (43 MEUR) 2017.

Oberoende huvudrevisors arvoden och tjänster

MEUR	Räkenskapsår	
	2017	2016
Revisionsarvoden	4	4
Revisionsrelaterade arvoden	-	-
Skattearvoden	-	-
Övriga arvoden	1	1
Totalt	5	5

Totala arvoden för professionella tjänster till koncernens huvudrevisor Deloitte uppgick till 5 MEUR (5 MEUR). Revisionsarvoden avser revision av årsbokslut eller anknutna tjänster som normalt utförs i samband med lagstadgad eller föreskriven inlämning av handlingar. Revisionsrelaterade arvoden utgår för olika typer av försäkrar och liknande tjänster som skäligen kan anses vara relaterade till revision eller granskning av bokslut.

Not 6 Personalkostnader

Personalkostnader

MEUR	Räkenskapsår	
	2017	2016
Löner	999	1 006
Pensioner (se nedan)	166	165
Aktierelaterad ersättning (Not 21)	10	6
Totalavkastningsswappar	-2	-6
Övriga lagstadgade kostnader för arbetsgivaren	136	141
Övriga frivilliga kostnader	22	22
Totalt	1 331	1 334

Pensioner

MEUR	Räkenskapsår	
	2017	2016
Förmånsbestämda planer	13	12
Avgiftsbestämda planer	153	153
Totalt	166	165

Medelantalet anställda under 2017 var 26 206, jämfört med 26 269 år 2016. Pensionskostnader redovisas utförligare i Not 20 Pensionsförmåner.

2017 var kostnaden för den aktierelaterade ersättningen 10 MEUR (6 MEUR). Kostnaden för den aktierelaterade ersättningen efter totalavkastningsswappar uppgick till 8 MEUR år 2017 jämfört med 0 MEUR år 2016. Orsaken var att värdet på Stora Enso R-aktier ökade från 10,21 EUR per 31 december 2016 till 13,22 EUR per 31 december 2017. En intäkt på 2 MEUR (6 MEUR) redovisades avseende totalavkastningsswappar.

Koncernen kan säkra sitt aktieincitamentsprogram genom att använda totalavkastningsswappar som redovisas under Personalkostnader tillsammans med de relaterade kostnaderna för aktieincitamentsprogrammet, så att både risken och resultatet av motsvarande säkring redovisas i samma avsnitt i Resultaträkningen. Totalavkastningsswappar uppfyller inte kraven för säkringsredovisning.

Mer information om aktierelaterad ersättning som omfattar aktietilldelningar och relaterade säkringar finns i Not 21 Anställdas rörliga ersättning och aktierelaterade incitamentsprogram.

Koncernledningens och styrelsens ersättning beskrivs i Not 7 Ersättning till styrelse och koncernledning.

Not 7 Ersättning till styrelse och koncernledning

Ersättning till styrelse och styrelsekommittéer

1 000 EUR	Räkenskapsår			2016	Styrelsekommitté
	2017				
	Kontant	Aktier	Totalt	Totalt	
Styrelseledamöter per 31 december 2017					
Jorma Eloranta, styrelseordförande	126	68	194	106	Ersättning, Nominering ^{2,3} , Finans och revision
Hans Stråberg, vice styrelseordförande	66	40	106	76	Ersättning, Nominering ^{2,3}
Anne Brunila	52	28	80	80	Hållbarhet och etik
Elisabeth Fleuriot	48	28	76	76	Ersättning
Hock Goh	48	28	76	70	Hållbarhet och etik
Christiane Kuehne	56	28	84	-	Finans och revision
Mikael Mäkinen	56	28	84	84	Finans och revision
Richard Nilsson	62	28	90	96	Finans och revision
Göran Sandberg	48	28	76	-	Hållbarhet och etik
Före detta styrelseledamöter					
Gunnar Brock (fram till 27 april 2017)	-	-	-	194	
Ersättning till ledande befattningshavare, totalt ¹	562	304	866	782	

¹ 40 % av styrelsens ersättning 2017 betalades ut i Stora Enso R-aktier som köpts via marknaden och fördelats enligt följande: till styrelseordförande 6 012 R-aktier, vice styrelseordförande 3 536 R-aktier och ledamöter 2 475 R-aktier var. Koncernen ställer inga formella policykrav på styrelseledamöterna att behålla aktier som erhållits som ersättning.

² Stora Ensos aktieägares nomineringsråd har utsetts av årsstämman 2016 att verka tills dess att annat beslutas. Aktieägarnas nomineringsråd består enligt de av årsstämman godkända stadgarna av fyra ledamöter: styrelsens ordförande, styrelsens vice ordförande och två ledamöter utsedda av de två största aktieägarna (en vardera) från och med den 31 augusti varje år.

³ Marcus Wallenberg, utsedd av FAM AB, är ordförande i nomineringsrådet. Harri Sailas är utsedd till ledamot i nomineringsrådet av Solidium Oy. Jorma Eloranta och Hans Stråberg utsågs till ledamöter i aktieägarnas nomineringsråd som styrelsens ordförande och vice ordförande.

År 2016 upprättade Stora Ensos årsstämma ett aktieägarnas nomineringsorgan som till dess att annat beslutas ska förbereda förslag till årsstämman angående antal styrelseledamöter, styrelsens ordförande, vice ordförande och ledamöter liksom ersättning till ordförande, vice ordförande och ledamöter i styrelsen och styrelsekommittéerna.

Styrelsens aktieinnehav per 31 december 2017

	Innehav ¹	
	A	R
Styrelseledamöter per 31 december 2017		
Jorma Eloranta, styrelseordförande	1 150	12 660
Hans Stråberg, vice styrelseordförande		35 006
Anne Brunila		18 384
Elisabeth Fleuriot		18 384
Hock Goh		24 167
Christiane Kuehne		2 475
Mikael Mäkinen		31 060
Richard Nilsson		16 517
Göran Sandberg		2 475
Totalt	1 150	161 128

¹ Styrelseledamöters närstående innehar inga aktier i Stora Enso.

Följande styrelseledamöter var också verksamma 2017

	Aktieinnehav när uppdraget som styrelseledamot upphörde	Datum då uppdraget som styrelseledamot upphörde
Gunnar Brock	78 000	27 april 2017

Koncernledningens ersättning och aktieinnehav

Tabellen nedan omfattar den ersättning som betalats ut till koncernledningen under året, inklusive tilldelade aktier. Företaget rekommenderar och förväntar sig att VD och medlemmar i koncernledningen innehar Stora Enso-aktier till ett värde som motsvarar minst en årlig baslön. Därför är det rekommenderat att Stora Enso-aktier som erhållits som ersättning inte bör säljas förrän detta har uppnåtts.

Den totala kostnaden för koncernledningens ersättning uppgick till 11,1 MEUR (9,9 MEUR) år 2017. Koncernledningen bestod av totalt tolv (tolv) medlemmar vid årsslutet 2017. Annica Bresky tillträdde som medlem i koncernledningen den 1 maj 2017, och Juan Carlos Bueno slutade den 31 maj 2017. Koncernledningens medlemmar kan i enlighet med sina respektive pensionslösningar pensionera sig vid 65 års ålder med pensioner enligt lokal praxis i sina respektive hemländer. Uppsägningstiden är på sex månader enligt anställningskontrakten, med avgångsvederlag på tolv månaders baslön om det är bolaget som säger upp den anställda.

Utfallet av de finansiella målen för de kortfristiga incitamentsprogrammen för verksamhetsåret 2016, och de långfristiga incitamentsprogrammen för verksamhetsåren 2014-2016 granskades och godkändes av ersättningskommittén vid det ordinarie mötet i februari, och godkändes av styrelsen i februari.

Mer information om incitamentsprogram och aktierelaterad ersättning för Stora Ensos ledning och anställda finns i Not 21 Anställdas rörliga ersättning och aktierelaterade incitamentsprogram.

Ersättning till koncernledningen

1 000 EUR	Räkenskapsår					
	2017			2016		
	VD	Övriga ¹	Koncernledningen totalt	VD	Övriga	Koncernledningen totalt
Ersättning						
Årslön ⁴	913	3 583	4 496	934	3 964	4 898
Lokalt boende (faktiska kostnader)	-	70	70	-	119	119
Övriga förmåner	20	610	630	20	581	601
Förmåner vid uppsägning	-	531	531	-	-	-
Kortfristiga incitamentsprogram ³	532	643	1 175	499	924	1 423
Långfristiga incitamentsprogram ³	549	1 403	1 952	151	424	575
	2 014	6 840	8 854	1 604	6 012	7 616
Pensionskostnader						
Obligatoriska planer	69	1 029	1 098	64	1 044	1 108
Frivilliga planer Stora Enso	555 ²	544	1 099	550	625	1 175
	624	1 573	2 197	614	1 669	2 283
Ersättning, totalt	2 638	8 413	11 051	2 218	7 681	9 899

¹ Beloppet omfattar utbetalningar till Juan Carlos Bueno fram till den 31 maj 2017. Utbetalningar som hänför sig till den nya ledningsgruppsmedlemmen Annica Bresky är medräknade från och med 1 maj 2017.

² Koncernchefen är berättigad till en svensk pension för ledande befattningshavare, i vilket den ackumulerade pensionen inte är fonderad. Pensionsåtagandet uträknas och försäkras i enlighet av svensk lagstiftning. Det ej fonderade pensionsåtagandet för koncernchefen uppgår till 2 049 tusen euro.

³ Angivna belopp för kortsiktiga och långsiktiga incitament omfattar utbetalningar till personer som fungerat som medlemmar av ledningsgruppen vid tiden för utdelning i mars 2017.

⁴ Årslönen omfattar endast utbetalningar för den tid då personen ifråga fungerat som medlem av ledningsgruppen.

Ledande befattningshavare förutom VD

Kortfristiga incitamentsprogram (STI) för ledande befattningshavare

Medlemmar i koncernledningen har så kallade STI-program (Short Term Incentive programmes), där upp till maximalt 40 % eller 50 % av den fasta årslönen kan betalas ut under året efter prestationsperioden. 70 % av STI för 2016 och 2017 var knutet till finansiella mål och 30 % till individuella mål.

Långfristiga incitamentsprogram (LTI) för ledande befattningshavare

Sedan 2014 har LTI-programmen (Long Term Incentive programmes) haft treåriga mål och utfallet sker efter tre år. Den maximala nivån för tilldelning är 100 % av antalet tilldelade aktier. Tre fjärdedelar (75 %) av 2017 års LTI-program bestod av prestationsrelaterade aktier, där aktierna tilldelas i enlighet med prestationskriterier som föreslagits av ersättningskommittén och godkänts av styrelsen. En fjärdedel (25 %) av 2017 års LTI-program är villkorade aktietilldelningar, som endast utfaller vid fortsatt anställning i företaget.

Inom ramen för 2017 års LTI-program kan medlemmar av koncernledningen (som sitter i koncernledningen vid årsslutet) potentiellt erhålla 269 386 aktier förutsatt att nivån för maximal tilldelning uppnås under treårsperioden (2017–2019).

Det verkliga värdet på de tjänster som de anställda utför i utbyte mot aktierelaterad ersättning redovisas på ett sätt som överensstämmer med regleringsmetoden. Regleringen sker antingen med kontanta medel eller med egetkapitalinstrument. Mer information om detta finns i Not 21. Vad gäller den del som regleras med egetkapitalinstrument är det möjligt att den faktiska kostnaden inte överensstämmer med bokföringskostnaderna eftersom aktiekursen inte uppdateras vid tilldelningstidpunkten. Siffrorna i tabellen över koncernledningens ersättning avser individer som var ledande befattningshavare vid regleringstidpunkten.

2014 års program utföll efter tre år i förhållande till Stora Enso-koncernens ekonomiska mervärde (EVA). Antalet aktier som erhöles av ledningen (medlemmar i koncernledningen vid regleringsdatum) från tidigare

villkorade program och prestationsaktieprogram uppgick till 138 388 aktier med ett kontantvärde den 1 mars 2017 på 1 403 254 EUR, baserat på den då gällande aktiekursen.

VD – Karl-Henrik Sundström

VD:n har varit anställd sedan den 1 augusti 2012 och tillträdde som VD den 1 augusti 2014. Han har en uppsägningsperiod på sex månader med ett avgångsvederlag på tolv månadslöner vid uppsägning från bolaget, men inga avtalade utbetalningar vid eventuell förändring av kontroll. I VD:s förmåner ingår pensionsavsättningar. VD:s pensionsplan består av en svensk kollektivavtalad pensionsplan (ITP2) och en avgiftsbestämd tilläggspensionsplan. Avsättningar till den avgiftsbestämda pensionsplanen i intervallet 20–30 inkomstbasbelopp (IBB: en IBB var 61 500 SEK 2017) är 23 %, avsättningar över 30 IBB är 35 % för den lön som VD:n hade innan han tillträdde denna tjänst och 39 % av den löneökning han fick när han tillträdde som VD. Pensionsåldern är 65 år.

Kortfristigt incitamentsprogram (STI) för VD

VD:n är berättigad till ett STI-program som fastställs av styrelsen årligen och som kan ge maximalt 75 % av den fasta årslönen. 70 % av STI för 2016 och 2017 baserades på finansiella mål och 30 % på individuella huvudmål.

Långfristigt incitamentsprogram (LTI) för VD

VD:n deltar i 2015, 2016 och 2017 års aktierelaterade LTI-program. Programmen har treåriga mål och utfallet sker efter tre år. Tre fjärdedelar (75 %) av LTI-programmen består av prestationsrelaterade aktier, där aktierna tilldelas i enlighet med prestationskriterier som föreslagits av ersättningskommittén och godkänts av styrelsen. En fjärdedel (25 %) av LTI-programmen är villkorade aktietilldelningar, som endast utfaller vid fortsatt anställning i företaget.

VD:n har möjlighet att erhålla upp till 81 401 aktier i enlighet med 2017 års LTI-program. Tilldelningens värde på 825 406 EUR är baserat på aktiekursen vid tilldelningstidpunkten, under förutsättning att nivån för maximal tilldelning uppnås under treårsperioden. VD:n erhöll aktietilldelning från tidigare villkorade program och prestationsaktieprogram som uppgick till 54 181 aktier med ett kontantvärde som vid regleringsdatumet den 1 mars 2017 uppgick till 549 395 EUR, baserat på den då gällande aktiekursen om 10,14 EUR.

Koncernledningens aktieinnehav

Koncernledningens medlemmar vid årsslutet	Innehav av R-aktier ¹	Prestationsaktier 2018–2020 ²	Villkorad aktietilldelning 2018–2020 ²
Johanna Hagelberg	4 745	50 396	16 798
Kati ter Horst	19 166	79 469	26 490
Malin Bendz	13 793	30 400	10 133
Ulrika Lilja	16 582	41 816	13 939
Annica Bresky	-	25 191	8 397
Per Lyrvall ³	44 632	61 180	20 393
Markus Mannström	25 746	35 580	11 860
Noel Morrin	18 092	54 680	18 227
Gilles van Nieuwenhuyzen	-	87 369	29 123
Seppo Parvi	17 026	62 192	20 730
Karl-Henrik Sundström ⁴	114 548	199 584	66 528
Jari Suominen	23 068	60 471	20 157
Verksamma ledande befattningshavare, totalt⁵	297 398	788 328	262 775

¹ Ingen av medlemmarna i koncernledningen innehar A-aktier.

² Potentiella aktier till koncernledningens medlemmar som redovisas här är före skatt.

³ Därtill närstående innehar 1 257 aktier.

⁴ 41 700 av aktierna innehas av ett närstående bolag (Alma Patria AB).

⁵ Bolaget rekommenderar och förväntar sig att medlemmar i koncernledningen innehar Stora Enso-aktier till ett värde som motsvarar minst en årlig baslön. Stora Enso-aktier som erhållits som ersättning bör därför inte säljas förrän detta har uppnåtts.

Delvis verksamma ledande befattningshavare 2017

	Aktieinnehav när uppdraget som medlem i koncernledning en upphörde	Antal prestationsaktie r när uppdraget som medlem i koncernledning en upphörde ¹	Antal villkorade aktier när uppdraget som medlem i koncernledning en upphörde ¹	Datum då uppdraget som medlem i koncernledning en upphörde
Juan Carlos Bueno	-	87 083	29 028	31 maj 2017

¹ Icke intjänade prestationsrelaterade och begränsade aktier förverkades då anställningen upphörde.

Not 8 Finansnetto

Redovisningsprinciper

Finansnetto omfattar räntenetto, valutakursvinster och valutakursförluster och övriga finansiella intäkter och kostnader som huvudsakligen härrör från räntebärande tillgångar och skulder.

Finansiella intäkter och kostnader

MEUR	Räkenskapsår	
	2017	2016
Finansiella nettokostnader i resultaträkningen		
Finansiella intäkter	38	44
Finansiella kostnader	-200	-286
Totalt	-162	-242
Bestående av		
Räntekostnader		
Lån	-140	-163
Räntenetto från räntederivat	-2	1
Finansiell leasing	-1	-1
Balanserad ränta	-	12
Ränteintäkter från lån och fordringar	3	10
Räntenetto på förmånsbestämda åtaganden	-6	-7
Kursvinst/-förlust		
Valutaderivat	24	30
Lån och insättningar	10	-73
Övriga finansiella intäkter	1	3
Övriga finansiella kostnader		
Övriga förändringar i verkligt värde	-	-4
Övrigt	-51	-50
Totalt	-162	-242

Vinst/förlust på finansiella derivatinstrument framgår av Not 27 Finansiella instrument.

2017 minskade räntenettet på lån på grund av en mindre och bättre skuldportfölj. Det fanns inga kapitaliserade lånekostnader 2017 (12 MEUR 2016). 2016 var de huvudsakligen hänförliga till Beihai-bruket i Guangxi i Kina, där produktionen startades under det andra kvartalet 2016. Den genomsnittliga kapitaliseringsräntan var 4,5 % år 2016. Kostnader för långfristiga obligationsemissioner redovisade under Långfristig skuld, uppgick till 17 MEUR (25 MEUR) i koncernens rapport över finansiell ställning. Under året amorterades 7 MEUR (8 MEUR) genom räntekostnader med hjälp av effektivräntemetoden.

Valutakursvinster och valutakursförluster på valutaderivat hänförs sig huvudsakligen till icke-säkringsredovisade finansiella instrument som är värderade till verkligt värde i resultaträkningen samt time value för optioner enligt säkringsredovisningen.

År 2016 var de övriga förändringarna i verkligt värde, som ingår i Övriga finansiella kostnader, huvudsakligen relaterade till förändringen i verkligt värde på räntederivat som inte omfattas av säkringsredovisning. Koncernen hade under 2017 inga räntederivat som inte omfattas av säkringsredovisning.

År 2017 redovisade koncernen en nettokostnad på 29 MEUR (34 MEUR) i samband med återköp av obligationer. Effekten av detta redovisas under Övriga finansiella kostnader. Dessutom redovisade koncernen en nettokostnad på 10 MEUR i samband med en tidigare lagd återbetalning av lån år 2017. Mer

information om transaktionerna finns i Not 26 Skuld.

Resten av beloppet som redovisas under Övriga finansiella kostnader avser huvudsakligen finansiella nettoavgifter för outnyttjade kreditlimiter, garantier och kreditvärderingsinstitut.

Valutakursvinster/-förluster i resultaträkningen exklusive säkringar, totalt

MEUR	Räkenskapsår	
	2017	2016
Omsättning	-23	4
Kostnader och utgifter	1	-7
Lån och insättningar	10	-73
Totalt	-12	-76

Not 9 Inkomstskatt

Redovisningsprinciper

I koncernens inkomstskatt/skatteförmåner ingår skatt relaterat till koncernbolag baserat på periodens skattepliktiga resultat, tillsammans med skattejusteringar för tidigare perioder och förändring i uppskjuten inkomstskatt.

Uppskjuten inkomstskatt redovisas värderad med beslutade, eller väsentligen beslutade skattesatser, för att återspegla nettoskatteeffekterna av alla temporära skillnader mellan skattebaserna och redovisningsbaserna för tillgångar och skulder. Ingen uppskjuten skatt redovisas för initial redovisning av goodwill och initial redovisning av en tillgång eller skuld i en transaktion som inte är ett rörelseförvärv. Vid transaktionstidpunkten påverkar den varken redovisat eller beskattningsbart resultat. Uppskjutna skattefordringar sänker inkomstskatten på beskattningsbar inkomst under kommande år. Uppskjutna skattefordringar redovisas endast i den omfattning det är sannolikt att de kommer att motsvaras av framtida beskattningsbara vinster, oavsett om de härrör från temporära skillnader eller skattemässiga underskottsavdrag.

Skattekostnad

MEUR	Räkenskapsår	
	2017	2016
Aktuell skatt	-123	-131
Uppskjuten skatt	-5	-3
Skatt, totalt	-128	-134

Effektiv skattesats

MEUR	Räkenskapsår	
	2017	2016
Resultat före skatt	742	541
Skatt enligt lagstadgade skattesatser i respektive land ¹	-147	-131
Icke avdragsgilla kostnader och skattefria intäkter ²	6	-16
Värdering av uppskjutna skattefordringar	-22	-4
Skatt från tidigare år	-6	2
Förändringar i skattesatser och skattelagstiftning	5	-2
Nedskrivning av goodwill	-	-2
Resultat från intressebolag	18	30
Övrigt ³	18	-11
Skatt, totalt	-128	-134
Effektiv skattesats	17,3 %	24,8 %
Lagstadgad skattesats (blandad)	19,8 %	24,1 %

¹Omfattar effekten av 9 MEUR från länder med skattelättnader och skatteförmåner 2017, och effekten av -25 MEUR från skattelättnader och övriga skatteförmåner år 2016.

²Skattemässigt värde av icke avdragsgilla kostnader på 17 MEUR har nettats mot skattefria inkomster på 23 MEUR år 2017, och skattemässigt värde av icke avdragsgilla kostnader på 45 MEUR har nettats mot skattefria inkomster på 29 MEUR år 2016.

³I siffran för 2017 ingår en upplösning av uppskjutna skatteskulder på 19 MEUR, som bokförts som utdelning, eftersom en utdelning inte är sannolik inom överskådlig framtid.

Den lagstadgade skattesatsen är ett genomsnittsvärde av de lagstadgade skattesatserna som gäller i de jurisdiktioner där Stora Enso är verksamt.

Förändring i uppskjuten skatt 2017

MEUR	Per 1 januari 2017	Resultat-räkning	Övrigt totalresultat (OCI)	Förvärv/Avyttringar	Omräkning sdiifferens	Per 31 december 2017
Anläggningstillgångar	-176	12	-	-	1	-163
Finansiella instrument	-5	-	-2	-	-	-7
Obeskattade reserver	-30	13	-	-	2	-15
Pensioner och avsättningar	46	10	-10	-	-	46
Skattemässiga underskottsavdrag och skattetillgodohavanden som överförts från tidigare år	193	-64	-	-	-2	127
Övrig uppskjuten skatt	-17	16	-	-	1	-
Totalt	11	-13	-12	-	2	-12
Säkring av eget kapital (CTA)	-	8	-8	-	-	-
Förändring i uppskjuten skatt	11	-5	-20	-	2	-12
Tillgångar ¹	214					154
Skulder ¹	-203					-166

¹ Uppskjutna skattefordringar och skulder har kvittats i enlighet med IAS 12.

Förändring i uppskjuten skatt år 2016

MEUR	Per 1 januari 2016	Resultat-räkning	Övrigt totalresultat (OCI)	Förvärv/Avyttringar	Omräknings differens	Per 31 december 2016
Anläggningstillgångar	-168	-16	-	2	6	-176
Finansiella instrument	-2	-	-3	-	-	-5
Obeskattade reserver	-42	9	-	-	3	-30
Pensioner och avsättningar	17	19	15	-6	1	46
Skattemässiga underskottsavdrag och skattetillgodohavande som överförts från tidigare år	207	-15	-	-	1	193
Övrig uppskjuten skatt	-18	2	-	4	-5	-17
Totalt	-6	-1	12	-	6	11
Säkring av eget kapital (CTA)	-	-2	2	-	-	-
Förändring i uppskjuten skatt	-6	-3	14	-	6	11
Tillgångar ¹	246					214
Skulder ¹	-252					-203

¹ Uppskjutna skattefordringar och skulder har kvittats i enlighet med IAS 12.

Redovisningen av uppskjutna skattefordringar baseras på koncernens uppskattningar av framtida beskattningsbara vinster, mot vilka koncernen kan utnyttja förmånerna.

Skattemässiga underskottsavdrag

Per 31 december

MEUR	Skattemässiga underskottsavdrag som överförts från tidigare år		Redovisat skattemässigt värde		Oredovisat skattemässigt värde	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Förfaller inom fem år	856	431	118	70	47	40
Förfaller efter fem år	104	580	3	102	22	24
Förfaller ej	1 059	1 185	6	20	234	249
Totalt	2 019	2 196	127	192	303	313

Skattemässiga underskottsavdrag på 573 MEUR (801 MEUR) är hänförliga till Finland.

Icke redovisade uppskjutna skattefordringar på avdragsgilla temporära skillnader uppgick till 51 MEUR (59 MEUR). Dessa skillnader har inget förfallodatum. Beskattningsbara temporära skillnader avseende investeringar i dotterbolag, filialer och intressebolag, samt andelar i samäganden för vilka uppskjutna skatteskulder inte har redovisats uppgick till 214 MEUR (237 MEUR).

Not 10 Avskrivningar och nedskrivningar

Redovisningsprinciper

Avskrivningar och nedskrivningar

Avskrivning av en tillgång inleds när den är tillgänglig för användning på den plats och i det skick som krävs för att den ska kunna användas på det sätt som ledningen avser. Avskrivning upphör när tillgången tas bort ur redovisningen eller är tillgänglig för försäljning i enlighet med IFRS 5. Avskrivning upphör inte när tillgången inte längre utnyttjas. Materiella och immateriella tillgångar skrivs av linjärt över tillgångarnas nyttjandeperioder. Nyttjandeperioder granskas regelbundet. Om en tillgång avyttras nettas intäkter som överstiger tillgångens bokförda värde upp till dess historiska kostnad mot avskrivningar och nedskrivningar. Endast de intäkter från avyttring som överstiger den historiska kostnaden för en tillgång redovisas under rörelseintäkter (Not 5). Om tillgångens bokförda värde är högre än intäkterna från avyttringen redovisas skillnaden som en nedskrivning under den period då ett bindande försäljningskontrakt undertecknas.

De bokförda värdena på immateriella tillgångar och materiella anläggningstillgångar granskas vid varje bokslutstillfälle för att fastställa om det finns indikationer på värdeminskning. Goodwill provas årligen för samma sak. Om det finns sådana indikationer uppskattas återvinningsvärdet till det högre av det verkliga värdet minus kostnaderna för avyttring, och bruksvärdet, varvid en nedskrivning redovisas så snart det bokförda värdet överstiger återvinningsvärdet.

En tidigare redovisad nedskrivning av fastigheter, maskiner och inventarier återförs om uppskattningarna som använts för att fastställa återvinningsvärdet förändras. Värdet på den återförda tillgången får dock inte överstiga det bokförda värde som tillgången skulle haft om det inte hade redovisats en nedskrivning under föregående år. När det gäller goodwill kan en redovisad nedskrivning däremot inte återföras.

Immateriella tillgångar och materiella anläggningstillgångar är föremål för nedskrivningsprövning på nivån för kassagenererande enheter. Goodwill provas för nedskrivning på nivån för kassagenererande enheter för grupper av kassagenererande enheter, vilket motsvarar koncernens lägsta nivå där goodwill övervakas för intern verksamhet.

Avskrivningar och nedskrivningar

MEUR	Räkenskapsår	
	2017	2016
Avskrivningar		
Immateriella tillgångar	18	18
Byggnader och konstruktioner	82	85
Maskiner och inventarier	382	389
Övriga materiella anläggningstillgångar	11	12
Totalt	493	504
Nedskrivning samt vinst och förlust vid avyttring		
Goodwill	-	11
Immateriella tillgångar	11	-
Mark	5	-
Byggnader och konstruktioner	-	25
Maskiner och inventarier	7	60
Övriga materiella anläggningstillgångar	4	7
Vinst från försäljning av materiella anläggningstillgångar	-2	-159
Förlust från försäljning av materiella anläggningstillgångar	3	-
Totalt	28	-56
Återföring av nedskrivning		
Immateriella tillgångar	-3	-
Byggnader och konstruktioner	-	-9
Maskiner och inventarier	-3	-41
Totalt	-6	-50
Avskrivningar och nedskrivningar	515	398

Avskrivningar

De totala avskrivningarna uppgick till 493 MEUR, vilket var 11 MEUR mindre än år 2016. I Not 3 Segmentinformation finns en tabell över avskrivning och nedskrivning per division.

Vinst och förlust vid avyttring

Det uppstod inga materiella vinster eller förluster vid avyttring av fasta tillgångar under år 2017.

Den 6 juni 2016 tillkännagav Stora Enso avyttrandet av de huvudsakliga tillgångarna i Suzhou-bruket i Kina, inklusive markanvändningsrättigheter och byggnader, till det kommunala bolag som administrerar Suzhou National New & Hi-tech Industrial Development Area (SND). Köpeskillingen för tillgångarna uppgick till 240 MEUR. Enligt Stora Ensos redovisningsprinciper nettas intäkter från avyttring som överstiger tillgångens bokförda värde men inte dess historiska kostnad mot avskrivningar och nedskrivningar. I Avskrivningar och nedskrivningar ingick år 2016 en vinst från avyttring på 159 MEUR, liksom en återföring av tidigare nedskrivningar på 41 MEUR. Suzhou-bruket ingick i divisionen Paper.

Nedskrivningsprövning

Återvinningsvärdet för de kassagenererande enheterna har fastställts utifrån en beräkning av bruksvärdet genom användning av kassaflödesprognoser från finansiella budgetar som godkänts av styrelsen och ledningen. Diskonteringsräntorna före skatt är beräknade för varje kassagenererande enhet med beaktande av skatte- och riskprofilen för det land där kassaflödet genereras. Tabellen i avsnittet om nedskrivningsprövning av goodwill nedan redovisar de diskonteringsräntor före skatt som används för nedskrivningsprövning av goodwill. De liknar dem som används vid nedskrivningsprövning av övriga immateriella tillgångar och materiella anläggningstillgångar.

Nedskrivningarna beräknades enligt bruksvärdemetoden för respektive kassaflödesgenererande enhet utifrån följande huvudantaganden:

- Uppskattningar av försäljningspris i enlighet med intern och extern specialistanalys.
- Kassaflödena beräknades i reala termer.
- Nuvarande kostnadsstruktur förblir oförändrad.
- För prövning av goodwill användes en framtida fyraårsperiod, varefter terminalvärdet var baserat på nolltillväxt, medan perioden för prövningen av immateriella tillgångar och materiella anläggningstillgångar var tillgångarnas återstående förväntade ekonomiska livslängd.

Övriga immateriella tillgångar och materiella anläggningstillgångar

Under 2017 uppgick de totala nedskrivningarna på övriga immateriella tillgångar och materiella anläggningstillgångar till 27 MEUR (92 MEUR) och härrörde huvudsakligen från nedskrivningsprövning och omstruktureringar.

Divisionen Papers kassagenererande Newsprint Europe prövades inte för nedskrivning år 2017. Den kassagenererande europeiska tidningspappersenheten prövades för nedskrivning år 2016 på grund av fortsatta försvagade långsiktiga vinstprognoser till följd av nedgången på pappersmarknaderna i Europa. Återvinningsvärdet baserades på bruksvärdet och uppgick till 233 MEUR. År 2016 var diskonteringsräntan före skatt som användes vid nedskrivningsprövningen 6,8 %. Koncernen redovisade nedskrivningar på 78 MEUR för den kassagenererande Newsprint Europe år 2016.

Nedskrivningsprövning av goodwill

År 2017 ledde prövningen av goodwill inte till nedskrivning.

År 2016 uppgick nedskrivningarna till totalt 11 MEUR och relaterade helt till divisionen Packaging Solutions Corrugated China. Huvudsaklig anledning till nedskrivningen var det svåra marknadsläget och en förändring i kundbasen. Stora Enso redovisar endast goodwill i omfattning av sin kontrollerande andel av förvärvade nettotillgångar (partiell goodwill-metod). Följaktligen tilldelas moderbolagets ägare hela nedskrivningen av goodwill. Efter nedskrivningen förekommer det ingen goodwill i Corrugated China.

Grupper av kassagenererande enheter som omfattar goodwill

MEUR	Räkenskapsår									
	2017					2016				
	Goodwill vid års-slutet	Immateriella tillgångar och materiella anläggningstillgångar vid årsslutet	Återvinningssvärde vid års-slutet	Nedskrivningar	Diskonteringsränta före skatt	Goodwill vid års-slutet	Immateriella tillgångar och materiella anläggningstillgångar vid årsslutet	Återvinningssvärde vid årsslutet	Nedskrivningar	Diskonteringsränta före skatt
Packaging Solutions – Europe	19	712	2 117	-	8,8 %	19	671	1 529	-	10,0 %
Packaging Solutions – Corrugated China	-	52	-	-	6,7 %	-	56	56	11	8,0 %
Biomaterials – Innovation and Nordic Operations	28	348	1 916	-	6,1 %	32	343	769	-	7,5 %
Wood Products – Central Europe	107	159	937	-	5,4 %	104	160	713	-	6,8 %
Paper – Newsprint and Book Paper	43	245	528	-	5,4 %	43	261	542	-	6,8 %
Paper – Uncoated Magazine Paper	40	263	492	-	5,4 %	40	290	774	-	6,8 %
Goodwill	237	1 779	5 990	-		238	1 781	4 383	11	

Nedskrivningar och avyttringsförluster minus återföring per segment

MEUR	Räkenskapsår	
	2017	2016
Consumer Board	-	-
Packaging Solutions	3	18
Biomaterials	1	-
Wood Products	-	-1
Paper	7	32
Övriga	11	4
Totalt (nedskrivning/förlust avyttring +) / (återföring/vinst avyttring -)	22	53

Beräkning av bruksvärde är mycket känsligt i förhållande till diskonteringsräntor, försäljningspriser och kostnader. Tabellen över känslighetsanalys nedan sammanfattar vilka effekter en förändring på 1 % i diskonteringsräntan, en minskning av försäljningspriser på 1 % och en kostnadsökning på 1 % skulle ha fått på återvinningsvärdena för de grupper av kostnadsgenererande enheter som innehar majoriteten av koncernens totala goodwill.

Känslighetsanalys för prövning av goodwill, effekt på återvinningsvärdet

MEUR	Wood Products – Centraleuropa	Paper – tidnings- och bokpapper	Paper – Obestruket journalpapper
Ökning av diskonteringsräntan på 1 %	-178	-68	-66
Årlig minskning av försäljningspris på 1 %	-145	-95	-66
Årlig ökning av kostnaderna på 1 %	-132	-88	-60

Not 11 Immateriella tillgångar och materiella anläggningstillgångar

Redovisningsprinciper

Kostnader för programvaruutveckling

Kostnaden för utveckling eller inköp av ny programvara som klart kan hänföras till en identifierbar och unik produkt som kommer att kontrolleras av koncernen och har ett framtida värde som troligen överstiger kostnaden efter mer än ett år och som redovisas som en immateriell tillgång kommer att skrivas av över en förväntad ekonomisk livslängd på 3 till 10 år. Kostnader för webbplatser kostnadsförs när de uppkommer.

Goodwill

Goodwill utgörs av framtida ekonomiska fördelar från tillgångar som inte kan identifieras separat eller individuellt av koncernen vid ett förvärv. Goodwill beräknas som den del av köpeskillingen som vid förvärvet överstiger nettomarknadsvärdet på den andel av det förvärvade bolagets tillgångar som koncernen förvärvar räknat på förvärvsdagen, och fördelas vid prövning av nedskrivningsbehov på de grupper av kassagenererande enheter som väntas ha nytta av förvärvet. Enligt IFRS 3 är anskaffningsvärdet lika med summan av den köpeskillning som betalats, värdet av innehav utan bestämmande inflytande i förvärvet samt det verkliga värdet av tidigare innehav i det förvärvade dotterbolaget. Goodwill som uppkommer vid förvärv av utländska enheter utanför euroområdet behandlas som den utländska enhetens tillgång denominerad i den lokala valutan och omräknas till den kurs som råder på balansdagen.

Goodwill avskrivs inte men nedskrivningsbehovet prövas en gång per år, eller oftare om det finns indikationer på värdeminskning. I vinster och förluster vid avyttring av ett dotterbolag ingår den goodwill som är hänförlig till den sålda enheten.

Goodwill som uppkommer vid förvärv av ett intresseföretag eller ett samägt företag ingår i investeringens bokförda värde och eventuellt nedskrivningsbehov prövas som en del i den investeringen. Om koncernens andel av investeringens verkliga nettovärde överskrider anskaffningsvärdet, efter omvärdering, redovisas skillnaden direkt i resultaträkningen.

Immateriella tillgångar

Immateriella tillgångar redovisas till anskaffningsvärde och skrivs av proportionerligt under den förväntade ekonomiska livslängden, vilken brukar variera från 3 till 10 år och upp till 20 år för patent. Alla värdeminskningar innebär att värdet justeras. Förvärvade immateriella tillgångar måste redovisas separerade från goodwill om de uppfyller definitionen för en tillgång, om de är antingen avskiljbara eller härrör från kontrakt eller andra legala rättigheter och om deras marknadsvärde kan mätas på ett tillförlitligt sätt.

Immateriella tillgångar som redovisas separerade från goodwill i förvärv består av marknadsförings- och kundrelaterade eller kontrakts- och teknikbaserade immateriella tillgångar. Typiska marknadsförings- och kundrelaterade tillgångar är varumärken och handelsnamn, servicemärken, kollektiva märken, certifieringsmärken, kundregister, order- eller produktionsstockar, kundkontrakt och därmed sammanhängande kundrelationer. Kontrakts- och teknikbaserade immateriella tillgångar utgörs normalt av licens- och royaltyavtal eller patenterad teknik och affärshemligheter, som till exempel konfidentiella formler, processer eller recept. Marknadsvärderingen av kundkontrakt bygger på kundrelationerna och deras förväntade omsättningshastighet samt det förväntade återstående kassaflödet från kunden. Varumärken värderas med utgångspunkt i det beräknade, diskonterade kassaflödet enligt den så kallade relief from royalty-metoden.

Materiella tillgångar

Materiella tillgångar förvärvade av koncernbolag redovisas till anskaffningsvärde, i förekommande fall med tillägg för nedmonteringskostnader. Tillgångar som kommer in i koncernen i samband med förvärv av nya dotterbolag redovisas till marknadsvärdet på förvärvsdagen. Avskrivning sker proportionerligt, justerad för eventuell värdeminskning och avyttringskostnader. Värdet i balansräkningen representerar kostnader minus mottagna bidrag och subventioner samt minus ackumulerade planmässiga avskrivningar och eventuella nedskrivningar. Räntekostnader på lån för finansiering av uppförande av sådana tillgångar kapitaliseras som en del av anskaffningskostnaden fram till att anläggningen är färdig.

Mark- och vattentillgångar avskrivs inte eftersom dessa bedöms ha oändlig livslängd. För övriga tillgångar baseras avskrivningar på följande förväntade livslängd:

Tillgångsslag	Avskrivning, antal år
Byggnader, industri	10–50
Byggnader, kontor och bostäder	20–50
Slipmassafabriker använder vi order fabrik eller bruk?	15–20
Vattenkraftanläggningar	40
Pappersbruks-, massabruks- och kartongbruksmaskiner	20
Tyngre maskiner	10–20
Konverteringsanläggningar	10–15
Sågverk	10–15
Datorer	3–5
Fordon	5
Kontorsutrustning	3–5
Järnvägar, hamnanläggningar	20–25
Skogsvägar	10–35
Vägar, markanläggningar, broar	15–20

Ordinarie underhålls- och reparationskostnader kostnadsförs när de uppkommer, men mer omfattande renoverings- och uppgraderingskostnader kapitaliseras och skrivs av under respektive objekts återstående ekonomiska livslängd. Utrangering, försäljning eller avyttring av fastigheter, maskiner och inventarier redovisas genom att redovisad anskaffningskostnad och ackumulerade avskrivningar dras av och eventuellt kvarvarande värde redovisas som värdeminskning i koncernens resultaträkning. Realisationsvinster redovisas under övriga rörelseintäkter.

Reservdelar redovisas som anläggningstillgångar om de är av större omfattning och används över ett år eller om de endast används till en specifik anläggningstillgång. I alla andra fall bokförs reservdelar som lager och redovisas i resultaträkningen som förbrukning.

Immateriella tillgångar

MEUR	Per 31 december				
	Program- vara	Övriga immateriella tillgångar	Tillgångar i arbete	Goodwill	Totalt
Anskaffningsvärde					
1 januari 2016	225	297	-	1 196	1 718
Omräkningsdifferens	-	-2	-	-3	-5
Omklassificeringar	3	8	-	-	11
Tillägg	9	3	-	-	12
Avyttringar ¹	-9	-131	-	-	-140
31 december 2016	228	175	-	1 193	1 596
Omräkningsdifferens	-2	-9	-	-3	-14
Omklassificeringar	21	6	-	-	27
Tillägg	7	13	39	-	59
Avyttringar ¹	-5	-9	-	-	-14
31 december 2017	249	176	39	1 190	1 654
Akkumulerade av- och nedskrivningar					
1 januari 2016	199	138	-	948	1 285
Omräkningsdifferens	1	2	-	-4	-1
Avyttringar ¹	-9	-126	-	-	-135
Avskrivningar	9	9	-	-	18
Nedskrivningar	-	-	-	11	11
31 december 2016	200	23	-	955	1 178
Omräkningsdifferens	-4	-	-	-2	-6
Avyttringar ¹	-5	-5	-	-	-10
Avskrivningar	10	8	-	-	18
Nedskrivningar	8	-	-	-	8
31 december 2017	209	26	-	953	1 188
Bokfört värde 31 december 2017	40	150	39	237	466
Bokfört värde 31 december 2016	28	152	-	238	418

¹ Avyttringar av bolag ingår i Avyttringar. Avyttringar av bolag behandlas närmare i Not 4 Förvärv och avyttringar.

Materiella anläggningstillgångar

MEUR	Per 31 december					Totalt
	Mark och vatten	Byggnader och konstruktioner	Maskiner och inventarier	Övriga materiella tillgångar	Anläggningar under arbete	
Anskaffningsvärde						
1 januari 2016	410	3 404	14 077	450	794	19 135
Omräkningsdifferens	23	31	-83	5	-17	-41
Omklassificeringar	-	21	410	9	-451	-11
Omklassificeringar till biologiska tillgångar	-	-	-2	-	-	-2
Tillägg	1	281	339	5	-	626
Avyttringar ¹	-39	-195	-905	-27	-12	-1 178
31 december 2016	395	3 542	13 836	442	314	18 529
Omräkningsdifferens	-33	-175	-421	-7	-30	-666
Omklassificeringar	-	5	97	1	-130	-27
Omklassificeringar av biologiska tillgångar	-	-	-1	-	-	-1
Tillägg	1	20	190	3	287	501
Avyttringar ¹	-2	-43	-355	-11	-	-411
31 december 2017	361	3 349	13 346	428	441	17 925
Akkumulerade av- och nedskrivningar						
1 januari 2016	39	2 164	10 956	370	8	13 537
Omräkningsdifferens	-	6	-109	5	1	-97
Avyttringar ¹	-33	-175	-810	-27	-5	-1 050
Avskrivningar	-	85	389	12	-	486
Nedskrivningar	-	16	19	6	1	42
31 december 2016	6	2 096	10 445	366	5	12 918
Omräkningsdifferens	-1	-96	-293	-7	-	-397
Avyttringar ¹	-	-42	-342	-10	-	-394
Avskrivningar	-	82	382	11	-	475
Nedskrivningar och återföring av nedskrivningar	5	-	4	-	4	13
31 december 2017	10	2 040	10 196	360	9	12 615
Bokfört värde 31 december 2017	351	1 309	3 150	68	432	5 310
Bokfört värde 31 december 2016	389	1 446	3 391	76	309	5 611

¹ Avyttringar av bolag ingår i Avyttringar. Avyttringar av bolag behandlas närmare i Not 4 Förvärv och avyttringar.

Tillägg till immateriella tillgångar och materiella anläggningstillgångar

Totalt uppgick investeringarna under året i Stora Enso Oyj med dotterbolag till 560 MEUR (638 MEUR).
Detaljer kring pågående projekt och framtidsplaner tas upp närmare i verksamhetsberättelsen

Not 12 Biologiska tillgångar

Redovisningsprinciper

Stora Enso's biologiska tillgångar består av skog på rot som ska användas som råvara vid produktion av massa och träprodukter samt som biobränsle.

IAS 41 Jord- och skogsbruk föreskriver att biologiska tillgångar tas upp till verkligt värde i balansräkningen. Koncernens skogsinnehav redovisas därför på nivå 3 i den så kallade verkligt värde-hierarkin med avdrag för uppskattade försäljningskostnader vid avverkning, då det antas att det går att uppskatta ett verkligt värde för dessa tillgångar.

Värderingen av skogsinnehav baseras på diskonterade kassaflödesmodeller där de biologiska tillgångarnas verkliga värde beräknas med hjälp av kassaflöden från den löpande verksamheten, dvs. baserat på tillväxtpotentialen med ett hållbart skogsbruk. Årets avverkning av den prognosticerade årliga tillväxten multipliceras med vedpriset och kostnader för gödningsmedel och avverkning dras av. De biologiska tillgångarnas verkliga värde mäts som nuvärdet av det som avverkas efter en tillväxtperiod baserat på produktiv skogsmark och med hänsyn tagen till miljömässiga begränsningar och andra förbehåll. Skog på rot som är mindre än två år gammal (mindre än tre år i Montes del Plata) anses vara en outvecklad tillgång och redovisas till anskaffningsvärde. Vid avverkning överförs de biologiska tillgångarna till lager.

Det verkliga värdet bedöms vara nära anskaffningsvärdet när den biologiska transformationen varit ringa eller när prisseffekten av transformationen inte förväntas vara väsentlig, vilket varierar med växtplats och växtart.

Stora Enso ser också till att värderingen av koncernens andel av värdet på skogsinnehav i intressebolag och samägda bolag överensstämmer med koncernens redovisningsprinciper.

Koncernen har biologiska tillgångar i sina egna dotterbolag i Kina, Brasilien och Laos, i sina samägda bolag i Brasilien och Uruguay och i intressebolag i Finland, Sverige och Brasilien.

Värdet av biologiska tillgångar i dotterbolag och samägda bolag som redovisas i koncernens balansräkning uppgår till 448 MEUR (489 MEUR) enligt specifikation nedan. Koncernens indirekta andel av biologiska tillgångar i intressebolag uppgår till 2 906 MEUR (2 897 MEUR).

Biologiska tillgångar

MEUR	31 december	
	2017	2016
Dotterbolag och samägda bolag		
Verkligt värde per 1 januari	489	640
Omräkningsdifferens	-51	17
Förändring i verkligt värde	-6	-120
Tillägg (kostnadsbaserade)	80	91
Avverkning	-57	-62
Övriga operativa förändringar	-9	-79
Övriga förändringar	-	-
Omklassificering från fastigheter, maskiner och inventarier	2	2
Biologiska tillgångars verkliga värde per 31 december	448	489
Intressebolag		
Bergvik Skog AB (49,28 %)	2 326	2 360
Tornator Oyj (41 %)	562	515
Arauco Florestal Arapoti S.A. (20 %)	18	22
Biologiska tillgångars verkliga värde i intressebolag per 31 december	2 906	2 897

Dotterbolag och samägda bolag:

I slutet av 2017 var det verkliga värdet på koncernens biologiska tillgångar i Guangxi i Kina 168 MEUR (174 MEUR), vilket inkluderade ung skog på rot motsvarande 33 MEUR (36 MEUR). Minskningen beror på valutakursförändringar i och med att värdet på den lokala valutan ökade med 3 %. Den diskonteringsränta

på 8,6 % (9,2 %) som används i kassaflödesvärderingen (DCF) bestäms med hjälp av ett vägt genomsnittsvärde för kostnaden för kapital (WACC-metoden). Markarealen uppgår till 80 (84) tusen hektar. Som meddelades den 19 januari 2017 omprövar Stora Enso sina planer på att bygga ett bruk för kemisk massa i Beihai i Kina. Denna ändring i verksamhetens omfång skulle innebära att Stora Enso minskar den skogsmarksareal som arrenderas i Guangxiregionen. Hur stor minskningen av fiberbasen kommer att bli och när den kommer att genomföras kommer att beslutas senare. Som en del i denna process kommer alla avtal att utvärderas och Stora Enso strävar efter att endast arrendera mark utan några kontraktsavvikelser.

Veracel Celulose S.A. (Veracel), ett samägt (50 %) företag i Brasilien, hade biologiska tillgångar till ett verkligt värde av 164 MEUR (202 MEUR) av vilka Stora Ensos andel var 82 MEUR (101 MEUR). I detta ingick ung skog på rot motsvarande 31 MEUR (22 MEUR). Den diskonteringsränta på 7,3 % (7,9 %) som används i kassaflödesvärderingen (DCF) bestäms med hjälp av ett vägt genomsnittsvärde för kostnaden för kapital (WACC-metoden). Stora Ensos andel (50 %) av markarealen är 113 (114) tusen hektar.

Montes del Plata (MdP), ett samägt (50 %) företag i Uruguay, hade biologiska tillgångar till ett verkligt värde av 354 MEUR (380 MEUR) av vilka Stora Ensos andel var 177 MEUR (190 MEUR). I detta ingick ung skog på rot motsvarande 43 MEUR (41 MEUR). Den diskonteringsränta på 8,0 % (8,0 %) som används i kassaflödesvärderingen (DCF) bestäms med hjälp av ett vägt genomsnittsvärde för kostnaden för kapital (WACC-metoden). Stora Ensos andel (50 %) av markarealen är 123 (123) tusen hektar.

Känslighetsanalys för viktiga förutsättningar om rörelse med +/-10 %

	Marknadspris på ved	Tillväxttakt
Guangxi	+/-36	+/-18
Veracel	+/-7	+/-7
Montes del Plata	+18/-17	+/-6

Den 31 december 2017 var värdemässigt 38 % (36 %) av de biologiska tillgångarna belägna i Kina, 20 % (22 %) i Brasilien, 39 % (39 %) i Uruguay och 3 % (3 %) i andra länder. Markarealen uppgår till 363 (366) tusen hektar varav 31 % (30 %) av marken är arrenderad och 4 % (5 %) begränsad. Totalt avverkades 4 (4) miljoner m³ skog. Siffrorna för MdP och Veracel tas med i beräkningen av ägarandel och antal hektar.

Intressebolag:

Koncernen har tre intressebolag (investeringar som redovisas enligt kapitalandelsmetoden) med biologiska tillgångar:

- Bergvik Skog AB (Bergvik Skog), ett svenskt intressebolag som ägs till 49,28 % (49 %), hade biologiska tillgångar till ett verkligt värde av 4 719 MEUR (4 816 MEUR), där Stora Ensos andel var 2 326 MEUR (2 360 MEUR). Förändringen i verkligt värde för Bergvik är främst en valutakurseffekt. Försäljningsmarginalen för ved hade en något ökande effekt på det verkliga värdet.
- Tornator Oyj (Tornator), ett finskt intressebolag som ägs till 41 %, hade biologiska tillgångar till ett verkligt värde av 1 371 MEUR (1 257 MEUR) av vilka Stora Ensos andel var 562 MEUR (515 MEUR). Ökningen i verkligt värde beror på skogsförvärv samt att ökade avverkningsvolymerna hade en positiv påverkan på värderingen. Försäljningspriser och ökande kostnader hade en något minskande effekt på det verkliga värdet.
- Arauco Florestal Arapoti S.A., ett sydbrasilianskt intressebolag som ägs till 20 %, hade biologiska tillgångar till ett verkligt värde av 90 MEUR (109 MEUR) av vilka Stora Ensos andel var 18 MEUR (22 MEUR).

Information om mängden ved som levererats till Stora Ensos bruk och andel ved som kommer från plantager finns i avsnittet Forests, plantations, and land use i Stora Ensos [Sustainability Report 2017](#). Sustainability Report 2017 publiceras under veckan 9.

Not 13 Intressebolag

Redovisningsprinciper

Konsolideringsprinciper

Intressebolag i vilka Stora Enso har ett betydande inflytande redovisas enligt kapitalandelsmetoden, vilket innebär att koncernens andel av resultatet i intressebolagen redovisas i koncernresultaträkningen. Koncernens innehav i ett intressebolag tas upp i koncernbalansräkningen till ett belopp som motsvarar koncernens andel av intressebolagets nettotillgångar.

Koncernens andel av resultaten i intressebolag redovisas under rörelseresultat för att återspegla investeringarnas rörelseinriktade natur, särskilt när det gäller de bolag som förser koncernen med vedråvara. I intressebolagens balansräkningar finns ingen goodwill av större omfattning.

Viktigare intressebolag

			Per 31 december			
Bolag	Rapporter as i segment	Säte och viktigaste verksamhets plats	Ägarandel/rösträttsandel i %		MEUR	
			2017	2016	2017	2016
Bergvik Skog AB: skog	Övriga	Sverige	49,28/36,70 ¹	49,00/36,70 ¹	1 287	1 265
Tornator Oyj: skog	Övriga	Finland	41,00	41,00	267	246
Bulleh Shah Packaging (Private) Limited: förpackningar	Consumer Board	Pakistan	0,00 ²	35,00	-	34
Arauco Florestal Arapoti S.A.: plantager	Övriga ³	Brasilien	20,00	20,00	22	26
					1 576	1 571
Övriga					24	23
Redovisat värde per 31 december					1 600	1 594

¹ Koncernens ägande i Bergvik Skog AB är 49,28 %, med rösträtten begränsad till 36,7 %.

² Stora Enso avyttrade under tredje kvartalet 2017 sitt ägande på 35 % i Bulleh Shah Packaging (Private) Limited: förpackningar.

³ Arauco Florestal Arapoti S.A.: plantager, flyttades från segment Paper till segment Övriga i början av tredje kvartalet 2017.

Koncernens andel av intressebolags resultaträkningar

MEUR	31 december	
	2017	2016
Omsättning	279	297
Rörelsekostnader	-210	-200
Värdering enligt IAS 41	33	136
Rörelseresultat	102	233
Finansnetto	-28	-53
Resultat före skatt	74	180
Skatt	-8	-24
Årets nettoresultat	66	156

I detta koncernbokslut är alla ovan angivna intressebolag redovisade enligt kapitalandelsmetoden.

I september 2017 avyttrade Stora Enso sitt ägande på 35 % i det pakistanska förpackningsföretaget Bulleh Shah Packaging (Private) Limited för 6 MEUR. I samband med transaktionen redovisade Stora Enso för tredje kvartalet 2017 en förlust på 20 MEUR i division Consumer Board.

Medelantalet anställda i intressebolagen var 1 698 under 2017, jämfört med 2 797 under 2016.

Nedan visas en sammanfattning av ekonomisk information för koncernens viktigaste intressebolag, Bergvik Skog AB och Tornator Oyj. Koncernens andel i dessa intressebolag redovisas under segment Övriga och utgör huvuddelen av koncernens totala resultatandelar i intressebolag. Den sammanfattande informationen nedan visar de belopp som redovisas i intressebolagens årsredovisningar upprättade enligt IFRS.

Bergvik Skog AB

MEUR	2017	2016
Omsättningstillgångar	57	43
Anläggningstillgångar	4 969	5 074
Kortfristiga skulder	403	362
Långfristiga skulder	991	1 111
Skatteskuld	1 034	1 072
Omsättning	243	234
Årets nettoresultat	111	127
Övrigt totalresultat	8	-6
Totalresultat	119	121
Utdelningar från intressebolag under räkenskapsåret	7	44
Intressebolagets nettotillgångar	2 598	2 572
Koncernens ägarandel i Bergvik Skog AB	49,28 %	49,00 %
Goodwill	7	5
Bokfört värde för koncernens ägarandel i Bergvik Skog AB	1 287	1 265

År 2004 avyttrades 56,7 % av Stora Ensos svenska skogsägande bolag Bergvik Skog till institutionella investerare vilket lämnade koncernen med ett minoritetsägande på 43,26 %. I maj 2014 spenderade

koncernen 891 MEUR (97 MEUR) på att öka sitt ägande i Bergvik Skog till 49 %. Som en del i förvärvet bokfördes en goodwillpost på 5 MEUR i koncernen. I september 2017 köpte Stora Enso AB ytterligare 0,28 % av aktierna i Bergvik Skog AB vilket också innebar ett tillägg på 2 MEUR till goodwillposten som uppgick till 7 MEUR.

I november 2017 meddelade Stora Enso att aktieägare representerande 98 % av aktierna i det svenska skogsbolaget Bergvik Skog AB har samtyckt till att, utifrån en icke-bindande avsiktsförklaring, inleda diskussioner om en omstrukturering i Bergvik Skog-koncernen. Bergvik Skogs svenska skogstillgångar ägs av dotterbolagen Bergvik Väst AB och Bergvik Öst AB med ungefär 83 % respektive 17 % vardera. Den planerade omstruktureringen skulle innebära att Stora Ensos ägande av 49,28 % i Bergvik Skog omvandlas till ett direkt ägande av ungefär 70 % av värdet på skogstillgångarna i Bergvik Väst. Bergvik Skog redovisas för närvarande som ett intressebolag enligt kapitalandelsmetoden. Omstruktureringen skulle innebära att Bergvik Väst konsolideras som ett dotterbolag.

Stora Ensos ägande i bolaget värderades den 31 december 2017 till 1 287 MEUR (1 265 MEUR). För 2017 var koncernens andel av Bergvik Skogs nettoresultat 55 MEUR (62 MEUR) vilket inkluderar en vinst vid värderingen av skogen på 26 MEUR (52 MEUR vinst).

Tornator Oyj

MEUR	2017	2016
Omsättningstillgångar	32	26
Anläggningstillgångar	1 478	1 355
Kortfristiga skulder	121	69
Långfristiga skulder	586	579
Skatteskuld	151	132
Omsättning	102	97
Årets nettoresultat	78	173
Övrigt totalresultat	-1	5
Totalresultat	77	178
Utdelningar från intressebolag under räkenskapsåret	11	12
Intressebolagets nettotillgångar	652	601
Koncernens ägarandel i Tornator Oyj	41,00 %	41,00 %
Bokfört värde för koncernens ägarandel i Tornator Oyj	267	246

Stora Ensos finska skogs innehav avyttrades 2002 till intressebolaget Tornator. Koncernens kvarvarande ägande på 41 % var vid slutet av 2017 värt 267 MEUR (246 MEUR). För 2017 var koncernens andel av Tornators nettoresultat 32 MEUR (71 MEUR) vilket inkluderar en vinst vid värderingen av skogen på 8 MEUR (83 MEUR).

Sammanlagden information om intressebolag av mindre omfattning

MEUR	Per 31 december	
	2017	2016
PPE ¹ , goodwill och övriga immateriella tillgångar	28	74
Biologiska tillgångar	18	22
Rörelsefordringar:		
Långfristiga	-	-
Kortfristiga	16	24
Varulager	1	17
Kassa och bank	7	9
Tillgångar, totalt	70	146
Operativa skulder:		
Långfristiga	4	5
Kortfristiga	12	22
Skulder:		
Långfristiga	1	18
Kortfristiga	-	10
Skatteskuld	7	8
Skulder, totalt	24	63
Eget kapital i koncernens balansräkning, netto	46	83
Varav:		
Eget kapital och reserver	45	83
Övrig totalinkomst (OCI)	1	-
Värde enligt kapitalandelsmetoden	46	83
Värde enligt kapitalandelsmetoden för Bergvik Skog AB	1 287	1 265
Värde enligt kapitalandelsmetoden för Tornator Oyj	267	246
Värde enligt kapitalandelsmetoden, totalt	1 600	1 594

¹ PPE = fastigheter, maskiner och inventarier

Mellanhavanden med intressebolag

MEUR	Per 31 december	
	2017	2016
Fordringar på intressebolag		
Långfristiga lånefordringar	3	5
Kundfordringar	3	3
Kortfristiga lånefordringar	-	-
Skulder till intressebolag		
Leverantörsskulder	40	40

Transaktioner med intressebolag

MEUR	31 december	
	2017	2016
Försäljning till intressebolag	53	53
Inköp från intressebolag	215	202

Koncernen genomför transaktioner med intressebolag, till exempel försäljning och inköp av träråvara. Alla avtal förhandlas enligt armlängdsprincipen med villkor som koncernen anser normala i branschen och i princip desamma som skulle gälla för en oberoende tredje part.

Lån till intressebolag inklusive räntefordran uppgick vid utgången av 2017 till sammanlagt 3 MEUR (5 MEUR).

Not 14 Investeringar tillgängliga för försäljning

Redovisningsprinciper

Koncernen klassificerar sina investeringar i tre kategorier: investeringar som innehas för tradingändamål, investeringar avsedda att innehas till förfallodatum och investeringar som är tillgängliga för försäljning. På balansdagen innehade koncernen endast investeringar tillgängliga för försäljning. Alla investeringar som är tillgängliga för försäljning anses vara långfristiga tillgångar såvida de inte beräknas bli avyttrade inom tolv månader.

Investeringar tillgängliga för försäljning redovisas från början till verkligt värde och efterföljande vinster och förluster bokförs i en Verkligt värde-reserv under Övrigt totalresultat (OCI). När investeringen säljs tas ackumulerade verkligt värde-justeringar upp i koncernens resultaträkning. Vid varje bokslut går man igenom investeringar tillgängliga för försäljning och värderar behov av nedskrivningar. En betydande eller långvarig nedgång i värdepapprets verkliga värde jämfört med anskaffningsvärdet ses som en rimlig anledning till nedskrivning. Nedskrivningsdelen av verkligt värde-reserven (OCI) överförs till koncernens resultaträkning.

Värderingar i sammandrag

MEUR	31 december	
	2017	2016
Bokfört värde 1 januari		
Noterade värdepapper	4	4
Operativa värdepapper	121	123
Investeringar klassificerade som tillgängliga för försäljning	125	127
Ingående balans (OCI)	170	32
Investeringar tillgängliga för försäljning 1 januari	295	159
Omräkningsdifferens	-1	-1
Tillägg	8	2
Förändring i verkligt värde redovisad som OCI	39	140
Avyttringar	-	-10
Resultaträkning – vinst/förlust	-2	5
Redovisat värde 31 december	339	295

Orealiserad vinst/förlust på värdepapper

MEUR	31 december	
	2017	2016
Orealiserad värdestegring, netto (OCI)	209	170
Kostnad	130	125
Verkligt värde	339	295
Orealiserad värdestegring, netto (OCI)	209	170
Uppskjuten skattskuld	-4	-8
Orealiserad värdestegring redovisad som övrigt totalresultat (OCI) i eget kapital	205	162
Förändring i orealiserad värdestegring redovisad som övrigt totalresultat (OCI) i eget kapital	43	135

Aktier i PVO

Koncernen har en andel på 15,6 % (15,5 %) i Pohjolan Voima Oy (PVO) som är en privatägd företagsgrupp i energisektorn som producerar el och värme åt sina ägare i Finland. Alla dotterbolag i PVO-koncernen har sitt eget aktieslag som ger aktieägaren rätt till del av energiproduktionen i proportion till innehavet av det aktieslaget. Aktieägarna är sedan skyldiga att täcka produktionskostnaderna som i allmänhet är lägre än

marknadspriserna. Innehavet marknadsvärderas varje kvartal och man tillämpar då ett genomsnittsvärde av två metoder: diskonterad kassaflödesanalys och handlade multiplar. Värderingen kategoriseras som nivå 3 i verkligt värde-hierarkin.

Elpriserna i modellen baseras på Nordpools priser. I modellen används priset på flytande futuresderivat för tillgängliga år, vilka sedan räknas upp med en inflationsfaktor. Basen för varje kraftanläggnings kostnadsstruktur tas från tidigare bokslut och justeras med inflationsfaktorn för kommande år. Den diskonteringsränta på 3,43 % som används i kassaflödesvärderingen bestäms med hjälp av ett vägt genomsnittsvärde för kostnaden för kapital (WACC-metoden). Multiplarna från tidigare handel erhålls från en grupp av europeiska företag som driver kraftanläggningar liknande PVO:s. En förändring på +/- 5 % i elpriset i kassaflödesvärderingen (DCF) skulle ändra värderingen med +38 MEUR respektive -38 MEUR. En absolut förändring på +/- 1 % i diskonteringsräntan skulle ändra värderingen med -32 MEUR respektive +42 MEUR.

Andra osäkerhetsfaktorer i värderingen av PVO:s andel i kärnkraftverksprojektet Olkiluoto 3 hänför sig till det pågående skiljedomsförfarandet mellan leverantören av anläggningen AREVA-Siemens-konsortiet och anläggningens ägare Teollisuuden Voima Oyj (TVO). Stora Ensos indirekta andel av kapaciteten vid Olkiluoto 3, via sina B2-aktier i PVO, är ungefär 8,9 %. Vid värderingen har ingen hänsyn tagits till eventuella följder av skiljedomsförfarandets utfall.

Ägande i PVO 31 december 2017

MEUR	Aktieserie	Innehav %	Tillgångskategori	Verkligt värde 2017	Verkligt värde 2016
PVO-Vesivoima Oy	A	20,6	Vattenkraft	155	121
Teollisuuden Voima Oyj	B	15,7	Kärnkraft	148	114
Teollisuuden Voima Oyj	B2	14,8	Kärnkraft under byggnad	-	-
Övriga	C,C2,V,M	Diverse	Diverse	5	7
Totalt				308	242

Värdet 2017 uppgick till 308 MEUR (242 MEUR), att jämföra med det bokförda värdet på 116 MEUR (110 MEUR) där uppräknningen på 192 MEUR (132 MEUR) tas upp under Övrigt totalresultat. Förändringen av PVO:s verkliga värde är främst ett resultat av högre elpriser. Ingen uppskjuten skatt beräknas på detta belopp eftersom innehav över 10 % är undantagna från realisationsvinstskatt enligt finska skatteregler.

Information om mängden elektricitet som genereras, köps och säljs finns i avsnittet Materials, water, and energy i Stora Ensos [Sustainability Report 2017](#). Sustainability Report 2017 publiceras under veckan 9.

Viktigare investeringar tillgängliga för försäljning

31 december 2017				
MEUR	Innehav %	Antal aktier	Anskaffningsvärde	Verkligt värde
Packages Ltd, Pakistan – noterade värdepapper		5 396 650	4	21
Noterade värdepapper, totalt			4	21
Pohjolan Voima Oy – onoterade värdepapper	15,6	5 073 972	116	308
Övriga – onoterade värdepapper			10	10
Operativa värdepapper, totalt			126	318
Investeringar tillgängliga för försäljning, totalt, 31 december 2017			130	339
Investeringar tillgängliga för försäljning, totalt, 31 december 2016			125	295

Skillnaden på 209 MEUR (170 MEUR) mellan det ursprungliga verkliga anskaffningsvärdet och marknadsvärdet på bokslutsdagen för investeringarna tillgängliga för försäljning motsvaras av verkligt värde-reserven (OCI) i redovisningen av förändringar i eget kapital.

Not 15 Övriga långfristiga tillgångar

MEUR	Per 31 december	
	2017	2016
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	18	24
Skattetillgodohavande	17	13
Fordran i samband med avyttring Barcelona	-	2
Övriga långfristiga rörelsetillgångar	15	18
Totalt	50	57

Not 16 Varulager

Redovisningsprinciper

Varulager redovisas till det lägre av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet där anskaffningsvärdet bestäms genom först in-först ut-principen (FIFO) eller genom ett vägt genomsnittsvärde om det kan antas ligga nära FIFO-värdet. Kostnaden för färdiga varor och varor under tillverkning består av råmaterial, direkta arbetskostnader, avskrivningar, övriga direkta kostnader samt till varorna hänförliga overheadkostnader men ej räntekostnader. Nettoförsäljningsvärdet är det beräknade försäljningspriset i den löpande verksamheten med avdrag för färdigställande- och försäljningskostnader.

Om marknadsläget gör att tillverkningskostnaderna för en produkt överstiger produktens nettoförsäljningsvärde görs avdrag för värdeminskning. Värdeminskningssavdrag görs också för färdiga varor och reservdelar som är gamla, inkuranta eller har låg omsättningshastighet. Sådant värdeminskningssavdrag görs från lagrets bokförda värde i koncernens balansräkning.

MEUR	31 december	
	2017	2016
Råvaror och förnödenheter	308	332
Varor under tillverkning	81	77
Färdiga varor	649	651
Reservdelar och förbrukningsvaror	279	282
Övriga varulager	15	15
Förskottsbetalningar och avverkningsrätter	97	102
Avsättning för inkurans – reservdelar och förbrukningsvaror	-94	-98
Avsättning för inkurans – färdiga varor	-10	-9
Avsättning för värdeminskning	-4	-6
Totalt	1 321	1 346

15 MEUR (14 MEUR) av lagernedskrivningarna har kostnadsförts. 18 MEUR (7 MEUR) utgörs av återföring av tidigare nedskrivningar.

Not 17 Fordringar

Redovisningsprinciper

Kundfordringar

Kundfordringar redovisas till verkligt värde som justeras till det värde som förväntas inflyta efter en värdering av det som bedöms som osäkra fordringar efter en objektiv genomgång av alla utestående belopp på balansdagen. Förluster hänförliga till osäkra fordringar redovisas i koncernens resultaträkning under övriga rörelsekostnader. Kundfordringar ingår i omsättningstillgångar som en del av kortfristiga rörelsefordringar.

Stora Enso använder factoring som ett verktyg för rörelsekapitalstyrning. Sålda kundfordringar tas bort från balansräkningen när såväl väsentliga risker hänförliga till fordringarna som äganderätten till dem överförs.

Lånefordringar

Lånefordringar är icke-derivativa finansiella tillgångar med fastställda eller fastställbara återbetalningar som inte noteras på en aktiv marknad. Vid anskaffningstidpunkten värderas de till verkligt värde och sedan till upplupet anskaffningsvärde efter systematisk bedömning av låntagares betalningsförmåga. Om någon lånefordran bedöms vara osäker görs en avsättning för skillnaden mellan anskaffningsvärde och aktuellt värde av förväntade betalningar. Ränteinkomster på lånefordringar redovisas som finansiella intäkter. Lånefordringar som förfaller till betalning inom 12 månader redovisas som omsättningstillgång under räntebärande fordringar och de som förfaller efter 12 månader som anläggningstillgång under långfristiga lånefordringar.

Kortfristiga rörelsefordringar

MEUR	31 december	
	2017	2016
Kundfordringar	993	922
Avsättning för osäkra fordringar	-28	-51
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	119	121
TRS-säkringar	-	3
Övriga fordringar	235	278
Totalt	1 319	1 273

Per 31 december 2017 var 121 MEUR (116 MEUR) av kundfordringarna förfallna till betalning. Inga avsättningar har gjorts för dessa. De är hänförliga till ett antal olika länder och kunder där tidigare erfarenhet av dåliga betalningar är obefintlig eller ligger långt tillbaka i tiden. Åldersanalysen för dessa kundfordringar och totala avsättningar för osäkra fordringar ser ut som följer:

Åldersanalys av kundfordringar, avsättning för osäkra fordringar

MEUR	31 december	
	2017	2016
Förfallna sedan mindre än 30 dagar	61	44
Förfallna sedan 31–60 dagar	41	10
Förfallna sedan 61–90 dagar	1	48
Förfallna sedan 91–180 dagar	2	3
Förfallna sedan mer än 180 dagar	16	11
Totalt: Kunder med förfallna fakturor	121	116
Ej förfallna kundfordringar	844	755
Totalt	965	871

Förändringen i kreditförluster blev en vinst på 7 MEUR (förlust på 11 MEUR) på grund av förändringar i estimerade kreditförluster. Avsättningen för osäkra fordringar minskade med 23 MEUR (en minskning med 2 MEUR) – se not 24 Hantering av finansiell risk för närmare beskrivning av hur kundkreditrisker hanteras. Alla avsättningar görs utifrån individuella bedömningar och kundernas finansiella position granskas

regelbundet. Från kunder med osäker finansiell ställning krävs förskottsbetalning eller oåterkallelig remburs från kundens bank. Vid årsskiftet uppgick värdet på ej förfallna remburser till 17 MEUR (37 MEUR).

Per 31 december 2017 uppgick avsättningar hänförliga till förfallna kundfordringar till 28 MEUR (51 MEUR). Nedan visas åldersanalysen för de fordringar för vilka avsättningar för osäkra fordringar gjorts.

Åldersanalys för fordringar som ingår i avsättning för osäkra fordringar

MEUR	31 december	
	2017	2016
Mindre än 90 dagar	-	2
91–180 dagar	-	3
Över 180 dagar	28	46
Totalt	28	51

Stora Enso har tecknat factoringavtal som innebär att kundfordringar säljs och kontanter kommer infortare. Dessa avtal har resulterat i att fordringar till ett nominellt värde av 355 MEUR (368 MEUR) helt tagits bort från balansräkningen per årsskiftet. Stora Ensos engagemang i de sålda fordringarna bedömdes vara obetydligt.

Räntebärande fordringar

MEUR	31 december	
	2017	2016
Derivat	65	41
Lån till intressebolag	3	5
Övriga lånefordringar	67	7
Totalt	135	53
Omsättningstillgångar: Fordringar som förfaller inom 12 månader	80	46
Anläggningstillgångar: Fordringar som förfaller efter 12 månader	55	7
Totalt	135	53

Årsräntesatsen för lånefordringar per 31 december 2017 låg mellan 0 % (0 %) och 8 % (8 %). I kortfristiga räntebärande fordringar ingick ingen upplupen ränta per 31 december 2017.

Not 18 Eget kapital

Redovisningsprinciper

Utdelning och återbetalningar

Varje form av utdelning och återbetalning som föreslås av styrelsen måste godkännas av aktieägarna på årsstämman innan den kan tas från det fria egna kapitalet.

Den 31 december 2017 uppgick det egna kapitalet till 6 008 MEUR (5 806 MEUR), att jämföra med börsvärdet på Nasdaq Helsinki Oy på 10 422 MEUR (8 085 MEUR). Marknadsvärdet för aktierna var 13,20 EUR (10,40 EUR) för A-aktien och 13,22 EUR (10,21 EUR) för R-aktien.

A-aktierna ger innehavaren en röst per aktie, medan R-aktierna ger innehavaren en röst per tio aktier men minst en röst, även om båda aktieslagen har samma nominella värde. A-aktier kan när som helst på aktieägares begäran omvandlas till R-aktier. Den 31 december 2017 uppgick aktiekapitalet enligt det finska handelsregistret till 1 342 MEUR (1 342 MEUR). Aktiens nominella värde är 1,70 EUR (1,70 EUR).

I slutet av 2017 ägde styrelseledamöterna och medlemmar i koncernens ledningsgrupp 1 150 (150) A-aktier och 458 526 (435 390) R-aktier, vilket motsvarar 0,02 % av rösterna i bolaget. En fullständig beskrivning av styrelseledamöters och ledande befattningshavares innehav finns i Not 7 Ersättningar till styrelse och ledningsgrupp. En fullständig beskrivning av bolagets aktieoptionsprogram finns i Not 21 Anställdas bonusprogram och aktierelaterade incitamentsprogram. Dessa har dock ingen påverkan på aktiekapitalets storlek.

Förändringar i aktiekapital och antal aktier

	A-aktier	R-aktier	Totalt
1 januari 2016	176 532 090	612 087 897	788 619 987
Konvertering av A-aktier till R-aktier 15 jan	-25 000	25 000	-
Per 31 december 2016	176 507 090	612 112 897	788 619 987
Konvertering av A-aktier till R-aktier 15 feb	-20	20	-
Konvertering av A-aktier till R-aktier 15 maj	-750	750	-
Konvertering av A-aktier till R-aktier 15 aug	-40 000	40 000	-
Konvertering av A-aktier till R-aktier 14 sep	-20 000	20 000	-
Konvertering av A-aktier till R-aktier 16 okt	-34 000	34 000	-
Konvertering av A-aktier till R-aktier 14 dec	-20 000	20 000	-
31 december 2017	176 392 320	612 227 667	788 619 987
Antal röster per 31 december 2017	176 392 320	61 222 767¹	237 615 087
Aktiekapital per 31 december 2017, MEUR	300	1 042	1 342
Aktiekapital per 31 december 2016, MEUR	300	1 042	1 342

¹ R-aktiernas röster räknas fram genom att dela antalet R-aktier med 10.

De aktier som är berättigade att rösta på den kommande årsstämman är utgivna aktier per den 16 mars 2018.

Not 19 Innehav utan bestämmande inflytande

Redovisningsprinciper

Innehav utan bestämmande inflytande redovisas under koncernens egna kapital i koncernens rapport över finansiell ställning. De respektive andelarna av resultatet för innehav utan bestämmande inflytande och för moderbolagets aktieägare redovisas i koncernens resultaträkning efter periodens resultat. Transaktioner mellan innehav utan bestämmande inflytande och koncernens aktieägare är transaktioner inom det egna kapitalet och visas därför under Förändringar i eget kapital. Mätmetoden för innehav utan bestämmande inflytande beslutas separat för varje förvärv.

Innehav utan bestämmande inflytande

MEUR	31 december	
	2017	2016
1 januari	62	125
Avyttringar	-	-4
Andel av periodens resultat	-11	-56
Andel av Övrigt totalresultat (OCI)	-3	-3
Utdelning	-1	-
31 december	47	62

Viktigare innehav utan bestämmande inflytande

			31 december	
			2017	2016
Bolag	Huvudsakligt verksamhetsställe	Ägarandel som utgörs av innehav utan bestämmande inflytande, %	MEUR	
Stora Enso Pulp och Paper Asia AB Group ¹	Sverige och Kina	Se separat uppställning nedan	37	54
Stora Enso Inpac Packaging Group	Kina	10,00	10	7
Stora Enso Huatai Paper Co Ltd	Kina	40,00	-5	-7
Övriga	-		5	8
			47	62

¹ Består av innehav utan bestämmande inflytande i Guangxi Integrated Project and Operations

Innehav utan bestämmande inflytande i Stora Enso Pulp and Paper Asia Group

Bolag	Huvud-sakligt verksam-hetsställe	31 december 2017			31 december 2016		
		Direkt - % av innehav utan bestäm- mande inflytande	Indirekt - % av innehav utan bestäm- mande inflytande	Totalt - % av innehav utan bestäm- mande inflytande	Direkt - % av innehav utan bestäm- mande inflytande	Indirekt - % av innehav utan bestäm- mande inflytande	Totalt - % av innehav utan bestäm- mande inflytande
Stora Enso Pulp and Paper Asia AB	Sverige och Kina	5,79	-	5,79	5,79	-	5,79
Guangxi Stora Enso Forestry Co Ltd	Kina	5,00	5,50	10,50	5,00	5,50	10,50
Stora Enso (Guangxi) Packaging Company Ltd	Kina	15,00	4,92	19,92	15,00	4,92	19,92
Stora Enso (Guangxi) Forestry Company Ltd	Kina	15,00	4,92	19,92	15,00	4,92	19,92

Under 2017 minskade innehav utan bestämmande inflytande i Stora Enso med 15 MEUR, främst på grund av negativt resultat i Stora Enso Pulp and Paper Asia AB Group. Nettoförlusten i Stora Enso Pulp and Paper Asia AB Group var 75 MEUR (347 MEUR). Nettoresultatet förbättrades med 272 MEUR jämfört med föregående år, främst på grund av driftsättningen av konsumentkartongbruket i Beihai i Kina.

Den 31 mars 2016 slutfördes avyttringen av Stora Ensos innehav omfattande 80 % av aktierna i magasinpappersbruket Arapoti i Paraná i Brasilien till den chilenska pappersproducenten Papeles Bio Bio. Den slutgiltiga köpeskillingen för aktierna var 15 MEUR. Transaktionen minskade andelen i koncernen för innehav utan bestämmande inflytande med 4 MEUR.

Sammanfattad ekonomisk information vad gäller dotterbolag med väsentlig andel innehav utan bestämmande inflytande visas nedan.

Stora Enso Pulp and Paper Asia AB Group

MEUR	2017	2016
Anläggningstillgångar	939	1 007
Omsättningstillgångar	216	180
Eget kapital hänförligt till moderbolagets aktieägare	131	202
Innehav utan bestämmande inflytande ¹	37	54
Eget kapital, totalt	168	256
Långfristiga skulder	475	553
Kortfristiga skulder	512	378
Omsättning	289	114
Årets nettoresultat	-75	-347

Hänförligt till:		
Moderbolagets aktieägare	-61	-291
Innehav utan bestämmande inflytande	-14	-56
Årets nettoresultat	-75	-347
Övrigt totalresultat	-13	-21
Totalresultat hänförligt till:		
Moderbolagets aktieägare	-71	-308
Innehav utan bestämmande inflytande	-17	-60
Totalresultat	-88	-368
Nettokassaflöde från den löpande verksamheten	-61	-110
Nettokassaflöde från investeringsverksamheten	-81	-324
Nettokassaflöde från finansieringsverksamheten	140	279
Nettokassaflöde	-2	-155

¹ 2016 och 2017 betalades inga utdelningar till innehav utan bestämmande inflytande.

Not 20 Pensionsförmåner

Redovisningsprinciper

Ersättningar till anställda

Koncernen har ett antal förmåns- och avgiftsbestämda pensionsplaner runtom i världen vilkas tillgångar i allmänhet ligger hos fristående kapitalförvaltare. Sådana pensionsplaner finansieras i allmänhet av betalningar från anställda och av berörda bolag inom koncernen med hänsyn tagen till rekommendationer från oberoende professionella aktuarier. Arbetsgivarens betalningar till de avgiftsbestämda pensionsplanerna tas upp som kostnad i koncernens resultaträkning för det år de hänförs till.

För förmånsbestämda planer uppskattas det bokförda värdet enligt PUC-metoden (Projected Unit Credit method). Enligt denna metod redovisas kostnaden för pensionsförpliktelser i koncernens resultaträkning för att kostnaden ska spridas över medarbetarnas anställningstid enligt den värdering som varje år utförs av erfarna aktuarier i alla länder med större pensionsbetalningar. Pensionsförpliktelserna värderas till nuvärdet av beräknade framtida utbetalningar varvid räntesatser motsvarande det mest skäligen av högt rankade företagsobligationer eller statspapper som matchar valutan och förväntad varaktighet för förpliktelserna i fråga används.

Alla aktuariella vinster och förluster som uppkommer i samband med förmånsbestämda planer redovisas direkt i eget kapital i koncernens totalresultat. Kostnader för anställda som slutat som uppkommer vid eventuella ändringar i planerna redovisas direkt i koncernens resultaträkning oavsett om kraven för intjäning är uppfyllda. I koncernens balansräkning redovisas hela pensionsskulden inklusive alla underskott i pensionsplanerna.

Koncernen har upprättat ett antal pensions- och andra förmånsplaner för sina anställda runtom i världen. Kostnaden för dessa uppgick 2017 till 166 MEUR (165 MEUR), enligt specifikation i Not 6 Personalkostnader. Huvuddelen av planerna är avgiftsbestämda. Kostnaden för dessa uppgick till 154 MEUR (153 MEUR).

Medlemmar i koncernledningen kan enligt individuella pensionsavtal pensionera sig vid 65 års ålder enligt lokal praxis i sina respektive hemländer. Pensionsåldern för övriga medlemmar i ledningsgrupperna i Stora Enso:s olika koncernbolag följer nationella lagar och regler, även om vissa medlemmar i ledningsgrupper har rätt att pensionera sig tidigare, mellan 60 och 65 år. Pensionsåldern för övrig personal följer antingen nationella bestämmelser eller lokala arbetsmarknadsavtal. I det senare fallet kan företaget ha vissa upplupna förpliktelser avseende förtidspensionerade medarbetare som har slutat arbeta men som ännu inte uppnått den nationella pensionsåldern.

Stora Enso:s totala förpliktelser gällande förmånsbestämda planer för både nuvarande och tidigare medarbetare uppgår till 1 139 MEUR (1 223 MEUR), även om tillgångar till ett värde av 762 MEUR (787 MEUR) finns avsatta i olika pensionsplaner för att täcka dessa förpliktelser. Nettofinansieringspositionen för de förmånsbestämda planerna redovisas i sin helhet i balansräkningen och uppgick för 2017 till 377 MEUR, en minskning med 59 MEUR jämfört med föregående års skuld på 436 MEUR. Minskningen berodde främst på aktuariella vinster avseende både tillgångar och skulder på totalt 48 MEUR. Räntekostnader redovisas under finansiella kostnader. Den för 2017 definierade kostnaden för förmånsbestämda planer i resultaträkningen uppgår till 19 MEUR och de aktuariella vinsterna redovisade i övrigt totalresultat uppgår till 61 MEUR. Den för 2016 definierade kostnaden för förmånsbestämda planer i resultaträkningen uppgick till 20 MEUR och de aktuariella förlusterna redovisade i övrigt totalresultat uppgick till 62 MEUR.

Aktuariella vinster/förluster redovisade direkt mot eget kapital

MEUR	31 december	
	Samtliga verksamheter	
	2017	2016
Aktuariella vinster/förluster	61	-62
Därtill hörande uppskjuten skatt	-10	15
Totalt	51	-47

Koncernens policy i fråga om finansiering av underskott i förmånsbestämda planer är att uppfylla kraven i den lokala lagstiftningen för skattemässigt avdragsgilla betalningar, samt att anpassa diskonteringsräntan vid aktuarieberäkningar till marknadsräntan. Koncernen inriktar sig dock på att i första hand använda sig av avgiftsbestämda planer för sina pensionsåtaganden, varför alla aspekter av avsättningarna till och

redovisningen av förmånsbestämda planer ses över. Nettoskulden som redovisas i balansräkningen speglar aktuella underskott i de förmånsbestämda planerna. Pensionsavtal, tillgångar och investeringspolicyer i de länder där huvuddelen av koncernens verksamhet bedrivs visas nedan.

Finland

Koncernens finska pensionsåtaganden täcks främst genom avgiftsbestämda planer och kostnaderna i resultaträkningen uppgår till 72 MEUR (72 MEUR). För de förmånsbestämda åtaganden som finns kvar var kostnaden 1 MEUR (1 MEUR) exklusive finansiella kostnader. Sedan 2001 täcks pensionsåtagandena helt via lokala försäkringsbolag. De totala förmånsbestämda förpliktelseerna uppgår till 318 MEUR (342 MEUR) och tillgångarna till 294 MEUR (323 MEUR), vilket innebär att den ofonderade förpliktelsen uppgår till 24 MEUR (19 MEUR). Eftersom den statliga pensionen i Finland utgör den största andelen av pensionerna är koncernens förpliktelser proportionellt mycket lägre än i jämförbara länder.

Plantillgångarna i Finland förvaltas av försäkringsbolag. Arbetsgivarna har inte tillgång till detaljinformation om vilken investeringsstrategi som tillämpas för pensionskapitalet eftersom tillgångarna tillhör försäkringsbolagen. Tillgångarna förvaltas i enlighet med EU:s och nationell lagstiftning, vilket innebär att garantibelopp ska utbetalas oavsett rådande marknadsförhållanden.

Tyskland

De tyska pensionskostnaderna uppgick till 7 MEUR (9 MEUR) varav 6 MEUR (8 MEUR) hänförde sig till avgiftsbestämda planer och 1 MEUR (1 MEUR) till förmånsbestämda planer exklusive finansiella kostnader. Det totala åtagandet för förmånsbestämda planer är 258 MEUR (284 MEUR) varav nästan allt är ofonderat eftersom de totala tillgångarna bara uppgår till 7 MEUR (7 MEUR). Den ofonderade förpliktelsen minskade från 277 MEUR till 251 MEUR. Nettoskulden minskade främst på grund av en högre diskonteringsränta och aktuariella förändringar. De förmånsbestämda pensionsplanerna täcks huvudsakligen genom avsättningar i balansräkningen och i mindre omfattning via försäkringsbolag eller fristående förvaltare.

Pensionsförmånerna bygger på antalet arbetade år och inkomster under den pensionsgrundande arbetsperioden och utbetalningen av pensionen samordnas med pensionsåldern i det nationella pensionssystemet. Pensionerna betalas direkt av företagen till deras tidigare anställda och betalningarna uppgick till 0 MEUR (1 MEUR). Utbetalningarna till pensionerade anställda garanteras genom lagkrav på att avsättningarna i balansräkningen är försäkrade upp till ett visst belopp.

Sverige

I Sverige täcks pensioner till arbetare av avgiftsbestämda planer för vilka kostnaderna i resultaträkningen uppgår till 56 MEUR (54 MEUR), medan tjänstemännens pensioner främst täcks av förmånsbestämda planer.

De totala förmånsbestämda förpliktelseerna uppgick till 352 MEUR (378 MEUR) och tillgångarna till 298 MEUR (295 MEUR), vilket innebär att den ofonderade förpliktelsen vid årsskiftet uppgick till 54 MEUR, jämfört med 83 MEUR året innan. Nettoskulden minskade främst på grund av en högre diskonteringsränta och aktuariella förändringar. Stora Enso har åtagit sig att betala alla lagstadgade lokala förpliktelser enligt huvudplanen ITP till stiftelsen, vilket innebär att den återstående pensionsskulden hänför sig till planer av mindre omfattning.

Det långsiktiga avkastningsmålet för stiftelsen är 3 % verklig avkastning efter skatt. Stora Ensos svenska pensionsstiftelse genomför en årlig utvärdering av förhållandet tillgångar/åtagande för att optimera riskparametrarna.

Övriga länder

De förmånsbestämda förpliktelseerna i övriga länder uppgick till 211 MEUR (219 MEUR) och tillgångarna till 163 MEUR (162 MEUR). De ofonderade förpliktelseerna uppgick till 48 MEUR (57 MEUR) netto. Endast i Storbritannien var dessa förpliktelser och tillgångar av betydande omfattning och uppgick till 145 MEUR (150 MEUR) respektive 129 MEUR (127 MEUR), vilket ger en nettoskuld på 16 MEUR (23 MEUR). Nettoskulden minskade på grund av aktuariella antaganden.

Koncernen

Avstämning av förmånsbestämda åtaganden

MEUR	31 december	
	2017	2016
Nuvärde av förmånsbestämda åtaganden		
Förmånsbestämda åtaganden per 1 januari	1 223	1 203
Omräkningsdifferens	-17	-35
Skuldränta	20	28
Avgifter	13	12
Aktuariella vinster och förluster på förmånsbestämda åtaganden på grund av ändrade demografiska antaganden	-3	-
Aktuariella vinster och förluster på förmånsbestämda åtaganden på grund av ändrade finansiella antaganden	-10	118
Aktuariella vinster och förluster på förmånsbestämda åtaganden på grund av realiserade justeringar	-24	-19
Utbetalningar	-63	-64
Avyttringar/förvärv, netto	-1	-20
Övrigt	1	-
Förmånsbestämda åtaganden per 31 december	1 139	1 223
Verkligt värde på plantillgång		
Verkligt värde på plantillgång per 1 januari	-787	-825
Omräkningsdifferens	13	33
Förväntad avkastning på plantillgångar	-14	-20
Aktuariell vinst/förlust på plantillgångar	-24	-37
Bidrag från arbetsgivare	3	14
Utbetalningar	47	47
Avyttringar/förvärv, netto	-	1
Verkligt värde på plantillgång per 31 december	-762	-787
Förmånsbestämda åtaganden, netto	377	436

Belopp redovisade i balansräkningen – förmånsbestämda planer

MEUR	31 december					
	Förmånsbestämda planer ,		Förmånsbestämda		Övriga	
	totalt		pensionsplaner		pensionsförmåner	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Nuvärde på fonderade åtaganden	851	909	851	908	-	1
Nuvärde på ofonderade åtaganden	288	314	264	289	24	25
Förmånsbestämda åtaganden	1 139	1 223	1 115	1 197	24	26
Verkligt värde på plantillgångar	762	787	762	786	-	1
Nettoskuld förmånsbestämda planer	377	436	353	411	24	25

Belopp redovisade i resultaträkningen

MEUR	31 december					
	Förmånsbestämda planer,		Förmånsbestämda		Övriga pensionsförmåner	
	totalt		pensionsplaner			
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Rörelsekostnader						
Aktuella avgifter	13	12	12	12	1	-
Räntekostnad						
Räntenetto på förmånsbestämda åtaganden	6	8	6	7	-	1
Kostnader redovisade i resultaträkningen	19	20	18	19	1	1

Aktuariella vinster och förluster

MEUR	31 december	
	2017	2016
Vinst/förlust på pensionsplantillgångar	24	37
Vinst/förlust på pensionsplanskulder	37	-99
Vinst/förlust, totalt	61	-62

Förmånsbestämda planer: Antaganden vid värdering av pensionsåtaganden

	31 december					
	Finland		Tyskland		Sverige	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Diskonteringsränta, %	1,4	1,2	1,5	1,2	2,5	2,2
Framtida löneökningar, %	2,5	2,6	2,5	2,5	2,7	2,5
Framtida pensionshöjningar, %	1,8	1,5	1,8	1,8	1,8	1,6
Aktuell genomsnittlig pensionsålder	64,0	63,9	63,0	63,0	65,0	65,0
Vikta genomsnittlig livslängd	87,0	89,0	86,0	85,0	89,3	89,3

Känslighetsanalys för förmånsbestämda pensionsåtaganden

	Påverkan på förmånsbestämda åtaganden		
	Förändring i antaget värde	Ökning i antaget värde	Minskning i antaget värde
Diskonteringsränta	0,50 %	Minskning med 6,7 %	Ökning med 7,5 %
Löneökningstakt	0,50 %	Ökning med 1,5 %	Minskning med 1,3 %
Pensionsökningstakt	0,50 %	Ökning med 5,7 %	Minskning med 5,3 %
	Antaget värde ökas med 1 år		Antaget värde minskas med 1 år
Livslängd	Ökning med 3,4 %		Minskning med 3,4 %

Ränterisk: Vid värdering av förpliktelseerna används marknadsräntor för högt rankade företagsobligationer eller statsobligationer som diskonteringsränta och värdet på förpliktelseerna varierar därför med marknadsräntan. Den nettoräntekostnad eller intäkt som redovisas i resultaträkningen beräknas också utifrån gällande marknadsränta.

Dödlighet: Om anställda lever längre än i antagandena kan förpliktelseerna vara underskattade redan från början och om den längre livslängden inte tagits med i beräkningen av fonderingen kan ett underskott uppkomma.

Varaktighet för pensionsplaner

År	Finland	Sverige	Tyskland	Storbritannien
31 december 2016	10,0	15,8	13,5	18,5
31 december 2017	10,0	15,5	12,9	17,2

Förmånsbestämda planer, sammandrag per land per 31 december 2017

MEUR	31 december 2017				
	Finland	Tyskland	Sverige	Övriga	Totalt
Nuvärde på fonderade åtaganden	318	18	331	184	851
Nuvärde på ofonderade åtaganden	-	240	21	27	288
Förmånsbestämda åtaganden	318	258	352	211	1 139
Verkligt värde på plantillgångar	294	7	298	163	762
Nettoskuld, förmånsbestämda planer	24	251	54	48	377
Nettoskuld i balansräkningen	24	251	54	48	377
Varav:					
Förmånsbestämda pensionsplaner	24	251	54	24	353
Övriga pensionsförmåner	-	-	-	24	24
Nettoskuld i balansräkningen	24	251	54	48	377

Förmånsbestämda planer, sammandrag per land per 31 december 2016

MEUR	31 december 2016				
	Finland	Tyskland	Sverige	Övriga	Totalt
Nuvärde på fonderade åtaganden	342	19	356	192	909
Nuvärde på ofonderade åtaganden	-	265	22	27	314
Förmånsbestämda åtaganden	342	284	378	219	1 223
Verkligt värde på plantillgångar	323	7	295	162	787
Nettoskuld, förmånsbestämda planer	19	277	83	57	436
Nettoskuld i balansräkningen	19	277	83	57	436
Varav:					
Förmånsbestämda pensionsplaner	19	277	83	32	411
Övriga pensionsförmåner	-	-	-	25	25
Nettoskuld i balansräkningen	19	277	83	57	436

Plantillgångar

MEUR	31 december			
	2017		2016	
	Värde	%	Värde	%
Eget kapital	261	34,2	268	34,0
Statsobligationer	40	5,3	82	10,4
Företagsobligationer	211	27,7	258	32,8
Skulder	251	33,0	340	43,2
Fastigheter	66	8,6	68	8,7
Kassa	38	5,0	53	6,8
Övrigt	146	19,2	58	7,3
Tillgångar i pensionsfonder, totalt	762	100,0	787	100,0

I tillgångar i pensionsplaner ingår inte fastigheter eller andra tillgångar som innehas av koncernen eller som ingår i företagets egna finansiella instrument. Fördelningen av de finska pensionstillgångarna på 294 MEUR (323 MEUR) visas inte separat eftersom fördelningen på olika tillgångsslag bara kan beräknas utifrån målvärden hos respektive försäkringsbolag.

Av de faktorer som påverkar storleken på koncernens pensionsskuld är de två viktigaste ränteutvecklingen och inflationsförväntningarna, varför målet för investeringarna är att neutralisera effekten av dessa och maximera avkastningen.

Under 2018 förväntas 21 MEUR betalas ut.

Under 2017 betalades 3 MEUR (14 MEUR).

Not 21 Anställdas bonusprogram och aktierelaterade incitamentsprogram

Redovisningsprinciper

Aktietilldelningar

Kostnader för alla aktierelaterade ersättningar hänförliga till anställda redovisas som personalkostnader över intjäningsperioden. Aktieprogrammen säkras med totalavkastningsswappar (TRS) som avräknas kontant och möjliggör för företaget att få kontant kompensation för att delvis täcka förändringar i aktiekursen mellan tilldelning och avräkning.

Marknadsvärdet av tjänsterna som den anställda skall utföra som ersättning för aktietilldelningar redovisas med användande av samma metod som vid avräkningen. Från den anställdes kompensation undandras koncernen ett belopp som motsvarar den anställdes skatteskuld i samband med transaktionen. Detta görs genom att minska antalet aktier som emitteras till den anställda. Det skattemässiga beloppet redovisas som en aktierelaterad ersättning som regleras med kontanter. De aktier som den anställda får redovisas som en transaktion som regleras med eget kapital. Den likvidskuld som uppkommer i samband med det förväntade skattebeloppet omvärderas vid varje bokslut till sitt verkliga värde med utgångspunkt i antaganden om hur många nya aktietilldelningar som kommer att göras och i marknadsvärden utifrån kursen för Stora Enso R-aktie på balansdagen med justering för nuvärdet av förväntade utdelningar, där alla förändringar redovisas direkt i resultaträkningen. De aktietilldelningar som regleras med eget kapital (efter skatt) värderas till verkligt värde av egetkapitalinstrumenten vid tilldelningen och justeras med nuvärdet av förväntade utdelningar. Det verkliga värdet av de aktierelaterade ersättningar som regleras med eget kapital som bestämts vid tilldelningen kostnadsförs linjärt över intjänandeperioden baserat på de egetkapitalinstrument som förväntas tjäna in med motsvarande ökning av det egna kapitalet.

Kortsiktiga incitamentsprogram

Löner och ersättningar för ledande befattningshavare förhandlas individuellt. Stora Enso's incitamentsprogram beaktar både affärsenheters och enskilda anställdas prestationer, utveckling och resultat. De prestationsbaserade ersättningarna baseras på lönsamhetsmått och mål för olika nyckeltal.

För koncernledning och ledande befattningshavare i divisioner och andra enheter finns kortsiktiga incitamentsprogram där ersättningen beräknas i procent på årets grundlön och varierar mellan 8 % och 75 %. Anställda som inte är i ledande ställning ingår i ett kortsiktigt incitamentsprogram som maximalt kan ge en extra ersättning på 7 %. Alla incitament är diskretionära. De prestationsbaserade programmen omfattar de flesta anställda i koncernen förutsatt att de är möjliga enligt lokal lag och praxis. För verksamhetsåret 2017 baserades incitamentsprogrammen på såväl finansiella som individuellt uppsatta mål. De finansiella målen i kortsiktiga incitamentsprogram mäts som: Operativt EBITDA och operativt rörelsekapital i förhållande till omsättningen.

Långsiktiga incitamentsprogram

År 2004 godkände styrelsen för första gången införandet av två aktierelaterade incitamentprogram (spärrade och prestationsbaserade aktieprogram). Mellan 2005 och 2017 har nya aktierelaterade program introducerats varje år. Sedan 2009 har nya långsiktiga incitamentsprogram för ledande befattningshavare främst utgjorts av prestationsbaserade aktieprogram. De prestationsbaserade programmen från 2009 till 2013 tjänades in över tre år och baserades på årliga mål som definierades av Ersättningskommittén. Programmen mellan 2014 och 2017 har treårsmål och tjänas in under hela treårsperioden. I tidigare program, från åren 2009 till 2011, kunde man tjäna in maximalt 150 % av antalet tilldelade aktier, förutsatt att föreskriven prestation översteg målet. Sedan 2012 är den maximala intjäningsnivån 100 % av antalet tilldelade aktier.

Tre fjärdedelar (75 %) av ersättningarna enligt programmen 2014–2017 utgörs av prestationsbaserad aktietilldelning där aktier kan tjäna in i enlighet med de prestationskriterier som föreslagits av Ersättningskommittén och godkänts av styrelsen. Det finansiella målet i 2017 års prestationsbaserade aktieprogram är det treåriga måttet för ekonomiskt mervärde (EVA) för Stora Enso-koncernen. En fjärdedel (25 %) av ersättningarna enligt programmen 2014–2017 utgörs av spärrade aktier för vilka intjänande endast förutsätter att man fortfarande är anställd i koncernen.

Utestående spärrade och prestationsbaserade aktieersättningar visas nedan.

Aktietilldelningar per 31 december 2017

Antal aktier	Beräknad utdelning av utestående spärrade och prestationsbaserade aktietilldelningar vid årets slut			
	2018	2019	2020	Totalt
2015 års program	1 232 596			1 232 596
2016 års program		1 036 286		1 036 286
2017 års program			1 152 042	1 152 042
Totalt	1 232 596	1 036 286	1 152 042	3 420 924

Kostnaderna för Stora Ensos aktierelaterade program redovisas som kostnader över intjänandeperioden som är perioden mellan tilldelning och utdelning. I resultaträkningen uppgick den totala kostnaden för aktierelaterade program till 10 MEUR (6 MEUR), allt hänförligt till tilldelningen av spärrade och prestationsbaserade aktier, varav en kostnad på 3 MEUR (2 MEUR) hänförs till aktietilldelningsprogram som avräknas mot eget kapital. En skuld på 11 MEUR (8 MEUR) redovisas som långfristig rörelseskuld och är helt hänförlig till tilldelningen av spärrade och prestationsbaserade aktier.

Aktieprogrammen kan säkras med totalavkastningsswappar (TRS) som avräknas kontant och möjliggör för företaget att få kontant kompensation för att delvis täcka förändringar i aktiekursen mellan tidpunkten för tilldelning och den för avräkning. Koncernens innehav av totalavkastningsswappar (TRS) får inte redovisas som säkringstransaktioner, varför de periodvisa förändringarna i marknadsvärdet måste redovisas i resultaträkningen under rörelsekostnader i linje med kostnaderna för de aktiebaserade program som de hänförs till.

Vid årets slut fanns det inga utestående totalavkastningsswappar (TRS) (2016: 2 700 000) som säkring för de underliggande Stora Enso Oyj R-aktierna varför det redovisade nettovärdet av TRS-kontrakt var 0 (tillgång på 3 MEUR). Under 2017 redovisades förändringar i verkligt värde av totalavkastningsswappar (TRS) till ett belopp av 2 MEUR (6 MEUR) i resultaträkningen.

Not 22 Övriga avsättningar

Redovisningsprinciper

Avsättningar

Avsättningar redovisas när koncernen har en rättslig eller informell förpliktelse till följd av tidigare händelser och när det är troligt att det för att reglera detta krävs någon form av utflöde av resurser och det går att göra en rimlig beräkning av ett belopp som motsvarar förpliktelsen. Miljömässiga avsättningar för återställande av industrimark görs från det att en anläggning börjar producera och det kapitaliserade värdet av beräknade kostnader för återställning avskrivs sedan över anläggningens beräknade ekonomiska livslängd. Om effekten av pengars tidsvärde bedöms som väsentlig räknas värdet av avsättningarna om till sitt nuvärde.

Miljömässiga förpliktelser

Miljömässiga kostnader för åtgärdande av tillstånd som orsakats av tidigare verksamhet, och som inte bidrar till aktuella eller framtida intäkter, kostnadsförs när de uppstår. Miljömässiga risker redovisas när det, baserat på nuvarande tolkning av miljölagstiftning och miljöbestämmelser, är troligt att en förpliktelse har uppstått och värdet på en sådan kan bedömas på ett rimligt sätt.

Avsättningar för omstrukturering

En avsättning för omstrukturering redovisas i den period när koncernen enligt lag eller sed blir skyldig att göra en sådan. Relevanta kostnader är extra kostnader för, eller kostnader som uppkommit som en direkt följd av, avvecklingsplanen eller som resultat av en löpande avtalad förpliktelse utan tillhörande ekonomisk nytta eller som utgörs av ett vitesföreläggande för att annullera förpliktelsen.

Övriga förpliktelser

Övriga förpliktelser kan vara olika rättsliga eller andra förpliktelser som kundgarantier, pågående rättsfall, krav på ersättning eller liknande.

Övriga avsättningar

MEUR	Miljömässiga	Omstrukturering	Övriga obligatoriska	Avsättningar, totalt
Bokfört värde per 1 januari 2016	91	55	14	160
Omräkningsdifferens	-2	-	4	2
Avyttrat företag	-7	-6	-7	-20
Kostnad i resultaträkningen				
Nya avsättningar	11	13	1	25
Ökning av tidigare avsättningar	17	1	3	21
Återföring av tidigare avsättningar	-1	-3	-3	-7
Betalningar	-9	-36	-2	-47
Bokfört värde per 31 december 2016	100	24	10	134
Omräkningsdifferens	-2	-3		-5
Kostnad i resultaträkningen				
Nya avsättningar	8	17	-	25
Ökning av tidigare avsättningar	14	1	3	18
Återföring av tidigare avsättningar	-1	-2	-	-3
Betalningar	-11	-20	-4	-35
Per 31 december 2017	108	17	9	134
Fördelning mellan kortfristiga och långfristiga skulder				
Kortfristiga skulder: Betalas inom 12 månader	8	13	2	23
Långfristiga skulder: Betalas efter 12 månader	100	4	7	111
Totalt per 31 december 2017	108	17	9	134

Miljömässig förpliktelse

Avsättningar för miljömässiga åtgärder uppgick den 31 december 2017 till 108 MEUR, vilket var en nettoökning med 8 MEUR jämfört med den 31 december 2016, främst beroende på en ökning av avsättningen på 7 MEUR för avveckling av bruket i Uleåborg och ny avsättning på 4 MEUR för en öppen

avfallsdeponi vid anläggningen i Imatra. Övriga ökningar av avsättningar hänför sig till markområden där tidigare verksamhet lagts ner och till gamla avfallsdeponier.

Huvudsakliga avsättningar:

- Enligt en överenskommelse mellan Stora Enso och Falu kommun är koncernen skyldig att rena avrinning från Kopparbergs bruk innan vattnet släpps ut i miljön. Avsättningen uppgick den 31 december till 43 MEUR (47 MEUR).
- Den totala miljömässiga avsättningen i Finland uppgick till 22 MEUR (11 MEUR). Ökningen med 11 MEUR jämfört med den 31 december 2016 beror främst på de ovan nämnda avsättningarna för Uleåborg och Imatra. De största avsättningarna hänför sig till avsättningen på 12 MEUR (5 MEUR) för avveckling av nedlagd verksamhet vid anläggningen i Uleåborg och 5 MEUR (6 MEUR) för rening av bassäng med syresatt vatten vid det nedlagda massabruket i Kemijärvi. Övriga miljömässiga avsättningar är bland annat 1 MEUR (1 MEUR) hänförlig till mark vid det tidigare Summa-bruket.
- Marken vid Skoghalls bruk innehåller föroreningar som måste avlägsnas. Avsättningen för detta uppgick den 31 december till 15 MEUR (16 MEUR).
- Hylte Bruk och Hylte kommun har ett avtal om återställande och hantering av läckage från deponi i Hyltebruk. Avsättningen för detta uppgick till 7 MEUR (5 MEUR).
- Stora Enso Pulp AB har under flera år i samarbete med lokala myndigheter arbetat med att avlägsna kvicksilver från hamnbassängen i Skutskär. Dessutom är företaget skyldigt att uppgradera en gammal deponi som tidigare använts av bruket så att den uppfyller ändrade miljöbestämmelser. Vid årets slut hade Stora Enso Pulp AB miljömässiga avsättningar på 6 MEUR (6 MEUR).
- Återstående förpliktelser gäller främst avfallsdeponier som inte togs om hand vid avyttringen av Baienfurt-brukets fastigheter i Tyskland under 2010. Miljömässig avsättning för detta uppgick till 5 MEUR (6 MEUR).

Avsättningar för omstrukturering

Koncernen har de senaste åren genomgått omfattande omstruktureringar, från avyttringar till bruksnedläggningar och besparingsprogram för administrativa kostnader. Nya avsättningar för omstrukturering per division: Paper 12 MEUR, Consumer Board 3 MEUR, Wood Products 1 MEUR och Biomaterials 1 MEUR.

I slutet av 2017 uppgick avsättningarna för omstrukturering till 17 MEUR (24 MEUR) och täckte kostnader för verksamhetsnedläggningar, rivning, sanering och avgångsvederlag vid personalnedskärningar.

Totala utbetalningar under året avseende fastställda omstruktureringsavsättningar uppgick till 20 MEUR (36 MEUR).

I februari 2017 tillkännagav Stora Enso planerna på att lägga ner produktionen vid pappersmaskin 8 vid Kvarnsvedens bruk med en årlig kapacitet på 100 000 ton obestruket journalpapper på grund av strukturell försvagning av efterfrågan på tidningspapper i Europa. Ökningen av avsättningar uppgick till 11 MEUR.

I juni 2016 aviserade Stora Enso avyttringen av det tyska pappersbruket Kabel, som tillverkar bestruket mekaniskt papper, till ett investmentbolag baserat i Tyskland. Den nya avsättningen uppgick till 2 MEUR.

I september 2016 meddelade division Packaging Solutions planer på att samla tillverkningen av wellpappförpackningar i Finland för att få bättre lönsamhet och konkurrenskraft samt att lägga ner wellpappenheten i Heinola. Avsättningen uppgick till 3 MEUR.

Närmare information om nedskrivningar av immateriella tillgångar och fastigheter, maskiner och inventarier i samband med omstruktureringar finns i Not 10 Avskrivningar och nedskrivningar.

Övriga obligatoriska avsättningar

Övriga obligatoriska avsättningar uppgick den 31 december 2017 till 9 MEUR, vilket är en minskning med 1 MEUR jämfört med den 31 december 2016.

Not 23 Rörelseskulder

Långfristiga rörelseskulder

MEUR	Per 31 december	
	2017	2016
Avsättningar för pensioner och övriga pensionsförmåner	377	436
Övriga avsättningar	111	114
Aktiebaserade ersättningar	11	8
Övriga skulder	41	53
Totalt	540	611

Kortfristiga rörelseskulder

MEUR	Per 31 december	
	2017	2016
Leverantörsskulder	1 337	1 239
Upplupna personalkostnader	240	227
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	200	180
Kortfristig del av avsättningar	23	20
Erhållna förskott	19	14
Övriga skulder	92	114
Totalt	1 911	1 794

Not 24 Hantering av finansiell risk

Principer och rutiner för riskhantering

Stora Enso är exponerat för flera finansmarknadsrisker som ska hanteras enligt de riktlinjer som beslutats av styrelsen. Målet är att ha en kostnadseffektiv finansiering i koncernens bolag och att använda finansiella instrument för att hantera dessa risker och minska svängningar i resultatet. De huvudsakliga riskerna för koncernen är ränterisk, valutakursrisk, finansieringsrisk och råvaruprisrisk, särskilt vad gäller fibrer och energi.

Stora Ensos policy för finansiell risk i koncernen styr alla finansiella transaktioner i Stora Enso. Policyn och alla framtida ändringar av den gäller så fort de har godkänts av styrelsen och alla policyer som styr användning av finansiella instrument måste överensstämma med den. De stora finansmarknadsriskerna beskrivs nedan. Koncernens samägda bolag har sina egna policyer för finansiell risk som inte alltid helt överensstämmer med koncernens policyer.

Ränterisk

Koncernens räntekostnader påverkas av fluktuationer i räntesatserna. Koncernen strävar efter att ha så stabila räntekostnader som möjligt. Koncernens samlade löptid bör inte överstiga den genomsnittliga kredittiden men målet bör vara en längre löptid. En löptid som är längre än den genomsnittliga kredittiden godkänns av styrelsen.

Per den 31 december 2017 skulle en procentenhets parallell ändring upp eller ner av räntesatsen påverka den årliga nettoräntekostnaden med 5 MEUR (5 MEUR) under förutsättning att koncernens löptids- och lånestruktur är densamma över hela året. Simuleringen beräknar ränteeffekten vid ett parallellskifte i marknadsräntorna om 100 baspunkter för alla instrument med rörlig ränta från deras nästa justeringsdag till årets slut. Dessutom antas att alla kortsiktiga lån som förfaller under året förlängs till årsskiftet till den nya högre räntesatsen.

Koncernens totala räntebärande skulder med rörlig ränta minskat med likvida medel men inklusive rörlig del av ränteswappar uppgår till ungefär 0,7 (0,7) miljarder euro. Den genomsnittliga omsättningsperioden för koncernens räntebärande skulder, inklusive alla räntederivat men exklusive likvida medel är ungefär 4,2 (3,4) år. En parallell förändring med en procentenhet upp eller ner i räntesatserna skulle också resultera i vinster eller förluster på 13 MEUR (15 MEUR) före skatt i reserven för kassaflödessäkring i verkligt värde-reserven (OCI) för ränteswappar som redovisas som kassaflödessäkring. I Not 27 Derivatinstrument, sammanfattas de nominella och verkliga värdena av utestående räntederivatskontrakt.

Valutatransaktionsrisk

Koncernen är exponerad för valutakursrisk som uppkommer vid ändringar i växelkursen mot rapporteringsvalutan euro. Den största valutatransaktionsrisken är effekten av växelkursfluktuationer i koncernens resultaträkning, vilket är följden av valutakursförändringar på förväntade framtida kassaflöden. Koncernens policy för att motverka detta är att säkra 50 % av de prognosticerade större kassaflödena för 12 månader.

Valutaexponeringen hänförs sig främst till Stora Ensos produktionsenheters geografiska placering och till de inköp av råvaror och den försäljning som sker utanför euroområdet, huvudsakligen i svenska kronor, amerikanska dollar och brittiska pund.

I tabellen nedan visas beräknad operativ nettoexponering för de viktigaste valutorna för de närmaste 12 månaderna och tillhörande säkringar per 31 december omräknade till kurserna på balansdagen. Nettoexponeringen avseende operativa fordringar och skulder i balansräkningen per 31 december inkluderar valutakursexponering genererad av transaktioner både inom och utom koncernen enligt kraven i IFRS 7. I praktiken har dock huvudsakligen extern exponering säkrats. Ett positivt exponeringsbelopp i tabellen representerar en beräknad framtida fordran i utländsk valuta.

Operativ valutaexponering

MEUR	Per 31 december 2017					Per 31 december 2016				
	SEK	USD	GBP	BRL	CZK	SEK	USD	GBP	BRL	CZK
Beräknad nettokassaflödesexponering per år	-960	1 260	360	-	-180	-870	1 290	320	-	-180
Kassaflödessäkringar 12 månader framåt	510	-630	-180	-	60	450	-660	-170	-	80
Beräknad nettokassaflödesexponering per år, efter säkringar	-450	630	180	-	-120	-420	630	150	-	-100
Säkrad procentandel per 31 december för 12 månader framåt	53 %	50 %	50 %	-	33 %	52 %	51 %	53 %	-	44 %
Omräkningsexponering i resultaträkningen¹	-150	-190	10	-120	-	-300	-230	10	-150	10
Exponering i operativa fordringar och skulder	56	175	27	-17	-28	35	112	19	-8	-26
Valutasäkringar	50	-138	-33	-	-	64	-146	-24	-	-
Exponering i balansräkningen, efter säkringar	106	37	-6	-17	-28	99	-34	-5	-8	-26
Beräknad rörelseexponering per år, efter säkringar	-494	477	184	-137	-148	-621	366	155	-158	-116

¹ Inklusive osäkrad försäljning, kostnader och avskrivningar som fakturerats eller kostnadsförts i lokal valuta av enheter utanför euroområdet och omräknats till balansdagens kurs.

I tabellen nedan visas den förväntade effekten i resultaträkningen av en förstärkning av euron mot SEK, USD, GBP och CZK med 5 % och mot BRL med 10 %, jämfört med balansdagens kurser. En motsvarande försvagning av euron skulle ha en ungefär lika stor motsatt effekt. Ett negativt belopp i tabellen återspeglar en möjlig nettoförlust i resultaträkningen eller det egna kapitalet och ett positivt belopp återspeglar en möjlig nettovinst. I praktiken kan de faktiska resultateten av valutaomräkningar skilja sig från den känslighetsanalys som visas nedan eftersom resultaträkningarna i dotterbolag som inte har euro som funktionell valuta räknas om för att ingå i koncernredovisningen till den genomsnittliga växelkursen under året, medan sådana dotterbolags balansräkningar räknas om med utgångspunkt i balansdagens växelkurs.

I beräkningen ingår valutasäkringar och det förutsätts att inga andra ändringar utöver kursförändring för en enda valuta har förekommit. Valutakurseffekterna baseras på uppskattade operativa flöden i utländska valutor för de kommande tolv månaderna, säkringar i nivå med dem på balansdagen och antagandet att säkringsnivåerna, omräkningsexponeringen i resultaträkningen och andra variabler kommer att vara konstanta under de kommande tolv månaderna. Säkringsinstrument är bland andra valutaterminkontrakt och valutaoptioner. Indirekta valutaeffekter med påverkan på priser och produktflöden, som att en vara blir billigare att producera någon annanstans, har inte beaktats i beräkningen.

Uppskattad valutaeffekt vid en förstärkning av euron

MEUR	Per 31 december 2017					Per 31 december 2016				
	SEK	USD	GBP	BRL	CZK	SEK	USD	GBP	BRL	CZK
Valutakursförändring mot EUR	-5 %	-5 %	-5 %	-10 %	-5 %	-5 %	-5 %	-5 %	-10 %	-5 %
Effekt på uppskattat årligt nettokassaflöde och omräkningsexponering	56	-54	-19	12	9	59	-53	-17	15	9
Effekt på säkringsreserven före skatt på balansdagen ¹	-26	32	9	-	-3	-23	33	9	-	-4
Effekt på rörelseresultatet på balansdagen ²	-5	-2	-	2	1	-5	2	-	1	1
Uppskattad årlig effekt på rörelseresultatet³	25	-24	-10	14	7	31	-18	-8	16	6

¹ Effekten på säkringsreserven (i övrig totalinkomst) före skatt på balansdagen är hänförlig till förändringen i verkligt värde på derivatkontrakt som räknas som kassaflödessäkringar av mycket troliga prognosticerade kassaflöden.

² Effekten på rörelseresultatet på balansdagen utgörs av den uppskattade valutakurseffekt avseende operativa skulder och fordringar plus nettot av säkringar.

³ Den uppskattade årliga effekten på rörelseresultatet är inklusive valutakurseffekter avseende operativ exponering i balansräkningen, prognosticerade kassaflöden och därmed hänförliga säkringar samt omräkningsexponering i resultaträkningen.

I tabellen nedan visas valutakursexponering och därmed hänförliga säkringar per den 31 december för de viktigaste valutorna. I nettoskulderna ingår lån och tillhörande räntederivat, nettot av lånefordringar och likvida medel. Valutakursderivaten säkrar främst finansiella exponeringar i balansräkningen och då och då ingår även prognosticerade kassaflöden som inte får redovisas som säkringar. Dessa prognosticerade kassaflöden ingår inte i tabellen nedan. Ett negativt exponerat belopp i tabellen betecknar en nettoskuld i utländsk valuta.

I tabellen visas också den förväntade effekten i resultaträkningen av en förstärkning av euron mot SEK, USD, CNY och PLN med 5 % och mot BRL med 10 %, jämfört med balansdagens kurser. En motsvarande försvagning av euron skulle ha en ungefär lika stor motsatt effekt. Ett negativt belopp i tabellen återspeglar en möjlig nettoförlust i resultaträkningen och ett positivt belopp återspeglar en möjlig nettovinst. I praktiken kan det faktiska valutaresultatet skilja sig från känslighetsanalysen nedan eftersom de exponerade beloppen kan ändras under året.

Finansiell valutaexponering och uppskattade valutaeffekter i resultaträkningen

MEUR	Per 31 december 2017					Per 31 december 2016				
	SEK	USD	CNY	PLN	BRL	SEK	USD	CNY	PLN	BRL
Nettoskuld exklusive säkringar	420	-347	472	161	-	655	-470	538	199	61
Valutasäkringar	-530	-28	-86	-	-	-754	-54	-96	-	-
Finansiell nettoexponering	-110	-375	386	161	-	-99	-524	442	199	61
Valutakursförändring mot EUR	-5 %	-5 %	-5 %	-5 %	-10 %	-5 %	-5 %	-5 %	-5 %	-10 %
Effekt i resultaträkningen	6	19	-19	-8	-	5	26	-22	-10	-6

Valutaomräkningsrisk

Omräkningsrisken uppkommer från att valutafluktuationer påverkar nettovärdet av koncernens tillgångar och skulder denominerade i utländsk valuta. Valutaomräkningsrisken minskas genom att tillgångarna, när så är möjligt, finansieras i tillgångens egen valuta.

Balansräkningarna i utländska dotterbolag, intressebolag och investeringar tillgängliga för försäljning denominerade i utländsk valuta räknas om till euro till den kurs som råder på bokslutsdagen, vilket exponerar koncernens eget kapital för valutakursrörelser. Omräkningsdifferenserna, liksom övriga rörelser som omräkningsdifferensen i resultaträkningen, redovisas direkt i det egna kapitalet även om de ackumulerade omräkningsdifferenserna vid avyttring, helt eller delvis, av den utländska enheten redovisas över resultaträkningen. Nästa tabell visar omräkningsexponeringen på eget kapital före och efter säkringar.

Omräkningsrisk och säkringar: 2017

31 december								
MEUR	EUR- området	USD- området ²	Sverige	Kina	Polen	Brasilien	Övriga	Totalt
Omräkningsexponering på eget kapital	2 011	1 242	1 372	400	306	391	286	6 008
EUR/USD-säkringar ¹	292	-292	-	-	-	-	-	-
Omräkningsexponering efter säkringar	2 303	950	1 372	400	306	391	286	6 008

¹ Obligationer denominerade i USD klassificerade som säkringar av investeringar i utländska tillgångar.

² Inklusive det samägda företaget Montes del Plata i Uruguay som har USD som funktionell valuta.

Omräkningsrisk och säkringar: 2016

Per 31 december								
MEUR	EUR- området	USD- området ²	Sverige	Kina	Polen	Brasilien	Övriga	Totalt
Omräkningsexponering på eget kapital	2 104	1 326	879	480	267	462	288	5 806
EUR/USD-säkringar ¹	332	-332	-	-	-	-	-	-
Omräkningsexponering efter säkringar	2 436	994	879	480	267	462	288	5 806

¹ Obligationer denominerade i USD klassificerade som säkringar av investeringar i utländska tillgångar.

² Inklusive det samägda företaget Montes del Plata i Uruguay som har USD som funktionell valuta.

I tabellen nedan visas effekten på koncernens eget kapital av en förstärkning av euron mot USD, SEK, CNY, PLN och BRL per den 31 december. En motsvarande försvagning av euron skulle ha en ungefär lika stor motsatt effekt. I beräkningen ingår effekten av valutasäkringar av nettoinvesteringar i utländska enheter och det förutsätts att inga andra ändringar utöver kursförändring för en enda valuta har förekommit per den 31 december varje år. Exponeringarna som använts vid beräkningarna är det egna kapitalet denominerat i utländsk valuta och säkringsnivåerna per den 31 december. Använda säkringsinstrument kan vara valutaterminkontrakt, valutaoptioner och lån i utländsk valuta. Fullständig information om faktiska rörelser i den ackumulerade omräkningsreserven och säkringsresultat finns i Not 28 Ackumulerad omräkningsjustering och säkring av eget kapital.

Konsoliderat eget kapital: Valutaeffekt vid förstärkning av EUR, före skatt

MEUR	Per 31 december 2017			Per 31 december 2016		
	Före säkringar	Säkringar	Nettoeffekt	Före säkringar	Säkringar	Nettoeffekt
Med 5 % mot SEK	-69	-	-69	-44	-	-44
Med 5 % mot USD	-62	15	-47	-66	17	-49
Med 5 % mot CNY	-20	-	-20	-24	-	-24
Med 5 % mot PLN	-15	-	-15	-13	-	-13
Med 10 % mot BRL	-39	-	-39	-46	-	-46
Total effekt av ovanstående	-205	15	-190	-193	17	-176

Likviditet och refinansieringsrisk

Finansieringsrisk uppstår genom eventuella svårigheter att vid en given tidpunkt erhålla finansiering för verksamheten. Enligt Stora Enso's finansieringspolicy ska den genomsnittliga löptiden på utestående lån och kreditlöften som täcker kortfristiga låneskulder vara minst fyra år. Policyn föreskriver vidare att koncernen ska ha kreditlöften som täcker de planerade finansieringsbehoven, den kortsiktiga delen av de långfristiga skulderna, utestående kommersiella företagscertifikat och övriga obekräftade kortsiktiga lån.

Refinansieringsrisken, dvs. risken att lån som förfaller inte kan ersättas av nya lån på marknaden, minskas genom Stora Enso's mål att hålla en jämn förfallostruktur för utestående skulder.

I tabellen nedan visas återbetalningsplan för koncernens odiskonterade räntebärande lån ordnade efter hur lång tid det på bokslutsdagen är kvar till avtalad förfallodag. För beräkning av kreditkostnader användes terminskurser vid beräkningstidpunkten.

Återbetalningsplan för räntebärande låneskulder på förfallodagen, inklusive ränta: 2017

MEUR	2018	2019	2020	2021	2022	2023+	Totalt
Obligationslån	137	221	-	-	-	994	1 352
Lån från kreditinstitut	202	185	183	122	127	210	1 029
Finansiella leasingskulder	28	-	-	-	-	1	29
Övriga långfristiga skulder	3	3	-	-	-	-	6
Långfristiga skulder inklusive kortfristig del	370	409	183	122	127	1 205	2 416
Minus verkligt värde-justering av bokfört värde	3	7	4	3	3	8	28
Uppskattade kreditkostnader enligt avtal	98	82	63	58	51	310	662
Återbetalningsplan för långfristiga skulder	471	498	250	183	181	1 523	3 106
Kortfristiga låneskulder, bokfört värde	525	-	-	-	-	-	525
Avtalade kreditkostnader	16	-	-	-	-	-	16
Checkräkningskrediter	4	-	-	-	-	-	4
Totalt att återbetala per 31 december 2017	1 016	498	250	183	181	1 523	3 651

Återbetalningsplan för räntebärande låneskulder på förfallodagen, inklusive ränta: 2016

MEUR	2017	2018	2019	2020	2021	2022+	Totalt
Obligationslån	265	237	475	-	-	728	1 705
Lån från kreditinstitut	254	227	173	314	143	323	1 434
Finansiella leasingskulder	28	27	-	-	-	1	56
Övriga långfristiga skulder	5	7	-	-	-	-	12
Långfristiga skulder inklusive kortfristig del	552	498	648	314	143	1 052	3 207
Minus verkligt värde-justering av bokfört värde	-	5	4	4	3	11	27
Uppskattade kreditkostnader enligt avtal	125	109	93	59	50	352	788
Återbetalningsplan för långfristiga skulder	677	612	745	377	196	1 415	4 022
Kortfristiga låneskulder, bokfört värde	452	-	-	-	-	-	452
Avtalade kreditkostnader	12	-	-	-	-	-	12
Checkräkningskrediter	4	-	-	-	-	-	4
Totalt att återbetala per 31 december 2016	1 145	612	745	377	196	1 415	4 490

Motpartsrisiker

Motpartsrisiker är den risk Stora Enso löper vid transaktioner med finansiella motparter om motpartens finansiella ställning försämras.

Risken minimeras genom att

- kontrakt bara ingås med ledande finansiella institutioner och industriföretag med god kreditrating
- investera i fonder hos finansiella institutioner eller företag med en kreditrating som är lika med eller bättre än BBB-, med minst 50 % av kortfristiga investeringar i fonder med en kreditrating som är lika med eller bättre än A- enligt Standard and Poor's kreditratingsystem
- kräva garanti från moderbolaget vid transaktioner med dotterbolag till ett kreditvärderat bolag.

I koncernens policy för finansiell risk anges limiter för accepterade motpartsrisiker baserade på det finansiella kontraktets löptid samt motpartens kreditrating.

Den 31 december 2017 fanns inga väsentliga riskexponeringar vad gäller motparter för derivatinstrument, där den högsta exponeringen mot en motpart var 5 MEUR (5 MEUR) och kreditratingen A+ (A) enligt Standard and Poor's kreditratingsystem.

Råvaru- och energiprisrisk

Koncernens intäkter är exponerade för fluktuationer i råvaru- och energipriserna. Finansiella risksäkringsinstrument är en del av koncernens totala hantering av energiprisriskerna, medan råvaruprisriskerna värderas och säkras om det är ekonomiskt möjligt. En ändring med 10 % av priserna för energi och råvaror skulle innebära en ändring motsvarande 27 MEUR (34 MEUR) i det verkliga värdet av risksäkringsinstrumenten för energi och råvaror. Huvuddelen av värdeförändringarna, efter skatt, redovisas direkt i eget kapital under säkringsreserver till dess att kontrakten förfaller och resultatet redovisas i resultaträkningen. De uppskattade värdena återspeglar bara de finansiella instrumentens känslighet för marknadsrisken och inte koncernens exponering för råvaru- och energiprisrisk i stort, eftersom de faktiska inköpen inte är finansiella instrument som omfattas av upplysningskraven i IFRS 7. Vid årsskiftet 2017 var återstående löptid för energi- och råvarukontrakt mellan 1 månad och 7 år. 2016 var de återstående löptiderna mellan 1 månad och 6 år.

Större delen av koncernens energiprisrisk har täckts genom tecknande av långfristiga fysiska inköpskontrakt till fast pris. Koncernen har också ett ägande om 15,6 %, värderat till 308 MEUR (242 MEUR), i den privatägda energikoncernen PVO. Värdet på dessa aktier är beroende av energipriserna och behandlas mer i detalj i Not 14 Investeringar tillgängliga för försäljning.

I ett försök att minska exponeringen för övriga råvaruprisrisker är koncernen också en stor aktieägare i större finska och svenska skogsbolag, vilket innebär att om priserna på fibrer ökar i dessa länder så ökar även intäkterna från dessa investeringar.

Aktiekursrisk

Koncernen har vissa investeringar i börsnoterade värdepapper (Not 14 Investeringar tillgängliga för försäljning). Marknadsvärdet på dessa aktieinvesteringar var vid årsskiftet 21 MEUR (42 MEUR). Förändringar i marknadsvärdet för dessa investeringar redovisas, efter skatt, direkt i eget kapital i tillgänglig-för-försäljning-reserven.

Kundkreditrisk

Kundkreditrisk är den risk Stora Enso löper vid kundkontrakt om kundernas finansiella ställning försämras. Koncernen använder olika metoder för att minska kreditrisken, som till exempel remburs, förskottsbetalningar och bankgarantier. Koncernen har även erhållit exportgarantier som täcker både politiska och kommersiella risker och som har utnyttjats vid försäljning till kunder utanför OECD-området. Koncernledningen har uppfattningen att det inte föreligger någon betydande kreditriskkoncentration för koncernen i förhållande till någon viss kund eller motpart eller i förhållande till någon viss geografisk region. En åldersanalys av kundfordringarna finns i Not 17 Fordringar.

Kapitalhanteringsrisk

Stora Ensos skuldstruktur är huvudsakligen inriktad mot kapitalmarknader, medan banker främst används för kreditlöften. Koncernens mål för kapitalhanteringen är både att säkerställa företagets förmåga att fortsätta verksamheten för att ge vinst till aktieägare och fördela för andra intressenter och att behålla en optimal kapitalstruktur för att minska kapitalkostnaden. För att behålla eller justera kapitalstrukturen kan koncernen, förutsatt att aktieägarna godkänner det, variera utdelningen till aktieägarna, återköpa egna aktier på marknaden, återbetala kapital till aktieägarna, emittera nya aktier eller sälja tillgångar för att minska skulderna. Koncernens mål är att betala jämn utdelning i förening med den långsiktiga resultatutvecklingen med målet att dela ut 50 % av nettoresultatet över en konjunkturcykel.

Koncernen följer upp sitt kapital utifrån ett mål skuldsättningsgraden på 0,80 eller mindre och säkerställer att kvoten nettoskuld/operativt EBITDA ligger kvar under 3, vilket visar på en stark finansiell ställning och finansiell flexibilitet. Definitionen för operativt EBITDA finns i avsnittet om icke IFRS-baserade mått i slutet av verksamhetsberättelsen. Nyckeltal:

Kapitalstruktur

MEUR	Per 31 december	
	2017	2016
Räntebärande skulder	3 016	3 774
Räntebärande tillgångar	763	1 048
Räntebärande nettoskuld	2 253	2 726
Eget kapital hänförligt till moderbolagets aktieägare	6 008	5 806
Operativt EBITDA	1 587	1 463
Skuldsättningsgraden	0,38	0,47
Nettoskuld/operativt EBITDA	1,42	1,86

Det samägda företaget Montes del Plata och dotterbolaget Stora Enso (Guangxi) Packaging Company Ltd. har uppnått de finansiella villkoren hänförliga till förhållandet mellan skulder och tillgångar under de rapporterade åren.

Not 25 Verkligt värde

Redovisningsprinciper

Investeringar

Koncernen klassificerar sina investeringar i omsättningsbar skuld och aktierelaterade värdepapper, samt investeringar i onoterade aktierelaterade värdepapper i tre kategorier: investeringar som innehas för tradingändamål, investeringar avsedda att innehas till förfallodatum och investeringar som är tillgängliga för försäljning. Investeringar vars huvudsakliga syfte är att generera vinst från kortfristiga prisfluktuationer klassificeras som investeringar som innehas för tradingändamål. De är därför värderade till verkligt värde i koncernens resultaträkning och redovisas som omsättningsstillgångar. Investeringar med en fastställd löptid, som ledningen har avsikt och förmåga att inneha till förfallodatum, klassificeras som investeringar avsedda att innehas till förfallodatum och redovisas under Anläggningstillgångar. Investeringar i noterade och onoterade aktier klassificeras som tillgängliga för försäljning. Ledningen klassificerar investeringarna vid förvärvstidpunkten och omvärderar regelbundet indelningen.

Verkligt värde på finansiella instrument

De verkliga värdena på börsnoterade derivat, tillsammans med värdepapper som innehas för tradingändamål och värdepapper tillgängliga för försäljning, baseras på balansdagens noterade marknadspriser. De verkliga värdena på ränteswappar beräknas som nuvärdet av uppskattade framtida kassaflöden, medan verkligt värde på valutaterminkontrakt fastställs utifrån balansdagens valutaterminkurs. Mer information om värderingsprinciperna för finansiella derivatinstrument finns i Not 27 Derivat.

Vid bedömning av verkligt värde på onoterade derivat och andra finansiella instrument använder koncernen flera olika metoder och gör antaganden utifrån marknadsförhållandena varje balansdag. Noterade marknadspriser eller återförsäljningspriser för identiska eller liknande instrument används för långfristiga skulder. Andra tekniker, till exempel optionsvärderingsmodeller och uppskattat diskonterat värde på framtida kassaflöden, används för att fastställa verkliga värden på de återstående finansiella instrumenten. För finansiella tillgångar och skulder med en löptid på mindre än ett år antas de nominella värdena, minus eventuella uppskattade kreditjusteringar, ligga nära de verkliga värdena. Finansiella skulders verkliga värde uppskattas för upplysningsändamål genom diskontering av de framtida avtalsmässiga kassaflödena till de nuvarande marknadsräntorna som koncernen har tillgång till för liknande finansiella instrument.

Inköp och försäljning av finansiella instrument redovisas på affärsdagen, vilket är det datum då koncernen förbinder sig att köpa eller sälja det finansiella instrumentet. Finansiella instrument Bokas bort från balansen när rättigheterna att erhålla kassaflöden från de finansiella instrumenten har löpt ut eller överförts, och då koncernen väsentligen har överfört risker, skyldigheter och nytta förenade med äganderätten till det finansiella instrumentets tillgång eller skuld.

Verkligt värde-hierarkin

Koncernen använder följande hierarki för att fastställa och ge upplysningar om verkligt värde på finansiella instrument utifrån värderingsteknik:

- Nivå 1: noterade (ojusterade) priser på aktiva marknader för identiska tillgångar eller skulder
- Nivå 2: andra tekniker genom vilka alla indata som har en betydande inverkan på det redovisade värdet går att observera, antingen direkt eller indirekt
- Nivå 3: tekniker som använder indata som har en betydande inverkan på de redovisade verkliga värden som inte är baserade på observerbara marknadsdata

Mer information om värdering av verkligt värde på investeringar tillgängliga för försäljning på nivå 3 finns i Not 14 Investeringar tillgängliga för försäljning.

Redovisade värden för finansiella tillgångar och skulder enligt kategori: 2017

MEUR	Lån och ford- ringar	Finansiella poster till verkligt värde genom resultaträk- ningen	Säkrings- derivat	Investe- ringar tillgängliga för försäljning	Redo- visade värden	Verkligt värde	Not
Finansiella tillgångar							
Tillgängligt för försäljning	-	-	-	339	339	339	14
Långfristiga lånefordringar	55	-	-	-	55	55	17
Kundfordringar och övriga rörelsefordringar	965	-	-	-	965	965	17
Räntebärande fordringar	15	16	49	-	80	80	17
Kassa- och banktillgodohavanden	607	-	-	-	607	607	
Totalt	1 642	16	49	339	2 046	2 046	

MEUR	Finansiella poster till verkligt värde genom resultaträkni- ngen	Säkrings- derivat	Mätt till upplupet anskaffning svärde	Redo- visade värden	Verkligt värde	Not
Finansiella skulder						
Långfristiga skulder	-	-	2 046	2 046	2 357	26
Kortfristig del av långfristiga skulder	-	-	370	370	370	26
Räntebärande skulder	4	32	560	596	596	26
Leverantörsskulder och övriga operativa skulder	20	-	1 576	1 596	1 596	23
Checkräkningskrediter	-	-	4	4	4	
Totalt	24	32	4 556	4 612	4 923	

Redovisade värden för finansiella tillgångar och skulder enligt kategori: 2016

MEUR	Lån och fordringar	Finansiella poster till verkligt värde genom resultaträkningen	Säkringsderivat	Investeringar tillgängliga för försäljning	Redovisade värden	Verkligt värde	Not
Finansiella tillgångar							
Tillgängligt för försäljning	-	-	-	295	295	295	14
Långfristiga lånefordringar	7	-	-	-	7	7	17
Kundfordringar och övriga rörelsefordringar	870	3	-	-	873	873	17
Räntebärande fordringar	5	12	29	-	46	46	17
Kassa- och banktillgodohavanden	953	-	-	-	953	953	
Totalt	1 835	15	29	295	2 174	2 174	

MEUR	Finansiella poster till verkligt värde genom resultaträkningen	Säkringsderivat	Mätt till upplupet anskaffningsvärde	Redovisade värden	Verkligt värde	Not
Finansiella skulder						
Långfristiga skulder	-	-	2 655	2 655	2 974	26
Kortfristig del av långfristiga skulder	-	-	552	552	552	26
Räntebärande skulder	7	50	506	563	563	26
Leverantörsskulder och övriga operativa skulder	23	-	1 468	1 491	1 491	23
Checkräkningskrediter	-	-	4	4	4	
Totalt	30	50	5 185	5 265	5 584	

I de tidigare tabellerna uppskattas verkligt värde till samma belopp som det redovisade värdet för kortfristiga finansiella tillgångar och kortfristiga finansiella skulder, som kundfordringar och leverantörsskulder, på grund av deras korta löptid och begränsade kreditrisk. Det verkliga värdet på långfristig skuld, betraktad som en värdering till verkligt värde på nivå 2, beräknas utifrån en diskonterad kassaflödesanalys där avkastningskurvorna som är observerbara i normalt angivna intervall används som en diskonteringsfaktor i modellen.

År 2014 förvärvade Stora Enso 100 % av aktierna i det amerikanska företaget Virdia Inc. Transaktionen omfattade potentiella utbetalningar efter utvärdering av specifika tekniska och kommersiella mål. De beräknade utbetalningarnas nuvärde, betraktat som en värdering av verkligt värde på nivå 3, beräknas utifrån vissa sannolikhetskriterier och diskonterad kassaflödesanalys. Vid årsslutet uppgick det verkliga värdet till 20 MEUR (23 MEUR) och redovisas i tabellen ovan under Leverantörsskulder och övriga operativa skulder.

Verkliga värden redovisade i koncernens rapport över finansiell ställning: 2017

MEUR	Per 31 december			Totalt
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	
Derivata finansiella tillgångar				
Säkringsderivat	-	49	-	49
Derivat till verkligt värde redovisade genom resultaträkningen	-	16	-	16
Investeringar tillgängliga för försäljning				
Noterade värdepapper	21	-	-	21
Onoterade aktier	-	-	318	318
Kundfordringar och övriga operativa tillgångar				
Rörelsefordringar redovisade genom resultaträkningen	-	-	-	-
Totalt	21	65	318	404
Derivata finansiella skulder				
Säkringsderivat	-	32	-	32
Derivat till verkligt värde redovisade genom resultaträkningen	-	4	-	4
Leverantörsskulder och övriga operativa skulder				
Operativa skulder redovisade genom resultaträkningen	-	-	20	20
Totalt	-	36	20	56

Verkliga värden redovisade i koncernens rapport över finansiell ställning: 2016

MEUR	Per 31 december			Totalt
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	
Derivata finansiella tillgångar				
Säkringsderivat	-	29	-	29
Derivat till verkligt värde redovisade genom resultaträkningen	-	12	-	12
Investeringar tillgängliga för försäljning				
Noterade värdepapper	42	-	-	42
Onoterade aktier	-	-	253	253
Kundfordringar och övriga operativa tillgångar				
Rörelsefordringar redovisade genom resultaträkningen	-	3	-	3
Totalt	42	44	253	339
Derivata finansiella skulder				
Säkringsderivat	-	50	-	50
Derivat till verkligt värde redovisade genom resultaträkningen	-	7	-	7
Leverantörsskulder och övriga operativa skulder				
Operativa skulder redovisade genom resultaträkningen	-	-	23	23
Totalt	-	57	23	80

Avstämning av verkliga värden på finansiella tillgångar på nivå 3

MEUR	2017	2016
Ingående balans per 1 januari	253	131
Förluster/vinster redovisade genom resultaträkningen	-2	5
Vinster redovisade i investeringsreserv tillgänglig för försäljning	60	125
Tillägg	7	2
Avyttringar	-	-10
Utgående balans per 31 december	318	253

Not 26 Skuld

Redovisningsprinciper

Skulder

Skuld redovisas först till verkligt värde, netto efter avdrag för transaktionskostnader. I efterföljande perioder redovisas den till upplupet anskaffningsvärde enligt effektivräntemetoden. Eventuella skillnader mellan intäkter, netto efter avdrag för transaktionskostnader, och återbetalningsvärde redovisas löpande i koncernens resultaträkning under låneperioden. Räntekostnaderna ackumuleras och redovisas i resultaträkningen för respektive period.

Skuld med en ursprunglig löptid längre än tolv månader klassificeras som långfristig skuld i koncernens rapport över finansiell ställning, men återbetalningar som förfaller inom tolv månader redovisas i kortfristiga skulder under Kortfristig del av långfristiga skulder. Kortfristiga företagscertifikat, banklån och andra räntebärande lån för vilka den ursprungliga löptiden är mindre än tolv månader redovisas i kortfristiga skulder under Räntebärande skulder.

Finansiell leasing

Leasing av fastigheter, maskiner och inventarier för vilka koncernen väsentligen innehar all nytta och alla risker förknippade med ägarätten klassificeras som finansiell leasing. Finansiell leasing kapitaliseras från det att leasingavtalet ingår till det lägre beloppet av de leasade tillgångarnas verkliga värde eller det uppskattade nuvärdet av minimileasingbetalningarna. Varje leasingbetalning fördelas mellan skulder och finansiella kostnader, så att räntebetalningarna på den utestående skulden blir proportionella. Den motsvarande hyresskulden, netto efter avdrag för finansieringskostnader, hänförs till räntebärande skulder, medan räntedelen av finansieringskostnaden redovisas över resultaträkningen under leasingperioden. Fastigheter, maskiner och inventarier som anskaffats genom leasing skrivs av under den kortare av följande perioder: tillgångarnas nyttjandeperiod eller den återstående leasingtiden.

Tabellen nedan visar koncernens räntebärande skulder och relaterade förändringar i balansräkningen.

Räntebärande skulder

MEUR	Per 31 december	
	2017	2016
Obligationslån	1 352	1 705
Lån från kreditinstitut	1 029	1 434
Finansiella leasingskulder	29	56
Övriga långfristiga skulder	6	12
Långfristiga skulder inklusive kortfristig del	2 416	3 207
Kortfristiga låneskulder	525	452
Räntekostnader	35	54
Finansiella derivatinstrument (se Not 25)	36	57
Checkräkningskrediter	4	4
Räntebärande skulder, totalt	3 016	3 774

MEUR	2017	2016
Bokfört värde 1 januari	3 774	4 197
Erhållna intäkter från nya långfristiga lån	425	368
Långfristiga låneskulder, betalningar	-1 034	-781
Förändring i kortfristiga lån och räntekostnader	54	-50
Förändring i derivatskulder	-21	-13
Omräkningsdifferenser och övrigt	-182	53
Räntebärande skulder, totalt	3 016	3 774

Lånen har olika löptider (de längsta förfaller 2036) och har antingen fast eller rörlig ränta mellan 0,6 % (0,6 %) och 8,6 % (8,6 %). Mer information finns i Not 24 Hantering av finansiell risk. Huvuddelen av koncernens lån anges i EUR och USD. Outnyttjade kreditlimiter uppgick till 600 MEUR (700 MEUR) per 31 december 2017. Det syndikerade låneavtalet på 600 MEUR med ett syndikat bestående av 13 banker förfaller i januari 2023. Lånet utgör en reserv för allmänna finansieringsbehov inom företaget. Därutöver har Stora Enso tillgång till olika långfristiga finansieringskällor för upp till 950 MEUR (1 000 MEUR), huvudsakligen från finska

pensionsförsäkringsbolag.

Under 2017 har Stora Enso framgångsrikt genomfört en emission av ett nytt obligationslån under sitt EMTN-program (Euro Medium Term Note). Det tioåriga obligationslånet på 300 MEUR förfaller i juni 2027 och löper med en fast kupongränta på 2,5 %.

I juni 2017 genomförde Stora Enso ett offentligt erbjudande om återköp av lån till fast ränta till ett nominellt värde av 83 MEUR för obligationen med förfall 2018, respektive 216 MEUR för obligationen med förfall 2019 som emitterades 2012.

I juni 2016 genomförde Stora Enso ett offentligt erbjudande om återköp av lån till fast ränta, till ett nominellt värde av 285 MEUR för obligationen med förfall 2018, respektive 67 MEUR för obligationen med förfall 2019 som emitterades 2012.

Inklusive tidigare nämnda återbetalningar uppgick Stora Ensos totala återbetalningar av obligationslån i EUR och SEK till ett nominellt värde på 609 MEUR år 2017 (427 MEUR i obligationslån i EUR, SEK och USD).

År 2017 minskade de räntebärande nettoskulderna med 473 MEUR till 2 253 MEUR. Räntebärande nettoskulder är lika med totala räntebärande skulder minus totala räntebärande tillgångar. Kassa- och banktillgodohavanden efter avdrag för checkräkningskrediter minskade med 346 MEUR till 603 MEUR per 31 december 2017.

Långfristiga obligationslån

Emitterat/För- fallodatum	Beskrivning av lån	Ränte- sats %	Valuta- slag	Emitterat nominellt värde	Utestående per 31 december		Bokfört värde per 31 december	
					2017	2016	2017	2016
Alla skulder innehas av moderbolaget				Valuta, miljoner		MEUR		
Fast ränta								
1993–2019	Series C Senior Notes 2019	8,600	USD	50	50	50	44	47
2006–2036	Global 7,250 % Notes 2036	7,250	USD	300	300	300	247	281
2012–2017	Euro Medium Term Note	5,750	SEK	500	-	480	-	50
2012–2018	Euro Medium Term Note	5,000	EUR	500	112	212	112	212
2012–2019	Euro Medium Term Note	5,500	EUR	500	178	428	178	427
2016–2023	Euro Medium Term Note	2,125	EUR	300	300	300	298	298
2017–2027	Euro Medium Term Note	2,500	EUR	300	300	-	298	-
Obligationslån med fast ränta, totalt							1 177	1 315
Rörlig ränta								
2006–2018	Euro Medium Term Note	Euribor+ 0,96	EUR	25	25	25	25	25
2012–2017	Euro Medium Term Note	Stibor+3, 90	SEK	2 200	-	2 060	-	215
2015–2025	Euro Medium Term Note	Euribor+ 2,25	EUR	125	125	125	125	125
2015–2027	Euro Medium Term Note	Euribor+ 2,35	EUR	25	25	25	25	25
Obligationslån med rörlig ränta, totalt							175	390
Obligationslån, totalt							1 352	1 705

Finansiella leasingskulder

Per 31 december 2017 hade Stora Enso ett litet antal finansiella leasingavtal avseende maskiner och byggnader, för vilka kapitalkostnader om 14 MEUR (21 MEUR) ingick i materiella tillgångar och byggnader. Värdeinskrivningen och nedskrivningen därpå var 7 MEUR (8 MEUR). De sammanlagda leasingkostnaderna under året uppgick till 28 MEUR (8 MEUR), varav 1 MEUR (1 MEUR) utgjorde ränta.

Finansiella leasingskulder

MEUR	Per 31 december	
	2017	2016
Leasingavgifter, minimum		
Inom 1 år	29	29
1–2 år	-	28
2–3 år	-	-
3–4 år	-	-
4–5 år	-	-
Över 5 år	1	1
	30	58
Framtida finansiella kostnader	-1	-2
Nuvärdet av finansiella leasingskulder	29	56
Nuvärdet av finansiella leasingskulder		
Inom 1 år	28	28
1–2 år	-	27
2–3 år	-	-
3–4 år	-	-
4–5 år	-	-
Över 5 år	1	1
	29	56

Not 27 Derivat

Redovisningsprinciper

Finansiella derivatinstrument och säkring

Finansiella derivat redovisas först till verkligt värde i koncernens balansräkning och värderas sedan till verkligt värde vid varje bokslut men metoden för redovisning av vinster och förluster är beroende av vad det är som säkras. Vid tecknandet av derivatkontrakt anger koncernen om de är avsedda för säkring av exponering för förändringar i verkligt värde av redovisade tillgångar eller skulder (verkligt värde-säkringar), säkring av prognosticerade transaktioner eller fasta åtaganden (kassaflödes-säkringar) eller säkring av nettoinvesteringar i utländska enheter eller om de är derivatinstrument som inte uppfyller kraven för att redovisas som säkringar enligt IAS 39.

När transaktionen påbörjas dokumenteras förhållandet mellan säkringsinstrument och säkrad post, liksom målet för risksäkringen och strategin för att genomföra olika säkringstransaktioner. I processen ingår också att länka alla finansiella instrument som definierats som säkring till en viss tillgång eller skuld, till specifika åtaganden eller prognosticerade transaktioner. Koncernen dokumenterar också sin bedömning, både vid själva säkringstillfället och löpande, av hur effektiva de derivat som används som säkring är på att uppväga förändringar i verkligt värde eller kassaflöden av säkrade poster.

Säkringar av verkligt värde

För säkring av verkligt värde används antingen derivat eller lån. Vinster eller förluster på säkringsinstrument som definierats som och får redovisas som säkringar av verkligt värde, och bedöms som mycket effektiva, redovisas i koncernens resultaträkning tillsammans med alla eventuella förändringar i verkligt värde av de säkrade tillgångar eller skulder som säkringen hänförs till.

Kassaflödessäkringar

Förändringar i verkligt värde av derivat som definierats som och får redovisas som kassaflödessäkringar, och bedöms som effektiva, redovisas i reserv för kassaflödessäkringar under övrig totalinkomst, vars rörelser redovisas i koncernens rapport över totalinkomst. Ett derivats ackumulerade vinst eller förlust som avräknats mot eget kapital överförs till koncernens resultaträkning och klassificeras som intäkt eller kostnad i samma period som den säkrade posten påverkar resultaträkningen. Vad gäller säkringar av valutaexponering i framtida transaktioner som resulterar i redovisning av icke-finansiella tillgångar, överförs vinsterna och förlusterna som avräknats mot kassaflödessäkringsreserv under övrigt totalresultat från eget kapital för att ingå i anskaffningsvärdet för de icke-finansiella tillgångarna vid tidpunkten för redovisning. De icke resultatavräknade beloppen skrivs slutligen av i resultaträkningen över de icke-finansiella tillgångarnas livslängd. Förändringar i valutaoptionernas tidsvärdeskomponent klassificeras som finansiella intäkter och kostnader, och ingår inte i definitionen av säkringar.

När ett säkringsinstrument förfaller eller säljs, avslutas eller löses in, eller får sin definition återkallad eller inte längre uppfyller kriterierna för säkringsredovisning enligt IAS 39, kvarstår den vid denna tidpunkt ackumulerade vinsten eller förlusten som avräknats mot eget kapital i eget kapital och redovisas som en justering av intäkt eller kostnad när den transaktion som koncernen åtagit sig eller som prognosticerats slutligen redovisas i koncernens resultaträkning. Om den förutsedda transaktionen däremot inte längre förväntas inträffa redovisas den ackumulerade vinsten eller förlusten, redovisad i eget kapital för perioden när säkringen gällde, direkt i koncernens resultaträkning.

Säkring av nettoinvesteringar

Säkringar av nettoinvesteringar i utländska enheter redovisas ungefär som kassaflödessäkringar och koncernen använder antingen derivat eller lån för dessa säkringar. Om säkringsinstrumentet är ett derivat redovisas vinster eller förluster hänförliga till den effektiva delen av säkringen som ackumulerad omräkningsjustering i eget kapital som redovisas i koncernens rapport över totalresultat. Vinsten eller förlusten hänförlig till den ineffektiva delen redovisas direkt i koncernens resultaträkning. Dessutom redovisas även kursvinster och kursförluster som uppkommer vid omräkning av ett lån som säkras sådan investering som ackumulerad omräkningsjustering och eventuell ineffektiv del redovisas direkt i koncernens resultaträkning.

Verkligt värde via vinst- och förlustderivat

Vissa derivattransaktioner får, även om de utgör en effektiv ekonomisk säkring enligt koncernens risksäkringspolicyer, inte redovisas som säkringar enligt de särskilda reglerna i IAS 39. Därför redovisas förändringar i verkligt värde av sådana icke säkringskvalificerade instrument tillsammans med eventuell ineffektiv del i säkringsredovisade instrument till verkligt värde i koncernens resultaträkning. Förändringar i verkligt värde för derivatinstrument hänförliga till försäljning, inköp och personalförmåner redovisas i rörelseresultatet och specificeras i Not 27 Derivat och i Not 6 Personalkostnader. Förändringar i verkligt värde för alla andra derivat redovisas i koncernens resultaträkning under finansiella poster.

Värdering av derivat

Derivatinstrument redovisas i balansräkningen till sitt verkliga värde definierat som det belopp till vilket derivatinstrumentet skulle kunna ingå i en transaktion mellan parter på den öppna marknaden på värderingsdagen. Det verkliga värdet för sådana finansiella poster har definierats enligt följande kriterier:

- Värdet för valutaoptioner beräknas utifrån balansdagens kurs och allmänna prissättningsmodeller.
- Det bokförda värdet för valutaterminkontrakt beräknas utifrån valutakurserna på balansdagen.
- Verkligt värde för ränteswappar beräknas med hjälp av en diskonterad kassaflödesanalys.
- Råvarukontrakts verkliga värde beräknas utifrån noterade marknadspriser på terminsmarknader eller annan tillförlitlig information om marknaden.
- Verkligt värde för totalavkastningsswappar (TRS) beräknas utifrån balansdagens aktiekurser och räntesatser.

Eget kapital – övrigt totalresultat

Vissa derivat definieras som kassaflödessäkringar och förändringar vid värdering till verkligt värde redovisas i övrig totalinkomsts särskilda post för eget kapital: Kassaflödessäkringsreserv. Den andra delen i övrig totalinkomst är reserven för investeringar tillgängliga för försäljning där skillnaden mellan investeringens verkliga värde på balansdagen och dess anskaffningsvärde (se Not 14 Investeringar tillgängliga för försäljning) redovisas.

Kassaflödessäkringar

I koncernen uppgick det beräknade nettovärdet av orealiserade vinster från kassaflödessäkring efter skatt till 15 MEUR (förlust 11 MEUR), varav en vinst på 14 MEUR (förlust 23 MEUR) hänförde sig till valutor och en vinst på 1 MEUR (vinst 12 MEUR) till råvaror. De orealiserade vinsterna och förlusterna förväntas redovisas över resultaträkningen inom ett till tre år. Det längsta säkringskontraktet förfaller år 2027 (2027) men de flesta förväntas förfalla under 2018. Effekten av ineffektiva säkringar redovisas som en justering av försäljningsintäkt eller kostnad för material och tjänster, utifrån underliggande exponering, och uppgår till 0 MEUR (förlust på 2 MEUR) för säkringar med råvarukontrakt och en förlust på 2 MEUR (0 MEUR) för valutarisksäkringar. De derivat som används för valutakurssäkring av betalningsflöden är främst terminkontrakt och valutaoptioner. Swappar används främst för säkring av betalningsflöden avseende råvaror och räntor.

I Beihai-projektet i Guangxi i Kina har koncernen säkrat sin valutaexponering i framtida transaktioner som resulterar i redovisning av icke-finansiella tillgångar. Vinster och förluster avräknade mot kassaflödessäkringsreserv under övrigt totalresultat överförs från eget kapital för att ingå i anskaffningsvärdet för de icke-finansiella tillgångarna vid tidpunkten för redovisning. Under året uppgick beloppet som togs bort från eget kapital och som ingick i den ursprungliga kostnaden för icke-finansiella tillgångar till 0 MEUR (förlust 4 MEUR). Vid årets slut fanns inga utestående säkringar eftersom de sista säkringarna hänförliga till Beihai-bruket förföll under 2017.

År 2015 ingick koncernen avtal om nya ränteswappar för ett totalt nominellt värde på 150 MEUR. Swapparna har definierats som kassaflödessäkringar av euroobligationer utgivna 2015 med förfall 2025 och 2027 där säkringsresultat redovisas i kassaflödessäkringsreserv under övrig totalinkomst. Under 2017 stängde koncernen sina icke säkringsredovisade totalavkastningsswappar (TRS).

Intressebolag

Intressebolag redovisar säkringar och pensionsrelaterade belopp direkt i eget kapital och koncernen redovisar också sin andel av dessa belopp i eget kapital under "övrig totalinkomst i investeringar redovisade enligt kapitalandelsmetoden".

Övrigt totalresultat, intressebolag

MEUR	Räkenskapsår	
	2017	2016
Bergvik Skog AB	-14	-19
Totalt	-14	-19

Verkligt värde på derivat

Vinst och förlust av säkringar i finansiella poster

MEUR	Räkenskapsår	
	2017	2016
Säkringar som ej kvalificerar för säkringsredovisning		
Nettoresultat räntederivat	-	-4
Nettoresultat valutaderivat	24	30
Nettoresultat i finansiella poster	24	26

Säkringsresultat i rörelseresultat

MEUR	Räkenskapsår	
	2017	2016
Redovisad kassaflödessäkring		
Valutasäkringar	9	8
Råvaruprissäkringar	-44	3
Totalt	-35	11
Som justering av försäljningsintäkt	-39	16
Som justering av kostnad för material och tjänster	4	-5
Realiserat från övrig totalinkomst via resultaträkningen	-35	11
Ineffektiva valutasäkringar	-2	-
Ineffektiva råvaruprissäkringar	-	-2
Nettoresultat från kassaflödessäkringar	-37	9
Säkringar som ej kvalificerar för säkringsredovisning		
Valutasäkringar	15	-9
Nettoresultat av säkringar som ej kvalificerar för säkringsredovisning	15	-9
Säkringsresultat i rörelseresultatet	-22	-

Under 2017 slutade koncernen att redovisa säkringar för ett av sina dotterbolag eftersom de prognosticerade framtida transaktionerna inte längre förväntades inträffa. Det innebär att en förlust på 2 MEUR (förlust på 2 MEUR) redovisades som rörelseresultat och visas i tabellen ovan på raden ineffektiva kassaflödessäkringar.

Verkligt värde på derivatinstrument

MEUR	Per 31 december			
	Positivt	Negativt	Verkligt värde,	Verkligt värde,
	Verkligt värde	Verkligt värde	netto	netto
	2017			2016
Redovisad kassaflödessäkring				
Valutaterminskontrakt	19	-5	14	-9
Valutaoptioner	15	-9	6	-19
Råvarukontrakt	14	-13	1	15
Ränteswappar	1	-5	-4	-7
Säkringar som ej kvalificerar för säkringsredovisning				
Valutaterminskontrakt	15	-3	12	5
Råvarukontrakt	1	-1	0	-
Aktieswappar (TRS)	-	-	-	3
Totalt	65	-36	29	-12

Positiva och negativa verkliga värden av finansiella instrument redovisas under räntebärande fordringar och skulder och långfristiga skulder, med undantag för TRS som redovisas under rörelsefordringar och rörelseskulder.

De redovisade verkliga värdena i tabellen ovan är inklusive upplupen ränta och optionspremier.

Nominellt värde för derivatinstrument

MEUR	Per 31 december	
	2017	2016
Räntederivat		
Ränteswappar		
Förfaller om 6–10 år	192	181
Förfaller om mer än 10 år	-	25
Totalt	192	206
Valutakursderivat		
Terminskontrakt	1 682	1 783
Valutaoptioner	1 362	1 525
Totalt	3 044	3 308
Råvaruderivat		
Råvarukontrakt	282	319
Totalt	282	319
Totalavkastningsswappar		
Aktieswappar (TRS)	-	25
Totalt	-	25

Återbetalningsplan derivatavtal, bruttoavräkning

MEUR	Per 31 december 2017		Per 31 december 2016	
	2018	2019+	2017	2018+
Terminskontrakt och valutaoptioner: Kassaflödessäkringar				
Utflöde	1 187	-	1 214	-
Inflöde	1 205	-	1 190	-
Terminskontrakt och valutaoptioner: Verkligt värde i resultaträkningen				
Utflöde	767	86	1 053	92
Inflöde	777	81	1 054	81

I ovan tabell förutsätts koncernens finansiella derivatinstrument regleras på bruttobasis grupperade efter förfallodag utifrån återstående kontraktsperiod på bokslutsdagen.

Återbetalningsplan för nettoreglerade finansiella skulder som fungerar som derivat grupperade efter följande förfallotider var: 28 MEUR (6 MEUR) inom ett år och 4 MEUR (8 MEUR) inom två till fem år.

Finansiell påverkan av kvittning för instrument som omfattas av ramavtal för kvittning 2017

MEUR	Ej kvittat i balansräkningen			
	Redovisade finansiella instrument, brutto	Hänförliga skulder (-) eller tillgångar (+) som omfattas av ramavtal för kvittning	Mottagen (-) eller lämnad (+) säkerhet	Netto-exponering
Derivattillgångar	62	-37	-	25
Derivatskulder	-37	37	-	-

Finansiell påverkan av kvittning för instrument som omfattas av ramavtal för kvittning 2016

MEUR	Ej kvittat i balansräkningen			
	Redovisade finansiella instrument, brutto	Hänförliga skulder (-) eller tillgångar (+) som omfattas av ramavtal för kvittning	Mottagen (-) eller lämnad (+) säkerhet	Netto-exponering
Derivattillgångar	40	-40	-	-
Derivatskulder	-56	40	-	-16

Koncernen ingår avtal om derivattransaktioner som omfattas av avtal om kvittning med varje motpart. Om en oväntad kredithändelse, som konkurs, skulle inträffa avslutas alla utestående transaktioner under avtalen och som reglering för alla transaktioner betalas bara ett nettobelopp per motpart. Avtalen uppfyller inte kriterierna för kvittning i balansräkningen eftersom kvittning endast kan göras när vissa framtida händelser inträffar.

Not 28 Ackumulerad omräkningsjustering och säkring av eget kapital

Ackumulerad omräkningsjustering

MEUR	Räkenskapsår	
	2017	2016
Per 1 januari		
Ackumulerad omräkningsjustering på nettoinvesteringar i enheter utanför euroområdet	-31	-155
Varav säkrat	1	12
Valutaresultat i eget kapital	-30	-143
Skatt på säkringar	-2	-4
	-32	-147
Ackumulerad omräkningsjustering i övrigt totalresultat		
Omräkning av ingående balans i eget kapital i annan valuta än euro	-281	95
Differens i omräkning av resultaträkningen	-5	1
Interna kapitaltillskott och utdelningar	-1	5
Ackumulerad omräkningsjustering som redovisas i resultaträkningen	-1	23
	-288	124
Säkring av nettoinvesteringar i övrigt totalresultat		
Säkringsresultat	40	-11
Skatter	-8	2
	32	-9
Per 31 december		
Ackumulerad omräkningsjustering på nettoinvesteringar i enheter utanför euroområdet	-319	-31
Varav säkrat (se nedan)	41	1
Ackumulerade valutakursförluster i eget kapital	-278	-30
Skatt på säkringar	-10	-2
Ackumulerad omräkningsjustering i eget kapital	-288	-32
Säkring av nettoinvesteringar i utländska enheter		
Säkringar	41	1
Skatt på säkringar	-10	-2
Säkringsresultat i eget kapital	31	-1
Realiserade vinster	45	45
Orealiserade vinster/förluster	-14	-46
Resultat, totalt	31	-1

Koncernen säkrar för närvarande endast sin exponering mot USD i eget kapital. De huvudsakliga förändringarna i ackumulerad omräkningsjustering under 2017 var en förlust på 162 MEUR (vinst på 45 MEUR) hänförlig till USD, en förlust på 63 MEUR (vinst på 125 MEUR) hänförlig till BRL, en förlust på 38 MEUR (förlust på 33 MEUR) hänförlig till SEK och en förlust på 27 MEUR (förlust på 27 MEUR) hänförlig till CNY. De största ackumulerade omräkningsjusteringarna finns i Sverige motsvarande en förlust på 234 MEUR (196 MEUR), i Brasilien motsvarande en förlust på 191 MEUR (128 MEUR) och i USD-området

motsvarande en vinst på 79 MEUR (241 MEUR), i Kina motsvarande en vinst på 69 MEUR (97 MEUR).

Akkumulerade omräkningsjusteringar redovisade i resultaträkningen motsvarade en vinst på 1 MEUR (förlust på 23 MEUR) under 2017 och var främst hänförliga till avyttringen av Stora Ensos minoritetsäande om 35 % i intressebolaget Bulleh Shah Packaging Ltd. (BSP) i Pakistan till huvudägaren Packages Ltd.

Belopp redovisade i balansräkningen – ackumulerad omräkningsjustering och säkring av eget kapital

MEUR	Per 31 december					
	Ackumulerad omräkningsjustering		Säkring av eget kapital		Ackumulerad omräkningsjustering, netto, i balansräkningen	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Brasilien	-191	-128	-	-	-191	-128
Kina	69	97	-	-	69	97
Tjeckien	33	26	-9	-9	24	17
Polen	-19	-34	17	17	-2	-17
Ryssland	-55	-45	-	-	-55	-45
Sverige	-234	-196	50	50	-184	-146
Uruguay	80	227	-17	-57	63	170
USA	-1	14	-	-	-1	14
Övriga	-1	9	-	-	-1	9
Akkumulerad omräkningsjustering före skatt	-319	-31	41	1	-278	-30
Skatt	-	-	-10	-2	-10	-2
Akkumulerad omräkningsjustering i eget kapital, netto	-319	-31	31	-1	-288	-32

Belopp redovisade i rapport över övrigt totalresultat – ackumulerad omräkningsjustering och säkring av eget kapital

MEUR	Per 31 december					
	Ackumulerad omräkningsjustering		Säkring av eget kapital		Ackumulerad omräkningsjustering, netto, i balansräkningen	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Brasilien	-63	125	-	-	-63	125
Kina	-27	-27	-	-	-27	-27
Tjeckien	7	-	-	-	7	-
Polen	15	-10	-	-	15	-10
Ryssland	-10	24	-	-	-10	24
Sverige	-38	-33	-	-	-38	-33
Uruguay	-147	39	40	-11	-107	28
USA	-15	6	-	-	-15	6
Övriga	-10	1	-	-	-10	1
Akkumulerad omräkningsjustering före skatt	-288	124	40	-11	-248	113
Skatt	-	-	-8	2	-8	2
Belopp redovisade i övrigt totalresultat	-288	124	32	-9	-256	115

Säkring av nettoinvesteringar i utländska enheter

Koncernens policy är att minimera exponeringen för omräkningsrisker genom att, där så är möjligt och ekonomiskt försvarbart, finansiera tillgångarna i samma valuta. Om matchning av tillgångar och skulder i samma valuta inte är möjlig kan säkringsinstrument användas för kvarstående risk. Vinster och -förluster efter skatt på alla finansiella skulder och instrument som används för säkring avräknas i ackumulerad omräkningsjustering mot de förändringar som uppkommer vid omräkning av nettoinvesteringar till balansdagens kurs. Som syns i tabellen ovan blev den totala nettovinsten som ingår i ackumulerad omräkningsjustering för räkenskapsperioden 32 MEUR (förlust på 9 MEUR).

Säkringsinstrument och orealiserade säkringsförluster

MEUR	Per 31 december					
	Nominellt belopp (valuta)		Nominellt belopp (EUR)		Orealiserade förluster (EUR)	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Låneskulder						
USD-området	350	350	292	332	-14	-46
Säkringar, totalt			292	332	-14	-46

Not 29 Åtaganden och ansvarsförbindelser

Redovisningsprinciper

Garantier

Koncernen är i allmänhet återbetalningsskyldig i fall där låntagaren fallerar under garantier som ställts ut med hjälp av finansiella institutioner och andra kreditgaranter. Garantierna innebär en kreditrisk utanför balansräkningen för den bokföringsmässiga förlust som skulle redovisas i bokslutet om motparterna inte helt uppfyller de förpliktelser de har enligt kontraktet. Kreditrisabeloppen är lika med kontraktssummorna med antagandet att de inte betalas och inte kan drivas in från andra parter.

Operationell leasing

Betalningar under avtal om operationell leasing kostnadsförs linjärt över leasingperioderna. När avtal om operationell leasing avslutas före avtalsperiodens slut redovisas alla eventuella straffavgifter till leasegivaren som en kostnad för den period då uppsägningen sker. Positiva effekter vid uppsägning av leasingavtal redovisas till diskonterade värden.

Åtaganden

MEUR	Per 31 december	
	2017	2016
För egen räkning		
Inteckningar	2	9
För intressebolags räkning		
Garantier	4	4
För övrigas räkning		
Garantier	26	34
Övriga åtaganden, egna		
Operationell leasing, inom 12 månader	81	86
Operationell leasing, efter 12 månader	644	747
Pensionsskulder	-	1
Övriga åtaganden	6	9
Totalt	763	890
Inteckningar	2	9
Garantier	30	38
Operationell leasing	725	833
Pensionsskulder	-	1
Övriga åtaganden	6	9
Totalt	763	890

Under 2017 uppgick koncernens åtaganden till 763 MEUR (890 MEUR). Dessutom har moderbolaget Stora Enso Oyj garanterat skulderna för många av sina dotterbolag och samägda bolag till ett belopp av 2 073 MEUR (2 123 MEUR) per den 31 december 2017.

Koncernen hyr kontors- och lagerlokaler, bilar, maskiner och utrustning enligt olika icke uppsägningsbara operationella leasingavtal, varav några kan förnyas. Varken vid slutet av 2017 eller slutet av 2016 fanns leasingavtal som bedömdes som betungande. Framtida kostnader för avtal som överstiger ett år och för icke uppsägningsbara operationella leasingavtal är:

Återbetalningsplan för åtaganden i operationella leasingavtal

MEUR	Per 31 december	
	2017	2016
Mindre än 1 år	81	86
1–2 år	71	73
2–3 år	63	66
3–4 år	54	59
4–5 år	38	53
Över 5 år	418	496
Totalt	725	833

Koncernen har arrendeåtaganden för upp till 50 år, med möjlighet till uppsägning efter 20 år, täckande ungefär 84 000 (84 000) hektar mark i Kina samt är skyldig att betala för skog på rot på den mark som arrenderas. Framtida arrendebetalningar för plantagerna redovisade under operationella leasingavtal uppskattas till 486 MEUR (562 MEUR).

Stora Enso Oyj har tidsbefraktningsavtal som löper på 15 år för tre typer av specialfartyg. Tidsbefraktningsavtalen överfördes under 2016 från Viking Supply Ships AB (före detta Rederi AB Transatlantic) till SOL RoRo AB. Koncernens åtaganden uppgick till 54 MEUR (68 MEUR) för de fyra år som återstod av kontrakten per den 31 december 2017.

Betalningsförpliktelser som inte redovisas i balansräkningen uppgick på balansdagen till 152 MEUR (171 MEUR). I dessa ingår koncernens andel av direkta investeringsåtaganden i samägda bolag. Åtaganden i samband med investeringar är främst hänförliga till pågående projekt vid Enocell-, Heinola- och Imatrabruken i Finland samt vid Skutskärs och Gruvöns bruk i Sverige.

Ansvarsförbindelser

Stora Enso har de senaste åren genomfört omfattande omstruktureringar som bland annat inneburit avyttring av hela företag, försäljning av tillgångar och nedläggning av fabriker. Dessa transaktioner innebär risk för miljömässiga eller andra förpliktelser som i dagsläget inte är kända men som kan visa sig i framtida händelser som inte helt kan kontrolleras av koncernen.

Stora Enso är part i rättsprocesser som uppkommer i den löpande verksamheten och som i första hand handlar om olika affärsrättsliga problem som uppstår. Företagsledningen anser inte att det är sannolikt att krav i samband med sådana processer före eventuella försäkringsersättningar kommer att väsentligt påverka koncernens ekonomiska situation eller verksamheten i stort.

Rättsfall i Latinamerika

Veracel

Fibria och Stora Enso äger 50 % vardera i Veracel. Samägandet regleras genom ett aktieägaravtal. I maj 2014 inledde Fibria ett skiljedomsförfarande mot Stora Enso där man hävdade att Stora Enso hade brutit mot vissa bestämmelser i aktieägaravtalet. Fibria har uppskattat att räntebetalningar i samband med tvisten skulle uppgå till cirka 54 MUSD (45 MEUR). Stora Enso avvisade kraven. I december 2017 beslutade skiljedomstolen till Stora Ensos fördel. Stora Enso har därför inte för avsikt att rapportera mer om detta fall.

I juni 2017 mottog Veracel underrättelse om skatteförseelse avseende år 2012 motsvarande totalt 224 MBRL (56 MEUR) inklusive ränta och straffavgifter. Tvisten gäller bara räkenskapsåret 2012 för vilket skattemyndigheterna använt en annan metod för internprissättning efter att ha tolkat en övergångsbestämmelse på annat sätt. Veracel agerar helt i enlighet med de brasilianska internprissättningsbestämmelserna och har i juli 2017 lämnat in en protest mot skattekravet. Vid årsskiftet uppgick skattekravet till 228 MBRL (57 MEUR) inklusive ränta till den 31 december 2017. Stora Ensos andel av det krävda beloppet är 114 MBRL (29 MEUR). Inga avsättningar för skattetvisten har gjorts, varken i Veracels eller Stora Ensos redovisning.

Den 11 juli 2008 meddelade Stora Enso att en federal domare i Brasilien i ett domslut hade yrkat att tillstånd som beviljats av delstaten Bahia avseende Stora Ensos gemensamma bolag Veracels verksamhet var ogiltiga. Veracel ådömdes även att vidta vissa åtgärder, däribland att omplantera ursprungliga träarter på en del av Veracels plantager samt att betala ett möjligt vite om 20 miljoner BRL (5 MEUR). Veracel bestrider domen och har överklagat den. Veracels verksamhet bedrivs helt i enlighet med brasiliansk lagstiftning och företaget har alla erforderliga miljö- och drifttillstånd för sin industri- och skogsbruksverksamhet från berörda myndigheter. I november 2008 beslutade en federal domstol att effekterna av domslutet skulle upphävas. Varken Veracel eller Stora Enso har gjort några avsättningar för omplanteringen eller för det möjliga vitet.

Rättsprocesser i Finland

I december 2009 ålade den finska marknadsdomstolen Stora Enso en konkurrensskadeavgift för överträdelse av konkurrenslagen inom marknaden för rundvirke i Finland mellan 1997 och 2004. Stora Enso överklagade inte domen. I mars 2011 inledde finska Forststyrelsen (Metsähallitus) en rättsprocess mot Stora Enso, UPM och Metsäliitto, i vilken Forststyrelsen yrkade ersättning för skador man anser sig ha åsamkats med anledning av överträdelse av konkurrenslagen. I det domslut som avgavs i juni 2016 ogillade Helsingfors tingsrätt Forststyrelsens yrkande om skadestånd från Stora Enso, UPM och Metsäliitto. Finska Forststyrelsen har överklagat domen och fallet väntar på avgörande i nästa instans. Efter minskningar av Forststyrelsens yrkande uppgår det totala ersättningskravet gemensamt och enskilt mot Stora Enso, UPM och Metsäliitto nu till cirka 125 MEUR och andrahandsyrkandet mot Stora Enso till cirka 68 MEUR.

Därtill har några finska kommuner och privata skogsägare inlett liknande rättsprocesser mot Stora Enso, UPM och Metsäliitto. Hösten 2017 avvisade Helsingfors tingsrätt kraven från 486 skogsägare och 32 kommuner. Totalt uppgår kraven för vilka Stora Enso, UPM och Metsäliitto är solidariskt ansvariga till ungefär 7 MEUR och kraven mot Stora Enso ensamt till ungefär 3 MEUR. Stora Enso tillbakavisar påståendet att kärandena ska ha lidit någon som helst skada och kommer att bygga ett starkt försvar. Stora Enso har inte gjort några avsättningar för dessa rättsprocesser.

Rättsprocesser i Sverige

Krav från försäkringsbolag

I juli och augusti 2016 lämnade sex svenska försäkringsbolag in stämningar till Mark- och miljödomstolen och Falu tingsrätt mot Stora Enso på grund av skador orsakade av skogsbranden i Västmanland 2014. Stämningsbeloppet uppgår till cirka 300 MSEK (30 MEUR). Stora Enso avvisar kraven.

I en dom i oktober 2017 dömde Mark- och miljödomstolen till Stora Ensos fördel. Försäkringsbolagen har överklagat domen. När det gäller målet i Falu tingsrätt har stämningen avvisats på grund av procedurfel, vilket upphävts i andra instans, men Stora Enso har i Högsta domstolen begärt att fallet ska avskrivas.

Möjlig skatteexponering hos Veracel för PIS/COFINS skatteavdrag

I december 2011 mottog Veracel Celulose SA (Veracel) en skatterevisionsrapport i vilken skattemyndigheten hävdade att del av det som Veracel betalat för råvaror och tjänster för PIS (program för social integration) och COFINS (bidrag för finansiering av socialförsäkringar) inte är avdragsgill. Stora Enso och Veracel anser att påståendet är obefogat och inga avsättningar för detta har gjorts i vare sig Stora Ensos eller Veracels i bokslut. Tvisten är inte avgjord.

Not 30 Koncernbolag per 31 december 2017

Dotterbolag

Land	Bolag	Koncernens innehav, %
Argentina	Stora Enso Argentina S.A.	100,00
Australien	Stora Enso Australia Pty Ltd	100,00
Österrike	Stora Enso Austria GmbH	100,00
	Stora Enso Wood Products GmbH	100,00
	Stora Enso WP Bad St. Leonhard GmbH	100,00
Belgien	Lumipaper NV	100,00
	Stora Enso Belgium NV	100,00
	Stora Enso Langerbrugge NV	100,00
	VLAR Papier NV	65,00
Brasilien	Stora Enso Brasil Ltda	100,00
	Stora Enso Florestal RS Ltda	100,00
Chile	Stora Enso Chile S.A.	100,00
Kina	Dongguan Stora Enso Inpac Packaging Co. Ltd	90,00
	E-Creative Industrial (Dongguan) Co. Ltd	45,90
	Guangxi Stora Enso Forestry Co Ltd	89,50
	Jiashan Stora Enso Inpac Packaging Co. Ltd	90,00
	Stora Enso (Guangxi) Forestry Company Ltd.	80,08
	Stora Enso (Guangxi) Packaging Company Ltd.	80,08
	Stora Enso China Co., Ltd	100,00
	Stora Enso Huatai (Shandong) Paper Co Ltd	60,00
	Stora Enso Inpac Corrugated Packaging (Hebei) Company Limited	90,00
	Stora Enso Inpac Hebei Protective Packaging Co., Ltd.	90,00
	Stora Enso Inpac Packaging Co. Ltd	90,00
	Stora Enso Suzhou Paper Co Ltd	97,89
Tjeckien	Stora Enso Praha s.r.o.	100,00
	Stora Enso Wood Products Planá s.r.o.	100,00
	Stora Enso Wood Products Zdirec s.r.o.	100,00
	Stora Enso WP HV s.r.o.	100,00
Danmark	DanFiber A/S	51,00
	Stora Enso Danmark A/S	100,00
Estland	Stora Enso Eesti AS	100,00
	Stora Enso Packaging AS	100,00
Finland	Anjala Fiber & Energy Oy	100,00
	Efora Oy	100,00
	Enso Alueverkko Oy	100,00
	Herman Andersson Oy	100,00
	Mena Wood Oy Ltd	100,00
	Merivienti Oy	100,00
	Stora Enso Ingerois Oy	100,00
	Stora Enso International Oy	100,00

	Stora Enso Oulu Oy	100,00
	Stora Enso Packagent Oy	100,00
	Stora Enso Packaging Oy	100,00
	Stora Enso Paper Oy	100,00
	Stora Enso Publication Papers Oy Ltd	100,00
	Stora Enso Veitsiluoto Oy	100,00
	Stora Enso Wood Products Oy Ltd	100,00
	Sunilan Puhdistamo Oy	100,00
Frankrike	Stora Enso Bois SAS	100,00
	Stora Enso Corbehem SAS	100,00
	Stora Enso France SAS	100,00
	Stora Enso Paper France SAS	100,00
Tyskland	FPB Holding GmbH & Co. KG	99,97
	Stora Enso Baienfurt GmbH	99,97
	Stora Enso Germany GmbH	100,00
	Stora Enso Hilfe GmbH	99,97
	Stora Enso Kabel GmbH	99,97
	Stora Enso Maxau GmbH	100,00
	Stora Enso Paper GmbH	100,00
	Stora Enso Sachsen GmbH	100,00
	Stora Enso Timber Deutschland GmbH	100,00
	Stora Enso Verwaltungs GmbH	100,00
Storbritannien	Lumipaper Ltd	100,00
	Stora Enso Holdings UK Ltd	100,00
	Stora Enso Pension Trust Ltd.	100,00
	Stora Enso Timber UK Ltd	100,00
	Stora Enso UK Ltd	100,00
Hongkong	Stora Enso (HK) Ltd	100,00
Indien	Stora Enso Inpac Delta India PVT Ltd	92,61
Israel	Virdia Ltd	100,00
Italien	Stora Enso Italia Srl	100,00
Japan	Stora Enso Building and Living Japan K.K.	100,00
	Stora Enso Japan K.K.	100,00
Laos	Stora Enso Lao Co. Ltd	100,00
Lettland	AS Stora Enso Latvija	100,00
	Stora Enso Packaging SIA	100,00
Litauen	Stora Enso Packaging UAB	100,00
	UAB Stora Enso Lietuva	100,00
Luxemburg	Stora Luxemburg Sarl	100,00
Mexiko	Stora Enso Mexico S.A.	100,00
Norge	Stora Enso Skog AS	100,00
Polen	Centrum Dystrybucji i Obróbki Drewna Sp. z o.o.	100,00
	HESPOL SP.z.o.o.	100,00
	Stora Enso Narew Sp.z.o.o.	100,00
	Stora Enso Poland S.A.	100,00
	Stora Enso Polska Sp.z.o.o.	100,00
	Stora Enso Recycling Sp.z.o.o.	99,98
	Stora Enso Wood Products Sp.z.o.o.	100,00

Portugal	Stora Enso Portugal Lda	100,00
Ryssland	A/O Ladenso	100,00
	AO Stora Enso	100,00
	OOO Olonetsles	96,88
	OOO Setles	100,00
	OOO Setnovo	100,00
	OOO Stora Enso Forest West	100,00
	OOO Stora Enso Packaging BB	100,00
	OOO Stora Transport	100,00
	OOO Terminal	100,00
Singapore	Stora Enso South East Asia Pte Ltd	100,00
Slovakien	Euro - Timber, spol. s r.o.	100,00
Slovenien	Stora Enso Wood Products d.o.o. Koper	100,00
Sydafrika	Stora Enso (Southern Africa) (Pty) Ltd	100,00
Spanien	Stora Enso Espana S.A.U	100,00
Sverige	June Emballage AB	100,00
	Skogsutveckling Syd AB	66,67
	Stora Enso AB	100,00
	Stora Enso Bioenergi AB	100,00
	Stora Enso China Holdings AB	100,00
	Stora Enso Fors AB	100,00
	Stora Enso Försäkringsaktiebolag	100,00
	Stora Enso Laos Plantation AB	100,00
	Stora Enso Logistics AB	100,00
	Stora Enso Packaging AB	100,00
	Stora Enso Paper AB	100,00
	Stora Enso Pulp AB	100,00
	Stora Enso Pulp and Paper Asia AB	94,21
	Stora Enso Re-board AB	100,00
	Stora Enso Skog AB	100,00
	Stora Enso Skoghall AB	100,00
	Stora Enso South Asia Holdings AB	100,00
	Stora Enso Timber AB	100,00
	Stora Enso Treasury Stockholm AB	100,00
	Stora Kopparbergs Bergslags AB	100,00
	Sydved AB	66,67
Schweiz	Stora Enso (Schweiz) AG	100,00
Thailand	Chai Narai Company Limited	49,00
Nederländerna	Stora Enso Amsterdam B.V.	100,00
	Stora Enso Timber DIY Products B.V.	100,00
Ukraina	Stora Enso LLC	100,00
Förenade Arabemiraten	Stora Enso Middle East DMCC	100,00
USA	Stora Enso North American Sales, Inc.	100,00
	Virdia B2X, LLC	100,00
	Virdia Inc.	100,00

Viktigare intressebolag

Österrike	ZMP GMBH	30,00
Brasilien	Arauco Florestal Arapoti S.A.	20,00
Finland	Honkalahden Teollisuuslaituri Oy	50,00
	Kemi Shipping Oy	50,00
	Metsäteho Oy	23,95
	NSE Biofuels Oy Ltd	50,00
	Oy Keskuslaboratorio - Centrallaboratorium Ab	32,24
	Paperinkeräys Oy	30,41
	Perkaus Oy	33,33
	Puhoksen Satama Oy	50,00
	Steveco Oy	34,39
	Suomen Keräyspaperi Tuottajayhteisö Oy	40,09
	Tornator Oyj	41,00
Lettland	SELF Logistika SIA	50,00
Polen	Kemira Cell Sp.z.o.o.	45,00
Sverige	Bergvik Skog AB	49,28
	Cellutech AB	25,00
	Industrikraft i Sverige AB	20,00
	Pressretur AB	33,33
	Trätåg AB	50,00
	Österbergs Förpackningsmaskiner AB	50,00

Viktigare övriga bolag

Finland	Clic Innovation Ltd Oy	9,87
	East Office of Finnish Industries Oy	4,00
	Pohjolan Voima Oy	15,61
Frankrike	Union Developement Récup. Pap.	10,70
Pakistan	Packages Limited	6,40
Sverige	BasEl i Sverige AB	4,35
	Combient AB	5,40
	Radioskog AB	10,00
	RK Returkartong AB	8,40
	SSG Standard Solutions Group AB	14,29
	SweTree Technologies AB	18,91
	Sölvesborgs Stuveri & Hamn AB	7,36
	VindIn AB	17,73
	Wambient AB	9,10
USA	Liaison Technologies LLC	3,33

Samägda bolag

Brasilien	Veracel Celulose SA	50,00
Uruguay	Celulosa y Energia Punta Pereira S.A.	50,00
	El Esparragal Asociación Agraria de Responsabilidad Limitada	50,00
	Eufores S.A.	50,00

Forestal Cono Sur S.A.	50,00
Ongar S.A.	50,00
Stora Enso Uruguay S/A	50,00
Terminal Logística e Industrial M`Bopocúa S.A.	50,00
Zona Franca Punta Pereira S.A.	50,00

Not 31 Transaktioner med närstående

Fordringar och skulder och transaktioner inom koncernen med dotterbolag och samägda bolag, som klassificeras som närstående parter, har eliminerats vid konsolideringen och redovisas inte i denna not.

De viktigaste ledande personerna i koncernen är medlemmarna i koncernledningen och styrelsen. Ersättningar till ledande befattningshavare redovisas i Not 7 Ersättningar till styrelse och ledningsgrupp.

I sin normala verksamhet är koncernen involverad i transaktioner med intressebolag och andra närstående parter på kommersiella villkor som inte är mer gynnsamma än vad andra utomstående parter skulle kunna uppnå – med undantag för Veracel och Pohjolan Oy (PVO). Stora Enso avser att fortsätta transaktioner på liknande grund med sina intressebolag. Mer information finns i Not 13 Intressebolag.

Koncernens största dotterbolag och samägandeprojekt listas i Not 30 Koncernbolag per 31 december 2017

Energi

Koncernen har en ägarandel på 15,6 % i Pohjolan Voima Oy (PVO), en privatägd företagsgrupp i energisektorn som producerar el och värme åt sina ägare i Finland. Alla dotterbolag i PVO-koncernen har sitt eget aktieslag som ger aktieägaren rätt till del av den energi som produceras i proportion till innehavet av det aktieslaget. Stora Enso är den näst största aktieägaren i PVO och har rätt till en kapacitetsandel på 468 MWe, och Seppo Parvi har som koncernens representant varit vice ordförande i PVO:s styrelse sedan 2015. Priserna för el som betalas till PVO baseras på produktionskostnader som i allmänhet är lägre än marknadspriserna och som under 2017 uppgick till 34 MEUR (37 MEUR). Information om mängden elektricitet som genereras, köps och säljs finns i avsnittet Materials, water & energy i Stora Ensos [Sustainability Report 2017](#). Sustainability Report 2017 publiceras under veckan 9.

Finansiella överenskommelser

Koncernen lånar från eller har finansiella överenskommelser med flera finansinstitut i vars styrelser, förvaltningsråd eller verkställande ledningsgrupper vissa ledamöter i Stora Ensos styrelse, förvaltningsråd eller verkställande ledningsgrupp också är medlemmar. Koncernens samtliga lån och finansiella överenskommelser har marknadsmässiga villkor och flera har existerat i ett antal år före ledamotens nuvarande styrelsemedlemskap.

År 2014 gick International Finance Corporation (IFC) med på att investera 356 MCNY (46 MEUR) i en aktiepost i Stora Ensos Guangxi-projekt motsvarande ett ägande på 5 % i projektet. I slutet av 2017 hade IFC redan investerat 245 MCNY (31 MEUR). Stora Ensos utestående lån från IFC uppgick vid årets slut till 348 MEUR (436 MEUR). Finansieringen är baserad på 6-månaders LIBOR för USD plus en marginal på mellan 2,30 % och 2,80 %.

Forskning och utveckling

Stora Enso bedriver forskning och utveckling i sina egna forskningscenter och tillsammans med ett externt nätverk. Dessutom har koncernen aktieinnehav i följande forskningspartner: Swetree Technologies AB, Cellutech AB, Combient AB, Wambient AB och Clic Innovation Ltd.

Returpapper

Koncernen har ett ägande utan bestämmande inflytande i flera pappersåtervinningsföretag från vilka returpapper köps till marknadspris.

Skogstillgångar och vedanskaffning

Koncernen äger 41 % av Tornator där de övriga 59 % i huvudsak ägs av finska institutionella investerare. Stora Enso har långsiktiga inköpskontrakt med Tornator-koncernen motsvarande ungefär 2 miljoner kubikmeter vedråvara per år till marknadspris. Under 2017 motsvarade inköp av 2 (2) miljoner kubikmeter ett värde av 62 MEUR (65 MEUR).

Under 2017 ägde koncernen 49,28 % av Bergvik Skog medan de övriga 50,72 % huvudsakligen ägdes av institutionella investerare. Koncernen har långsiktiga leverantörskontrakt med Bergvik Skog enligt vilka Bergvik Skog säljer ungefär 5 miljoner kubikmeter vedråvara per år till marknadspris till Stora Enso. Under 2017 motsvarade inköpen av 5 (5) miljoner kubikmeter ett värde av 106 MEUR (103 MEUR) och koncernens

försäljning till Bergvik Skog uppgick till 39 MEUR (41 MEUR), vilket huvudsakligen innebar försäljning av skogsbrukstjänster.

Stora Enso har ett betydande markarrendeavtal med sin kinesiska partner Guangxi Forestry Group Co. Ltd. där man har ett ägande utan bestämmande inflytande. Arrendeavgifterna uppgick 2017 till 16 MEUR (16 MEUR).

Stuveribolag

Koncernen äger 34,4 % av aktierna i Steveco Oy, ett finskt företag som tillhandahåller stuveritjänster. Övriga aktieägare i Steveco är UPM-Kymmene, Finnliness, Ahlström Capital och Myllykoski. Stuveritjänsterna tillhandahålls av Steveco till marknadspris och uppgick under 2017 till 25 MEUR (25 MEUR).

Not 32 Resultat per aktie och eget kapital per aktie

Redovisningsprinciper

Resultat per aktie, avseende aktieägarna i moderbolaget, beräknas genom att nettoresultatet hänförligt till aktieägarna delas med det viktade genomsnittliga antalet utgivna stamaktier under året, exklusive stamaktier som köpts av koncernen och som innehas som egna aktier. Resultat per aktie efter full utspädning beräknas genom justering av det viktade genomsnittliga antalet stamaktier plus utspädningseffekten av alla potentiella stamaktiers utspädning, till exempel aktier från aktierelaterade ersättningar.

Resultat per aktie

	Räkenskapsår	
	2017	2016
Periodens nettoresultat hänförligt till moderbolagets aktieägare, MEUR	625	463
Totalresultat hänförligt till moderbolagets aktieägare, MEUR	494	679
Viktat genomsnittligt antal A- och R-aktier	788 619 987	788 619 987
Viktat genomsnittligt antal aktietilldelningar	1 403 673	1 268 485
Viktat antal aktier efter full utspädning	790 023 660	789 888 472
Resultat per aktie, EUR	0,79	0,59
Resultat per aktie efter full utspädning, EUR	0,79	0,59
Totala redovisade intäkter och kostnader per aktie, EUR	0,63	0,86

Eget kapital per aktie, EUR

	Per 31 december	
	2017	2016
Eget kapital, MEUR	6 008	5 806
Marknadsvärde, MEUR	10 422	8 085
Antal A- och R-aktier	788 619 987	788 619 987
Aktietilldelningar	1 469 133	1 338 213
Antal aktier efter full utspädning	790 089 120	789 958 200
Eget kapital per aktie, EUR	7,62	7,36
Eget kapital per aktie efter full utspädning, EUR	7,61	7,35
Betald/deklarerad utdelning per aktie, EUR	0,41	0,37
Marknadsvärde per aktie, EUR		
A-aktier	13,20	10,40
R-aktier	13,22	10,21

Moderbolagets bokslut

Moderbolagets resultaträkning

EUR	Not	Räkenskapsår	
		2017	2016
Omsättning	2	2 913 084 071,44	3 453 124 842,36
Förändring av lager av färdiga varor och produkter under tillverkning +/-		-13634336,92	-8 645 051,00
Produktion för eget bruk		1 058 668,94	667 584,36
Övriga rörelseintäkter	3	188 224 262,17	174 310 491,70
Material och tjänster	4	-1 904 890 885,31	-2 166 859 866,69
Personalkostnader	5	-254 895 634,82	-317 777 201,89
Avskrivningar och nedskrivningar	6	-129 743 349,89	-145 427 540,72
Övriga rörelsekostnader	7	-569 205 410,88	-740 829 796,33
		<u>2 683 086 686,71</u>	<u>-3 204 561 380,57</u>
Rörelseresultat		229 997 384,73	248 563 461,79
Finansnetto	9	145 745 681,80	-72 979 442,79
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt		375 743 066,53	175 584 019,00
Bokslutsdispositioner	10	-10 387 614,44	-43 398 162,94
Inkomstskatt	11	5 735,97	-11 317,14
Periodens nettoresultat		<u>365 361 188,06</u>	<u>132 174 538,92</u>

Moderbolagets balansräkning

		Per 31 december	
EUR	Not	2017	2016
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
Immateriella tillgångar	13	74 779 012,25	85 107 806,60
Materiella tillgångar	13	804 502 878,84	925 892 189,71
Investeringar	15	7 895 466 177,01	6 960 781 950,22
Anläggningstillgångar, totalt		8 774 748 068,10	7 971 781 946,53
Omsättningstillgångar			
Varulager	16	246 961 778,43	441 785 203,01
Långfristiga fordringar	17	320 124,07	910 124,07
Kortfristiga fordringar	18	548 682 579,23	947 105 678,25
Värdepapper	19	815 622 411,40	1 807 351 186,59
Kassa och banktillgodohavanden		374 651 622,71	452 010 803,21
Omsättningstillgångar, totalt		1 986 238 515,84	3 649 162 995,13
Tillgångar, totalt		10 760 986 583,94	11 620 944 941,66
Eget kapital och skulder			
Eget kapital			
Aktiekapital	20		
Överkursfond	21	1 342 215 448,30	1 342 215 448,30
Verkligt värde-reserv		3 638 800 031,65	3 638 800 031,65
Placerat fritt eget kapital		1 242 687,97	-16 557 887,90
Balanserade vinstmedel		633 102 719,13	633 102 719,13
Periodens nettoresultat		562 002 231,06	721 832 826,54
		365 361 188,06	132 174 538,92
Eget kapital, totalt		6 542 724 306,17	6 451 567 676,64
Ackumulerade bokslutsdispositioner	22	208 980 646,92	179 615 075,26
Obligatoriska avsättningar	23	25 890 236,84	16 509 827,01
Skulder			
Långfristiga skulder	25	1 377 562 348,29	1 752 103 707,37
Kortfristiga skulder	26	2 605 829 045,72	3 221 148 655,38
Skulder, totalt		3 983 391 394,01	4 973 252 362,75
Eget kapital och skulder, totalt		10 760 986 583,94	11 620 944 941,66

Moderbolagets kassaflödesanalys

EUR	Räkenskapsår	
	2017	2016
Kassaflöde från den löpande verksamheten		
Periodens nettoresultat	365 361 188,06	132 174 538,92
Justeringar och återföring av icke kassaflödespåverkande poster:		
Skatter	-5 735,97	11 317,14
Bokslutsdispositioner	10 387 614,44	43 398 162,94
Avskrivningar enligt plan och nedskrivningar	129 743 349,89	145 427 540,72
Orealiserade valutakursvinster/-förluster	51 962 942,76	-29 407 050,99
Övriga icke kassaflödespåverkande poster	11 680 844,71	-6 572 149,89
Finansnetto	-145 745 681,80	72 979 442,79
Förändring i rörelsekapital:		
Ökning (-)/minskning (+)		
i kortfristiga icke räntebärande fordringar	-92 863 265,68	44 236 683,21
Ökning (-)/minskning (+) i varulager	38 605 019,69	3 093 803,78
Ökning (-)/minskning (+)		
i kortfristiga icke räntebärande skulder	41 424 635,92	63 103 131,44
Kassaflöde från den löpande verksamheten före finansiella poster och skatt	410 550 912,02	468 445 420,06
Erhållen ränta i den löpande verksamheten	31 513 949,22	61 030 249,96
Betald ränta i den löpande verksamheten	-104 764 846,88	-122 085 035,78
Erhållen utdelning i den löpande verksamheten	200 682 454,40	132 744 144,41
Övriga finansiella poster, netto	36 827 790,58	-115 746 463,87
Betalda skatter	-541 898,66	-702 129,85
Kassaflöde från den löpande verksamheten	574 268 360,68	423 686 184,93
Nettokassaflöde från investeringsverksamhet		
Investeringar i materiella och immateriella tillgångar	-203 555 451,28	-153 717 389,59
Realisationsvinster vid avyttring av materiella och immateriella tillgångar	3 425 870,05	2 683 991,60
Investeringar i övriga finansiella tillgångar	-7 330 200,00	-4 723 888,48
Investeringar i aktier i dotterbolag och övriga kapitaltillskott	-86 507 500,00	-90 937 620,38
Inkomster från avyttring av aktier i dotterbolag och övrig återbetalning av kapital	61 249 041,75	0,00
Inkomster från avyttring av aktier i intressebolag och återbetalning av kapital	8 700,00	0,00
Inkomster från avyttring av övriga investeringar	1 845 443,88	10 958 624,86
Förändring i långfristiga lånefordringar	-190 028 601,81	963 583 231,13
Nettokassaflöde från investeringsverksamhet	-420 892 697,41	727 846 949,14
Kassaflöde från finansieringsverksamhet		
Förändring i långfristiga skulder	-362 331 579,23	-586 704 966,95
Förändring i kortfristiga låneskulder	-545 566 893,78	827 168 917,93
Betald utdelning	-291 789 229,99	-260 244 595,71
Mottagna koncernbidrag	0,00	223 429,39
Kassaflöde från finansieringsverksamhet	-1 199 687 721,00	-19 557 215,34

Nettoförändring i kassa- och banktillgodohavanden	-1 046 312 057,73	1 131 975 918,73
Omräkningsdifferenser	-6 891 413,30	4 677 208,76
Överföring av operativ verksamhet, 1 maj	-15 800 000,00	0,00
Kassa och banktillgodohavanden vid årets början	<u>2 259 314 878,19</u>	<u>1 122 661 750,70</u>
Kassa och banktillgodohavanden vid årets slut	<u>1 190 221 407,16</u>	<u>2 259 314 878,19</u>

Noter till moderbolagets bokslut

Not 1 Redovisningsprinciper

Stora Enso Oyj:s bokslut har upprättats i enlighet med den finska bokföringslagen och övriga gällande lagar och regler som berör bokslut i Finland.

Derivatinstrument

Stora Enso är exponerat för flera finansmarknadsrisker som ska hanteras enligt de riktlinjer som beslutats av styrelsen. Målet är att ha en kostnadseffektiv finansiering i koncernens bolag och att använda finansiella instrument för att hantera dessa risker och minska svängningar i resultatet. De stora riskerna för koncernen är ränterisk, valutakursrisk, finansieringsrisk och råvaruprisrisk, särskilt vad gäller fibrer och energi. Moderbolaget hanterar dessa risker centralt för koncernen. Koncernens principer för riskhantering behandlas närmare i Not 24 (Hantering av finansiell risk) i koncernens årsredovisning.

Derivatinstrument värderas till verkligt värde i balansräkningen. Derivatinstrument med externa motparter som redovisas som säkringsinstrument redovisas till verkligt värde under finansiella tillgångar och skulder på samma sätt som moderbolagets derivatinstrument där motparten är andra koncernbolag. Moderbolagets derivatinstrument som används för att säkra moderbolagets eget kassaflöde värderas till verkligt värde och förändringen i verkligt värde (effektiv del) redovisas enligt principerna för säkringsredovisning i verkligt värde-reserven direkt i eget kapital i balansräkningen medan den icke effektiva delen redovisas i moderbolagets resultaträkning. Vad gäller derivatinstrument som inte redovisas enligt principerna för säkringsredovisning redovisas ett negativt verkligt värde direkt, medan ett positivt verkligt värde enligt försiktighetsprincipen redovisas på förfallodagen eller när vinsten på annat sätt realiserar.

Ränteintäkter och räntekostnader hänförliga till derivat som används för att säkra ränterisken fördelas över derivatets löptid och används för att justera räntekostnaden för de säkrade lånen. Optionspremier redovisas som förskottsbetalningar fram till optionernas förfallodag.

Ytterligare information om värderingsprinciper, verkligt värde och förändringar i verkligt värde för derivat finns i Not 28.

Pensionskostnader

Föreskriven säkring av pensioner hanteras av pensionsförsäkringsbolag utanför koncernen. Vissa anställda har tilläggspensionsavtal via livförsäkringsbolag utanför koncernen. Pensionsavsättningar fördelas i enlighet med prestationsbaserade löner för räkenskapsperioden.

Immateriella och materiella tillgångar och avskrivningar

Det redovisade värdet för immateriella och materiella tillgångar i balansräkningen består av anskaffningsvärde minus avskrivningar enligt plan och eventuella nedskrivningar. Avskrivningar enligt plan för immateriella och materiella tillgångar baseras på tillgångarnas förväntade ekonomiska livslängd.

Avskrivningarna baseras på följande ekonomiska livslängd:

Byggnader och konstruktioner	10–50 år
Maskiner och utrustning för produktion	10–20 år
Lättare maskiner och utrustning	3–5 år
Immateriella rättigheter	3–20 år

Inga avskrivningar redovisas för mark- och vattentillgångar.

Varulager

Varulager redovisas till det lägre av anskaffningsvärde och nettoförsäljningsvärde. Anskaffningsvärdet bestäms enligt FIFO-metoden eller till ett vägt genomsnittsvärde av kostnaden. Kostnaden för färdiga varor och varor under tillverkning består av råmaterial, direkta arbetskostnader, avskrivningar och övriga direkta kostnader samt till varorna hänförliga overheadkostnader. Nettoförsäljningsvärdet är det beräknade försäljningspriset med avdrag för färdigställande- och försäljningskostnader.

Leasing

Leasingavgifter redovisas under övriga rörelsekostnader. Information om kvarvarande leasingavgifter under

leasingavtal finns i Not 27. Ställda panter och ansvarsförbindelser.

Kostnader för forskning och utveckling

Kostnader för forskning och utveckling redovisas som en kostnad för räkenskapsperioden.

Inkomstskatt

Skattekostnaden i resultaträkningen innefattar inkomstskatt som baseras på beskattningsbar vinst för räkenskapsperioden samt justeringar för tidigare perioder. Moderbolaget redovisar inga fordringar eller skulder för uppskjuten skatt i sitt bokslut. Fordringar och skulder för uppskjuten skatt som kan redovisas i balansräkningen visas i Not 24.

Obligatoriska avsättningar

Framtida kostnader och förluster som företaget tagit på sig eller är förpliktigt att ta på sig, och som inte längre genererar motsvarande intäkter, redovisas utifrån kostnadsslag i resultaträkningen och under obligatoriska avsättningar i balansräkningen.

Jämförbarhet med tidigare perioder

Den 1 maj 2017 överfördes Stora Enso's pappersverksamhet från moderbolaget till nystartade bolag (Stora Enso Oulu Oy, Stora Enso Veitsiluoto Oy och Stora Enso Paper Oy). Per 31 december 2017 hade överföringen följande effekter: Rörelseresultat -742,6 MEUR, antal anställda -1 293 personer, materiella tillgångar -200,9 MEUR och varulager -142,4 MEUR.

Den 1 april 2017 överförde Stora Enso ägandet och försäljning av lagren i massabruken Enocell och Sunila till Stora Enso International Oy.

Utsläppsrätter

Under 2017 tilldelades företaget utsläppsrätter motsvarande 0,5 miljoner ton enligt EU:s direktiv om handel med utsläppsrätter. Utsläppsrätter redovisas som en nettokostnad, vilket innebär att skillnaden mellan de faktiska utsläppen och de erhållna utsläppsrätterna redovisas i resultaträkningen om de faktiska utsläppen är större än de erhållna utsläppsrätterna. Under räkenskapsåret uppgick faktiska utsläpp till 0,5 miljoner ton vilket inte överskred de utsläppsrätter som företaget innehade den 31 december 2017. Utsläppsrätter som köpts under räkenskapsperioden redovisas under övriga rörelsekostnader och utsläppsrätter som sålts under perioden redovisas under övriga rörelseintäkter.

I slutet av räkenskapsperioden var marknadsvärdet för utsläppsrätterna 8,14 EUR per ton.

EUR	Räkenskapsår	
	2017	2016
Not 2 Omsättning per division och marknad		
Per division		
Consumer Board	1 073 041 074,44	1 052 808 277,00
Packaging Solutions	357 411 190,00	288 985 761,00
Biomaterials	383 395 905,00	506 731 725,00
Paper	410 385 607,00	1 243 920 473,00
Övriga	688 850 295,00	360 678 606,36
Totalt	2 913 084 071,44	3 453 124 842,36
Per region		
Finland	1 108 221 625,76	741 320 891,08
Övriga Europa	1 315 344 543,16	2 029 117 014,31
Nord- och Sydamerika	93 510 418,35	123 002 595,91
Asien och Oceanien	302 346 651,37	406 891 857,22
Afrika	43 039 095,01	87 550 389,00
Övriga	50 621 737,79	65 242 094,84
Totalt	2 913 084 071,44	3 453 124 842,36
Not 3 Övriga rörelseintäkter		
Hyra och liknande	5 069 119,77	5 156 715,36
Vinst vid avyttring av anläggningstillgångar	2 851 100,05	2 674 919,03
Försäkringsersättning	173 060,79	305,65
Produktions- och underhållstjänster	12 232 373,61	11 137 921,74
Subventioner, bidrag och liknande	2 209 308,07	2 541 637,29
Administrativa tjänster	141 842 799,50	125 674 094,01
Inkomster från försäljning av utsläppsrätter	3 047 640,00	5 466 669,62
Övriga rörelseintäkter	20 798 860,38	21 658 229,00
Totalt	188 224 262,17	174 310 491,70
Not 4 Material och tjänster		
Råvaror och förnödenheter		
Periodens inköp	1 381 101 830,14	1 618 158 361,01
Förändring i lager +/-	23 905 525,17	-9 554 043,92
Externa tjänster	499 883 530,00	558 255 549,60
Material och tjänster, totalt	1 904 890 885,31	2 166 859 866,69

EUR	Räkenskapsår	
	2017	2016

Not 5 Personalkostnader och medelantal anställda

Löner och ersättningar	208 496 061,04	252 598 728,18
Arbetsgivaravgifter		
Pensioner	38 237 790,17	48 845 436,78
Övriga personalkostnader	8 161 783,61	16 333 036,93
Totalt	254 895 634,82	317 777 201,89

Ersättningar till vd och styrelse

Information om ersättningar till vd och styrelse finns i Not 7 till koncernens årsredovisning.

Pensionsåtaganden för vd

Information om pensionsåtaganden för vd finns i Not 7 till koncernens årsredovisning.

Lån till ledande befattningshavare

Det fanns inga fordringar för lån till ledande befattningshavare.

Medelantal anställda

Medelantal anställda under räkenskapsperioden	3 345	4 182
---	--------------	--------------

Not 6 Avskrivningar och nedskrivningar

Avskrivningar enligt plan	123 073 942,09	141 490 107,00
Nedskrivning av anläggningstillgångar	6 669 407,80	3 937 433,72
Totalt	129 743 349,89	145 427 540,72

Avskrivningar ingår i det redovisade värdet för varje post i balansräkningen under immateriella och materiella tillgångar.

Not 7 Övriga rörelsekostnader

Varutransporter	220 984 908,69	335 679 214,99
Försäljningskommissioner	51 817 464,15	88 359 289,45
Hyreskostnader	20 202 019,09	22 162 585,86
Administration och kontorstjänster	225 807 154,53	234 542 018,18
Försäkringspremier	5 040 773,51	5 237 967,50
Övriga personalkostnader	24 722 831,42	28 758 695,44
Representationskostnader	622 600,68	695 502,08
PR	3 258 566,36	3 946 957,29
Övriga rörelsekostnader	16 749 092,45	21 447 565,54
Totalt	569 205 410,88	740 829 796,33

EUR	Räkenskapsår	
	2017	2016
Not 8 Arvoden till revisorer		
Revisionsarvode	1 067 945,00	1 385 180,01
Övriga arvoden i samband med revision	187 118,45	210 278,49
Övriga arvoden	407 408,79	146 566,89
Totalt	1 662 472,24	1 742 025,39
Not 9 Finansiella intäkter och kostnader		
Utdelningar		
Från koncernbolag	184 115 816,95	123 056 884,01
Från intressebolag	10 660 000,00	12 300 000,00
Från övriga	2 795 363,07	562 319,98
Totalt	197 571 180,02	135 919 203,99
Ränteintäkter från långfristiga investeringar		
Från koncernbolag	29 726 921,75	42 456 668,81
Från intressebolag	29 390,00	31 450,00
Från övriga	33 324,81	3 516 003,44
Totalt	29 789 636,56	46 004 122,25
Övriga ränteintäkter och finansiella intäkter		
Från koncernbolag	1 391 845,65	2 436 412,76
Från övriga	16 554 615,80	26 471 274,64
Totalt	17 946 461,45	28 907 687,40
Finansiella intäkter, totalt	245 307 278,03	210 831 013,64
Ränta och andra finansiella kostnader		
Till koncernbolag	-394 673,40	-207 684,76
Övriga finansiella kostnader	-60 220 839,28	-225 602 771,67
Totalt	-60 615 512,68	-225 810 456,43
Nedskrivning av investeringar		
Nedskrivning av investeringar i anläggningstillgångar	-38 946 083,55	-58 000 000,00
Finansiella kostnader, totalt	-99 561 596,23	-283 810 456,43
Finansiella intäkter och kostnader, totalt	145 745 681,80	-72 979 442,79
I posterna för ränta och finansiella intäkter/kostnader ingår valutakursvinster/förluster	77 392 981,23	-64 649 916,38

EUR	Räkenskapsår	
	2017	2016
Not 10 Bokslutsdispositioner		
Skillnad mellan avskrivningar enligt plan och skattemässiga avskrivningar	-10 387 614,44	-43 398 162,94
Bokslutsdispositioner, totalt	-10 387 614,44	-43 398 162,94
Not 11 Inkomstskatt		
Periodens skatt för huvudsaklig verksamhet	-13 607,67	-32 344,26
Inkomstskatt för tidigare perioder	19 343,64	21 027,12
Inkomstskatt, totalt	5 735,97	-11 317,14
Not 12 Miljökostnader		
Material och tjänster	31 844 660,31	36 470 186,25
Personalkostnader	1 948 179,66	3 321 772,08
Avskrivningar och nedskrivningar	11 746 145,10	11 653 107,10
Totalt	45 538 985,07	51 445 065,44
Luftrenande åtgärder	11 339 028,96	11 950 603,94
Behandling av spillvatten	20 927 223,71	27 068 274,28
Avfallshantering	9 420 863,74	8 957 678,20
Mark- och grundvattenskydd	540 278,41	454 944,54
Buller- och vibrationsdämpande åtgärder	166 114,82	101 094,00
Skydd av landskap och biologisk mångfald	106 970,19	310 072,81
Strålningskydd	0,00	3 101,00
F&U	84 048,84	206 067,90
Övriga miljöskyddande åtgärder	2 954 456,40	2 393 228,77
Totalt	45 538 985,07	51 445 065,44

Not 13 Immateriella och materiella tillgångar

Immateriella tillgångar

	Immateriella rättigheter	Övriga långfristiga investeringar	Goodwill	Förskottsbetalningar och pågående förvärv	Totalt
Anskaffningsvärde per 1 januari	175 869 486,72	35 084 373,33	519 744,63	50 839 706,95	262 313 311,63
Ökningar	6 277 738,28	648 340,76	0,00	11 043 792,35	17 969 871,39
Minskningar, överföring av verksamhet	-10 531 067,95	-19 240 779,01	0,00	0,00	-29 771 846,96
Minskningar	-5 358 101,83	-8 337 713,70	-328 136,66	0,00	-14 023 952,19
Omklassificering	19 216 454,20	3 361 685,52	0,00	-22 525 789,72	52 350,00
Anskaffningsvärde per 31 december	185 474 509,42	11 515 906,90	191 607,97	39 357 709,58	236 539 733,87
Akkumulerade av- och nedskrivningar per 1 jan	-155 840 992,05	-20 844 768,35	-519 744,63	0,00	-177 205 505,03
Akkumulerade avskrivningar, överföring av verksamhet	7 725 886,95	13 324 352,03	0,00	0,00	21 050 238,98
Akkumulerade avskrivningar, minskningar och omklassificeringar	5 354 850,83	4 177 835,51	328 136,66	0,00	9 860 823,00
Årets påförda kostnader	-6 671 498,68	-2 125 372,09	0,00	0,00	-8 796 870,77
Nedskrivningar	-6 669 407,80	0,00	0,00	0,00	-6 669 407,80
Akkumulerade avskrivningar 31 dec	-156 101 160,75	-5 467 952,90	-191 607,97	0,00	-161 760 721,62
Bokfört värde per 31 december 2017	29 373 348,67	6 047 954,00	0,00	39 357 709,58	74 779 012,25
Bokfört värde per 31 december 2016	20 028 494,67	14 239 604,98	0,00	50 839 706,95	85 107 806,60

Materiella tillgångar

	Mark och vatten	Byggnader och konstruktioner	Maskiner och inventarier	Övriga materiella tillgångar	Förskottsbetalningar och pågående förvärv	Totalt
Anskaffningsvärde per 1 januari	28 014 355,13	792 876 772,57	3 924 610 562,68	221 889 479,60	51 791 343,02	5 019 182 513,00
Ökningar	523 000,00	3 307 539,53	84 380 196,20	930 716,24	96 444 127,92	185 585 579,89
Minskningar, överföring av verksamhet	-7 206 822,23	-326 993 079,23	-1 804 569 029,72	-43 794 225,81	0,00	-2 182 563 156,99
Minskningar	-447 511,83	-6 708 568,80	-63 065 349,48	-5 208 733,36	0,00	-75 430 163,47
Omklassificering	0,00	1 623 096,37	24 297 527,52	2 738 399,35	-28 711 373,24	-52 350,00
Anskaffningsvärde per 31 december	20 883 021,07	464 105 760,44	2 165 653 907,20	176 555 636,02	119 524 097,7	2 946 722 422,43
Akkumulerade avskrivningar och nedskrivningar per 1 januari	0,00	-614 341 415,53	-3 285 024 832,68	-197 625 681,59	0,00	-4 096 991 929,80
Akkumulerade avskrivningar, överföring av verksamhet	0,00	270 793 803,23	1 680 776 956,83	40 647 739,81	0,00	1 992 218 499,87
Akkumulerade avskrivningar, minskningar och omklassificeringar	0,00	6 648 146,20	63 109 799,08	5 125 332,36	0,00	74 883 277,64
Periodens avskrivningar	0,00	-11 848 278,30	-98 255 473,43	-4 173 319,59	0,00	-114 277 071,32
Akkumulerade avskrivningar per 31 dec	0,00	-348 747 744,40	-1 639 393 550,20	-156 025 929,01	0,00	-2 144 167 223,61
Värdeökning per 1 januari	3 701 606,51	0,00	0,00	0,00	0,00	3 701 606,51
Minskningar, överföring av verksamhet	-1 538 187,28	0,00	0,00	0,00	0,00	-1 538 187,28
Minskningar	-215 739,21	0,00	0,00	0,00	0,00	-215 739,21
Värdeökning per 31 december	1 947 680,02	0,00	0,00	0,00	0,00	1 947 680,02
Bokfört värde per 31 december 2017	22 830 701,09	115 358 016,04	526 260 357,00	20 529 707,01	119 524 097,70	804 502 878,84
Bokfört värde per 31 december 2016	31 715 961,64	178 535 357,04	639 585 730,00	24 263 798,01	51 791 343,02	925 892 189,71
Produktionsanläggningar och utrustning						
Bokfört värde per 31 december 2017			483 108 847,00			
Bokfört värde per 31 december 2016			618 666 628,00			

Förskottsbetalningar och pågående förvärv

	Immateriella tillgångar	Byggnader och konstruktioner	Maskiner och inventarier	Övriga materiella tillgångar	Totalt
Anskaffningsvärde per 1 januari	50 839 706,95	7 325 933,77	43 195 956,85	1 269 452,40	102 631 049,97
Ökningar	11 043 792,35	20 428 486,80	74 993 165,05	1 022 476,07	107 487 920,27
Omklassificering	-22 525 789,72	-1 358 258,71	-26 083 662,13	-1 269 452,40	-51 237 162,96
Anskaffningsvärde per 31 december	39 357 709,58	26 396 161,86	92 105 459,77	1 022 476,07	158 881 807,28

EUR	Per 31 december	
	2017	2016
Kapitaliserade miljöutgifter		
Anskaffningsvärde per 1 januari	87 258 318,68	81 561 768,99
Ökningar 1 jan–31 dec	16 033 073,55	17 349 656,79
Av- och nedskrivningar 1 jan–31 dec	-11 746 145,10	-11 653 107,10
Minskningar, överföring av verksamhet	-15 401 469,79	0,00
Anskaffningsvärde per 31 dec	76 143 777,34	87 258 318,68
Luftrenande åtgärder	40 040 178,04	36 153 702,86
Behandling av spillvatten	40 224 215,78	40 821 608,46
Avfallshantering	6 684 823,69	5 954 726,28
Mark- och grundvattenskydd	3 301 261,62	2 939 200,08
Buller- och vibrationsdämpande åtgärder	1 294 768,00	1 389 081,00
Minskningar, överföring av verksamhet	-15 401 469,79	0,00
Totalt	76 143 777,34	87 258 318,68

Inga miljöböter, miljöavgifter eller andra kompensationer betalades och inga subventioner eller bidrag för miljöskydd togs emot under 2016 och 2017.

Not 14 Kapitaliserad ränta

Byggnader och konstruktioner		
Kapitaliserad ränta per 1 jan	377 956,00	398 628,00
Av- och nedskrivningar 1 jan–31 dec	-20 668,00	-20 672,00
Kapitaliserad ränta 31 dec	357 288,00	377 956,00
Maskiner och inventarier		
Kapitaliserad ränta 1 jan	2 297 543,00	2 467 813,00
Tillägg 1 jan–31 dec	0,00	76 476,00
Av- och nedskrivningar 1 jan–31 dec	-225 803,00	-246 746,00
Kapitaliserad ränta 31 dec	2 071 740,00	2 297 543,00
Övriga materiella tillgångar		
Kapitaliserad ränta 1 jan	143 462,00	172 743,00
Av- och nedskrivningar 1 jan–31 dec	-29 284,00	-29 281,00
Kapitaliserad ränta 31 dec	114 178,00	143 462,00
Totalt		
Kapitaliserad ränta 1 jan	2 818 961,00	3 039 184,00
Tillägg 1 jan–31 dec	0,00	76 476,00
Av- och nedskrivningar 1 jan–31 dec	-275 755,00	-296 699,00
Kapitaliserad ränta 31 dec	2 543 206,00	2 818 961,00

EUR

Not 15 Långfristiga investeringar i aktier och lånefordringar

Investeringar

	Aktier i koncernbolag	Lånefordringar på koncernbolag	Aktier i intressebolag	Lånefordringar på intressebolag	Övriga aktier	Övriga fordringar	Investeringar, totalt
Anskaffningsvärde 1 januari	6 178 902 545,05	564 531 781,33	37 670 709,87	4 908 550,00	174 743 396,76	24 967,21	6 960 781 950,22
Ökningar	86 507 500,00	1 043 790 077,44			7 330 200,00	50 000 000,00	1 187 627 777,44
Ökningar, överföring av verksamhet	913 258 376,00						913 258 376,00
Minskningar, överföring av verksamhet	-622 268 188,73		-234 457,00		-39 409,16		-622 542 054,89
Minskningar	-380 002 610,81	-122 380 989,82	-8 700,00	-2 045 060,00	-276 427,58		-504 713 788,21
Anskaffningsvärde 31 dec	6 176 397 621,51	1 485 940 868,95	37 427 552,87	2 863 490,00	181 757 760,02	50 024 967,21	7 934 412 260,56
Nedskrivningar	-37 496 083,93				-1 449 999,62		-38 946 083,55
Nedskrivningar 31 dec	-37 496 083,93	0,00	0,00	0,00	-1 449 999,62	0,00	-38 946 083,55
Bokfört värde 31 december 2017	6 138 901 537,58	1 485 940 868,95	37 427 552,87	2 863 490,00	180 307 760,40	50 024 967,21	7 895 466 177,01
Bokfört värde 31 december 2016	6 178 902 545,05	564 531 781,33	37 670 709,87	4 908 550,00	174 743 396,76	24 967,21	6 960 781 950,22

Per 31 december

EUR

2017

2016

Omsättningstillgångar

Not 16 Varulager

Råvaror och förnödenheter	108 769 608,76	176 546 255,01
Varor under tillverkning	2 097 317,33	23 798 524,08
Färdiga varor	116 230 450,00	220 510 994,37
Övriga varulager	19 864 402,34	20 929 429,55
Totalt	246 961 778,43	441 785 203,01

Fordringar

Not 17 Långfristiga fordringar

Övriga fordringar	320 124,07	910 124,07
Långfristiga fordringar, totalt	320 124,07	910 124,07

EUR	Per 31 december	
	2017	2016
Not 18 Kortfristiga fordringar		
Kortfristiga lånefordringar		
Fordringar på koncernbolag		
Lånefordringar	116 145 388,57	515 200 111,65
Räntefordringar	32 607 788,63	24 775 980,89
Totalt	148 753 177,20	539 976 092,54
Fordringar på intressebolag		
Lånefordringar	200 000,00	0,00
Räntefordringar	0,00	3 007 218,52
Totalt	200 000,00	3 007 218,52
Övriga		
Lånefordringar	0,00	3 317 012,60
Räntefordringar	12 537 068,44	12 025 522,02
Totalt	12 537 068,44	15 342 534,62
Kortfristiga icke räntebärande fordringar, totalt	161 490 245,64	558 325 845,68
Rörelsefordringar		
Fordringar på koncernbolag		
Kundfordringar	161 969 798,24	47 813 443,01
Upplupna intäkter	8 133 759,35	542 469,90
Totalt	170 103 557,59	48 355 912,91
Fordringar på intressebolag		
Kundfordringar	203 568,35	414 323,84
Övriga fordringar	27 870,70	35 870,70
Totalt	231 439,05	450 194,54
Övriga		
Kundfordringar	130 849 963,52	256 070 250,88
Övriga fordringar	19 689 284,56	30 836 873,71
Upplupna intäkter	66 318 088,87	53 066 600,53
Totalt	216 857 336,95	339 973 725,12
Stora Enso kan teckna factoringavtal som innebär att kundfordringar säljs och kontanter kommer in snabbare. Dessa avtal resulterade i att fordringar till ett nominellt värde av 61,4 MEUR (174,1 MEUR 2016) helt tagits bort från balansräkningen per årsskiftet.		
Stora Ensos engagemang i de sålda fordringarna bedöms vara obetydligt.		
Kortfristiga icke räntebärande fordringar, totalt	387 192 333,59	388 779 832,57
Kortfristiga fordringar, totalt	548 682 579,23	947 105 678,25
Större upplupna intäkter		
Upplupna råvaruterminer från koncernbolag och andra upplupna intäkter från koncernbolag	8 133 759,35	526 428,50
Upplupna råvaruterminer från andra	35 133 698,74	15 198 518,53
Skattefordringar och liknande	17 634 090,48	28 538 338,42
Betalda förskott	9 128 652,50	5 101 524,53
Övriga upplupna intäkter	4 421 647,15	4 244 260,45
Totalt	74 451 848,22	53 609 070,43

Not 19 Värdepapper

Från koncernbolag	815 622 411,40	1 507 093 690,59
Från övriga	0,00	300 257 496,00
Totalt	815 622 411,40	1 807 351 186,59

EUR	Per 31 december	
	2017	2016

Not 20 Eget kapital**Bundet eget kapital**

Aktiekapital 1 januari	1 342 215 448,30	1 342 215 448,30
Aktiekapital 31 december	1 342 215 448,30	1 342 215 448,30
Överkursfond 1 januari	3 638 800 031,65	3 638 800 031,65
Överkursfond 31 december	3 638 800 031,65	3 638 800 031,65
Verkligt värde-reserv 1 januari	-16 557 887,90	0,00
Ökning (-)/Minskning (+)	17 800 575,87	-16 557 887,90
Verkligt värde-reserv 31 december	1 242 687,97	-16 557 887,90

Bundet eget kapital, totalt **4 982 258 167,92** **4 964 457 592,05**

Fritt eget kapital

Investerat fritt eget kapital 1 januari	633 102 719,13	633 102 719,13
Investerat fritt eget kapital 31 december	633 102 719,13	633 102 719,13
Balanserade vinstmedel 1 januari	854 007 365,46	982 171 009,56
Utdelning	-291 789 395,19	-260 244 595,71
Återföring av värdeökning på mark	-215 739,21	-93 587,31
Balanserade vinstmedel 31 december	562 002 231,06	721 832 826,54
Periodens nettoresultat	365 361 188,06	132 174 538,92

Fritt eget kapital, totalt **1 560 466 138,25** **1 487 110 084,59**

Eget kapital, totalt **6 542 724 306,17** **6 451 567 676,64**

Beräkning av utdelningsbart eget kapital 31 december

Verkligt värde-reserv 31 december	0,00	-16 557 887,90
Investerat fritt eget kapital 31 december	633 102 719,13	633 102 719,13
Balanserade vinstmedel 31 december	562 002 231,06	721 832 826,54
Periodens nettoresultat	365 361 188,06	132 174 538,92
Totalt	1 560 466 138,25	1 470 552 196,69

EUR

Not 21 Fördelning av aktiekapital mellan A-aktier och R-aktier

	A-aktier	R-aktier	Totalt
31 december 2015	176 532 090	612 087 897	788 619 987
Konvertering av A-aktier till R-aktier, dec 2015–nov 2016	-25 000	25 000	0
31 december 2016	176 507 090	612 112 897	788 619 987
Konvertering av A-aktier till R-aktier, dec 2016–dec 2017	-114 770	114 770	0
31 december 2017	176 392 320	612 227 667	788 619 987

Nominellt värde per aktie: 1,70 EUR

	A-aktier	R-aktier	Totalt
Aktiekapital 31 dec 2016	300 411 538	1 041 803 911	1 342 215 448
Aktiekapital 31 dec 2017	300 216 201	1 041 999 247	1 342 215 448

EUR	Per 31 december	
	2017	2016
Not 22 Ackumulerade bokslutsdispositioner		
Avskrivningsdifferens		
Immateriella rättigheter	-1 238 274,34	-2 760 236,36
Övriga långfristiga investeringar	-197 687,00	1 442 088,98
Byggnader och konstruktioner	26 960 498,02	26 149 251,82
Maskiner och inventarier	179 334 152,19	153 605 150,19
Övriga materiella tillgångar	4 121 958,05	1 178 820,63
Totalt	208 980 646,92	179 615 075,26

Not 23 Obligatoriska avsättningar

Avsättning för omstruktureringar	3 061 615,27	3 927 054,88
Miljöavsättningar	22 440 984,20	11 918 336,97
Pensionsavsättningar	387 637,37	664 435,16
Totalt	25 890 236,84	16 509 827,01

Not 24 Uppskjutna skatteskulder och skattefordringar

Uppskjuten skatteskuld för avskrivningsdifferens	-27 271 799,00	-21 496 644,00
Uppskjuten skattefordran för förlust	98 528 897,00	144 166 447,00
Uppskjuten skattefordran för avsättningar	4 407 529,00	2 621 603,00
Uppskjuten skattefordran, totalt	75 664 627,00	125 291 406,00

Uppskjutna skattefordringar har inte redovisats i balansräkningen.

EUR	31 dec	
	2017	2016
Långfristiga skulder		
Not 25 Långfristiga skulder		
Obligationer	1 217 148 935,53	1 444 377 794,61
Lån från kreditinstitut	160 312 500,00	305 000 000,00
Pensionslån	0,00	1 875 000,00
Övriga långfristiga skulder	100 912,76	850 912,76
Totalt	1 377 562 348,29	1 752 103 707,37
 Skulder som förfaller om mer än fem år		
Obligationer	996 734 814,56	731 173 020,16
Lån från kreditinstitut	150 000 000,00	150 000 000,00
Totalt	1 146 734 814,56	881 173 020,16

				31 dec	
MEUR				2017	2016
Obligationer					
	Räntesats	Valuta	Ursprung Lånebelopp	Bokfört värde	Bokfört värde
Fast ränta					
1993–2019	8,600	USD	50,0	42,6	49,0
2006–2036	7,250	USD	300,0	247,9	282,0
2012–2017	5,750	SEK	500,0	0,0	50,2
2012–2018	5,000	EUR	500,0	112,4	211,9
2012–2019	5,500	EUR	500,0	178,1	427,2
2016–2023	2,125	EUR	300,0	299,3	299,2
2017–2027	2,500	EUR	300,0	299,5	0,0
Totalt				1 179,8	1 319,5
Lån som förfallit och utsläckts under 2017				398,3	
Rörlig ränta					
2006–2018	Euribor + 0,96	EUR	25,0	25,0	25,0
2012–2017	Stibor + 3,90	SEK	2 200,0	0,0	215,8
2015–2025	Euribor + 2,25	EUR	125,0	125,0	125,0
2015–2027	Euribor + 2,35	EUR	25,0	25,0	25,0
Totalt				175,0	390,8
Lån som förfallit och utsläckts under 2017				210,8	
Obligationer, totalt				1 354,8	1 710,3

EUR	31 dec	
	2017	2016
Not 26 Kortfristiga skulder		
Kortfristiga räntebärande skulder		
Skulder till koncernbolag		
Övriga lån	1 645 204 656,94	1 890 963 486,35
Förfallen ränta	40 183 121,96	18 948 471,80
Totalt	1 685 387 778,90	1 909 911 958,15
Skulder till andra		
Övriga lån	281 515 153,08	281 684 197,81
Förfallen ränta	61 135 190,91	96 866 876,44
Obligationer	137 446 083,43	265 884 237,29
Lån från kreditinstitut	4 687 500,00	125 312 500,00
Pensionslån	1 875 000,00	3 750 000,00
Totalt	486 658 927,42	773 497 811,54
Kortfristiga räntebärande skulder, totalt	2 172 046 706,32	2 683 409 769,69
Kortfristiga icke räntebärande skulder		
Skulder till koncernbolag		
Mottagna förskott	6 272,39	6 272,39
Leverantörsskulder	64 501 828,68	70 097 725,83
Övriga lån	172 310,00	198 069,10
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	4 666 859,81	2 671 843,22
Totalt	69 347 270,88	72 973 910,54
Skulder till intressebolag		
Leverantörsskulder	28 080 874,19	25 725 720,19
Övriga lån	447 965,53	463 657,58
Totalt	28 528 839,72	26 189 377,77
Skulder till andra		
Mottagna förskott	1 671 752,10	3 844 589,33
Leverantörsskulder	241 078 888,98	290 809 478,13
Övriga lån	13 753 317,45	26 023 652,42
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	79 402 270,27	117 897 877,50
Totalt	335 906 228,80	438 575 597,38
Kortfristiga icke räntebärande skulder, totalt	433 782 339,40	537 738 885,69
Kortfristiga skulder, totalt	2 605 829 045,72	3 221 148 655,38
Större upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		
Upplupna lönekostnader och semesterlöneskulder	49 448 839,68	64 902 112,38
Årliga rabatter	16 767 652,89	38 595 226,08
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	17 852 637,51	17 072 382,26
Totalt	84 069 130,08	120 569 720,72

EUR	31 dec	
	2017	2016
Not 27 Ställda panter och ansvarsförbindelser		
För egen räkning, för egen skuld		
Inteckningar	168 187,00	168 187,00
För koncernbolags skulder		
Garantier	1 731 862 844,00	1 649 824 684,00
För samägda bolags skulder		
Garantier	340 953 357,00	473 524 104,00
För koncernbolags räkning		
Garantier	4 282 284,00	4 387 546,00
För andras räkning		
Garantier	18 817 360,00	26 242 916,00
Övriga ställda panter, egna		
Leasingavtal, inom 12 månader	47 115 343,01	27 305 922,54
Leasingavtal, efter 12 månader	56 061 736,23	116 752 279,48
Inteckningar	1 750 000,00	8 763 600,00
Övriga ställda panter	3 826 647,61	7 268 302,97
Totalt	2 204 837 758,85	2 314 237 541,99
Inteckningar	1 918 187,00	8 931 787,00
Garantier	2 095 915 845,00	2 153 979 250,00
Leasingavtal	103 177 079,24	144 058 202,02
Övriga ställda panter	3 826 647,61	7 268 302,97
Totalt	2 204 837 758,85	2 314 237 541,99

Ansvarsförbindelser

Stora Enso Oyj har de senaste åren genomfört omfattande omstruktureringsåtgärder. Åtgärderna har bland annat inneburit avyttring av verksamheter och produktionsenheter och nedläggning av anläggningar. Dessa transaktioner innebär risk för miljömässiga eller andra förpliktelser som i dagsläget inte är kända men som kan visa sig i framtida händelser som inte helt kan kontrolleras av koncernen. Avsättning har redovisats för förpliktelser för vilka ett belopp går att uppskatta.

Stora Enso Oyj är part i rättsprocesser som uppkommer i den löpande verksamheten och som främst rör krav som har rests i kommersiella sammanhang. Företagsledningen bedömer inte att de eventuella betalningsförpliktelser som dessa förfaranden kan resultera i, inräknat försäkringsersättningar, kommer att påverka koncernens rörelseresultat eller finansiella ställning i nämnvärd utsträckning. Några av de mest betydande rättsprocesserna beskrivs i Not 29 till koncernredovisningen.

Not 28 Finansiella instrument

Värdering av derivat

Det verkliga värdet definieras som det belopp till vilket ett derivatinstrument skulle kunna ingå i en transaktion mellan parter på marknaden på värderingsdagen. Det verkliga värdet för sådana instrument bestäms enligt följande kriterier:

- Värdet för valutaterminskontrakt och aktieoptioner beräknas utifrån balansdagens kurs och allmänna prissättningsmodeller för terminer.
- Det bokförda värdet för valutaterminskontrakt beräknas utifrån valutakurserna på balansdagen.
- Verkligt värde för ränteswappar beräknas med hjälp av en diskonterad kassaflödesanalys.
- Det verkliga värdet för råvaruderivat beräknas med hjälp av noterade priser på olika marknadsplatser.
- Verkligt värde för säkringsinstrument hänförliga till optionsprogram (syntetiska aktieswappar) beräknas med hjälp av balansdagens aktiekurser och räntesatser.

Verkligt värde-hierarkin

Stora Enso använder följande hierarki för att fastställa och visa verkligt värde på finansiella instrument utifrån värderingsmetod:

Nivå 1: noterade (ojusterade) priser på aktiva marknader för identiska tillgångar eller skulder

Nivå 2: andra metoder med vilka alla indata som har en betydande inverkan på det redovisade värdet går att observera, antingen direkt eller indirekt

Nivå 3: metoder som använder indata som har en betydande inverkan på de redovisade verkliga värden som inte är baserade på observerbara marknadsdata.

Moderbolagets derivat kategoriseras som nivå 2 i verkligt värde-hierarkin.

Verkligt värde på derivat

MEUR	Per 31 december		
	Positiv	Negativ	Netto
	2017		
Kassaflödessäkringar som gjorts för moderbolagets och dess dotterbolags räkning och som redovisas som säkringar i berörda bolag			
Valutaterminskontrakt	24,8	-21,4	3,4
Valutaoptioner	23,6	-21,2	2,4
Råvarukontrakt	24,6	-24,1	0,5
Ränteswappar	-	-5,0	-5,0
Derivat som inte kan redovisas som säkringar			
Valutaterminskontrakt	-	-4,1	-4,1
Råvarukontrakt	-	-1,3	-1,3
Totalt	73,0	-77,1	-4,1
varav mot dotterbolag	26,6	-40,2	-13,6
varav mot externa parter	46,4	-36,9	9,5

MEUR	31 dec		
	Positiv	Negativ	Netto
	2016		
Kassaflödessäkringar som gjorts för moderbolagets och dess dotterbolags räkning och som redovisas som säkringar i berörda bolag			
Valutaterminskontrakt	16,2	-21,6	-5,4
Valutaoptioner	15,3	-25,7	-10,4
Råvarukontrakt	14,5	-10,6	3,9
Ränteswappar	-	-7,9	-7,9
Derivat som inte kan redovisas som säkringar			
Valutaterminskontrakt	-	-8,6	-8,6
Totalt	46,0	-74,4	-28,4
varav mot dotterbolag	18,8	-18,9	-0,1
varav mot externa parter	27,2	-55,5	-28,3

Nominellt värde för derivatinstrument

MEUR	31 dec	
	2017	2016
Räntederivat		
Räntederivat		
Förfaller om mindre än 1 år	-	-
Förfaller om 2–5 år	-	-
Förfaller om 6–10 år	150,0	125,0
Förfaller om mer än 10 år	-	25,0
Totalt	150,0	150,0
Valutaderivat		
Terminkontrakt	3 207,9	3 959,2
Valutaoptioner	2 569,7	2 449,3
Totalt	5 777,6	6 408,5
Råvaruderivat		
Råvarukontrakt	528,3	518,3
Totalt	528,3	518,3
Aktieswappar		
TRS-säkringar	-	25,0
Totalt	-	25,0

Verkligt värde-reserv

I moderbolagets egna kassaflödessäkringar, uppgick nettovärdet av orealiserade vinster i verkligt värde-reserven till 1,2 MEUR, varav en vinst på 0,7 MEUR var hänförlig till valuta- och räntederivat och en vinst på 0,5 MEUR till råvaruderivat. De orealiserade vinsterna redovisas i resultaträkningen på säkringarnas respektive förfallodagar. Det längsta säkringskontraktet förfaller 2027. Huvuddelen av kontrakten förfaller dock under 2018. Säkringarnas ineffektiva andel redovisas som justering av intäkt eller kostnad för material och tjänster beroende på vad som säkrats. Under 2017 fanns inga ineffektiva säkringar. De derivat som

används för valutakurssäkring av betalningsflöden är främst terminskontrakt och valutaoptioner. Swappar används främst för säkring av betalningsflöden avseende råvaror och räntor.

Vinst och förlust av säkringar i finansiella intäkter och kostnader

MEUR	31 dec	
	2017	2016
Derivat som inte kan redovisas som säkringar		
Nettoresultat av valutaderivat	19,3	-71,3
Nettoresultat av finansiella poster	19,3	-71,3

Vinst och förlust vid säkringar i rörelseresultat

MEUR	31 dec	
	2017	2016
Kassaflödessäkringar		
Valutasäkringar	2,4	7,6
Råvarusäkringar	0,9	-0,3
Totalt	3,3	7,3
Justering av omsättning	2,2	10,4
Justering av kostnad för material och tjänster	1,1	-3,1
Poster från verkligt värde-reserven som realiserats och redovisas i resultaträkningen	3,3	7,3
Nettoresultat av kassaflödessäkringar	3,3	7,3

STORA ENSO OYJ

Styrelsens förslag om disponering av vinstmedel i balansräkningen och förslag om utdelning

Moderbolagets fria egna kapital uppgick per 31 december 2017 till 1 560 466 138,25 EUR inklusive räkenskapsperiodens resultat på 365 361 188,06 EUR. Styrelsen föreslår för årsstämman att de fria medlen används som följer:

Att 0,41 EUR per aktie betalas som utdelning från det fria egna kapitalet för 788 619 987 aktier, men ej överstigande	323 334 194,67 EUR
Kvar som fritt eget kapital	1 237 131 943,58 EUR
Totalt fritt eget kapital per 31 december 2017	1 560 466 138,25 EUR

Inga väsentliga förändringar har skett i moderbolagets finansiella ställning sedan den 31 december 2017. Moderbolagets likviditet är fortsatt god och den föreslagna utdelningen riskerar inte moderbolagets betalningsförmåga.

Helsingfors, 8 februari 2018

Jorma Eloranta
Styrelseordförande

Hans Stråberg
Vice styrelseordförande

Anne Brunila

Elisabeth Fleuriot

Hock Goh

Christiane Kuehne

Mikael Mäkinen

Richard Nilsson

Göran Sandberg

Karl-Henrik Sundström
VD

Revisorernas yttrande

Vår revisionsberättelse har avgivits i dag.

Helsingfors, 8 februari 2018

Deloitte Ab
Auktoriserade revisorer

Jukka Vattulainen
CGR